

ივერია

ეროვნული და დემოკრატიული მიმართულების ჟურნალი
პუბლიცისტიკა, სელოვნება, მეცნიერება

35

IVERIA

EDITION PERIODIQUE GÉORGIENNE

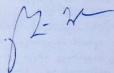
ოქტომბერი 1990
პარიზი

ი-649

ივერია

ეროვნული და დემოკრატიული მიმართულების ჟურნალი
დარსებული ილია ჭავჭავაძის მიერ 1877 წელს;
აღდგენილი პარიზში ეროვნულ-დემ. პარტიის
მიერ 1949 წელს.

35

ოქტომბერი 1990
პარიზი

0-649

შ ი ნ ა რ ს ი

ს. ქართველი ფიქრები საქართველოზე	3
პეტრე იბერი ტოტალიტარიზმის რეინკარნაცია (რუსეთის კონცეფტუალური ისტორია) წერილი მეოთხე	5
დავით ვაჩნაძე სამშობლოს სამსახურში (მოგონებება რეკულება)	62
გიორგი მარგველაშვილი ერის საზრისის სოციოლოგიის ასპექტი	93
ბ ი ბ ლ ი ო გ რ ა ფ ი ა :	
მისეილ ქავთარაძე ჯანრი კაშია - "გუგლის მკამელი" (გაბუბის ცდა)	99
ქრონიკა	101
სამშენებელი ეურნადის ფონდი	102
დამატება ჯანრი კაშიას მასულები ირაკლი კენჭოშვილის კითხვებზე (პარიზი 1990 წლის ივლისი)	102

ფიქრები საქართველოზე

სტირის საქართველო...
 დაგვხმცეს...
 გავგვლიტეს...
 გავგვბარცეს...
 გავგვანადგურეს...

სამი კითხვა დასტრიალებს საქართველოს... მის შიგნსა და გველებს.
 ჩვენი ულიტა, - კულტურული, ინტელექტუალური, ზნესრული - სად გაქრა?..
 მეფე მაინც რომ გვეჯდეს? ოღონდ გვეცალოს და საქართველო აკვავდებოდ...
 კერძო საკუთრება... და ხსნილია გზა...

საქართველო სწეულია, როგორც ადამიანი შეიძლება დაზავდეს და დემონსიაში
 ჩავარდეს - ისევე ურის!

საქართველო დემონსიაშია...

უცეპ, გულში ღრმად ჩაფლული იმედი, იღუშალებ შენარჩუნებული, გამოაფინეს
 გარეო, მაგრამ გადმოფენის მომენტში დაუკარგეს რბაც სიმშობის ნაპერქალი, თავისი
 განსაკუთრებულობა... არსი განაიფეს...

ვევლებან ფრიალებს საქართველოს დამოუკიდებლობის დროშა - ან უფრო სწორად
 "დროშები" - ლენინის და მარქსის დოზუნგები შესცვალეს ილიას და ვაჟის
 წინადადებებით. გამოაქმებით, მაგრამ საქართველოს მიხვეულ-მოხვეულ გზებზე
 როგორღაც ერთნაირად ეღერენ...

სიტყვა "დამოუკიდებლობა" არის ეველებს ბავგზე - მაგრამ რას ნიშნავს იგი?

ის რაც აქამდე წარმოადგენდა რბაც, - ეგებს მიუწვდომელ, მაგრამ რბაც
 სასწაულის გამო - ძალიან რბალურ იღებლს, დღეს სჩანს ერთდროულად ბევრად უფრო
 ახლოც და ხელმიწვდომელიც.

რა ხდება საქართველოში?

ერთი გზაზე ეველებანი თანახმა ვართ და გზას-კი ვერ ვხვდებით! გული გვტკივა მიწა-
 წელისათვის ერთნაირად და ერთმანეთს ევოშებით. ტრადიციებს ვადიდებთ და
 ტრადიციებს უარყოფთ. იმით, ვისაც ადრე ვღებულობდით როგორც ოჯახის წევრებს,
 დღეს გვერდზე ვწევთ და არა ქართველობას ვაბრალებთ: როდესაც ამ დროს
 ქართველობა ჩვენშივე იკარგება: ქართველი ქართველს აბარა ჰავს... სად არის მისი
 საუკულობისთვის ნიშანი: ზომიერება და შემქნარებლობა? ოჯახები იუოფა, მეგობრები
 ერთმანეთს ჰკარგავენ და რბაც სატანური სიჭულვილი დაეუფლან სიყვარულის სეპარე...
 ერთი სიმღერა არ გამოიგონია საქართველოში, სამაგიეროდ, ბევრი უკირილია...
 სიცილი, რომელშიც გაქმლო საშინელ დღეებს და ერსაც გააძლებინა - დღესდღეობით
 იშვიათი ხდება...

რუსული არაფერია და რუსი არცერთი, ვიოიშც, აღარ უნდა საქართველოს, მაგრამ
 ამავე დროს საქართველო გარუსდა:

ეკლესიაში ადრე ქართველი გამართული იდგა, ახლად იმთხსავით ანოქებს და პირჯვარს
 იწერს და ჰგონია, რომ ეს იხსნის... ადრე ქართველობა და რწქუნა ეკლესიის გარეო
 გვეწინაუდო - სიუვარულში - სითბოში - ადამიანობაში...

დღეს, დაჯარგული ღირსებების ნაცვლად ღმერთის წაშადაქუნა ხსენება,
 პისტერიული "რელიგიოზურობა", ცრუ მისტიციზმი... რასაც შე ვარქმევ - რუსობას...
 ის რუსი, რომელსაც შექმლო ერთი ხელით პირჯვარი გადაქურდა და მეორეთი ქართული

ეკლესიის ფრესკები შეუთხოვრებია, ახლა ჩვენში ჩანახლდა... ჩვენც იმას ვშუბით დღეს, როცა ქართველი ერის სიდიადეზე ვლოცულობთ და საქმით კი ვგმობთ იმას და იმათ, რაც და ვინც ივენწნ ამ სიდიადის ნაწილები და მონაწილენი...

რად დრო იკარგება? დრო გაძლიერებისა, დრო ტეშმარტებისა, დრო ზომიერებისა. ერი რომ აღსდგეს სტირდება არა ღოზუნგები და ლიდერები, არამედ გადაწყვეტილება და განხვევება - ყველა თავის ადგილზე უნდა იდგეს და "ქვე იბრძოდეს; გლეხი - მიწაზე... მუშა - ქარხანაში... სტუდენტი - სასწავლებელში... ინტელიგენტი - აზროვნებაში და პრინციპულ მოზიებაში... ანუ იქ, სადა "ვის რა ბედმან მისცეს"... და მაშინ, მაშინდა მხოლოდ - ქართველი ერი თავისით წარმოშობს თავის შეიადურს! (არა მესმის რა ამ ახალი სიტყვათა კონის; იმ ერს, რომელსაც ამდენი "შე-თარ-ები", "ერის-თაგები" და "ხელ-მწიფენი" ჰეუბდა, რაში სტირდება "ლიდერები". ის ერი, რომელმაც ამდენი მსოფლიო ხელოვნების ღირსების ძველი დანარსა ფორმით და სულით - რატომ უნდა ამაუბდეს ან იგუებდეს სიტუაქს "არა-ფორმალუბი"?)

არ შეიძლება არაკონ დიაგნოსი: - მას რამ ეკადრება იქვეა? მისი კვიცილი და ჭეივილი მისი ბრალი კი არ არის, არამედ იმათი, ვინც წინ არ მოქალვის სწორად და კერ გამოუკვლევია ტეშმარტი გზა. ინტელიგენტები (არ ვაშბობ "ინტელიგენცია", რადგან საქართველოში ინტელიგენცია არასოდეს არსებულა და ახლაც თუ არსებობს იგი ახასიათებს მხოლოდ "საბჭოურობას" და არა ქართველობას) რომ "გვერდზე გამდგარან და სდუმან" სწორედ იმიტომ, რომ ტეშმარტი ინტელიგენტის მოვალეობაა იიდგეს და სიტუაცია შეიგრძნოს და გაანალიზოს. უნდა იდგეს იქ, სადაც ქარიშხალია" და არ იცდუნოს, არ მიჰყვას დროების ქარიშხალს...

არ არის დრო ერთიმეორის სიძულვილის, საქართველოს მეურნელობა სტირდება, სანამ მოვა განათავისუფლება, თორემ, ქართველი ერი, საქართველო მხოლოდ გადავა ციხიდან - ფსიქიატრიულში და ველარ მოესწრება კარების გახსნას. ამ მეურნელობას სტირდება დაწენარება და დამყოფება, დაწენარება სულაც არ არის ის, რასაც უწოდებთ უარყოფითად: - "განგრება - დაბობა - მოთმენას", ეს ყველაფერი ეყო საქართველოს ამ ორასი და, უფრო მეტად, სამოცდაათი წლის მანძილზე.

არა, დაწენარება ნიშნავს ცრუ და მაცდურ შიშის გადაღახვას; არც მიწისძვრა, არც თურქეთის თავდახსნა, არც რეჟიმის შეცვლა, არც "აფხაზები" და არც "ლეკები", და არც სხვანი არ ემუქრებიან საქართველოს მომავალ ბედ-იღბალს. ერთადერთი რეალური საშიშროება არის ჩვენი დაბნეულობა, ჩვენი დეგრესია, ალტუნებული იმედები და ჩაკერული უიმედობა...

დამოუკიდებლობის გზა ღია არის, როგორც ყოველთვის იყო, ილიას მოკვლამდე და 24 წლის აჯანუების დამარცხებამდე-

ჩვენზე არის დამოკიდებული თუ როდის განხორციელდება იგი...

ს. ქართველი
თბილისი-მოსკოვი-პარიზი
25. 7. 90

*
*
*

ტოტალიტარიზმის რეინკარნაცია
(რუსეთის კონფედერალური ისტორიის)
წერილი მეოთხე

1953 - 1990

["ლუგობა" - "სტატგნაცია" - "პერესტროიკა"]

სტალინის თავისი დიდების მწვერვალზე მოკვდა 1953 წლის 5 მარტს. მანამდე არცერთი თეოიმპერობულს თუ დიქტატორს ამგვარი დასასრული არ ღირსებია. თუ მართლაც (როგორც ბუტორსანოვი ამტკიცებს), რომ სტალინი მოკვდა, მაკვლავლები უკეთესი მომენტს მისი სხეულის განდევნისათვის ვერ მოახსენებდნენ - ცოტა უფრო ადრე ეს სიკვდილი ალქმეოდა იქნებოდა როგორც ჯანდღონი სავსე "ხალხის მამის", მსოფლიოს "მხსნელისა და განმათავისუფლებელის". და სხვა და სხვა... საწინააღმდეგედ მიმართული შეთქმულებას, რაც ჩრდილის შიდაუბნებს მის "ღვთაებრივ" ზეადობასა და შეუვლობას, ცოტა უფრო გვიან კი უკვე სხვათაგანი ექნებოდა ახდელი სტალინის ტემპირატ სხვის ("ცივი ომი" უკვე დაწყებული იყო და ინფორმაციის არღვევდა "რკინის ფარის" არა მარტო მატერიალურ "სიკრემიში", არამედ ცნობიერებაშიც. საქმარისიან ჩაუშუსკუს მავალითი დაბასხელოთ, რომელმაც სიკვდილი დაგვიანდა და მადღივითი ბარიესი, როგორმადან არ უნდა იქნას მომავალში შეფასებული სტალინის ბიოგრაფიას, ცნებადი, რომ გარდაცვალების მომენტში იგი იყო კაცობრიობის ისტორიაში უდიდესი ადამიანი, რომელიც მსოფლიოს მასებმა და მასობრივმა ცნობიერებამ (მცირე გამონაკლისს გარდა, შეიძლება ითქვას, რომ მთელმა მსოფლიომ) გულმგულბირედ დაიტირა. უინსტონ ჩერჩილის ცნობილი წერილი "ენციკლოპედია ბრიტანიკაში", სადაც სტალინს უკვდა ღროისა და ქვეყნის დიქტატორთა შორის პირველობას ბაკუონებს, სტალინის იმდროინდელი შეფასებოს უსუსტი გამომხატულებასა, უკვდა ზეებოდა, შეგნებულად, თუ შეუგნებულად, რომ დაშთაგრდა გრანდიოზული ეპოქა მსოფლიოს ისტორიაში, ეპოქა, პოლიტიკური "ახლებსა", რომელმაც თვით ისტორიის "მსოფლიურობა" რეგლობად ბქცია. ამეორედან ისტორიას მსოფლიოდ ურიო ნიშნით განსაზღვრებენ - მსოფლიურობით, ბადე, რომლის ქსოვაც შეცხნამუტე სეკუნეში დიწყო, პიტლურის საქსოვ დაზგანუ მოიქსოვაც და სტალინის ეპისოდის იქნა დაშთაგრებული, ეს ბადე გადახუნდა მსოფლიოს, სტალინის შემდგომი მსოფლიო ისტორიის სწორედ ამ ბადის ქვეშ მოფართხალე მსოფლიოს ისტორიასა, განსაკუთრებული ნიშნები ამ ისტორიისა, არის

ინდივიდუალური დიქტატურების გარდაქმნა მასობრივი დიქტატურად, მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ კაცობრიობის ცივილიზებული ნაწილმა საბოლოოდ უარბყო ბიოკრატების დიქტატურა, მაგრამ "გამოპარა" დიქტატურის ტემპირატი წუარო და საფუძველი: მასობრივი დესტრუქციული სუცნობიერება, რომელიც სრულიად სხვაგვარად გამოავლენს ტოტალიტარიზმის ბუნებას და მის არსებასაც. სტალინი და მისი "ოპონენტი" პიტლური განასახიერებდნენ სწორედ თანამედროვე დიქტატორთა ამ "არაფრობას" და ავლენენ ტემპირატ საფუძველს მათი მალაუფლებას: მასობრივი სუცნობიერებას, მასობრივი უოფიერების "შესამე მდგომარეობაში" მოქცეულობას და მის არსებით რეკრესიულ ბუნებას. ამიტომაც ეწოდება ტოტალიტარულ ორგანიზაციას სისტემა და არა საზოგადოება, რომ იგი მასობრივ ორგანიზებულობას წარმოადგენს და მას მას საზოგადოებისათვის დამახასიათებელი არცერთი ნიშანი არ გააჩნია, ისტემისმეგნითა ურთიერთობა შეეძინა და დეტერმინირებულ ურთიერთბაგვირსა და ურთიერთმოქმედებასევა დაფუძნებული და მის ფუნქციობა იმდენად შეუქლია, რამდენადაც ეს განსაკუთრებულობა არის მკვირბად ლიბერტიუბულ-დეტერმინირებული, ნათელია, რომ ამგვარ სისტემაში (ორგანიზაციაში) არც ბიოკრატებს და არც თავისუფლებას ადგილი არა ბქც და, ე.ი. იგი არც არის საზოგადოება, ამ თვალსაზრისით ტოტალიტარული სისტემა მართლაც არის მასობრივი თვით დიქტატურა, რაც არის კორექტი ამ დიქტატურის ტოტალიტარულიობის რეალური საფუძველი.(1)

ავლიო საკუთრივ ის სინამდვილე, ის სისტემა, რომელიც უსტალინოდ დარჩა, და ამ სისტემაშიც სექციური სკიოხი მალაუფლებას ტოტალურად ეერთომესაკუთრული პრინციპისა, რომელიც განსაზღვრავს სისტემის სისტემურობასაც და მის ტოტალიტარულ ბუნებასაც, ბქდან გამოდინანუ უკვდა შედგებიო როგორც უოფიერების, ისე ცნობიერების დესტრუქციული (ან ინფანტილურ-ბარბარული) უოფისა. (2)

მოსალოდნელი იყო, რომ სტალინის სიკვდილის შემდეგ სისტემა დაინტოვდა, რადგან მას გამოეყალბა ის ფუნდამენტი, რომელზედაც იგი იყო აგებული - იოსებ სტალინი, მაგრამ სტალინის სიკვდილით, ისევე, როგორც ლენინის სიკვდილით, სისტემას არსებობა არ შეუწყვეტი, და აბან წარმოშუა მთელი რიგი შენამოფიებული კიხეებისა, რომელზედაც ჯერაც არ არის საბოლოოდ მასობრივი დეტერმული: თუკი სტალინი არ იყო ამ სისტემის მაცოცხლებელი, მაშინ რას ეფუძნება ეს სისტემა

და რა აზრი აქვს სტალინის მიხედვით კრიტიკის ან დესტალინიზაციის, რომელიც სტალინის შემდგომი განრღმქმების გული სტალინივე მიითვლიდა და სტალინის წინააღმდეგ "ბრძოლი" (მკვრელებს ვერ და ამიტომ არ ებრძვიან, როგორც ცნობილია, ამიტომაც ვსვამ ბრველებს შიშს რომ არ ხდება რაღაც ისეთი დასაწყისი, რაც შემარქმუნებელია თავის არსებაში და რაც წარმოადგენს ტოტალიტარის მიხედვით სტალინიზმის ნამდვილ და ტემპორალ საფუძვლს და შპანიობებულს?!) სწორედ ეს არის კუთხე, რომლიდანაც მსურს გაგვიანრო სტალინის შემდგომი სინამდვილე და განვსაზღვროთ მისი რეალური ტენდენციები.

სტალინის მეკვიდრეობიდან აღსანიშნავია მკვეთრად იერარქიზებული ერთპარტიული ბიუროკრატიული ბირაზიდან, რომელიც ფარავდა სისტემის უოველ ელემენტს და ქმნიდა, გარკვეული თვალსაზრისით, ჰომოგენურ საარსებო ევლს. ამ ევლში მეოფე უოველი ელემენტს ფუნქციობდა იმდენად, რამდენადც მას აფუნქციობდა ამ პარტიულ-ბიუროკრატიული ბირაზის შესატყვისი იერარქიული დონე, პრაქტიკული თვისობადაც ფუნქციონირებდა ელემენტს (უოფილ სოციალურ არსებას, ანაშენიან) არ ქმნიდა, თვით ბიუროკრატიც თავისი თავს განიხილავდა და აფუნქციობდა როგორც სისტემის ელემენტს, რომლის ფუნქციობა და მნიშვნელობა გაბირობებული იყო სისტემის მოსოვნელობით, ბირადაც სტალინი წარმოადგენდა სისტემის განსახიერებს იმდენადვე, რამდენადც ნებისმიერი ელემენტს ამ სისტემისა, განსხვავება იმაში მდგომარეობდა, რომ სტალინი განსაზღვრავდა უველ დანაშენის ფუნქციობას და მნიშვნელობას, მანინ როდესაც თვით სტალინი ფუნქციობდა და მნიშვნელობა განსაზღვრებოდა საკუთრივ სისტემის სისტემურობის მოსოვნელობებით, ეს ფანტომურ-მონსტრიოზული აბლაბუდა მიმართებებსა მატერიალიზებულ იქნა სრულიად მკვეთრი და უკომპრომისო მეორობით, სოციალური, ინდივიდუალური და, ერთობ ტოტალური ტერიორია, რაც სისტემის რეგრესიული ბუნების გამოხატულება იყო და არა რომელიმე ელემენტის ინდივიდუალური მახასიათებელი, ეს იყო სისტემის მოტორი, მისი მოძრაობის და სვლის (წინ ნაწილსკენ!) ძალა და ენერჯია.

აქ უნდა აღინიშნოს სტალინური მეკვიდრეობის კიდევ ერთი მახასიათებელი, რომელიც ქვევით ერთვით კრიტიკიზმად გამოვადგება და, სახელობრ: სისტემის შინაგანი ატომიზაცია და უკიდურესი "ეგოიზაცია". შიშუდ დაფუნქციული მოძრაობი სისტემა ბუცილებსლობით წარმოქმნის შინაგან დაშლილობას და არღვევს უოველგვარ კავშირებს, რომელნიც ტრადიციული

საზოგადოების ქსოვილის ხილული თუ უხილავი ქაფები ქკრავს ადაშინავს სოციალური თანაცხოვრების ევლს, ტოტალიტარული მახასიათებელი მოძრაობა და მის მიერ ორგანიზებული სისტემები წარმოადგენს ერთიერთიზოლირებული, ატომიზირებული დენინდივიდუალიზებული მახასიათებელი რეაქცია, აქედან გამოდინარე უველი შედეგით, რომელიც მახასიათებელია თვით ინდივიდუალ-ფსიქოლოგიაში არის ცნობილი დესტრუქტიული იმპულსებისა და კომპლექსების ტრანსფორმაციული მოქმედების სახით, უოველივე ეს ქმნის იმ ფიგურას და ფონს, რომლის გარდაქმნის მცდელობები იქცა სტალინის შემდგომი ტოტალიტარული სისტემის მოძრაობის მამოძრავებელ შექანისმად.

სტალინის საქმიანობის განსხვავებით და იმ ბინციბების გამოვლენებით, რომლებიც განსაზღვრავდნენ სტალინურ "ნეკროკრატიულ" ტოტალიტარისმს, კიდევ იქნა დადგინილი ის სისტემურიები, რომელთა გამოვლენითაც შესაძლებელი უნდა განხდეს სტალინის შემდგომი ეპოქის "გარდაქმნათა" რეალური ბუნების, მათი დადგენითი და უპროფიტიზი ორენტირების განსაზღვრა, როგორც საკუთრივ რეგრესიული სისტემისა და მისი ლოგიკის თვალსაზრისით, ასევე ნორმალური, ტრადიციული, "დასავლური" სოციალური უოფუნების თვალსაზრისითაც.

ტოტალიტარული სისტემის ტიპოლოგიის გარკვევა თვისობადაც არაფორს გვეტყვის საკუთრივ და სმევიფიკურად რუსული ტიპის ტოტალიტარისმზე, თუ არ გავითვალისწინებთ ის ფაქტი, რომ სანბუთის კომუნისტური ტოტალიტარული სისტემა არის განსაკუთრებული ტიპის იმპერია, ივან ამ ტიპის ბრველი და, იმედი ვიქონიოთ უკანასკნელი, იმპერია, ეს სხალ კითხვას წარმოგვიჩინს: რომელია ფორმა და რომელია შინაარსი? ანუ სახეზე გვაქვს ფორმით ტოტალიტარული და შინაარსით იმპერიული სისტემა თუ ბირიქით, ფორმით იმპერიული და შინაარსით ტოტალიტარული, ამ კითხვებზე პასუხი უველ სტალინის ცნობილ დებულებებში მოიპოვება, რომლითაც კულტურის მოსმობა აღინიშნა: "ფორმით ნაციონალური და შინაარსით სოციალისტური" ანუ, სტალინის აზრით თუ მას ბირდაბორ ვაპასუხებინებთ (სვენს კითხვებზე, ტოტალიტარისმი კომუნისმი, სოციალდისმი...) შინაარსით, სოლო იმპერიულობა (ნაციონალობა) კი მისი ფორმა, მარგამ, რადგანაც სტალინის ლოგიკა რეგრესიული, ინვერსიული ანტილოგიკა არის, ამიტომ ნორმალური გავებით ეს პასუხი უნდა უღერდეს საწინააღმდეგო აზრით: ტოტალიტარისმი არის ფორმა, ერთადერთი მოქმედებელი ფორმა, რომელიც ანისტიკებს

თავის შინაარსს - იმპერიულობას. ეს ერთგვარად უსმინება და დახტურს მოკვებს მონტესკიეს დებულებაში, რომ რუსეთისნაირი უზარმაზარი იმპერია აუცილებლობით მოითხოვს ავტოკრატიულ დიქტატორულ ძალაუფლებას.

ბუქნან განმოდინარებ დაბნება პირველსავე წერილში საკითხი: "იყო თუ არა შესაძლებელი რუსეთის იმპერიის ბღდგენა. დაშო შინებება. ძალაუფლების კონცენტრირება. იმპერიული პრობლემების გადამწევა და სხვა იმ "სტალინური" მემორების გარეშე. რომლებიც ახლანდ სპ საწვლით ცნობილი დიქტატორის სუბიექტური მახასიათებლებიდან გამომავალი. ანუ "სტალინიზმი" ფიცი სისტემის რეალობისა და მიზნის განმარტულება იყო. თუ ინდივიდუალური სპიქოლოგიური და სოციალური კომპლექსების რეალიზება: ან ორივე ერთად?... კვლავ შეუპარზოთ კითხვა: რა განაკვას სტალინიზმი ისეთი, რაც სრულიად უკვეულო იყო რუსეთის ისტორიისათვის. რამდენად "ბოლოს" სტალინი რუსეთის ისტორიისათვის?... და. პილოს. - სტალინიზმის რა ალტერნატივებ არსებობს. შელტინაციონალურ. ძალმოშროებით შეკუპირებულ სხსელმწიფოში. რომელშიც ერთი დალინანტი ერთა: იგი თ ამ ერთსათვის რა ალტერნატივა არსებობს საბჭოთა პიშიში გამოიქმული მრწამსის (თავისუფლად ერთა მძლე კეუშირ ძაშირ შეუკრავს დიდ რუსეთის ხალხს...)" - განზორციელებსისათვის. სტალინიზმის ამა თუ იმ ფორმის გარდა?" (იხ. "ვერია" შს "ტოტალიტარიზმის რეანტისნაია" წერილი პირველი)

ამ კითხვებზე პასუხის გაცემა მდგვარწმუნა. რომ სტალინიზმი და შილიანად საბჭოთა კომუნისტური ტოტალიტარიზმი თავისი არსებით წარმონადგენად რუსული ისტორიული გეზისა და პოლიტიკური პრინციპების ლოგიკურ დასრულებას. რომ არაფერი სხეფიციურად ინდივიდუალური, გარდა "ლენინური" სისტემის ტოტალურად გაზრდილი მასშტაბისა და. ცხადია. "ორგანიზაციისა". რომელიც იმავე რუსული რევოლუციური სინამდვილიდან მოდიება. "სტალინიზმი" არ ჩანს და. აზღენად საკითხი დაისის იმ ველის შესახებ. რომელ ველშიც მოხდა ტოტალიტარიზმი კომუნისტური (ლენინურ-სტალინური) დასრულება - რუსეთის შესახებ. არსებობს თუ არა რამევე სხვა ალტერნატივებ რუსეთისათვის ტოტალიტარული სისტემიდან თავის გამოსახსნელად და. იმავდროულად. იმპერიის საზღვრების შესანარჩუნებლად? მსოფლიო ისტორიის სურათი გვარწმუნება. რომ ვერცერთი კოლონიალური იმპერია ვერ გადაურჩა ნგრევას საკუთარი სოციალური წუობის განვითარების პროცესში. სოციალური განვითარება ან რასაც კონსტიტუცინალური სინამდვილებრივი წუობის

დაფუძნება შეიძლება ვუწოდოთ (რესპუბლიკა. დემოკრატია. კონსტიტუციური მონარქია...) იმთავთვე გამოცინება იმპერიულობას. ან - ან. სხვა ალტერნატივა ისტორიამ არ მოგვცა და ცხადია არაა. "შესამე" გზის გამოანახება სინამდვილად "შესამე მდგომარეობაში" შოფ ცნობიერებას ავლენს. (3) ეს კითხვა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იქენს ამჟამად მიმდინარე პროცესების კონტექსტში და. ამდენად. ფაქტობრივად ახალი სტალინიზმი ან "რევოლუციური გარდაქმნის" ანალიზით უნდა იქნას რეკვეული. მაგრამ ვიდრე უშუალოდ "რევოლუციურ გარდაქმნას" შევხებოდვ. თვალი მსურს გადავავლო სისტემის თვითრეორგანიზების ასპექტებს.

წინა წერილში განვსაზღვრო. რომ ლენინის (იდეურად) და სტალინის (პრაქტიკულად) მიზანი იყო შეექმნა ივითმარეველირებბადი მონსტროიზული სისტემა. რომელიც ნებისმიერ მომენტში შესაძლება სტაბილიზირებას ივითგერვესისი ანუ თვითგანანახების გზით. ამ სისტემას მე "რევოლუციულ სისტემას" და მის ლოგიკას "რეგრესიულ" ანუ ნულისაკენ მიწრამფებულ ლოგიკას ვუწოდებ. (წინამდებარე წერილებში მე მხოლოდ ერთი ასპექტი განსაზღვრები ან გზას და ამ რევოლუციულ ლოგიკას ვადასტორებივი კონცეფტუალიზმისა და სისტემის შინაგანი დეტერმინიზმის ასპექტით).

ამ მიზნის მისაღწევად სტალინიზმი (სისტემაში) გამოიყენა:

- ა) რუსული ძალაუფლებრივი კონცეფცია და პრაქტიკა.
 - ბ) ლენინური ("მარქსიზმ-ლენინიზმი") კომუნი-სტური იდეოლოგია;
 - გ) მასობრივი ან "შესამე მდგომარეობის" ფსიქია;
 - დ) ტერორი და "გამასობრივების" მეთოდი; შიშზე დაფუძნებული ორგანიზებულობა და უნოზაზში მახსიის;
 - ე) საერთაშორისო ვითარება.
- თუ საზოგადოების დასისტემების. ანუ სისტემურ ორგანიზაციებ ქცევის. პირველი ოთხი პრინციპი (ანიდან დონამდე) თავსდება ჩვეულებრივად გბგებული "შინაგანი პოლიტიკის" ანუ. კონსოცია-ლური პოლიტიკის. საზღვრებში. შეხუთე (ენი). სავითაშორისო პოლიტიკა. ანუ. გეონაციონალ-პოლიტიკა. წარმოადგენს ამ შინაგანი დასისტემების ერთგვარ სადგელ პოლიგონს. აქ ისაა ალსანიზმი. რომ სისტემა თავისი პრინციპებით (იდეოლოგიით) მსოფლიოს განახლავს როგორც თავის შინაგან ველს და საერთაშორისო პოლიტიკასაც შინაგანი პოლიტიკის სახეს აძლევს. ეს გამოაღმინარეობს ისევე და ისევე რუსული

პოლიტიკის იმპერიული არსებობა (4) ასე რომ, არსებობდა, შინაგანი სისტემიზირება თავის ასპექტად სპერათმორისო ველის "მონქსიგებებს" და მის შემღების დამატებად შეზარებას გულისხმობს მომავალი ჩართვისთვის რუსეთის სსრკ-ში (ან გაფლენის სფეროში). ეს ველი საუკუნეთა განმავლობაში იცვლებდა თავის კონფიგურაციას, მაგრამ არასოდეს არ შეიცვლიდა - და ეს არის განმსაზღვრელი მომენტი უკვლავ რესტრუქტურირებისა და გარდასახვების შესაფასებლად, რომლებსაც სისტემა (რუსული პოლიტიკური) განიცდის ისტორიის ამა თუ იმ მონაკვეთში.

სტალინმა ტოტალიტარიზმის დასისტემებას, რამელიც თავის ძირითად ასპექტებში უკვე ლენინმა ჩამოაბუღა თავისი შედეგლოვანი ბელადობის დროს, დასხლოებათ ათი წელი შიდად: 1927 - 1939. მეორე მსოფლიო ომში სისტემა უკვე დასრულებული სახით შევიდა და, ამდენად არსებითი ცვლილებები ომს არ გამოუწვევია. 1921 - 27 წლებში

ტოტალიტარიზმის გაძლიერების ხელი შეუწყო სპერათმორისო ვითარებაში, რომელმაც აშკარად დაანახა კომუნისტებს, რომ მსოფლიოს დიდად არ აწუხებს რუსეთის იმპერიის ტერიტორიაზე მიმდინარე პროცესები, თუ ეს პროცესები არ შეზღავნა ვერობის (დასახველის) "სისციცლო" ინტერესებს. დიდი ხნის განმავლობაში, განსაკუთრებულ კომუნისტური ეპოქის დასაწყისში, და თვით სტალინის სიკვდილის შემდეგაც რამდენიმე წელი, პოლი მსოფლიოს პოლიტიკურ-ფსიქოლოგიური განქრობა უფუძვლად რუსეთის (სსრკ-ს) ეკონომიკური სისუსტის და, ამდენად, არასაშინო მალის კონცეფციას.

ეპიგრაფიკაში მეოფი მთავრობები თუ პოპოციონერები ერთობად ამ განქრობით ცოცხლდებნენ "ჩემოდენებეს ისხდენ" და ელოდნენ, როდეს დაინერგება ეს "ხუხულა". მაგრამ "ხუხულა" არ დაინერგა და გაძლიერდა კიდევ იმდენად, რომ მსოფლიო ისტორიის გადამწყვეტი მართიერებელი ძალი როლი შეასრულა, ამის მიზეზების გარკვევა, ცხადია, მრავალმხრივ საბჭოებს მოიწოდებს. მაგრამ ერთი რამ უნათელია: ანაბოთა ტოტალიტარიზმის და იმპერიის განმტკიცებას ხელი შეუწყო სპერათმორისო მდგომარეობამ და მოხერხებულად წარმოება უღმარაგადაცონდოლიტარქამ, რომელიც, ამიერიდან შექმნება საბჭოთა ტოტალიტარიზმის ერთობა უკვლავ ძლიერ "შეკებად". ამიტომაც სრულიად თამამად შეიძლება ითქვას, რომ სპერათმორისო პოლიტიკა საბჭოთა ტოტალიტარული სისტემის უკვლავ დახვეწილად დაშუშებულად და

მისანმომართულად დასისტემებულად მასსათებელია.

სტალინის სიკვდილმა ერთბაშად მრავალი პრობლემის წინაშე დააყენა არა მარტო თვით სისტემა, არამედ მსოფლიოც და სწორად აქ მოხილნდა ის, რომ სტალინმა შესწლო აღნიშნული რეგრესიული სისტემის შექმნა. ისეთი სისტემის, რომელიც, როგორც აღინიშნა, ძალაუფლების და იმპერიის შენარჩუნების და განმტკიცების ინსტრუმენტიდან თვით იქნა იმ სუბიექტად, რომელიც ახლავს მის შემადგენელ ნაწილებს და ფუნქციობს ინსტრუმენტადურ გამოყენებას. სისტემა იქცა ფანტომად - იგი აღარ თავსდება არც რეალობაში და არც ცნობიერებაში. იგი უკვლავ და უკვლავფერობს, უფელში და უფელში, ხოლო არც არსად ხელშეზღავნებად და არც არავისში დასახლებად. მისი ხელში მოხვედრება მხოლოდ ბიროვნებას, ბიროვნულ ცნობიერებას შეუძლია, (რადგან სისტემა არის მასობრივი ცნობიერების, უკვლავობის შიდადობა, მაგრამ საქმეც ისაა, რომ ეს ბიროვნული ცნობიერება, თუ კი არსებობს, არის განხვეული და დაძლიერი მასობრივი ცნობიერების რესტრუქტურულ ფანტომურობაში, გამოთქმადობის და გამორჩეულობის შიშში შეზარკილ უოფიერებაში. ტოტალიტარული სისტემის რეგრესიული ბუნება იმამდენად ვლინდება, რომ მას უკვეუღვი და დაძლიერი აქვს დასაძლიერება გარდარჩენის პრობლემა. სისტემის გამუდმებული "სულიშლადფობა" ერთი იმ ძალბათბანია, რომელიც სისტემას კატახვიო უოველოვის ფეხზე დადგომის საშუალებას აძლევს. ქვეყნის ამ გადარჩენის სტრატეგიის ძირითად ასპექტებს შეეხები და თანამედროვე "გარდაქმნის" არსებობის გატანადიხვებ.

წინა წერილის დასასრულს მოკლედ იყო მოხაზული სისტემის თვითგადარჩენის ასპექტები, რომლებიც ასე გამოიყურება:

სტალინის რეგრესიული სისტემის თვითგადარჩენას ორი ასპექტი აქვს: ფიზიკური და შორბლური. სტალინის ძირითად სანარუნავს სისტემის ფიზიკური განმტკიცება და გადარჩენა წარმოადგენდა. რეგრესიული მიზნის მოთხოვნების (ლოგიკის) შესატყვისად, მან ტოტალური ტვირის ნიშნით სისტემას "შორბლური მონოლითობა შესძინა" რაც იმავე დროს არჩვეულებრივი "ინვერსიული მორალური" ენერგიის წყაროდ ანუ იდეოლოგიური სისტემისათვის სასიცოცხლო წყაროდ იქცა. (ჩვეულებრივი სოციალური ლოგიკის განხილვება როგორც სრულიად დემორალიზება(5)) რუსეთის და, შემდეგ, საბჭოთა კავშირის მასობრივ რეზერვუარს თუ გათავადალსწინებთ, სისტემას სტალინის სიცოცხლეში ფიზიკური მოსპობა

იყოფიანაგების გზით არ ეშუქებოდა: წმენდები (პარტიულ-ბიუროკრატიული აპარატის "განახალისება") და ტოტალური ტერორი (ინტელიგენციის, გლეხობის, მუშების, პიროვნებების... ტერორიზირება და ფიზიკური მოსპობა ადგილზე ან სპეციფიკურად ბანაკებში სისტემის რვერსიული ლოიკის მოიხონა იყო თავის თავის განსამტკიცებლად, ამას არც სტალინი მალავდა XVIII. "დიდი ტერორის" შემდგომ, ერთობადასწრებ.

თუ "სტალინიზმი" მთელს თავის შესაძლებელ ტოტალურობაში დაკავშირებული იყო მხოლოდ სტალინთან და მას სხვა, უფრო პრინციპული და სისტემური, ვითუოდი, ისტორიული და მეტა-ისტორიული, საფუძველი არ მოეპოვებოდა. მაშინ "დესტალინიზაციის" პროცესი ბუნებრივად უნდა დაწვეულიყო და უნდა გამოხატულიყო სწორედ იმ პრინციპების და იმ სისტემის მოსპობაში, რომელიც დააფუძნეს ლენინმა და სტალინმა (როგორც "ინდივიდუალ" და "პიროვნების კულტმა"). უნდა დაწვეულიყო სტალინიზმის ეველა მახასიათებლის მოსპობა ან, თუნდაც, დაშლადღება.(6) შედარება იმისა, თუ რაში გამოიხატა "დესტალინიზაცია", რა იქნა "გადგენიული" სტალინიური მემკვიდრეობიდან და რა - შენარჩუნებული, გააძლევს თვით სტალინიზმის "არასტალინიზირების" და "დესტალინიზაციის" შესატყვისი ფიქტიურობის კრიტიკურისმაც. ეს სსშუბლებს გვაძლევს განვიხილოთ სტალინის შემოგამი ემოქა და ის ცვლილებები, რომელსაც განიცდის სისტემა ჯერ ხრუშჩოვის, შემდეგ ბრეჟნევის და ახლა გობრახოვის ხსნით.

* *

სისტემის მორალური თვითგანახლება სისტემის სტაბილიზებისა და განმტკიცების ხნა ასპექტია. თუ სტალინის წინაშე "ფიზიკური" განმტკიცების პრობლემა იდგა, რატომაც, რვერსიული ანტილოგიკის კანონით, სწორედ ფიზიკური ტერორი გამოიყენა, სტალინისმეგობრივი ემოქის პრობლემად "ფიზიკური" გადარჩენის პრობლემა აღარ იდგა. ამდენად ბრძოლის ცენტრმა მორალურ სფეროში გადაინაცვლა და დაწეო სისტემის გადარჩენა და განმტკიცება მისი დემორალიზების გზით, რასაც პირობითად შეტად პირობითად! "დესტალინიზაცია" ეწოდება.

დემორალიზების ბირველ ეტაპზე ჯერ კიდევ დიდი იყო "ფიზიკური მოსპობის" სტალინიური ტრადიცია და ხრუშჩოვის "დესტალინიზაცია" ანტისტალინიური პრინციპით და "ლიტერატურული ლეოზისა" აქციებით შემოიხსნა ჯერ.

"ანტისტალინიზმი" - "ლავოის" გულისგული იყო იმავე დროს სხვაგვარი სტალინიური სისტემა არსებობდა ახალ საკონცენტრაციო, სოციალისტურ, ბანაკში, არსებითი ვი იყო, რომ სტალინიური ნეკროკრატიული ბიუროკრატიული სისტემა კვლავინდებურად ფუნქციონირდა და იცოდა, რომ ხრუშჩოვის, ისევე როგორც სტალინის, სიკვდილ-სიცოცხლის ბედიწერა განაგებს, სისტემას, მასას და ბიუროკრატიას კი...

ხრუშჩოვის, ბიუროკრატიული და ორგანიზებულ მასათა ახალი კრანსოე სოლიდარის, სრულ ამოსვლას წინ უსწრებდა ერთგვარი "სმუტნოე ვრემის", რომლის დროსაც ხნებოდა სტალინიური მემკვიდრეობის განახლებას და პარტიულ პირაშიდში ადგილების დაკავება. ეს პროცესი მასების გატრუნულ სიჩუქში მიმდინარეობდა; ხოლო ბერაის და მისი კლიენტურის მოსპობა აშკარა ნიშანი იყო იმისა, რომ არსებითი ცვლილება სისტემის და განცდობა და სტალინის სიკვდილმა შეიოფლოგური ცვლილებები არ მოიტანა. მაგრამ მასების გატრუნვა სისტემის თვალსაზრისით სავანაყო იყო, რადგან ტოტალიტარული სისტემის არსება მასათა ორგანიზებულ მოძრაობას და არა "გატრუნვას" მოითხოვდა. ეს თვით სტალინსაც ბოლომდე ესმოდა და ამიტომაც მოსუვენებს არ აძლევდა მასებს ხან ტერორით, ხან გიგანტური პროგრამების დასახვით, გადარჩენების და სხვა ღონისძიებებით. ამიტომაც ამხადებდა იგი ახალ ტერორს გამოიყენებოდა და მომუნხვავი იმის შემდეგ დაზღული და გაუჩუბული მასების ასანმორბევებლად... აქ მოუსწრო სტალინის სიკვდილმა. მხოლოდ სამი წელი დასჭირდა ხრუშჩოვს, რომ ბირველი მდემორალიზებული დარტემა შეევენება მასობრივი ცნობიერებისახვის და გამოეყვია მისი შექანება. ეს იყო რეტოტალიზების დასაწეისი უკვე ახალ, "ცივი ომი" ვითარებაში, ჩვეულებრივ "ცივი ომი" განხილვება როგორც ორი სისტემის წინააღმდეგობათა გამოხატულება, და იმისდა მიხედვით, თუ ვინ რომელ მხარეს დგას, შეუახვაც შესატყვისისა. მაგრამ "ცივი ომის" მნიშვნელობა გაცილებით უფრო ღრმავა, ვიდრე იდეოლოგიური კონფრონტაციისა, "ცივი ომი" იყო სწორედ ერთი მხრის "დესტალინიზაციის" და მეორეს მხრივ რეტოტალიზაციის მიხედვა. "ცივი ომი" მიმდინარეობდა საბჭოთა სისტემისა და აღმოსავლეთ ვერობის განუქვეყნელი ეკონომიკური და მორალური დაქვეითებისა და მეორეს მხრივ დასავლეთ ეკონომის და განსაკუთრებით გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ეკონომიკური და სოციალური "ბუმის" ფონზე. ეს იქნა სწორედ

სტალინური ნეკროკრატის "ლევობის" უპირველეს წყაროდ. 1953-1956 წლებს "სმურნოე ერეშიაში" ნაოლად დანანს სისტემას, რომ შეიგნა არაყოფიერი სხვა პრობლემას მას არ ჰქონდა გარდა მასთან ამოტარებებისა. პრობლემები ერთიანად საერთაშორისო ასპარეზზე იურიდა თავს. ნათელი ხდება, რომ სტალინური ჩაკტილი სისტემა ვეღარ შესძლებდა თავის ერთგანზომილებიანი არსებობის განგრძობლებას იმის გამოყენებით, რომ არ დაეკარგა საკუთარი ტოტალიტარული არსება: განგრძობულ-წამართ-ველი მოქრობა. პანანა არენდტის სამართლიანი შენიშვნით, პრაქტიკული მიზანი მოქრობისა არის: "ჩაითრის თავის ორგანიზაციის მიხედვით მთელი რაოდენობა აღმამანებისა და მისელებს მას მამოტარებელი იმპული. პოლიტიკური მიზანი, რომელიც მოქრობის დასრულებას წამოაყენებდა. უბრალოდ არ არსებობს". ეს კი იმნიშნავს, რომ ძალადულების მოპოვება მოცემულ ქვეყანაში მხოლოდ ერთხანს მოქრობისა და არს მისი ბოლო. ეს, ჩემის აზრით, შეტად მნიშვნელოვანი კრიტიკიუმიანი რეტოტალიტარული არსების დასანახებად. ტოტალიტარული მოქრობის განცხადება იწუება მასთან სტატისტიკული ცნობიერების შექანებით და მასების ამოტარებით. ეს კი ბუნებრივად მოითხოვდა ისეთი შექანების აპოშეებას, რომელიც ამ მოქრობის რეორგანიზების საშუალებას მისცემდა სისტემას. ხრუშჩოვის დროს სისტემაში ბირველად მოსინჯდა ის ნეოპროპაგანდისტური არსებობა, რომელიც ძირითადი იარაღი გახდება სისტემის თავთვებად ჩენის სტრატეგიაში: მარქორალიზებული შოკი.

ხრუშჩოვი ჩაუდა სტალინის მიერ გამოკვირულ სავარძელში სისტემის (ორგანიზაციის) ბირამილის შეკრებას (7) და იმწანსვე გამოსწავს, რომ არაყოფიერი მნიშვნელობა არ ჰქონდა თუ ვინ იჯდა ამ სავარძელში - თვით სავარძელს ჰქონდა ის მავიური ძალა. რომელიც მასთან ცნობიერების მორგანიზება-წამართველი და მამოტარებელი იყო. ხრუშჩოვის არა მარტო დაშლილი, ატომიზირებული და უპირველესად ეგოისტიკული სისტემა ერგო, რომლის შექანაშიც მას დიდი ღვაწლი ჰქონდა. ამიტომ, კიდევ ბუნებრივად ცნობდა მას თავისად, მას, ამავე დროს, თვით რაშლილი და გაშეშებული ცნობიერება. უნაშთი მონუსხული ცნობიერება, რომელიც შექანულ ყიობრებაში, - "ცივი ომის", დასავლეთის ბუმის, ტექნოლოგიის წინსვლის და სხვა ბირობებში - შეიცავდა მოპაკვინებულ საფორიხეს სრული მორალური დაკრისტალებისა ჰომო სტალინიკუსად, რაც შეინახულეველი და სისტემის არსებას. აქ ისევ უნდა ითქვას გარკვეული, რომ სისტემის მიზანი

სრულიად არ არის ჰომო სოციალიტარული დაკრისტალიტი. როგორც აღვნიშნე, რეზულტატები არ არის მიზანი. არამედ თვით პროცესი, რაც არის კიდევ ტოტალიტარული სისტემის მაცოცხლებელ მექანებში სოციალიტი. (8) ტოტალიტარულიში თავისი არსებობა მასთანავე მოქრობა. პროცესი. დაქანებულია. ნებისმიერი შეჩერება, შეყოვნება, ამოტარება, არის მისი არსების დაშლული და მოშობა. აქედან გამომდინარეობს ის "ანტი-სტატისტიკური", შექანებული და ანამოტარებული შოკები, რომლებსაც განუყვერელი ეყენება სტალინი. "შეკერი მოხვევების დიდოსტატი" და მის შემდგომ სისტემა. სტალინურ სავარძელში ჩამედარი "ბელადის" სახით.

"ლევობის" სტრატეგიის ეს შექანებული შოკი იყო "დესტალინიზაცია", რომელიც საშუალება მისცა სისტემას "რბილად" შეეღო საერთაშორისო ასპარეზის კარზე და დაეწყო თავისი "მინარული" გეონაციონალ-პოლიტიკა. საქმისის დაგვირდით რა შემოქმედება მოახდინა ხრუშჩოვის ანტი-სტალინურმა მოხსენებამ საერთაშორისო ასპარეზზე ("მტრულ" გარემოებაში, კლასობრივ და იდეოლოგიურ და სხვა დასახულ "მტრებზე" და "მოწყობისზე"(9)) და შეეადარათ ის თვით სისტემის ფარგლებში მოხდენილ შემოქმედებას. რომ ნათელი გახდეს ანტი-სტალინიზმი იყო ბირველი ტაქტიკური სვლა რეტოტალიტარული ნეოპროპაგანდისტიკული სტრატეგიისა. სისტემაში ამით მოიპოვა "ლევალური" უფლება თავისი შინაური საქმეების იმეგარად მოწესრიგებისა. როგორცდაც თვლიდა საბეროდ: და სისტემაშიც არ დაყოვნა ვეგენების თავისი ბირმინდარ იმეგარული, ტოტალიტარული და "სტალინური" ბუნება; უნერეთის და საქართველოს ნაციონალისტური გამოსვლების სისხლიანი რემესიით. დასავლეთი ამ დროს უღაბებდა და ინელებდა ხრუშჩოვის ანტი-სტალინურ მოხსენების და ფრთხილობდა არ შეეშალა ხელი "ლევობის" მერცხლების ტეკიკისათვის. (10)

ამბოვალენტური ვუქტო, რომელიც შეიგნა მოახდინა "დესტალინიზაციაში" მხედებს კიხებას: რისთვის დასჭირდა სისტემას "ანტი-სტალინიზმი" გამოწვეული დემორალიზება? განა მთელი ბარტიული ბირამიდა იმ ხალხისაგან არ შედგებოდა, რომელიც ბირმინდარ სტალინური კადრი იყო და აქტიურად მონაწილეობდა სტალინის მიერ განხორციელებულ ტერორში? და განა მორე მსოფლიო ომში მოპოვებული გამარჯვება ერთნაირი დიდებით არ მოსწავდა საბეროდ ხალხის თვალში გამარჯვებულ ბარტიისაც ("ორგანიზატორისა და სულიწამდემელს") და მის ბელადსაც? და ბელადის

სიკვდილის შემდეგ, უფრო ხელსაყრელი არ იყო მის ღიგებას ამოფარებოდა მისი ბირშმო ბარტი და განგერმო თავისი ბღღუმი? ...

საყსებით ნათელია, რომ უშუალოდ ბარტიში როგორც ორგანიზაციას, რომელიც შეკეთობდ ცენტრალური-ტოტალიტარულ პრინციპზე იყო ბჭეპული. არსებობდა რაღაც ისეთი, რაც აუცილებლად მოითხოვდა მისთვის იმის ჩვენებას რაც ჩანენეს: რომ მთელი ეს იდეოლოგიური კრიპტოკრატია წარმოადგენს ძალაუფლების შესანარჩუნების იარაღს და არავითარი "რწმენით" ელემენტო მას არ აზღავს: "დესტალინიზაცია" და "ანტისტალინიზმი" წარმოადგა როგორც სისტემის თვითგამიწველბა სპუთარი ადგებულის წინაშე ანუ სისტემის დემორალიზებამ. ამიერიდან უოველივე იქნა გრანდიოზულ სმექტივად, რომლის ცინიზმი საყსებით შეესატყვისებოდა დასავლეთის პოლიტიკურ გულუბრყვილობას და მემარცხენობა ინფანტლურ რწმენას "კვილ იღვაში", რომელსაც "უფი დანაინებო" უშლიდა ხელს. დარტქამ პირველ რიგში მისამართული იყო თვის ბარტიის წინააღმდეგ და, ერისს შეხვედით, იქნებოდა სანაშროობამ, რომ ბარტი და გარდებოდა გამოფხინზლებულ მასობა ძმლადერი და გამანადგურებელი შეტრვის ობიექტი. მაგრამ ანტი-სტალინიზმი გასაგრეპული იყო ბარწმინდელ სტალინური მეოლიდა მასობა ორგანიზების, ამოძრავების და წარმართვის: შიშით, კდრების როტაციითა და რემესიებით. გაცობას იქვეს რა იოლად შევცვალკვინდა ხრუშჩოვს სტალინური გულბგებიდან ამისტირებული და შემოჩრჩენილი 25-წლიანი "გარდაუქმნელნი", სპკუთრივ ხრუშჩოვური "გარდასაქმნელი" კონტინგენტი. ამ "გარდაუქმნელთგან" სპკოიდ ბეკრს ეყო შორბლური სიმტკიცე, რომ გაბაიესუფლებისა და აწნისტიის ენსოზიანზში მოცული სწრაფადვე არ "გარდაქმნილიყო" და არ ჩაშდგარიყო ხრუშჩოვის (სისტემის) ნყოპრომბგანდისტური "დესტალინიზაციის" ირგებში და მითი ხელია არ შეეწიოს ტოტალიტარნიზმის სიცოცხელი და განგერმლდებისათვის. (11) ამ პროცესში გამოვლინდა ველებზე კარგად, თუ რა მიზანს ისახავდა ანტისტალინური დემორალიზებით გამოწვეული მასების ანხლი ამოძრავება: წინ წაბიდა ჰომო სოციატეკიასი ფორმირების თითქმის შეუწყველდი, რადგან თითქმის განსორციელებული, პროცესი. განჩნდა ახალი სოციალური ერთუსი, რომელიც სულ ცოტა ხანში გბბატონდება მთელს საბჭოთა მასაზე - დემორალიზებული მასხურის ცინიკური ტიპი, რომელმაც თავის დემორალიზებას მოუნანა ლბტენტური ფორმულა: "თუ ბულები დამნაშეაბ - ველებ დამნაშეაბ", რაც განხდა

საფუკველი ამორბლური ბოვისტური პრინციპს "ღმერთი მოკება - ველებადერი დასაშეება" ტოტალური განსორციელებისა. სისტემამ იბოკა თავისი ახალი modus vivendi.

თავი ხრუშჩოვის ბიროვნება, მისი მოქვეება სხზღარბგარეო, მისი ლობობა, მისი სასანკოტოტო გამოსვლები ქმინდნენ წანამტლარს იმისა, რომ მასსა ცინიზმის ის ღობა შეუზბანენებოდა, რომელიც აუცილებელი იყო მისი სრული დემორალიზებისა და ამოძრავებისათვის. (12) ანტი-სტალინიზმი და "ლვობა" ბანეივით მოქმედებდა და კი არ აფხინზლებდა ადამიანს არამედ ბანგაბდა მას წარსულის ონირიულ-ფანტოკური გბბატონებით დღევანდელიობაზე. შეიქმნა ისეთი ვიობრება, რომ სინამდვილე ბე და დასხა მეოფამ ამუშოიერმა სინამდვილემ დაქკარგა თავისი მინიშნელობა და ღირებულებამ. წარსული გბცოცხლდა თავის ველებზე საშინელ და აბბვე ღროს მდემორალიზებულ-დამორგუნულ სიცხადეში. ის, რაც ვერ მოახხერას სტალინიზმ თავისი "ნეკროკრატით", ხრუშჩოვამ შესძლო "ლვობის" ბირველსავე ეტაბზე. სტალინის ამოცნან იყო დევიწეება მასებისათვის (რომელნიც ვერ კიდევ არ იფუნდ ბერებდა დაშორებულნი "ჭველ ღროს") წარსული, მოვევება და მოესპო მათში შესისებება... მესამე "ჭელი ცნობიერება" ქკონე ადამიანს ფხიკურბდაც და მერბლურბდაც და ეს ცინირიულ შევესო ახალი საბჭოთა ცნობიერებამ. დღევანდელიობა განხდა ისტორიას. ის რაც დღეს ხდება, უოველივე ისტორიულია და ამ ისტორიის შემოქმედი არის ბე და ახლამ მოსახლე და მოქმედი ადამიანი. საბჭოთა ადამიანი. - ასეთი იყო სტალინური დებულება. ეს იყო ისტორიული ცნობიერების სრული მოსპობის ანუ ადამიანის არსების სრული მოსპობის უნიკალური და გრანდიოზული ცდამ. ადამიანმა არ ციგარდა და მოუვიდა თავის მუბოხელი, რომელიც ერთი საბაისის წინ შემოხვდა გზაზე, აღარ უნდობა ცოდნობა რა იყო გუმიინ და მით უფრო გუმიინწარ ან იმის წინ - უოველივე ეს მას ჰღღობდა მწუბობრად დაღბებული, ჩამოკლებილებული. დიდი ბულებამ მთერ ხელმოწერილი. მაგრამ სემინარისტმა, როგორც ბღღინწეე, მბინც წანგო ბრჭოლბ იმ "ვერბგ" არსებასთან, რომელსაც ადამიანი ეწოდება და რომელსაც, ვერ ამოუჭირკვა ღვობბრობის ბინბათი, ცხადებდა, არამედ იცის, რა მოხდებოდა, სტალინს რომ "დასცლოდენ" და ოცდბათი წლის ნაცვლად ასორმოცდბათი წელი ეტარება თავისი ექსპერიმენტო. როგორც თვითორგანიზების პრინციპბიდან ირკვევა "ჩაკეტილ სისტემაში აუცილებლად ვიობრდება ამ სისტემის შესატრავის ცნობიერება" (უშბი) და უოფიერებამ. ხლო

სტალინის სისტემა, გარკვეული აზრით, სერმეტრულად იყო დახურული ფიზიკური, ანუ პარტიზონტალურად გავრცობილი სამტრო გარემოდან. სტალინმა სცადა დახურვა ვერტიკალური, ისტორიული ან ღვთაებრივი სივრცისა. მაგრამ ვერ შეხლოდა სისტემამ ამ მიმართულებით შესწევით თავისი ცდები... ისტორიის (წარსულის, რომელიც იდეოლოგიურად რეგულირებული იყო, ამჟამადაც) ახლანდელმორალიზებული ინსტრუმენტი გახდა.

მაგრამ სტალინის სიკვდილის შემდგომ მოხდა სრულიად მოულოდნელი "ისტორიზირება" ცნობიერებისა, თითქოს განისხილავდა სანარის თუ ენოჯოხსიის კარები და იქიდან დაიწვეს გამოსვლა მკვებამა და ცოცხალმა ფანტომებმა. გულაგის არქივებელიდან მოედინებოდა "ამნისტირებულთა" მასა, რომელსაც მოქმედებდა სანაწილი მიწმობა სტალინიზმის სატანური არსების შესახებ. ოცდაათი წლის განმავლობაში მონოლითად ჩამოსხული ცნობიერება საბჭოთა ადამიანის და, მიუხედავად მასისა უცნაურად გაიზარდა და ამ ბზარში სრულიად სტალინურად ორგანიზებული და მიმართული ინფორმაციული ქსოვილი ჩაისხა. ეს ქსოვილი იყო ის "ისტორია", რომელსაც უნდა ახლებინა ადამიანის არსება. თვით ამნისტირებულები ცოცხალი მავალითი და დახატურება იყო ახალი დროისა, ახალი ეპოქისა და ახალი ბლმუნებლობისა; დიადი მქნებლობის გაგრძელება ისა. "ლუკობისა" და "დესტალინიზაციისა" ამიტომაც შაიი ეს ცოცხალი მოქმობა, რადგანაც მან არ გამოიწვია თვით პარტიის (ორგანიზაციის) დაღანაშულება. პარტიის (ორგანიზაციის) განსაზღვრების მოიხოგან - იქცა სისტემის გადარჩენის მძლავრ საშუალებად, გვახ კიდევ დიდი ხანი ვიდრე აქა იქ კანტი-კუნტად გაისმება ანგვარი მოიხოგან...

ხრუშჩოვისეულმა დემორალიზებამ "უცნაური" ნაყოფი გამოიღო "ჩვეულებრივი". დასავლური სოციალისტური ლოგიკის თვალსაზრისით, დასუსტების და ოანდაბანის მოსპობის ნაცვლად სისტემა გაძლიერდა. ძალა მოიკრიფა და სავსებით ტოტალიტარულად განახლდა გარდაცვაებული წარსლად მსოფლიოს წინაშე ჯერ კოსმოსური პროგრამის წარმატებით გულმოდგინული ხრუშჩოვის პროლეტარულ ექსტატურ აგრესიულობაში. შემდეგ "კუბის კრიზისის" გამოწვევაში და, ბოლოს, ახალ ამავისებულ ნეოსტალინურ გიგანტოპანიკაში (იგი თავისთავადი ნიშანია მასობრივი "ფანტომური" ცნობიერებისა და სისტემის არსებობის გამოხატვის სხვადასხვა მიხზილებებში). რომლითაც უკან უნდა ჩამოეტყუებინა ამერიკის შეერთებული შტატები და

ეი. მიუღი მსოფლიო და 1980 წელს "კომუნისტური" შესულიყო (უტოპიურად გაგებულში, თორემ რეალურ, "ნულოვან კომუნისტში" სისტემა მართლაც შევიდა). ეს ტაბუკური ენოზიზმში სხვა არაფერი იყო, თუ არ სისტემის მიერ თავისი განახლების, ინკარნაციის განცდა და ამ ინკარნაციაში ახალი ტაქტიკა. ახალი მეორეღობის ათვისება. რადგან ბარბაროსულად არ უნდა ედერდეს, "ცოცხალი ოქმა" და დასავლეთის ეკონომიკურმა ბუმმა გადაარჩინა სისტემა და მისცა მას საშუალება გამოცვლადეულიყო. მოენახა ადექვანტური სტრატეგია და ტაქტიკა. იდეოლოგიური და პარტიკონომიკური სისტემის სტალინიზებული "პროპეტიზირება" შექმნილ ვითარებაში შეუძლებელი ხდებოდა. სისტემა ის სნებოდა გარე სამყაროს საკენ გეონანტიონალბოლიტიკისა და იდეოლოგიის სტრატეგიული ახლებლობით. რაც მდგომარეობდა მსოფლიოს დეკოლონიზაციის შედეგად წარმოქმნილი ახალი გავლენის თუ განერციბის სფეროების ათვისებაში, ახალი თაბის რეკოლუციურ, ექსტრემისტულ თუ, ერთობ, მემარცხენე მოძრაობებზე გავლენის მოპოვებაში და სხვა... სისტემის ცინიკური და დემორალიზებული არსება განსაკუთრებით კარგად გამოვლინდა იმ "ბარბაროსულ" ფაქტში, რომ სისტემამ, რომელიც ახლებული იყო "უოფიერების" მიერ "ცნობიერების" განსაზღვრის იდეოლოგიის (სოციალურადაც და ინდივიდუალურადაც), სწორად "ცნობიერების" განსაზღვრულად ("განაღვა") "უოფიერების" იმავ ტოტალიტარულ მარწუხებში დატოვებო. ეს აშუარას ხდის იმას, რომ სისტემამ შეინაშნავად გამოიყენა მასობრივი ცნობიერების ის რუხურები, რომელნიც მას ესაბერიობოდა განახლებისა და გადარჩენის სათვის. ამ თვალსაზრისით ტოტალიტარული სისტემა ახლა აღარ იყო სპეციფიკურად და მომოგენურად სტალინური, არამედ ამბივალენტური. (13)

შეეხედით ამ ამბივალენტურობას ძალაუფლების საშუალებლებელი კონცეფციის თვალსაზრისით და პირამიდის სტრუქტურული წუობის მიხედვით.

უკვე ის ფაქტი, რომ ხრუშჩოვმა სტალინი განაშავა, ზოლო, იმავ დროს თვით პარტიის უმეიკობა და უცოდველობა დუდასტურა (ტბოლოგიური დებულებები, რომლითაც გათამაშდა 37 წლის დივი ტერორის სასამართლო-სმექტრალეები) ნიშნავდა, რომ სისტემა თავის ძალაუფლებრივ პირამიდის "ცოცხალი არ აკრებდა". ის ცვლილებები, რომლებიც ხრუშჩოვმა განახორციელა შეეხებოდა უფრო კადრების გადახაზისა და პირადი ძალაუფლების

განმტკიცებას (14) ისე ჩანდა, რომ სისტემაში ბრუნშიყოფის მსოლოდ ერთი ტაქტიკური სვლისათვის, ანტისტალინისმის შოკი მასების შექმნისათვის გამოიყენა და შემდეგ მას რუსული ზღაპრის კომიკური პერსონაჟის როლი დაეკისრა - "ნიკიტუშკა ღურაოკი" - კიდეც იმხანაზე ხალხში მის. დღეს. როდესაც სისტემა რეალური კომუნისტების შესჯობა და ისტორიული ლეგიონი მისი შინაგანი ნგრევის პროცესი, ბრუნევის "სტაგნაციის" დროს "ფორულად" დაწეული, გაბნეო არის გამოსული, არა ბჭეს დიდი შინაშეგლობა ბრუნშიყოფის "დესტალინიზაციის" და "დღეობის" ეპოქის დეტალურად განხილვას და აღნიშნულს სპეკარისი უნდა იყოს იმის დასადახად, რომ ხრუნშიყოფისული "დესტალინიზაცია" იყო სისტემის იმპერიული შინაარსისათვის ახალი, დროის შესატყვისი ფორმის მიემის ცდა, სწორედ ეს ფორმა (ტოტალიტარიზმი და იდეოლოგია) იქნა აბიკალენ-ტურ ნიშნებს და გარეშე გამკერველისათვის ("დასავლეთისათვის") მწელად გამოსწნობი ხდება, თუ დღინიც და სტალინიც ანაფის სტრატეგიას აგებდნენ კატეგორიულ კონფორმაციასა და განსხვავებაზე კომუნისტური სისტემისა კაბიტალისტურისაგან (ვევალფერი სხვა თუო. უველფერი განსხვავებულები: სხუანარი დაშინარი, სხუავგარი ურთიერთობები, სხუანარი ინფლტრატა, სხუანარი ეკონომიკა და ა.შ.) ახლა გაცილები შეტი ნიშნები ჩნდება მსგავსებისა; და პირველ რიგში, აფიოტიტიკის სხით, წარსულის "შეცდომიბა" დახუდობელი მხილებით... "თუ კი სტალინი არ დაინდეს, ცხადად დაწარჩენი სიპირილის შეუიო იქნება გაბრუნეულები" - ეს ლატენტური დებულება კარგაბანს აჯადობება დასავლელ მოაზროვნეთა უმეტესობას, განსაკუთრებით შემარცხნეებს და რეკოლდირებს ვეულა ჯურისა, ამიტომაც ანაკლებ უარაღებას აქვედნენ იმ უპეტელ ფაქტს, რომ ძალაუფლებრივი ბრამიება ურეველ და სხესებით სტალინურად განგრობება არსებობს და ფუნციობს, რომ ძალაუფლების ერთადერთი კერძო შესჯობაზე სხულმწიფოში იყო პარტია და მისი ბელება, რომ იდეოლოგია ცვლიდა კვლავინდებობად ეკონომიკას და წარმოება მარტოოდენ მილიტარიზაციანზე იყო ორიენტირებული, რომ კოსმოსური ზომადლების მკეობელი სხულმწიფო, ომპლაც იმპერობად ვეულას და ვეულაფრის გადასწრებას, მოსახლეობისათვის უოის ვერ აწრამოვება და ნახუვადმწიფრს ან უშუაებად რეალური კომუნისტისათვის, რომ კრემლის მუფე თავის სტრატეგიაში ("რესპუბლიკებში") უბირბო მბრძანებელი იყო და ა.შ. (15) უოველიყე ამის გამო იყო, რომ, როდესაც ხრუნშიყოფი გადააუნეს,

დასავლეთმა ეს აღიქვა როგორც რეაქციული მიმართული "დესტალინიზაციის" წინააღმდეგ-ერთგვარი "რესტალინიზაცია". შეიძლება ვთქვათ, რომ ხრუნშიყოფის მარცხიან ცდაში, აღდგინა სტალინის მიერ მოსმობილი პარტია როგორც ინსტიტუტი, გამოვლინდა ის არსებითი მასსიაობებელი, ომპლაც შე განგახლდურე, როგორც ძალაუფლების რუსული ანუ კერძომესსკუორული კონცეფცია-ტოტალიტარული სისტემის მფლობელისათვის (მელოდისათვის) დასახსიაობებულისა ის, რომ იგი ვერ იტანს თავის გვერდზე ომპლაცი ინსტიტუტს, ომპლაცს და მხოლოდებელი, საუთარი, ინსტიტუციონალური ცხოვრება და პოლიტიკა ბჭეს, როდესაც სისტემა იმადგროვლად იმპერიულიც არის, მანში ეს ვრეულდება მის მიერ დაპრობილ ქვენებზედა-ამგვარი და მხოლოდებელი პოლიტიკა და ცხოვრება, როგორი დაქვემდებარებითაც არ უნდა მობას ცენტრს, მანც იქვეს ცენტრალური ძალაუფლების "შურახუოფას", დაკომდექსებას დასუსტების და საკუორების დაკარგვის შიშით, ეს იმბათიფი იქვეს ბრეეტლულ რეაქციას და ზომების ამ ძალაუფლებიანს, მიმართულს თავისი კერძომესსკუორული უფლების განმტკიცებისაგან და უოველგვარი და მხოლოდებლობის აღაგმებისაგან, "ტოტალიტარული რეჟიმის დესტრუქციის მიმართულებიანს ბუნებაში დღეს მისი შეუწინარებლობა ნებისმიერი, მისდამი მოქიშე ინსტიტუტისაგამი, სწორედ ამ მიზეზით ისწრაფვის დესტოტი ასე თუ ისე გარდაქმნას საბუკობი ან სხვა დაწესებულებანი ბუტაფორიად, ომპლის ნანგაფულები იგი იმადგე აგებს თავის ძალაუფლებას, მარტია, როგორც მონოპოლისტურიც არ უნდა იყოს იგი, კორკპორტიული ცხოვრებით ცხოვრობს, მას ინსტიტუციური წუობა ბჭეს და თავისი ცოცხალი იდეოლოგია და შეუქმლი იქვეს იმგვარი სანში ეკონომად დესტრუქციისათვის, როგორც თავისუფალი პარლამენტი: ამიტომ დესტოტმა უნდა განაადგუროს იგი, მანამ, სანამ იგი (პარტია-ბ.) განადგურებას მას, ზოგჯერ იოქის, რომ ტოტალიტარული წუობა მიისწრაფვის საზოგადოების სხულმწიფოს მიერ სრული შესრუტებისაგან, სტალინური პერიოდის (იგივე შეიძლება იოქას მუსოლინიზე და პიტლერზე (16)) გამოცდილება მოწმობს ამგვარი შეხუდელების მცდარობას: სხულმწიფო თავისი ჯგუფობიან და ინსტიტუტებით ხდება დესტრუქციის სანაშენ მის მისწრაფვაში ტოტალური ძალაუფლებისაგან, მისი იდეალიან - ამოფული მასს, ომპლაცს იგი შესდებს თავისი ხუტურის მიხედავით მისცეს ფორმა." (დ. შამბრო), კიდეც უფრო მართებული

იქნება ოუ სიტყვას "დესპოტის" მიეცემო "სისტემის" აზრს.

ტოტალიტარული სისტემის შინაგანი მოთხოვნებიდან კონსტრუქციებიან მას ვუბრის მიერ "ქარიზმატიკულ ტიპად" წოდებული დესპოტები. ანუ ძალაუფლების ისეთი მპრობული, რომელსაც ამ ძალაუფლებასზე არაკეთილად იურდიული უფლება არა აქვს. სინტერესო ისაა, დაბამში. შესაძლოა. ეველანზე უფრო მეტად გამოვლინდნ ტოტალიტარული სისტემის ცხოველყოფილობა. ვებერესული კანონიერი ხელისუფლების სანში სუფთა ტიპიდან: სამართლებრივი. ტრადიციული და ქარიზმატიკული (სემის აზრით - ქარიზმატიკული "ცხებული" ტიპი. არსებობდა მონარქიით ან "იმპოზანტ" იფარგლებდა და არა გადგის სხვა ფორმანზე, რის გამოც მასათა ლიდერი ფსევდოქარიზმატიკული ხდება და მასათა შეუგუნებლობას და ამორფულობას ემარება) ტოტალიტარული სისტემა თავის ფორმის ქსოვილი საშვეს ელემენტარული შვიცვას. მხოლოდ ამცროსი გარკვეულად და ცოცხლად. არამედ სამივეს ფსევდო-ტიპად. ამ ფსევდო-სოციალური ან ფსევდო-ლეგალური (კანონიერი) ფორმით ოპერირებს მასებზე მიმართული იდეოლოგია - სისტემის შეგნობად და სისტემის გარდაცვა. ამიტომ დაშკვირვებლისა და ანალიტიკოსოსათვის (შეგნობად და გარდენად) სისტემა პარტიული და ხანჯელშიფოფორიკი ბიუროკრატისა იქნეს რაღაც სამართლებრივ (ლეგალურ) ხასეს.

ხრუსოვას კრიტიკოსებს ბევრი არაფერი ჰქონდათ სათქმელი ხრუსოვის წინააღმდეგ. უოველ შემთხვევაში არაფერი არსებოთ. რაც იმპერიის შინაგან წუობას და ძალაუფლებას პირამიდის სიმტკიცეს შეეხებოდა. ის პარადოქსები, რომლებიც შემდეგ განხაც ცნობილი იმდენადვე შეიძლება მიეღწერო ხრუსოვს, რამდენადც სტალინს, ლენინს, მარქსს, ჟორესსაც კი: კკონიკის ჩაგდება, სოფლის მეურნეობის ჩაბარება, პიროვნების კულტის შექმნა... უოველივე ეს ბუნებრივად გამოდინარების თვით სოციალისტური და. ბიოუტკეს. კომუნისტური იდეოლოგიიდან. საკუთრივ თვითიდან, რომლის ბრწინებლად განხორციელდება განსაკუთრებული იმპერიის(17) ნიბდაცზე სრულიად უნიკალური ტოტალიტარული სისტემა შექმნა.

ეს გვაძრულებს კვლად დაესვად ითხება: რა ეთო ეიზუნი ხრუსოვის მოლოდინული გარდაუქებისა და მისი ასე უპატორე გაშვებისა "ბენისაზე"? (ხრუსოვს ეკუთვნის სიტყვები: "ხანჯელშიფოს მეთაური ძალაუფლებას თავის სიკვდილამდე ინარჩუნებს" - ეს ტიპოვია სტალინის მასხარისათვის, რომელსაც თავისი მამასრებული ბატონის წამება მახოსისტურ სიამოკნებას

გვირბა. ხოლო სიკვდილის შემდეგ მისი გათულება სხდისტურს. მაგრამ არც ერთი მდგომარეობა და არც მეორე არ ანთავისუფლებს მას პატონის შთანერგელი ზემოქმედებისაგან. ეს ტიპოლოგიურად მასხარევი უპიროვნო ცნობიერების გამოვლინებაა. ბუნებრივია, იცავე იოქის საყოლოდ ხანჯობა. რბ ნებისმიერ სხვა მასხვებაც. ისე კი უნდა ითქვას, რომ მხოლოდ თვითონ ხრუსოვს "არ გაუპირილა" იორემ უველან სხვა ბულებად მართლაც საკუთარ სიკვდილამდე ინარჩუნებდა თავის ძალაუფლებას - ლენინი, სტალინი. ბრენევი. ანდროპოვი, ჩერნენკო...).

დასმულ კითხვებზე პასუხის განსაცემად გარდაბვლოთ თვლი იმას, თუ რა გაბაკეა ხრუსოვამ თავისი 10 წლიანი მბრძანებლობის დროს ე ნ ა რ ს ო ც ი ა ლ ბ ო ლ ი ტ ი კ უ რ და გონაციონალიზმიტიკურ სფეროში და შევადგინოთ იგი სისტემის რეტოტალიტარული ანუ პარტიის მიერ ძალაუფლების კერძომესაკუთრული ფლობის თვალსაზრისით.

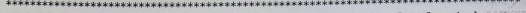
პარტიის ტოტალიტარული ცენტრალისტური ორგანიზაციია, რომელსაც სტალინმა სპეციფიკური ხასიათი მისცა. სტალინის სიკვდილის მოქმეტში მასსიოლებობა იქნა, რომ კატეგორიულად ემორჩილებოდა ერთი ადამიანის ნებას. უუგვლიან, სტალინს თავისი პოლიტიკის განსახორციელებლად ხალხი ესაკუთროებდა. მაგრამ მას შეეძლო თავისი ნებისმიერი "ხოლოში" აეთქმეებინა. "პარტიასთან" შეუთანხმებლად. ამ სპეციფიკურ და სხვა ნიშნებს ასე ახასიათებს ლენინად "შეპირო" ურილობა არ მოქვეულებ 13 წლის განმავლობაში: ცკ-ს ბუნუნები მეტიმეტად იშვიათად ტარებობდა. და სტალინი, როგორც ჩანს, პოლიტიკურის მილიანი შემადგენლობის სხდომებსაც არ საკუთროებდა." ინტროდუქციით. შეთქმულებებით და შიშით ნაკურ ბატონიფეროში შექმნილი ეთო უოველგეარ ბიროკრულობას და ზნეობრივ პრინციპებს მოკლებული მკვეთრად იერარქიზირებული (შერჩევის პრინციპით) და ამავე დროს მასხარევი ორგანიზაციული პირამიდა, რომლის უოველი საფეხურიან იმვეარ მიმართებაში ეთო მის ქვემოთ საფეხურიან, როგორც მობლიანად პირამიდა - სტალინთან. ეს ეთო ორგანიზაციის ხალხისა, რომლებმაც "დიდი ტერიორი" ბირობებში მანხვრებს თავის გადარჩენა ცხნდა. ტერიორში თავადრებული მონაწილეობით) და შეიძინეს უზარმაზარი გამოცდილება ამ დებარეში. პრინციპულად ეს ეხება დალმავალი ხარისხით უველანს. ვინც შეადგენდა იმ მოცემული მომენტისათვის პარტიის აბარატს და რაც ეთო კიდევ კოლექტიურ ბიროკრუტიკედათ თავისი მბრძანებლისადმი უპირობო მსახურების

საფუძველი. სტალინის პირადი გავლენით ტოტალიტარიზმის, ანუ იო კრისტალიზება. "პარტიული" თვალსაზრისით იწვევდა სპეროიდ პარტიის გავლენის შესუსტებას და აქ იგივე მოკლენასთან განკარგებას. როგორც უნდა იყოს დაკარგული პოპო სოციეტუალის მიმართ; აღინიშნება შემადგენელი-ის და სპეციფიკ სისტემისთვის. იგი უნდა იყოს პროცესში. და ესაა ტექნიკური დიპლემტია (მარქსიზმ-ლენინიზმის განკარგვა და ატეხილი) ტოტალიტარიზმის. გარისტალიზებული იგი სტალინიზმი ვარდება ანუ კ ე რ ე ბ ა!

არის კიდევ ერთი შეტად მნიშვნელოვანი მომენტი, რომელსაც შეეძლება უდრესად დიდი როლი დაეკისრება. გლობობის (კოლმურწევის) ატეხვა. როგორც აღინიშნა, სტალინის (სისტემის) განსაკუთრებული შიში ჰქონდა გლობობის, როგორც სისტემის ბუნებრივი მოწინააღმდეგეის. პირველი დიდი ტერორი ამიტომაც სწორად გლობობის როგორც კლასის ციხიერების და ცნობიერების ტიპის) მოსახლობად ჩაუტარდა. მაგრამ სტალინის როგორც ჩანს კარგად ესმოდა ისიც, რომ ამგვარი ტერორი გამოიწვევს გლობობის მიერ მიწის სრულ ტოტალიტარებას. გლობობის გაპროლეტარებას (გალოუქტროლიზირებას ჯერ) რაც დიდ პრობლემებს შექმნის ძალაუფლებისათვის. ამიტომაც მოხდა გლობობის კოლმურწეობებში ორგანიზება და რაც კიდევ უფრო მნიშვნელოვანია. გლობობისათვის პასპორტების ჩამორთება - ანუ გლობობის (კოლმურწევის) დაშლა თავის კოლმურწეობებში. ეს "ნეოკრეპოსტინიკტურ" მეტისმეტად მნიშვნელოვანი ელემენტი იყო ტოტალიტარული სისტემის სტალინიური ტიპისათვის. იგი სტალინიზმის ერთობ ტოტალიტარიზმის არსებითი მახასიათებელია.(18) ტერორად სოპ არ გამოიწვიას ამ სტრუქტურამ პიტლერის ალფრიდოვანება! კოლმურწეობები ერთგვარად პარტიული პირამიდის გარეთ იდგნენ თითქოს და ბევრ კოლმურწეობაში პარტიული ორგანიზაციას 1952 წლისათვისაც არ არსებობდა ჯერ კიდევ ამიტომ არსებითად კოლმურწეობათა სისტემაში სოციალბუროს სანუ პარტიული, სპეციფიკ, ორგანიზაციას) მეტი მნიშვნელობა ეძლეოდა. ამისათვის რომ გლობობა ქალაქში პანარზე წასულიყო. მას სოფლსაბჭოდან ცნობა უნდა მიეღო და კოლმურწეობის წიგნება ჰქონოდა. ქალაქშიც სპეციფიკი სოციალმურწეო სისტემა არსებობდა. ის, რომ კოლმურწეობები და ერთობ გლობობა არ იყო მოცული პარტიული პირამიდის ბაზით. განსაზღვრავდა იმ თვითნებურ მეთოდებსაც, რომლითაც პარტიის ცდილობდა თავისი ძალაუფლების სოფელში დამკვიდრებას. სრუშკოვმა

სცადა პარტიის ძალაუფლების სოფელში ჩანერგვა სასოფლო პარტოგანიზაციისათა შექმნით. ანუ სოფლის ძალაუფლებრივ პირამიდაში ჩართვა და მისი გაკეროსაკურობება. ვეულებს კარგად ახსოვს სრუშკოვის "გენიალური" ატროპოლოგია, რომელიცაც საკმაოდ დაჯანსაღებულ საქარბელოს შესივინებით რესპუბლიკად განდქმევს იდუა და ცვლილობაშია.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი მომენტი იყო "პარტიულიებისა და უპარტიოების ბლოკის" ფორმალური არსებობა. საქმე ის არის, რომ "უპარტიოთა" ქვებლოკი ქმნიდა სახელმწიფოებრივი სტრუქტურის პარალელურ (მეორე) პირამიდის, რომელიც ფორმალურად წარმოადგენდა სახელმწიფოს პირამიდის. ცხადია ვეულებს ძალიან ადვილად განკუთვნილი იყო მხოლოდ პარტიულებისათვის (იერარქიული დონეების შესაბამისად) მაგრამ "უპარტიოების" იკავებდნენ აქა იქ ადგილებს და ემუშავებოდნენ წარმომადგენლებს ამ "პარტიულია და უპარტიოთა ბლოკის" კანდიდატებს.(19) ცხადია, ტოტალიტარულად ტოტალური ტერორის პერმანენტული შიშიში მოცულ, სისტემაში ამახ მხოლოდ ფორმალური მნიშვნელობა ჰქონდა. მაგრამ მანაც არსებობდა ერთგვარი "ამოსახუნითი" ფანჯარა, რომელიდანც შორეული "ნორმალური" წუბობის ბიონიანი იტრებოდა. ამასთანავე, პარტიის დაზურული ორგანიზაციის და სახელმწიფოებრივი განსხილი ბიუროკრატის, რომელიც "განვითარებასთან" ერთად იფრცობდა, წინააღმდეგობაში მოდიოდა. მიუხედავად ამისა, რომ პარტიის სახელმწიფოებ (და მის სტრუქტურებზე) კონტროლის განუსაზღვრელი უფლება ჰქონდა. ეს იწვევდა იმ ბუცილობას, რომ თუ მილიანად მივლას პირამიდაში არა, შედს საფუძვრებზე მისინე ამ პირამიდათ წვერები შეერთებულიყო. სტალინი არა მარტო პარტიული პირამიდისა და ბიუროკრატის მბრძანებელი იყო. არამედ სახელმწიფოებრივისაც. მაგრამ ქვედა საფუძვრებზე ამ ორ პარალელურ პირამიდის საკმაოდ უოფლიქტური ურთიერთობა ჰქონდა, რომელიც არაფრთხის ვერ იტრებოდა ცენტრიდან ჩარევით, რადგან ბიუროკრატული კვდლის სისქეს თავისთავადი წინააღმდეგობის უნარი უნდებოდა. ეს განსაზღვრავდა უპარტიოთა და სახელმწიფოებრივი პირამიდის შედარებითი დამოუკიდებლობის" შეზღუდვისასკენ მისწრაფებას პარტიულების მიშეხებით ვეულებს სახელმწიფო დამწესებულებებსა და საქმიანობის ფორმებში. როგორც ითქვამს, სრუშკოვის დროს მოხდა კოლმურწეობების განსხვილების ცზით) პარტიული სასოფლო ორგანიზაციების უფრო მეტივე ქსელის შექმნა. შიში გლობობის წინაშე ტოტალიტარული იმპერიული და კომუნისტური

სისტემის თანდაბოლილი თვისებებ. ამიტომაც თუ არ ხერხდება გლეხობას ბუნებრივი კერძომეცნიერული და რეპროდუქციული გულისფრთხილის შეჩერება. სისტემამ უოველ ღონეს ხმარობს გლეხებს მჭიდრობის მისაღებად მოსაშორებლად და მათ გარდასაქმნულად ჯერ ლუკმენ-პროლეტარიატად ან ლუკმენ-ინტელიგენციად. და შემდეგ, მათთან ბიუროკრატიული კადრის განსამტკიცებელი მამის შეესაქმნება. გლეხებისათვის (კოლმეურნეებისათვის) პასპორტების დარიგება. უცნაურად. გლეხთა განთავისუფლებად აღიქმება. მათთან როდესაც სპორთად პასპორტისაგან. ტოტალიტარული სისტემის მკვეთრი იბრალის მოსახლეობაზე კონტროლისათვის. ამ "უცნაურობას" თავისი სტრატეგიული განპირობება აქვს სისტემის თვითგადარჩენის თვალსაზრისით. რა მოხდება?

გლეხი ქალაქს მოაქვდა. რადგან ქალაქში მან აღმოაჩინა თავისთვის შეტად მნიშვნელოვანი ახსარეზი ჯერ განამდიდრებლად ("საკოლმეურნეო" ბაზარი. სადაც მას შეეძლო "თავის ტკუაზე" დაქვესება ფასი და გემამე კონკურენციის სახელმწიფო კატეგორიისათვის). შემდეგ კი - მის სამარეველო პროდუქტს მიუახლოვდა და სოციალური ასპარეზიც გაეხსნა. სისტემამ კოლმეურნე-გლეხს "მიუშვა" ინტელიგენციამ და შეშვეს. 1961 წლის ფული რეფორმა (ათი - ერთზე) უღიჯის დარტყმა იყო. სწორედ მუხომისა და ინტელიგენციისადმი მიუწეული. რამაც აიძულა ორივე ეს ფენა ხელი აეღო წინაბრძოლ პრინციპზე და ფულის საშოვნელად დაქანებულიყო. საბოლოოდ შეიქმნა საბჭოთა ინტელიგენცია სახელმწიფოს მხრიდან რეგულირებული კონკურენცია ბაზრის ფასს სულ უფრო და უფრო სწევდა - ანუ გლეხს სულ უფრო და უფრო ამდიდრებდა. ხოლო მუშასა და ინტელიგენტს. რომელიც უამაგირზე ჰქვდა. დემორალიზებას უკუიბდა და აიძულებდა მიემართა გამდიდრების რომელიც პირველ ეტაპზე მხოლოდ ოდნავი ამოსუნიჭის საკმარისობით იყო შემოსაზღვრული. მაგრამ უზნეობის აფრთხილება აშვებელი იყო და მხარბავი - ძალაუფლება გაცხადდა! ნებისმიერი საშუალებისათვის. ახავე დროს. ინტელიგენციისათვის "ანტი-სტალინიზმი" - "ლევობის" მოწეობით პარტიამ (ძალაუფლებამ) ინტელიგენცია თავის მხარეს დაბუნა. ნაწილობრივ მაინც. (20) საკუთრივ პარტია. როგორც განსაკუთრებული პრივილეგიებით აღჭურვილი ძალაუფლება. მშობდა იხვეტდა თავის მოსავლს - იღებდა დანაშაულებს და განაგებდა არა მარტო სახელმწიფოს შიგლ რესურსებს. არამედ წინაბრძოლ (თუ "უზნეობის") კოფიციენტსაც ადგენდა.

მნიშვნელოვანი ასპექტია. ნაციონალური მოღიჯება. რომელიც ტოტალიტარული საბჭოთა კომუნისტური იმპერიის ქვაკუთხედა (მისი მინარჩის) არავითარ ფორმალურ მტრასაც კი არ განიცდიდა. ხოლო თუ მივიღებთ მხედველობას 1956 წლის ბლინშულ გამოსვლებს - მიწმინდვად სტალინური იყო. ეს იყო უკველი დადასტურება იმისა. რომ "ლევობა" სინამდვილეში წარმოადგენდა სისტემის რეტოტალიზებას და მის განაწინალებას. რაც საერთაშორისო ასპარეზზე წარმატებულად გამოვიდინდა. (21)

სრულყოფილი პერიოდმა წარმოაჩინა ტოტალიტარიზმის შიგლი რეინკარნაციული არსენალი. რომელიც ახალ ვითარებაში აძლევდა სისტემას საშუალებას განეგრძა თავისი ძველამოსილი სვლა რეალური კომუნისტისაკენ - ტოტალიტარი მესამე მდგომარეობისაკენ. ანუ კოფიციენტი და ცნობიერი მავი ნახევრეტისაკენ. ნულისაკენ. ძალაუფლებამ ტოტალიტარულ შეინარჩუნა თავისი კერძო საკუთრება - ტოტალიტარი ძალაუფლება. შეტაც მან იგი შეინარჩუნა მის სტალინურ ფორმამ და ეს იყო მეტასტორიული მიწეზე სრულყოფილი გადგეგმება და მის ნაცვლად ნამდვილი პარტიკრატული (კოლექტივისტური) ძალაუფლების დადგენისა. (22) რადგანაც სისტემისათვის თვით აშვებრი ფორმა ძალაუფლებისა ხდებოდა საშეში და მადექტალიზებელი სტალინური შეთრების ფაქტობრივი ვერგამოუწევისა გამო. საბჭოთა იყო მონასულიყო ახალი საშუალება თანამეგრევე ვითარებაში სტაბილიზებისა. ამით დანიწყო ის სტანდციის ანუ შეჩერების პერიოდი. რომელიდანც ბრძოლა არის უახლესი - "საჯაროობისა" და "გარდაქმნის" პერიოდის ისეთივე გულისგული. როგორც "რესტალინიზაცია" იყო "ლევობის" პერიოდისათვის.

სტანდციის პირველი ნიშნები გამოვიდინდა სრულყოფილი გადგეგმების შიგლი დღესვე: ახალმა პარტიულმა ძალაუფლებამ თავის პირველსავე პრილობაზე შესცვალა სრულყოფილი მიერ "რესტალინიზებული" პარტიის წესებმა და შეაჩერა კადრების როტაცია. განაწინადა პარტიაში მიღება და მისთან რუსეთის საკუთარი ცკის ბიურო. მიემართო ისე ლეონარდ შაბოროს.

"поправки в новый устав были внесены после падения Хрущева на XXIII съезде, в апреле 1966 года. Одна часть поправки несколько затрудняла прием в партию - в соответствии с новой практикой замедления набора новых членов. Более важной, пожалуй была отмена введенного в 1961 году правила об обязательном обновлении состава партийных

ორგანოვ. Это соответствовало курсу пременников Хрущева, курсу на умиротворение пожилых аппаратчиков, которым, естественно, было не по душе правило о периодическом обновлении.... И наконец было упразднено Бюро ЦК по РСФСР..." - წერს იგი. უოველივე ეს შეფასებულ იქნა როგორც "რესტალინისზაცია" და დღემდე ამგვარად ფასდება "გარდაქმნის" ისტორიულ კონტექსტში. რაც, ჩემი აზრით ამრუდებს სინამდვილეს და ხელს უშლის ობიექტურ ანალიზს.

მართლაც და დავცვათ კითხვა (მივიღოთ "სტატეგიის" აუზა): რისი სტატეგია იყო ბრენენვეის ეპოქა? იყო თუ არა ეს ეპოქა ერთგვაროვანი ანუ ერთი ეპოქა. თუ იგი ორი სან იქნება მეტიც? პერიოდიზაცია შესდგებოდა, რომელიც საზღვრის დადგენა და ბუნების გაბრკვევა არის სწორედ ისტორიული და ისტორიოსოფიური ანალიზის ამოცანა? სისტემის პოსტულიტორული რეგრესიული ბუნებისა და რეგრესიული ლოგიკის თვალსაზრისით რა ხდებოდა ბრენენვეის ეპოქაში, რა შექანისებები მუშაობდა და, რაც მთავარია, რა მოსდობდა მათ სისტემას, რა მის ურევე პრინციპებს, ვის არსებებს? და ა. შ.

ზუსტი პარაფრაზულ ბუნდშივე, რომ სტატეგია ტოტალიტარული სისტემის არსებობის სანაბნაბლევგობა. მისი მომსახობია... აქვედნ განმარტინებ, ნაბელი უნდა იყოს: ჩემი მიერ დადამსული კითხვები იმპლიტურად გულისხმობს, რომ თუ დაბარაკია სისტემის (კომუნისტური, სტალინური, ლენინური, მარქსისტული, და ა.შ. - ერთიან ტოტალიტარული) სტატეგიაზე, მისი სკლის, მომარტების შეჩერებებს, მათინ ეს სოციალური და ქმანური თვალსაზრისით პოსტიური შეფასება იმდენადვე რამდენადვე თვით სისტემის თვალსაზრისით - ნეგატიური. ხოლო თუ საბარია არადაბამარტი ტოტალიტარული (რესპ. სტალინური) "სისტემის განდამანების" პროცესის შექვევტარე სანუ "ლუკოის" შეჩერებაზე) მათინ ვამცვეთ იმავე იდელოგიურ და კრიტიკორანფიულ ჯადოსნურ წრეში, სიბინანც გონების მიერ დადგენილს თვლი ვერ ხედავს და თვლით ნანახს გონება ვერ იაზრებთ. ამ იდეოკრტიულ სტრატეგიას ანუ "ფორმისა და შინაარსის" თავსატეხს შემდეგ მივუბრუნებები. ახლან კი თვით "სტატეგიაზე" ან შეფარვით "რესტალინისზაციაზე" წოდებულ ბერიოფს მივუბრუნდეთ და იგი გაყანალიზოთ ჩვენთვის სინტერესო კუთხით: ძალაუფლების კონცეფციისა და სისტემის თვითგადარჩენის სტრატეგის (მეოფიის) თვალსაზრისით.

როგორც წარმოებულმა ანალიზმა გვიჩვენა, "ლუკობამ" არაკვიარო ცვლილება ძალაუფლებრივ

კონცეფციისში და სისტემის ბუნებაში არ მოიტანა. სისტემაში მონახს თავისი შესატყვისი ფორმა იმ, მოცემული, მომენტიისათვის და ამისთვის გამოიყენას ის საშუალებები, რომლებიც შესაძლებლობას მისცემდა განეგრძო ტრადიციული იმპერიული არსებობა; მასთან დემორალიზება და "შესამე მდგომარეობაში" გადაყვანა, ძალაუფლებრივი პირამიდის რესტრუქტურირება და ტოტალური "გაცინიკურება" და სხვა.

მეტად სინტერესო მომენტი იყო ის, რომ ხრუშჩოვმა თავი ვერ შეიკავა და კულტურის თეორეტიკოსად იქცა. აქ გამოვლინდა ის დეოკრედილი მისწრაფება, რომელიც სტალინის მიერ ამოიწყულ "ძირს" (დნო) ჰქონდა - ინტელიგენციად ქვევა. წინა წერილში აღნიშნე, რომ რუსი რეოლოგიონერები, განსაკუთრებით კი იდეოლოგები, ერთობადად "ინტელიგენციას" ეკუთვნოდნენ. ფსკერიდან ამოიწყულ "ლუკმუნებს" თავისი ფსიქოლოგიური კომპლექსების "დასაშოშინებლად" და წონასწორობის მოსამოვებლად ბუცილებლად ესაბიორობადი დადგინება და დემუტიკაცია. რომ ისინი წარმოადგენენ სრულფასოვან ინტელიგენციას და ამგვარად აგრძელებენ რეოლოგიურ ტრადიციას - არიან დიდ რეოლოგიონერ-იდეოლოგთა (ბუდდისა) შემკვიდრენი. ეს ერთგვარად ქნინდა მათი პიროვნის კულტურის ლეგალიზების საშუალებას, როგორც ფსიქოლოგობად, ასევე სოციალურად. ეს მეტად შნიშვნელოვანი ფაქტორი განსაკუთრებულ როლს ითამაშებს სწორედ "სტატეგიის" ბერიოფს პირველ ნახევარში ანუ საკუთრივ და რეალურად "სტატეგიის" (ჩემი გაგებით) ეპოქაში. სანამარისათ თვლით გადგავალოთ ხრუშჩოვის მოსხენებას კულტურის სპიოთებზე, რომ დაგინახოთ - ის, ვინც ხრუშჩოვს ამ მოსხენებას უწერდა, ტიპოლოგიურად "ბოდროკი" ანუ "ფსკერული" იყო. იდეოლოგიური კლიშეები კი არ მალავენ (როგორც ეს იყო ძველ სისტემის პირველშემქნელ ბუდდებთან) არამედ აბშკარაკებენ უკვე ამ "ფსკერულობას" და სპიოდავი ადამიანის სურათს ხატავენ ხრუშჩოვი შესაბოდებელი უფროს, ვიდრე საძლეველი. ასევე ბრენენვეი და უკვალ მისი მომდევნო მისწინალი თუ ჯედედი ლიდეტები, თვით ბორქმინად სტალინური კვბ-ს შეფის - ანდროპოვის - ჩათვლით; რომლის სურათიც სწორედ ამ "ინტელიგენტურობის" ჩარჩოში ჩასვეს). სტალინურმა სისტემამ ცინიკურად სანამიგორო გადგუნადა ხრუშჩოვის და დაანახს მთელი მისი ძალაუფლების კარნახაბლურობა. მასხარამ შეფის გავრეკინი დაბიდა და თავი მარლად შეფედ წარმოიდეინა. ეს მომენტიც განსაკუთრებით როლს ითამაშებს სისტემის შემდეგომ თვითგადარჩენაში, მარამ ამაზე უნდა ვთქვათ.

ანსა კი დემორალიზების მეორე ეტაპს დაპყვირდეთ და "სტანანციის" სისტემის-განდარჩენილი და სისტემის-დამანერგველი ელემენტები გავანალიზოთ.

*

დემორალიზების მეორე (და განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი) ეტაპი. ბრეჟნევის დრო ("სტანანცია") ანუ 1965-1982 წწ. ორ მკვეთრად განსხვავებულ პერიოდზე იყოფა: პირველი - 1965-1974 და მეორე - 1975-1982; ამ ორი პერიოდის ბირველი იყო სწორედ ის პერიოდი, რომელსაც თანაკუფლებ შეიძლება ვუწოდოთ სისტემის სტანანციის პერიოდი; ხოლო მეორე ეს არის პერიოდი სისტემის რეგენერაციისა, ამოქრანებისა და რეტოტალიზებისა ანუ რეინკარნაციისა.(23) პერიოდზე. ეს რეგენერაციული ან რეინკარნაციული პერიოდები მოიცავს მიერს უკანასკნელ თვითმეტყულებს და ისიც განიყოფება რამდენიმე ქვე-ეპოქად: I - (1975-1979); II - (1980-1982); III - (1982-1983); IV - (1983-1985). ამას მოჰყუება "მერსტროიკა" ანუ რეინკარნაცია (1985-1990...), სტანანცია, რომელიც ჩვენი ურადლებს ობიექტია. საერთო აღიარებით (სამხანანავე თვით ძალაუფლებებისა, და ეს არის მეტად მნიშვნელოვანი) იყო პერიოდი სისტემის, კადრების ვანზე რომ ვთქვათ, "ცუტ-ცანაში" შეყვლისა.

ახალმა პარტოკრატმა ანუ კოლექტიურმა ხელმძღვანელობამ, რომელმაც ხრუშოვის "კოლუტ-რისტული ბიროკრატების კულტი" შეიცვალა, თავის ბირველ ბქვიად განხორციელა ის შემადგურნებელი ღონისძიებები, რომლებსაც ამოქრანებულ და შექანებულ მასობრივ ცნობიერებას დაამშავებდა და ცნობების უშუალო მოთხოვნილებებს გაუღვივებდა.

დაპყვირდეთ ერთი არსებით სტალინურ პრინციპს, რომელიც ხრუშოვმა პარტიულ წესდებაშიც კი დაბანანა. ხოლო სტანანციის დროს ამოღებულ იქნა არა პარტო წესდებადნ, არამედ "ზმარბიდანაც; კადრების როტაციის პრინციპს.

სტალინის ერთერთი, ძალაუფლების მარტოტალიზებულ იარაღს სწორედ კადრების როტაციას წარმოადგენდა. ამ პრინციპით, ბრეჟნო ფუნქციონერი არ იყო გაბარბირებული თავისი მდროწარმოებით.(24) საშუალო დრო ერთ ბრეჟნე შეჩერებისა შერუობდა; ერთი ღლიდან - რამდენიმე წლამდე. მავრამ თითქმის არასოდეს ცდებოდა ხუო წელს. (ეს ხუოი წელი ტოტალიტარული ძალაუფლების სკარალური რიცხვია, რადგან ძალაუფლების სტაბილიზებისა და

რესტრუქტურირების დამოაგრებას ანლიშნავს). ტოტალიტარული ძალაუფლების არსებითი მახანაბებულს. მის გულსგულს წარმოადგენს დაქვემდებარებული საფეხურების მიმართ სრული ბატონობა. რეალური ძალაუფლება მომდინარეობს არა ამ ძალაუფლების კანონიერებდან, არამედ დიქტატორიდან ("დემოკრატული ცენტრალიზმიდან"). ძალაუფლების განხორციელების მექანიზმი სწორედ ამ უბრობო მარტანებლობაში მოიჭებნება; საკმარისია სამდე განქვეს ეს კვანში - ირღვევა მიეღი ბრანადა, ერთიანად, ამგვარ სისტემაში კადრების როტაციას ანუ კადრების დანიშვნას და განაუქნების უფლებას განსაკუთრებული და მეტიც, ძალაუფლების რეალური გამოსატულების ხანითა ბქვს. რა იქნებოდა რომელიმე ბროკომის მიდვანი ან ცაც-მიდვანი. ან პოლიტიბიროს წევრი და გინდვ გენერალური მიდვანი (მა იგივე იაქმის დანარჩენ ძალაუფლებრივ ბრანმიდებზეც - მთაქრობისა და საბტეობისა) მთი რომ განსაკუთრებული უფლებამოსილება არ ჰქონოდათ კადრების თანამდებობებზე დანიშვნა-მოხანის საქმეში. საკუთრების სოციალიზაცია და ეტატიზაცია სწორედ ამიტომ არის მარტოტალიზებელი პრინციპი ძალაუფლებისა, რომელსაც ბუცილებლად მიქაყეს საზოგადოება სისტემისა (ცენტრალიზმი) და დიქტატორისბაკენ. ბქვდნავს ის უბირველებს ბუცილებლობა, რომელიც მდომარეობს კერძო საკუთრების მოსმობაში და კერძო საკუთრების მიმართ ბანიკურ (სამაროლიანანდც) შიშში. კერძო საკუთრება არის ეტატიზმისა და ტოტალიტარტიზმის უბირველებსი მტერი, რადგან იგი ბრანმანს ბთავისუფლებს როგორც სოციალურად, ასევე ბიროკრატულად და აძლევს მას საშუალებას შებთანზმოს საზოგადოებრივი და ბიროკრული მოთხოვნილებანი და მისწრფებანი კონკრეტულად და მარტიკულად, შეხამავის (სხველშეფიოს) გარშეუვად კი, სწორედ იმტომ, რომ ბრანმანა არ შეიძინას ამგვარი თავისუფლება, და იგი სახველშეფიოს მორილილბაში იუოს - გამოიუენება იარაღი, რომელიც კადრების როტაციის სახეს იღებს ტოტალიტარტიზში, სადც ბრანმანს არაფერი არ ბქვს საკუთრებაში "გარდა სულისა". უოვლითვე ვეუთნის კერძო და განუოფულ საკუთრებად სახველშეფიოს-პარტიას-მის ბუღადს. ეველანზე უფრო მკვეთრად და, ვიტუოდი კანონმდებლურად ეს გამოვლინდა სტალინურ კადრების როტაციის პრინციპში, რომელმაც ხრუშოვის დროს ლეგალური უფლებაც კი მოიბოვა. ეს პრინციპი თავისი ბუნებით წანბავს და, იქნებ, კიდევ მომდინარეობს ბქველი რსული პრინციპიდან, რომლითაც რიურიეტი მარბავდნენ კიევის რუსოს -

მორიგეობის პრინციპიდან (ПРИНЦИП ОЧЕРЕДНОСТИ). იგი მდგომარეობს იმაში, რომ დიდი შიშის შემკვიდრები უფროს-უმცროსობის მიხედვით იღებდნენ თავს სავამებლო ქალაქებს. როდესაც კიევის "მაგიდა" (СТОИ) გათავისუფლებოდა ეს რიგი ბრუნდებოდა (როტაცია) და გამგებლები გადართდნენ მის წინააღმდეგ შეიკვიდრის ქალაქში, ხოლო ბირველი შემკვიდრე უკლებოდა კიევში. ნათელია, რომ ამგვარ ვითარებაში, უკველი შემკვიდრე ოცნებობდა მთელი მისწინმდგომი ეშვრონის მალე დაღუპვის და კიევის მაგდასთან მხარეობას. ეს განსაზღვრავდა მათ დამოკიდებულებასაც თავის დროებით სავამებლოსთან: იგი ცდილობდა რაც შეიძლება მეტი გამოეწერა მისგან. გავსუფთავების ეს "სურათ" (СТОИ) რათა მის მომდევნოსათვის არაფერი დაეპოვებინა და თვითონ კი მაქსიმუმ წაელო.(25) ის ვისაც უცხოურია საბჭოთა სისტემაში ან ჩამკვირვებია მას, ადვილად ამოიცნობს იგივეობას. მაგრამ არის არსებითი განსხვავებაც, რომელიც მტანჯველი შეიქმნება ტოტალიტარული სისტემისათვის. რიგობებს ოჯახური კავშირი განაგებდა და ასე თუ ისე, ოჯახი იყო მფლობელი ქალაქებისათვის საკუთრებაში. ეს საკუთრებაც და საკუთრების უფლებაც (სინაზობა) გადამცემოდა ოჯახის წევრებს. ასე შეორდებოდა ყოველი საფეხურზე... კომუნისტური ტოტალიტარისმის უფლებზე დიდ დრამად ის შეიძლება ჩაითვალოს, რომ არაფრითაა საშუალება ძალაუფლების ოჯახობრივ განსაკუთრებისა არ არსებობს. მაშინაც შეიძლება ძალაუფლება და საკუთრება არ გადარდს, რადგან ორივე კურონის სისტემას (სახელმწიფოს, პარტიას...). ამიტომაც იქნება განსაკუთრებული ქსელი ურთიერთობებისა, რომელშიც ოჯახობრივ-კლანობრივ ურთიერთობებს ერთგვარი ანტიისისტემური და მასობრივობის ხასიათი უნდაქონ. ეს ერთგვარი "მავალსობა" თავისი ბუნებით არის ანტიისისტემურ და ანტიტოტალიტარულ იმპულსზე აგებული და იგი შეიძლება მიუჯანდლოთ იმ "ბირველმაფორი" თავდაცვით ფორმებს, რომლითაც იტალიელები ემტარდნენ თავის დამპყრობლებს და მათ სხეულმწიფო წყობილებას თავს მოხვეულს იტალიელებისადმი. კომუნისტურ სისტემაში მოხდა სრულიად პარადოქსული მოვლენა - დამპყრობელი აღმოჩნდა თავად სისტემა, რომელსაც არავინ არ იტყობდა. და უომლიდროდაც არავის არსებობა არ შეეძლო. სისტემაში, ამ თვალსაზრისით, იქნა ფანტომად-გაუცხოება და განპიროვნება. სწორედ ამ პარადოქსულობაში ვხვდავ მე სტანენციის პერიოდის ბიავლენტურობას. მის, ერთის მხრივ, სისტემისდამანგრეველ და, მეორეს მხრივ,

სისტემისგადამრჩენელ, ტენდენციებს. მართალია ცვლილება სისტემის საწინააღმდეგოდ მიმართული იყო როტაციის შეჩერება, ოჯახურ-კლანობრივი სუბსოციალური ურთიერთობების გადრეკება და მეორე ეკონომიკის ამოქმედება. უკველივე ეს წინააღმდეგობობდა სისტემის არსსაც და სტანენციის ბუნებასაც. მაგრამ აბლიორებად სისტემის დემორალიზებასაც და ამით ქმნიდა რეტოტალიტარისმის წინამძღვარს, რადგან უკველივე ეს ხეობოდა არა სისტემის ცვლილების სახით, არამედ სისტემის სისტემის იხეი "შეგუბით. რომ სისტემის შეცვრა რეგლამენტაცია (რომელიც სისტემას "ასისტემურებს" და აქვეყნებს მას ტოტალიტარულ დიქტატურად) შესუსტებულიყო და ცხოვრების საშუალება შექმნილიყო. არ უნდა დავიფიქროთ, რომ სხემე უკველითვის ხეობა მასთან ცნობიერების ტუვობაში მოქვეყნე ადამიანებს და მათ ცხოვრებას, აქედან გამომდინარე ვევალებ მახასიათებლებით ამ ცხოვრებისა; და პირველ რიგში იმით, რომ უკველი, და განსაკუთრებით საბჭოთა, მასთან თანახმა შეეგუოს ბოლოტიკური თავისუფლების პარტისის თუ ეკონომიკური მდგომარეობა (საცხოვრებისო პირობები) თანდობან გაუჯობესდება. თუნდაც მის ხლობით (გაციხსენით სტანდენტური ფანდაკლები და მათი დღევანდელი შეფასება მასობრივი ცნობიერების მიერი). აქედან გამომდინარეობს ის უბეკელი ფაქტი, რომ საბჭოთა მასის ცვლიბით, საერთოდ - "მასს" განსაკუთრებული სიმულელი აქვს "ინტელიგენციის" და კიდევ უფრო მეტი კი ინტელიგენტისა! ამიტომაც, შეიძლება ითქვას, რომ თანდათან მომხდომი ცვლილებები ცნობიერებაში, ერთის მხრივ ინტელიგენტისა და დისიდენტ პიროვნებათა წარმოჩენას, და, მეორეს მხრივ, მასების მათთან სიმულელიის "სმობანტური" გავლენებზე, რომელსაც აშკარად ქაონდა ადგილი ბრეჟნევისული სტანენციის დროს. წარმოადგენდა სწორედ სტანენციის შედეგს და გამოწვეული იყო იმ შეჩერებით, რომელსაც ადამიანს თავისი ადამიანური მოთხოვნებები გაუღვიძა.

ტოტალიტარული სისტემის არსებითი განამახსავებელს დემოკრატიული წუობისაგან წარმოადგენს ის, რომ დემოკრატიულ წუობაში კანონი დგას სხეულმწიფობრივ ინსტიტუტებზე და პიროვნებაზე მალდა (სოციალური ცხოვრების თვალსაზრისით, ცხადია), კანონი განსაზღვრავს პიროვნების ადგილს და უფლებამოსილებას და მოვალეობებს საზოგადოებრივ ურთიერთობებში (ასევე ინსტიტუტებისსაც). მოქალაქეობრივ ცხოვრებაში, მაშინ როდესაც ტოტალიტარულ სისტემაში, ამის საწინააღმდეგოდ, კანონი არავითარ მართგანისხეულ და ურთიერთობის განმსაზღვრელ

როს ან იამაშობს. კანონი არის ის. რასაც ზემდგომი ფუნქციონერი დადგენს. და რადგან მთელი სისტემა ფუნქციონერთა (ბიუროკრატის) ტოტალურად განყენილი ქსელია. რომლის შესაკუთრე "ობობად" სხვულშიფოს (პარტიის) ლიდერი (იოს თუგინდ - პოლიტიკური, ერთიანად), მუხური ზის. ამდენად კანონი თავის განსახიერებას მხოლოდ ამ ქსელის (ბიუროკრატის) ფუნქციონერებში პოუვებს. სტანგაცია იყო არა ცდა ამ ქსელის დატლქვევისა და კანონის განთავსიფულებიან ფუნქციონერთა (ბიუროკრატის) ნებისაგან. პირაქდ ამ ქსელის "დატლქველი" ამ ქსელის მოქრუნების და მისი კვანძების შერბილებიან. და ეს იქცა ძალაუფლებრივი სისტემის შუამშფოთებულ და დაშფირთხოებულ მოქუნად. რამაც გამოიწვია შორე და შომდგენო ეტაპების "გამოცონკლება" და სტანგაციდან გამოსვლის ცდები.(26)

თუ დემოკრატიულ წუობაში, რომელსაც არ განაწინ უკიდურესი ბოლუსები შესაკუთრებისა და უსაკუთრობა (არ იგულისხმება საკუთრების მეტ-ნაკლებობა. არამედ მფლობელობის პრინციპი და კანონი განსაზღვროლობა) ხელისუფლების შვეცვლად დაქეშირებულა სოციალურ დინამიზმთან და შესაძლებლობათა განუწვევებულ ბქტვალისუებასთან. განსაკუთრებით ეკონომიკის და რგ ში. ტოტალიტარულ სისტემაში. რომელსაც მხოლოდ ერთი შესაკუთრე ჰუკს. ცვლადებში. მოგორც უნახუო. არის ძალაუფლების მპრობელის ბატონობის იარაღი. ცხდია. დემოკრატიული პრინციპით განხილული სტანგაცია. თავისი არსებით უარყოფითი მოქუნება. მაგრამ საქმეც ისაა, რომ საკიობი ენება არა დემოკრატია და ეკონომიკურ წუობას. არამედ ტოტალიტარულ სისტემას. რომელსაც ეკონომიკის ნაცვლად იდეოლოგიც ბქს "სოციალურ ურთიერთობათა" მოსაწუობად. ტოტალიტარიზში გამორიცხვაც უოველგვარ სმოტანსულობას და თვითორგანიზებას. რაც წარმოადგენს დემოკრატიული წუობის და საერთოდ. ნებისმიერი საზოგადოებრივი ანუ სოციალური წუობის) არსებას.(26)

რამდენადაც ტოტალიტარული სისტემის არსებითი საფუძველს წარმოადგენს არა ეკონომიკა.(27) არამედ იდეოლოგია. შუქლადებელი საუბარი ტოტალიტარული სისტემის "ეკონომიკური კრიზისის" შესახებ. ის ფაქტი, რომ ტოტალიტარულ სისტემაში შინც არსებობს ეკონომიკური სექტორი. სახელდობს სამხედრო-მილიტარისტული. გამარობებული სისტემის იდეოლოგიური და იმპერიული მოხოფილებისა, არაფერს არ ცვლის. ამ სექტორის გავლენა "საერო" წარმოებაზე და ცხოვრების ტქნოლოგიურ დონეზე

და. მიოუქეტეს "სოციალურ ურთიერთობებზე" სრულიად უწინწყელია. თუკი საერთოდ არის. იგი არ წარმოადგენს არც ეკონომიკურ სტიმულატორს. როგორსაც წარმოადგენს სამხედრო სექტორი ეკონომიკურ (რესპუბლიკანურ) წუობაში. ვხვდ განსათვალსწინებელია. როდესაც ვანაწლიხეობ სტანგაციის ერთ მეტად შნიწყველოვან ასექტს "შორე ეკონომიკას". აქ აღნიშვნა "შორე" სრულიად ზედმეტიც. რადგანაც სწორედ ეს ეკონომიკა არის ბატარებელი ნამდვილი ეკონომიკის ნიშნების და მიუსხლავად მისი "ქურდული" ხასიათისა. იგი განხილულ უნდა იქნას როგორც ბოხტიკური მოქუნება: როგორც არა ეკონომიკურ. იდეოლოგიურ სისტემაში ეკონომიკური ცნობებების შემომტანი და ანტიისტიმული სპონტანური ურთიერთობების ჩანასახი. სამართლის გავისწრობა არ ზღებობს საქართველოში 1960-იანი წლების შორე ნახეობაში.(28) რომ შუაგასით "შორე ეკონომიკის" (ან "ჩრდილოვანი ეკონომიკის") ეს სოციალური ღირებულება. ამ საკითხს შუქლადებელია არ შიბქეო უურადლება. მაგრამ უოველოვის უნდა გვახსოვდეს. რომ საქმეებმა ტოტალიტარიზმის სვეცეფურ კიბობობაში (ეკონომიკის იდეოლოგიით შვეცვლის და დახლდა სიცრთელის. რამეთუ იდეოლოგიც დახლუბს არ ავსებს) ცდას ტოტალიტარიზმის ბორკილების შესუსტებისა და მისდამი ადაბტაციისა. სამართლებრივ საზოგადოებაში და ურთიერთობებში ამეკარი რამ საზოგადოების დაბატეკვობის და ისჯება კიდევ კანონით, რადგან კანონი იცავს საზოგადოებას და ბიროყუნებს (მოქალაქეს).

რასაკვირველია. "ეკონომიზირება" შესაძლებელი იყო მხოლოდ მსუბუქი მრწეწვლობისა. და სტანგაციის ბირობებში არ დაბყოვნა ნიჭიერ საქმოსნათა (საქმოსანი აქ ბოხტიკური აზრით იხმარება. შუედგეგი ეპოქის რესტლანიზაციის დროს. ეს სიტუბა ბრჭვალეში უნდა ჩაცხვათ. რადგან სრულიად სხვა. ანტი სოციალურ განხრ შეიქენს. თუქც შეინარჩუნებს ზოგიერთ ნიშნებს "შორე ეკონომიკისა") გამოსვლამ ასპარეზზე. როგორდაც არ უნდა ვაფასებდეთ ცნობილი საქმოსნის ღაზიშვილის (და მასთან ერთად ბუკვი სხვის როგორც საქართველოში. ასევე მთელ საბჭოთა კეშირში) მოღვაწეობას. ცხადია. რომ მისი საქმიანობა საშუალებას იწლოდა მაქსიმალურად უოფლიყო გამოყენებული წარმოების ეკონომიკური პრინციპები და ამით თვით წარმოებაც და მასში დატკებულ შე შუათა შდგომარეობაც გაუაფხობესებელი. პირადად გამედირება აქ განაყებელი იყო საზოგადოებრივი სიყუობა. ის ფაქტი. რომ ზოგ შემთხვევაში ღაზიშვილის მსგავსი

საქმოსნები ვერ ბეჯდნენ სიანანად და შიბი სერიოზული საქმიანობის შესაფერის ზნეობრივ პრინციპებს და "სიმიდრითი ლაბრანდარობაში" გაბადიოდნენ ზოლმე. უფრო სერიოზი ზნეობრივი მდგომარეობის ამსახველია. ზნეობრივი ველი სრული გაბეჯდარების. "შესამე მდგომარეობაში" მეოფლის და არა შიბი სპეციფიკური ან განსაკუთრებული მახასიათებელი. "მეორე ეკონომიკა" ერთგვარი. და შეიძლება უფრო საფუძვლიანად. და სიდეტობა იყო. ეოველ შემთხვევაში. იდეოლოგიურ სისტემაში. რომელიც. ცხადია. პირველი რიგში სიტუაციაში უფროსს და სდევის. პირველი ბზარი სწორედ "ვეორე ეკონომიკა" და საქმოსნებმა გააჩინეს. ისინი იყვნენ პირველი "სხვაგვარადმკეთებლები". ეს ბზარი შემდეგში. რესტალინიზაციის სხვადასხვა ეტაპებზე მზრის დაიხდნენ ან. "სხვაგვარადმოზროვნება" პირე იქნება გაბრმავებული. და სწორედ მამინ. როდესაც საქმოსნობა თავის სოციალურ ეფექტს დაკარგავს და ვეულს თვალსაზრისით უბრუნდით. მადგომარეობებზე და რესტალინიზაციის სრულ შემწეობა "საქმოსნობად". "მადგომარეობა". კორუფციად გაბრმავდება. აქ მეტად საინტერესო ურთიერთმიმართება არსებობს ამ ორ მოვლენას შორის: იდეოლოგიისადმი უურბადგებას განხვედლებას საქმოსნები დაიხდნენ ბრმადნენ თავისი "სხვაგვარადსაქმიანობაში". ზოლო საქმოსნებზე შეტყუების კი სპირიტუალადმკეთებლებმა დაიხდნენ თავისი "სხვაგვარადმოზროვნებით": შესაძლოა ვეულზე დრამატული მიმენტი ის იყო. რომ არ მოხერხდა ამ ორი ძალის შეკავშირება და ამის მოხერხება შე ვეუბად თავი "სოციალური ველის" შემაჯავებელი მახებია დესტრუქტიული "შესამე მდგომარეობაში" შეოფობაში. ტოტალიტარულ ძალუფლებას. ცხადია. ერთსა და მეორე სფეროში თავისი ხალხი ჰუბად. რითაც გატყვეულ კონტროლს უწევდა ამ მოძრაობებს და როცა უნდობად და სადაც უნდობად იქ ხსნიდა საქმეებს. სამტომაც თითქმის ერთნაირად (და ხშირად საქმოსნები უფრო შეცდარდები!) ისეუბოდნენ ორივე მიმართების დაიხდნენ და ასევე ერთნაირად არ ისეუბოდდ ორივე სფეროში შეუგებელი თავისი ხალხის. მდგრამ სპონტანური მძლავრი მოძრაობა. სტანგაციის დროს და გამო დაწეული. ვერ იქნა შექმნილი. რამაც იმპერიული სისტემა მიიუუნან ისეთი რადიკალური ზომების მიღებამდე. როგორცაა "რეინკარნაცია" ანუ "საჯარობა" და "მერესტროიკა".

სტანგაციის ანალიზს ართულებს კრიტიკიუმების ის ბუნდოანება. რომელიც ანახავს "შესამე მდგომარეობაში" მოქცეულობას ცნობიერებისა. იქნება შობაბედილება. რომ

საერთო მიწრადება. რომელიც საბჭოთა ტოტალიტარისმის კრიტიკოსებს ან შემსწავლელებს აბუი. იგებრია. რაგორც ჰქონდა "ხელსიციის ჯგუფებს": ისინი სისტემას კი არ ებრძოდნენ ან იმას კი არ აბტყვიდნენ. რომ ეს სისტემა "თეორიაშივე". საფუძველშივე ბოროტოქმედება და სოციალური თუ ინდივიდუალური ბოროტოქმედების წარმოშობი. არამედ ცდილობდნენ მისთვის და მისგან კანონიერებას მოეთხოვათ: კანონების. მისვე საკუთარი კანონების შესრულება. რასაკვირვლია. მამონ არაყენ უვეირდებობად იმას. რომ ამგვარი მოთხოვნა საყსებით შეესაბამება "შესამე მდგომარეობის" ცნობიერების მოთხოვნას. რომ იგი საყსებით საბჭოური და ტოტალიტარული მოთხოვნა იყო. რადგან თეთი ამგვარი მოთხოვნა კი. რომელიც საკუთრივ ძალუფლების ინციანტუას არ განიხატავდა და ამდენად ძალუფლების საკუთრებაზე ხელუფას ნინმანდა - ძალუფლების მხრიდან რემრესებს იწვევდა. ახლაც. სტანგაციის გაბზრებისას მას უდგებინა არა როგორც ტოტალიტარული სისტემის შეიგნი მიმდინარე პროცესს. არამედ საერთო სოციალური. დემოკრატიული ან ერთობ. დასავლური სოციალური კრიტიკიუმებით. ამიტომაც. გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად უნდა ხაზი გაესხას იმას. რომ ნორმალური და სახველური სოციალური წყობის თვალსაზრისით სტანგაცია და მასში გაბზობარება პროცესები ანტისაზოგადოებრივი და ანტიკანონიერია. ზოლო ტოტალიტარული იმპერიული სისტემის თვალსაზრისით. სტანგაციაც და მასში მიმდინარე პროცესები ანტი-ტოტალიტარული. ანტისისტემური. ანტი-დელოლოგიური. ანტიმიმერიული პროცესებია. და ამდენად საყსებით სამართლიანა და კანონიერი. (რეგრესული სისტემაში უანონონა - კანონიერების ფორმას იქნეს: ამიტომაც არაა გასაკვირი. რომ "ქურდობა" ასეთი ღირებულებების მნიშვნელობა შეიძინა სტანგაციის დროს: ვეულა ქურდია. ზოლო ნამდვილი ქურდები ბატოსიანი ქურდები არიან იმათ შინც. რომ "წესიერების" ნიდასს არ ატარებენ! ეს არა მარტო საქართველოში. არამედ მთლიანად საბჭოთა კავშირში მოხდა ასე. შესაძლოა ბალტიისპირეთის გამოკლებით. რომელიც უფრო ცივილიზებული იყო ამ მხრივ).

სტანგაციის განსაზღვრულად ბუილებელია იმ ქვაკუთხედ პრინციპებს და შიბი მოქმედებას მივამერიო მზერა. რომლებიც ტოტალიტარული იმპერიის სასიცოცხლო კანონები: ძალუფლების პირამიდის შეუბლობა და ნაციონალური

საკიბო.

ძალაუფლების ჩემს მიერ განხილული
 „კერძომესაკუთრული კონცეფცია“ „ბუნებრივად“
 გულისხმობდა იმ შეთოვლებსაც, რომლებიც
 ძალაუფლებას შეუკავალ განხილდა. სტალინის
 თავისი არსებით ამ შეთოვდა დასისტემების
 წარმომადგენს ეკონომიკის, იდეოლოგიის,
 ნაციონალურ, და ა.შ. სფეროებში. დასისტემებული
 იყო პარტიის გაძლიერებისა და
 რესტრუქტურირების სტალინისეული
 „როტაციული“ პრინციპიც, რომელიც გამოიხატა
 ჩემს მიერ რეგრესულად მიჩნეულ თვითგანახლებით
 გაძლიერების შეთანხმებად.

სისტემის რემორალიზების სტატუსი
 ემოქმედა განვითარებულ პროცესთა გამოვლინებაში
 არცთუ უკანასკნელი მნიშვნელობა ენიჭება
 დასავლეთს. საერთო-დისიდენტურ ეკონომიკურს
 და იდეოლოგიურს) და განსაკუთრებით. ებრუნე
 „სიონისტურ“ მოძრაობას და თანამედროვე
 ინფორმაციულ-ტექნოლოგიურ რევოლუციას...
 უოველივე ამან, რაც მოხატარია. შეარება
 ბიუროკრატიაში მონოლითურ-სტალინური
 ურთეობა და შეუვალობა. ბევრ უნდა აღინიშნოს
 ერთი არსებითი მომენტია: დენინიც. სტალინიც და
 მისი ნეკროკრატული აპარატიც თვით
 ძალაუფლების სიყვარულით იყო შეუპოვბილი. ეს
 იყო კლასიკური რეალიზაცია ნიშნური
 „ძალაუფლების ნებისა“. ღიერ „გამოსაღები“ მათს
 ძალაუფლებას და ბატონობას პირად ცხოვრებაში
 არ ჰქონდა. თვით ძალაუფლება და მისი განსაკუთრება
 იყო გადამწყვეტი. ფსიქოლოგიურადც და
 ნატურალურადც. ეს აძლევდა მათ სწორედ იმ
 მონოლითურ შეუვალობას, რომელიც იფარავდა
 სისტემასაც და მის შესაკურესაც. ახვევდა რა მას
 „მუწელომლობის“ უღაბრულ გარსაცმელში.
 „ზეაკურ“ განსაკუთრებულობას ანიჭებდა. ეს,
 ურთეობად, კიდევ „ამშვიდება“ მასებს! ასე თუ ისე
 ამკვარი მდგომარეობა ხრუშჩოვის დროსაც იყო
 შენარჩუნებული. იმდროინდელ ძალაუფლებით
 მკვლელ სენსორებისო პრივილეგიებს შებრ
 სასაცილო და სცოდავი იერი აქვთ იმანთან
 შედარებით. რისი მოტანაც სინამდვილეში
 შექმლოთ. არც უსაშველო განსხვავება იყო
 პრივილეგიებულებას და არამოცილებიერებულებს
 (მასის) შორის. სულ სხვა თვითარება შეიქმნა
 „რემორალიზების“ მეორე ეტაპზე. ძალაუფლებას
 თავისთავად აზრი დაეკარგა. თუ მას რავლური
 გამოსაღები. ცხოვრებისეული აუყვავება არ
 ახლდა თან. ანაღმა საერთაშორისო ვითარებაში
 შენაგანმა მოთხოვნილებამ აიძულა სისტემამ
 ნაწილობრივ (შებრ, ვიდრე ხრუშჩოვის დროს)
 განხილული და... - ეს „გახსნა“ გამოიხატა

უბირველეს უოველის იდეოლოგიურ
 „ვებლიტარული“ კლიშეების რვევებში, რომლებიც
 ფარავდა ნიშნურ „ზეაკურ“ ხასიათს
 ძალაუფლების. შეიქმნა „ნომენკლატურა“. (29)

ძალაუფლება უკვე მხოლოდ ფუნქია ხდებოდა
 ცხოვრების რეპლური მოთხოვნილებას
 ბრტუმენტულების. პარტიულ-ნომენკლატურული,
 ძალაუფლებრივი კორუფცია, შიორე ეკონომიკა (I-
 არამოცილოკურ იდეოლოგიურ სისტემასში).
 „სბეკულებია“, უხვად ემატებოდა ისეთ „ჩვეულ“ და
 ამავე დროს ადამიანურ მახასიათებლებს,
 როგორცაა „ბლატი“, ქრამში, ნებოტისში (და სხვა).
 მაგრამ მასწავლები შეცვალა უოველიესი...!) და
 ბოლოს - პარტიაში შესასყელი ანტატები
 ეატობა...- უოველივე ეს ადუდა ბებდა
 რემორალიზებულ სისტემას და... უქმნიდა მას
 გადარჩენის პერსპექტივას. ისევე „ვევლას
 ერთარხად დაშნაშეუბის“ ფსიქოლოგია იწუებდა
 ამაშეუბას... მაგრამ, უვევ ადა მასში თვისთავად-
 არამედ თვით უავშანშემოტარცვულ
 ბიუროკრატიაში, რომელიც ცდილობდა რაც
 შეძლებდა მეტად გავფართობას საურთიერობა
 არუბია. საემარისა „ბრევევის მავია“
 (სინაშენებელია, რომ მასში ასევე იწოდებდა!)
 დავასახელოთ, რომელიც გაასამართლეს
 „პერესტროიკის“ გარეუარზე, და ის კავშირები
 ვასსენოთ რომელიც მას ჰქონდა, რომ ამ
 „გახსნილობის“ მასშტაბი დაჯანსოთ. „ცხოვრებით“
 ტკობის მოთხოვნილება, თავისთავად. „შველი
 თაობის“ ძალაუფლება გადარღვის“ შედეგი, (რაც
 ამ „აჩრდილებში“ შერეულ ახალი თაობის
 დიდებებს და მათ კლიენტურას, რომლებსაც
 ძალაუფლებით ტკობის წეურელი კვლავდა).
 „გერონტოკრატია“ ცინიურ მანბოლირების(30)
 საშეუბლას აძლევდა მომველო პერიოდში და
 განსაკუთრებით „საჯარობის“ და „პერესტროიკის“
 რეინკარნაციის დროს. ეს „გადაღლა“ და
 მანიპულირება - გერონტოკრატების
 ნეგრანტურე-მარანშულ ბქციებშიც გამოიხატა:
 ავლანეთის თმის და კორეის სამეზავრო
 თვითმფრინავის დაშრობა და ცინიკური -
 ერთდროულად - განადგურების სახით...)
 ძალაუფლების ბრტუმენტული ბუნების ფუნქციური
 შეცვლა, და ბიუროკრატის „გახსნა“ იყო
 სტატუსაციის მნიშვნელოვანი. მასებს
 მადემორალიზებელი შედეგი... და საშუალო
 მომველო ეტაპის და, რაც მოხატარია თაობის (I)
 დიდებთა მასების ამამოტარებელი „გარდაქმნის“
 გეზისა...

ძალაუფლების თანდათან „ოღვარქიზირება“
 და „ნომენკლატურიზირება“ გამწყველი იყო
 სტატუსაციის ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტი

ეკონომიკის დარგში ერთგვარი "დისიდენტიზმის" დაწყებით. ეს საშუალებას აძლევდა ძალაუფლებას ერთგვარად შეენარჩუნებინათ თავისი პირამიდა და დახეხული იგი "განრქვითათვის". ამავე დროს იგი იძულებული ხდებოდა, კიდევინს როტაციას უარის თქმის გამო, მიეცა საშუალება სხვა ძალებსათვის თავისი საკუთარი პირამიდების შექმნისა. ცხადია, ძალაუფლებამ არ უშვებდა ხელს არც მართლად სანდოებს, მაგრამ ძალიან მალე გახდა აშკარა, რომ სანდოების ეკონომიკას ოდნავ ამოსუნთქვის საშუალება მისცე, რომ იგი სწრაფად "ანახსრებს" იდეოლოგიას და მასზე ატეხულ ძალაუფლებას და ატლის მას "ესენცისა". ასე იქნა გამახსრებული სტატეგიის მოკლე პერიოდში ძალაუფლებამ, რომელმაც 50 წლის განმავლობაში თავისიან დასცა მთელ მსოფლიოს და 60 წლიანამდე ადამიანის სიცოცხლე შეიწირა. აღნიშნული "დახურვა" ძალაუფლებებში შეუსასვლელი კარებისა გამოწვეული იყო სწორედ ტოტალიტარიზმის თავდაცვითი ინსტიტუტი და სისტემის თანდათან კიდევ უმწველველად თავდაცვა. ასებაზე რა რომ ახალი თაობის კომუნისტური დიდგოები არ წამოწველიყვნენ, რომლებსაც ერთნაირად ჰქონდათ განვითარებული ძალაუფლების მომწვეველურ-ფუნქციური მოთხოვნებიც და ძალაუფლებითი ტიპობის სტატუსური ინსტიტუტებიც. უნდა მივაქვიით უარდალება იმას, რომ უველამ კომუნისტური და ერთობ მასხაბა ლიდერი, საბჭოთა სისტემაში ეკუთვნის არსებით, კონსტიტუციით და ტოპოლოგიით "მდამიანთა" კლასის და ამ თავისი კომპლექსის დაძლევა არანაირად არ შეუძლია, თუ არ უზომო მომწვეველობით და ძალაუფლებითი დიქტატურით, რის გამოც, გამდიდრების "ბურჟუაზიული" წურავლი და ძალაუფლების განსაკუთრების "იმპერიული" ნებაც კომპუნსტორულ ხასიათს იძენს "მდამიანობიდან" თავის გამოსახსნელად! ტოპოლოგიურად ამგვარ ახალ ლიდერთა რიგს ეკუთვნიან ქართველებისათვის ავად ცნობილი დედურდ შეგარნამქ და მისი თაობის კომუნისტური ლიდერები. რომლებსაც ძალაუფლების ტოტალიტარული ტიპის შექმნაში არავითარი მონაწილეობა არ მიუღიათ. მაგრამ მისი გამოყენების დიდოსტატებდ იქნენ, რაც, ცხადია, მთა ადგილს ტოტალიტარიზმის ისტორიაში "შეორებ-მდამიურ" მნიშვნელობას აძლევს. ამ თვალსაზრისით ისინი "მარველშექმნელებზე" უფრო "არა-ჯინ" არიან.

როგორც არ უნდა იყოს კომუნისტური იდეოლოგიისა და თუენდ ისტორიული ფაქტების შივრ დადასტურებული ადრეკამპტალისტური ურთიერთობების სოციალური უარსწრისობა, თავის

არსებაში ეს ეყო ბირველი ნამდვილად და სრულად ეკონომიკური სისტემამ, რომლის განვითარების სასრულ პროცესს ვაკვირდებით მთელი მთოცე საკუთის განსრულე, ვიდრე დღემდე საბჭოთა "მთრე ეკონომიკის" შემოხვევაში, რომელიც ერთგვარად "ადრეკამპტალისტურ" ურთიერთობათა დაგვიანებულ ელემენტებს შეიცავდა. შეიძლება ითქვას, რომ "კამპტალის" ფულისი კამპტალის თარგმნა შეიძლება სხვაგვარადაც, კერძოდ, როგორც "მახსონისა" ლოთ. capiti "ქქსლოატალისის" ქვეშ მოექცა ისიც, ვინც უშუალო მწარმოებელ გამოდიოდა და ისიც, ვინც გაშუალებული მფლობელი იყო, მიუხედავად იმისა, რომ ერთი მამიდრ ცხოვრობდა და "ცუდად იცებდა და ტამდა". ხლო მთრე კი "კარგად იცებდა და კარგად ტამდა". აქედან ნათელი ხდებოდა მთელი ფიქტიურობა სოციალისტური და, მითუმეტეს, კომუნისტური იდეოლოგიისა. ფიქტიურია იგი, რადგანაც სინამდვილისა, და სოციალური სინამდვილის მსოფლო ხდებამთრე "თვალმისაცემ" "უთანასწორობას" ესება და არსებითად მწარმოადგენს "კარგად ტამისა და კარგად ჩამოსაცემ" ანუ კბი ცხოვრებისაქვე ტამრეველი ტიპის ადამიანთა მისწრაფების გამოხატულებებს.(31) არავითარი სხვა აზრი ამ იდეოლოგიას არა აქვს, თუ არ საკუთარი პრივილეგიების მოპოვება ჯერ ეკონომიკურ საზოგადოებაში, და, შემდეგ ამ საზოგადოების არაეკონომიკურ სისტემად გარდაქმნით, სამუდამოდ. ძალაუფლებითსაც მისწრაფება ამ არაუშუალოდ მწარმოებელი ადამიანთა ჯგუფისა, რომელიც უშუალოდმწარმოებელი ძალის სახელით გამოვიდა სოციალურ და ეკონომიკურ ასპარეზზე, იმთავითვე შეიძლება და განსაზღვრულიყო. როგორც სოციალურ წურებლობა ჯგუფის დესტრუქციული მისწრაფება. ნათელი იყო, რომ წურებლები კურავითარ მოხიტიურ ლიბერალებებს ვერ შექმნიდნენ, არსებულ სოციალურ სტრუქტურებს დაწინაურდნენ და ეკონომიკას მოსობოდნენ, რადგან ეკონომიკა, რომელიც კერძომესაკუთრობის ფორმას, თავისი არსებით გულისხმობს თავისუფლებას, ამ არსების დასაფარებად შექმნილმა სოციალისტურმა და კომუნისტურმა იდეოლოგიამ, რომლის დემაგოგიურმა ძალამ სრულიად ბუნებრივად შეიტუა მასხბი, როგორც უშუალო მწარმოებელია, ასევე სხვა სოციალური ფუნქისა, სტატეგიის მერიოდში გამახადგურებელი დარტემა მიიღო სწორედ "მთრე ეკონომიკის" და ფულადი, ადრეკამპტალისტური "ჯელური" ურთიერთობების ელემენტების მწარმოქნიდან. ეს დარტემა ერთგვარად საბჭოთა ინტელიგენციას, როგორც იდეოლოგიის მდროშეს, მიაყენა "მთრე

ეკონომიკამ“ და გამოიწვია ამ ინტელიგენციის უკონო შრომ დახვეწა და შიშველი - გბლიზანება. „ანტი სპეკულირ“ შეტყვევებით, რომელიც სპორადულად მიმდინარეობდა სტატანციის დროს და განსაკუთრებით გამწვირდა მომდევნო პერიოდებში, საბჭოთა ინტელიგენციას დადგა ძალაუფლების მხარეს, რითაც ხელი შეუწყო რესტრალიზაციას და მეორე ეკონომიკის სტატანციური დავიბიბი ელკმენტების დეკარბაციას „მავოლუტრ- მომხვედველურ“ სპეკულირში“. სწორედ ამან მისცა ერთი საშუალება ძალაუფლებას განეხორციელებინა თავისი ანტი სტატანციური პოლიტიკა და მოეხდინა რესტრალიზაცია.

სემოქიშვილიდან გამომდინარე თქმა იმისა, რომ ტოტალიტარული კომუნისტური სისტემა განიცდის „ეკონომიკურ კრიზისს“ შეუძლებელია. შეუძლებელია პარტორქის ასტიცივეს ხორთობა. ან ურბანული ჩლიქები. ეს კარგად ვხედავთ რეგრესიული სისტემის ისეთ დიდოსტატს, როგორცაა სტალინი, რომელმაც განსაზღვრა, რომ სოციალიზმი არავითარ ეკონომიკურ კრიზისს არ განიცდის, რომ სოციალიზმს არავითარი ეკონომიკური პრობლემები არა აქვს არსებობად და ეს არის უკრიზისო საზოგადოება. არ შეიძლება არ დაუბანხმოთ ამ მოკვთილ იდეოლოგიურ მქსიმუმს, რომელთა უკან ჩანს ოსტატის ხეული შექმნილი რეგრესიული, ტოტალიტარული, იდეოლოგიური და არაკონომიკური სისტემა. რადგან ეკონომიკა თუ არის მამინ კრიზისიც არის, რადგან კრიზისი ეკონომიკის მამომრბველებია. მისი მოტორი, ზუსტად ისევე, როგორც აუბადლოფობა არის მელიციანის განვითარების მოტორი.(32)

სტატანციის ერთერთი ევალანზე უფრო მნიშვნელოვანი ასპექტი მდგომარეობდა ძალაუფლებრივი მონოლითის დარღვევაში. პარტიის კონსტიტუციული ძალაუფლება. ადგილობრივი სემოქიშვილის მიერ, კვლავ დაიშალა. ამას ზოგიერთი სულსწრფი და მკვირვებელი სტალინიზაციად ნაილავს, მაგრამ სინამდვილეში ეს იყო ბირველი დიდი ბზარი, რომელიც მაიუენა ძალაუფლებრივი მონოლითის „მეორე ეკონომიკამ“ და მისი თამოქიშვილი მამ „ცხოვრების სეულმა“ მოხოზინებებმა. რაც უფრო მეტად ანასხრებდა „მეორე ეკონომიკა“ ძალაუფლებას. უღვიძებდა მას ცხოვრების გემოს, არღვევდა მის მონოლითურ შეუვალლობას. კლანობრივ-ოჯახური მონოლითობების ვულის განშლიბა და დასტრუქტურებით. „ბავთობინებდა რასაც უნდოდა“. მით უფრო მწვეველ დეგობად ძალაუფლების წინაშე თავისი საკუთრების (ანუ ძალაუფლების) დაცვის საკიხი. ეს პრობლემა

განსაკუთრებული სიმწვევით დადგება ძალაუფლებასში ანალი კარგების. „ნეოსტალინიზების“. მოსვლით სამოცდათობანი წლებიდან. და, ჯერ „მეორე ეკონომიკაზე“. და შემდეგ. „იდეოლოგიურ ფორსტზე“. განხორციელებული მძლავრი შეტყვევით: - „ანტი სტალინიზაციის ანტი სტალინიზაციის“ ფსიქიატრიული და ჩვეულებრივი გულაგების კვლავ აყვებით. ეს ფაქტები ამჟამად საერთო კუთვნილებას და ევალანსათვის ცნობილია. მაგრამ მათი დაკავშირება სპეკულირით არა სტატანციისთან, არამედ სწორედ რესტრალიზაციისთან. „იდეოლოგიურ ფორსტზე“ წინამოებელი შეტყვა. ჩანდა, იყო ეკონომიკური საშუალება სისტემისათვის გადარჩინა ის პრინციპები. რომლებიც საბჭოთა კავშირის „საერთაშორისო იმპერიალიზმთან“ ბრძოლის მედროეზე სახავდა მთელი მსოფლიოს რეაქციულურ და მეზარცხენე მოძრაობების თვალში. იდეოლოგია. დისკრედიტირებული სახელში. იქნა საერთაშორისო გავლენის იარაღად. სწორედ ეს არის მომენტი, როდესაც კვბ თავისთავზე იღებს სრულად და მოუკიდებელ მისიას - მოთოკოს ინტელიგენტები და თვით „მოშვებული“ საბჭოთა ინტელიგენციაც. აღკვეთოს ანტი სტალინიზაციის „სხვაგვარად მოახროვნება“. ამან შექმნა ერთგვარი კონფორსტაციის საბჭოთა ინტელიგენციის ნაწილ „იდეოლოგიურ სხვაგვარდმოსაზრებაზე“ და მეორე ეკონომიკის საქმოსან „სხვაგვარდამკვეთლებს“ შორის. რადგანაც იდეოლოგია ძალაუფლების უკანასკნელი „თვეშესაფარი“ გახდა. ბუნებრივია, სტატანციის ბირობებში თითქმის შერეული საკუთრების - ცხოვრების გემოს“ - ნაცვლად ძირითად უურბადლებს იდეოლოგიურ „სიწმინდზე“ იქნა გაბატონილი. შეიქმნა იმგვარი აბსურდული, ნამდვილად კაფკასური მდგომარეობა, რომელშიც ცინიზმმა და ზნედაცემულობამ თავის უკიდურეს წერტილში მიღწილი. ძალაუფლების მიერ სასყვობი დაბრუნებელი კონტრალი საზოგადოებაზე. თუ სტალინურად არ განხორციელდა სტატანციის შემდეგ „ტოტალიტარისმის სუბ-ინტანსიციების“ ბერიოდში (1975-1985), ამის მიზეზი იყო ის, რომ სტატანციით დარღვეულ და შერეულ სისტემას თავისი ველი გამოცვალა. სტატანციამ საბოლოოდ მიკლდა მასობრივი ენოზიზმის და სისტემის ველი შემლო მასების იმგვარი შექანება და ამომრბება. რომელიც მას სპეციფიკლო ენერგის მისცემდა. ამიტომაც სისტემა თავის ამბივანლერტობას ამქვანებდა ერთის მხრივ რემესიებით და მეორეს მხრივ მავოლუტრობით. კორუფციის და მავოლუტრი ურთიერთობები. რამაც ეროვტარად კიდევ განამტკიცა ძალაუფლების რქმენა თავის უძლველობაში სწორედ მოსტატანციური

სისტემის მახასიათებლებია და იგი თან მოჰყვება, როგორც ბუნდუნეუ. ახალი თაობის კომუნისტურ ლიდერებს - "საბჭოთა ინტელიგენტებს". ცინიკოსებს, ნეოსტალინელებს (შვეპარდნაძის გარდა შეიძლება დაჯანსაღებული ალბეოვი, რომანოვი, გორბაჩოვი, და სხვა... საბოლოოდ გორბაჩოვი-შვეპარდნაძის წველია გინილიტაც მდიდარობა...). საინტერესოა, რომ არჩევანში, რომელიც ძალაუფლებამ სტანგენციის დროს გააკეთა იდეოლოგიასა და ეკონომიკას შორის ("შეორე ეკონომიკის" დამუშავება და იდეოლოგიის განყოფილება). თუმცე ტოტალიტარული იდეოლოგიური სისტემისათვის ბუნებრივია ჩანდა, სინამდვილეში მომაკდინებელი აღმოჩნდა. ეს მტკიცებება იმითაც, რომ სოლუენიციანი, თავის ცნობილ წერილში "საბჭოთა ბუღაღებისადმი"(33) მოუწოდებდა მათ იდეოლოგიის გადარგვებსა თუ განქუებისაკენ, ხოლო არაფერს ამბობდა ეკონომიკასზე: "ბერესტროიკამ" სწორედ იდეოლოგიას მოუღო ბოლო სწრაფად, რომ თავი დაღებოინა. ხოლო ეკონომიკას კი დღემდე განსახიან არ მისცა, თუმცე ნასვებოთა ნათელას რომ ეს "პოტანს". ისტორიის კანონია, დიდხანს ვერ გასტანს - კერძო საკუთრება ანუ ეკონომიზაციის უპირველესი ნიშანი იქნება სისტემის "რესტანგენციებისა", ანუ ტოტალიტარისმის "ისტორიული" გაბატონებისა.

ძალაუფლებითი პიარამიდი მულტიპიარამიდალურ ძალაუფლებად გაბატონება სრულიად ახალი ურთიერთობრივი სისტემის ქსოვილს ქსოვდა. პიარამიდეების სიმრავლეში სტანგენციის დროს აღსანიშნი იყო ის, რომ იგი "შეორე ეკონომიკაც" ერთგვარი პიარამიდის როლში გამოდიოდა. რომელიც სხვადასხვა პიარამიდათა შორის "მედიატორულ" ფუნქციას ასრულებდა. მებალითად საქმოსანი ფუფის აძლედა კტბსაც. მილიციასაც, პარტიასაც, მოაქრობსაც და სპირიტუალურსაც. ხოლო მათ შორის შინაგარეულებს "იმის დარღვი ნუ დაქვს, იმას ჩვენ მოუვლით" - პრინციპით). განსაკუთრებული მნიშვნელობის ფაქტი იყო რესპუბლიკათა შეფარებათი და მოუკიდებლობა ცენტრისაგან. რაც არ გულისხმობდა არც "კავშირის" დარღვას და არც წინააღმდეგობას ცენტრთან. არამედ, თავის შინაურ საქმეებში სრულ განუკითხაობას. ცხადია ცენტრის წინააღმდეგ არაფერი კეოდეობა. მებრამ არც ცენტრი ურეობა ვიქნათ. საქართველოს (ან უზბეკეთის ან...) შინაურ საქმეებში და ბატონობატორნი ადგილობრივი მმართველი იყო შეუღლი თავისი კლანურ-თჯახური და საქმოსნური აბარატითა და შემოგარნიით. და ბე გამორიკვა ერთი მეტრე მნიშვნელოვანი რამ: საბჭოთა

ინტელიგენციამ თავისი პიარამიდა ვერ შექმნა - რამიტომ ვეუდა პიარამიდაში განაწილდა. ამან აღნიშნა ინტელიგენციის, როგორც ფუნის საბოლოო მოსპობა და მისი "შესამე მდგომარეობის" მასობრივი ცნობიერებით შევსებულობა. ხანგანსით უნდა ითქვას, რომ ცნება "საბჭოთა ინტელიგენცია" თავისთავად გულისხმობს ინტელიგენციას, როგორც ფუნის პიარამიდას. თუ ინტელიგენცია ინტელიგენტებისგან უნდა შედგებოდეს, მაშინ ცნება "საბჭოთა ინტელიგენტი" - უარსობაა, და იგი არც არასოდეს უმხარია იგივე კლიშეების მოკვარევი იდეოლოგიასაც კი. მამ. "საბჭოთა ინტელიგენტი" არის რაღაც. რაც ინტელიგენტებისგან კი არ შედგება. არამედ სწორედ იმ მასობრივი ცნობიერების ქიქინ "შესამე მდგომარეობაში" შერაც. "უმაღლესმანდატებული" მასისაგან, რომელსაც ინტელიგენტობის პიარამიდალი ნიშანი არა აქვს. ამ საბჭოთა ინტელიგენციამ შექმნა თავისი ფსევდოპიარამიდა, რომელიც იქნა კიდევ განსაკუთრებული უეუდა პიარამიდაში, კლანურ-კლიენტელური პრინციპით. საბჭოთა ინტელიგენციის პიარამიდის გარეთ არსებობდენ (ლევის მარული და სეკუტარი ნები სუოფით) ქართული (და სხვა ერების) ინტელიგენტები, რომლებიც ინარჩუნებდენ თავის პიარამიდალ პრინციპებს და არცერთ პიარამიდას არ ერეოვდენ. ინტელიგენტობის ნიშანი სწეობრივი პრინციპების ქონა და დაცვა არის, გარდა გარკვეული კულტურული ან ცივილიზური აზროვნების წუობისა. სწეობრივი პრინციპების დაცვა უეუდა ნიშნავს ამ პრინციპების განაზრებას, მათ წინაშე შექერებას და დამოქერებას - რაც ინტელიგენტობა (ინტელიგენტულობა) არის თავისთავად. სწორედ ამგვარი ცხლეკული პიარამიდეები იქნენ სისტემის დამაფრთხობელ მტრებად თავიდანვე და, ამიტომაც მისწრაფობდა სისტემის დაარსების დიდებმა, ეს პიარამიდეები ერთ ჯგუფში მოქციეს. "მასად" ექცია. ორგანიზებული გეხად, რომ გაბაღელებთან მათთან განსწორება. ამ ახალ ნეოსტალინურ სუბინარჩენციისეიე ძალაუფლებამ ეს ზერნი იხმარა და ინდივიდალ სტიქორ, დისკრეტიორებული სისტემის წინააღმდეგ მიმართულ, მისწრაფებებს მამტოკოკორებულეი ორგანიზებულეი "დისიდენტიზმი" "შეაშველა" განსახლებლად და მოსახმობად სხვადასხვა ჯგუფების, თუ "კავშირების" სახით. ამის შედეგით მებალითი იყო "ჰელინიკის ხელშეკრულების შეთანხმებული ჯგუფების" შექმნა, რომელთა მოხუბობაც ერთწეული და პიარამიდალი თავისუფლებისათვის მებრძოლებით კვლავ გაივსო გულაგის არქიველაცი.(34) სხვა ისტორიულ ეთარებაში, საერთაშორისო პოლიტიკურ სიტუაციში, სისტემა აბლათ სრულიყოფილად

სტალინური განხილვებიდან და აღადგენდა თავის ტოტალურ სიმწიფობას (სისტემურობას). მაგრამ ისტორიული პირობები შეიცვალა და სწორედ ისტორიულმა აუცილებლობამ გამოიწვია ის წაფორმებები. რომლებმაც საბოლოო ანგარიშით უნდა მოიტანოს ტოტალიტარული სისტემის უტკეული მოსპობა. ეს კი თავისთავად გულისხმობს უკანასკნელი იმპერიის დანგრევასაც. რადგან ტოტალიტარისში სხვა არაფერია. თუ არ იმპერიის არსებობის ფორმა. პერსტროიკის "იმპერიის გადარჩენის" მისწრაფებანი და ნგრევის სიკვდიან აპცილებული მცდელობები ამ წაფორმებებს წინააღმდეგაა მიმართული.

სტატგანცის მულტიპირაბიდალურ სისტემაში უოველი პირამიდა შინაგანი "ხელშეკრულების" ძალით აკეთებდა მის რასაც უნდოდა და არ უშლიდა ხელს სხვა პირამიდების ფორმირებას. მაგრამ ამას უოველივეს განაგებდა უკვე არა იდეოლოგიურ-პარტოკრატული ტოტალიტარისშის მოთხოვნებმა (რომელიც მხოლოდ ცენტრალიზმს იგუებს), არამედ "კარგად ცხოვრების" მოთხოვნებიც. განიშარათ შეჯიბრით თუ რომელი პირამიდა - მიუღს ვერტიკალზე უფრო კარგად იყენებს ძალაუფლებას თავისი კეთილმოწყობისათვის. ამას რომ ზნობორიკი და ფსიქოლოგიური ესოდელ მძიმე შედეგები არ ღვლებოდა. მეტად სანაცვლო სანახაობად გადაიშლებოდა ჩვენს ოკლენს (და განაიშლება აბლაბო მომავალი თაობების ოკლენს და მონახებს თავის არისტოფანეს ან მოლიერს). მაგრამ ამ შეჯიბრის დრამატულიც, და იქნება ტრეკეულიც-შედეგები. - ადაშიანის საზოგადოებრივი ინსტიტუტების და ეროვნული კულტურის რევევის ოკლენსაზრისით - შხერას გვიმუქებს და სულს გვიხუთავს. პირამიდათა ამ შეჯიბრში ურიტიკო წინააღმდეგობაც დიდი იყო და ამან გამოიწვია პირამიდათშორისო კონფლიქტური სიტუაციაც, რომელმაც დააპირისპირა კგბ და მვდ. საბჭოთა ინტელიგენციაც და "საქმისნები" და ა.შ. ხოლო ამან კი მათი კიდევ უფო მეტი განახლებაც და გაცხადებაც ურიტიკოთთან. კიდევ მეტი კოორუმპირებაც გამოიწვია. ეს კი, რასაკვირველია, სრულიადაც არ უწობდა ხელს ძალაუფლების უცვლელ შენარჩუნებას. თუმც აბლევად მას საშუალებას მოლიანობაში აბლევინან თავისი მესაკურობობა. ამ ვიბარებაში იქნა განიშულებულიც. რასაც ჩვენ უწოდებო ტოტალიტარისშის შინაარსი - იმპერიული პრობლემები.

სტატგანცის დროს შობდა ისეთი რამ, რაც ტოტალიტარისშის ბუნებრივ გამოვლინებად ჩანს: 1968 წლის ჩეხოსლოვაკიის "პრალის განახლებული" ჩახშობა. მაგრამ აქაც, პრალის აშეხები უნდა იქნას

შეჯერებული საფორმაციის 1968 წლის ამბობთან და პარიზის "რეკოლუციურ" სიტუაციასთან. გარდა ამისა განსაკუთრებულია ისიც, რომ გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკასა და პოლონეთში მიმდინარე პროცესები ახლენდნენ გაცვლას საერთო ტენდენციებზე. აღსანიშნია ისიც, რომ პრალში საბჭოთა ჯარების შესვლას. განსხვავებით უნგრეთის 1956 წლის ჯანაუბის ჩახშობიდან. პრაქტიკულად ფსიქოლოგიური ზემოქმედების სახე ქორდა და არა სისხლიანი ჩახშობისა. რა თქმა უნდა, სისტემა არ დაიხვედა არც სისხლიდან. პრალა რომ უნგრეთით იარაღით გამოსულიყო. მაგრამ ფაქტი რჩება ფაქტად. აქ ისან მნიშვნელოვანი, რომ არცერთი ეს მოძრაობა, არც "პრალის განახლებულ", არც პროტესტები მოსოეთში და სხვანაირებში, არც სტატგანცის თავისთავად, არ წარმოიშობოდნენ დიკტანციის რეაქტორად განხორციელებული ანტიტალიტარული ტენდენციის გარეშე. "შეორე ეკონომიკაში" (ჩრდილოვან ეკონომიკაში) შექმნილი ეშვლონის სოციალურ ასპარეზზე გამოსვლის გარეშე და პარტული პირამიდისაბში მისი საცხოვრებლის ასპარეზზე - უოველიდროობაში დაპირისპირების გარეშე, რამაც დაშალა ძალაუფლებებრივი მონოლითი.(35) "ხელსიანის ხელშეკრულება" იყო რეაქტორი დახანსტურება იმისა, რომ საბჭოთა იმპერიაში მომხდარი ძველი მსოფლიო შეფასებას როგორც ნაბიჯი ნორმალური სოციალური წუობისაკენ. მაშინ, როდესაც შიგნით უკვე დაწეული იყო რესტალინიზაცია. ასე რომ მნიშვნელოვანი განხდა საფორმირისო მომენტი და ეკონომიკალმოლიტიცა. შიგნით რაც ხდებოდა ის არც იმდენად სტალინური იყო და არც იმდენად ხრუშჩოვურიც კი. არადგანაც დატყობი და გადასახლებები კომუნისტური სისტემის ბუნებაში და ამას არაფორმირი განსაკუთრებული ხანაიათ არ შეუქმნან სტატგანცის დროს. ერთიან - თუ სტატგანცის დროს მოხდა პირიყნებათა განატყობრება და მათი წარმოიშობაც. შეორე ეტაბზე "ორგანიზაციული დისიდენტისშის" ეტაბზე რესტალინიზაციის დროს ვინმეს დატყობრება ეტომატურად აბლევდა მას პარტულის ვიორგინს და ბუნებაც წამყვან მწერლობა რიგებში - "სტატგანციაში" (შეორე ეტაბმა 1975-1985 წ.წ.) დისიდენტობა - აბტივიმოკუვარობის დასაკმაყოფილებელ ასპარეზხანც კი აქციეს. საკმარისი იყო "დისიდენტის" ბოზაში დადგარყო ადაშიანი, რომ მასზე იწუებოდა დაბარაკი და მისი "სოციალური ღირებულება" ერთი ასხდ იწევდა მისის თვალშიც. არა უოველიდროს დადებობად შეფასებული ამგვარი "დისიდენტობა" ხმარობა გამოამწვევი იყო და ფსიქოლოგიურადც დაქმყოფილებული. ის ფაქტი, რომ დისიდენტისშის

ბუმის შემდეგ მხოლოდ მცირე რაოდენობა შეიქმნა თავის პიროვნულ პოზიციას და შესაძლო თავისთავადი ღირებულების წარმოჩინება. ხოლო უმეტესობა კი განზავდა მასში. ამის აშკარა დასტურია. მშვიდ ვითარებაში, ან სასაღვრავო-ამომჩინებლობა ან "დისიდენტების ბუმის" რაცხრობის შემდეგ, უახლეს პერსპექტივაში. როდესაც პირველ დისიდენტად თვით გენერალური შვიანი. პრეზიდენტი და "ანტიბუღადი" (მაგრამ სტალინის ნაჭერ საყვარელში შეიღობდა მედლი) გორბაჩოვი მოინდოეს. ბევრ დისიდენტს მშობრად თავისი მანტა და სრული სიშეშვლე და "შესაშეშვლე" წარმოქმნდა. ისეთი პიროვნება. როგორც, ვოჟვა, პეტრო ვრიგორენკო ან ვლადიმერ ბუკოვსკი (და სხვა მათგან ბრინციბული და შეუღრეკელი პიროვნება) კარგი სასომად რეალური და ფსევდო დისიდენტების დასარჩევად. მითუმეტეს, რომ დისიდენტობა თავისთავადი ღირებულება არ არის და არც თავისთავადი პოზიციას საზოგადოებაში. ეს უფრო მასს შეიძებს შემუშავებული ცნებაა და ანტივერს ამაბობს ანდა მანის პიროვნულ ღირებულებას. ასე რომ "დისიდენტში" როგორც ორგანიზებული მოძრაობა შეუტად არასაბიძგო კონტრუაუმებს ქმნიდა პიროვნების ნამდვილი ღირებულების დასადგენად და ეს შესაძლებლად გამოიქნა ძალაუფლებამ, რომელსაც არასოდეს არ გაუშვია ორგანიზებულ მასობრივ მოძრაობებზე კონტროლი ხელიდან. სრულიად სხვა ხასიათი ჰქონდა ცალკეული, განმხოლოებული პიროვნების ბრძოლას. (თუნდაც იგივე ბუკოვსკის და ვრიგორენკოს. მელიუშის, კოვენიკოვს, მერაბ კოსტავას, თამარ ჩხეიძის და სხვათა შრავლობა მადგალითზე; ამ პარტოხელობა რიცხვი მნიშვნელოვანი იყო). ზოგიერთი, ვინც ასე თუ ისე შექნა განცილებად განსაკუთრებული "მონუკულობა" ხედაობდა რუმეხირებულთ. ძალაუფლება ისარჩუნებდა "დისიდენტის" და მათ ღიდერებს. ხოლო ორგუნივება პიროვნებებს. როგორც სპონტანურად წარმოშობილ მოამკედინებულ საფრთხეს სისტემისათვის. განსაკუთრებული სისატრიათ უსწორდებოდნენ. ბუნებრივად, ნაციონალისტებს. დასჯის სიმკაცრე ნაციონალისტობის პირდაპირ პროპორციული იყო. როგორც შენაბ კოსტავას მადგალითიდან ჩანს. დროისა და ორიენტაციის შეცვლა იმაშიც გამოვლინდა, რომ სტავაციის დროს დაწეული მთელი ეს პროცესი პიროვნება წარმოჩინებისა, ორგანიზებულ მოძრაობებებ გარდაქმნა სწორედ რესტალინიზაციის დროს 1975-82 წლებში. როდესაც თანდათან დაიწყო ძალაუფლების მიერ თავისი კერძომესაკუთრული უფლების ხელახალი

"შეპოკრფა" და ნებისმიერი ხელაოფინდში (იდეოლოგიური თუ "ეკონომიკური") თავისი მოუშენლობის გამოშენებება. განსაკუთრებო ნაოლად გამოვლინდა ეს პროცესი "შესაკურთხა" დაბრუნებისა. საქართველოში 1972 წლიდან შევარდნაძის ტოტალური პატრონობის დადგენიდან. აქ ორ არსებით მომენტს აღვნიშნავ. რადგან ეს პერიოდი ევლას ცოცხლად ახსოვს და წამოყენებული დეპუტატების ფაქტოლოგიური მასალით შეესება მთიხველას არ გატყობდება. მოხდა დაბრუნება ცენტრისაკენ და პარტიის მიერ თავისი საკუთრების სრული დაპატრონება. (ამაში შევარდნაძის პირადი ამაბციებაც ჩანს - საქართველო შეწირულ იქნა - უკვე შერამდენვად! პიროვნულ ამაბციებს. - ეს კიდეც ვიხსოვრები ტრანგიკულად დაბრუნებულ 9 აპრილში) "შეორე ეკონომიკა" ახლად უკვე პარტიული კორუფციის წიაღში გადბდის და ერწმის პარტიულ პირამიდას - ნომენკლატურა არა მხოლოდ ძალაუფლებიდან დატრონის "საქმოსნებზე", არამედ "წილშიც" გბდის. ანუ მონაწილეობის უშუალოდ "საქმოსნობაში". (სწორედ ამ დროს იქნა საქართველო "შეიღობა მუცელათა" ღარიბ ქვეყნად(36)) ეს, ბუნებრივია, ორშეგად აწლიერებს პარტიულ ნომენკლატურას და ბიუროკრატის. უქმის მასს ძალაუფლების ტოტალიტრონიზაციის საფუძვლად. სრულიად ახლიდან, რომ ამაღლიც და არც სოლექსინიცი (და სხვა მრავალი, გატყვებული საბჭოთა ძალაუფლების მიერ სტავაციის პერიოდის დასასრულს) ნეოსტალინიზმის პირობებში უშეგვლად გბცვლი იქნებოდა (ბუკოვსკის მსგავსად). უკვე ეს აბტულებს, რომ საკუთრივ სტავაციას ანტისტალინური ხასიათი ჰქონდა, ეს არამირდაპირ დაბრუნებას იმ ფაქტშიც ხედავს, რომელსაც ურადდება მაბქვამ ვიქტორ ნეიბელოვამ (კონტინენტ 19 გვ. 238-243) "Сегодня Сталин на ветровом стекле - это уже не столько санкция сверху, сколько порыв снизу. Как ни парадоксально, но это тоже протест, протест против нынешней безхозяйственности и развала, это как бы тоска по порядку, по лучшему, осмысленной и разумной жизни..." - ანუ მასსათვის სტალინი უოველივე ამის განსახიერება ჯერაც და უ. ი. კვლავ დასტურდება თეზისი, რომ სტალინიზმის საფუძველი მასობრივი ცნობიერებაა. მასობრივი უოფიერების კვლე.

საინტერესო სწორედ ისაა, რომ რეალურმა ანტისტალინიზმმა, რომელიც შიგნიდან არღვევდა სისტემას, ხოლო შემდეგ კი იდეოლოგიურმა "დესტალინიზაციამ" რომელიც ამაკიდრება სტალინიზმს. მასში და მასობრივ ცნობიერებაში გაბაცივლად სტალინი და სტალინიზმი.

ფაქტია, რომ არასოდეს იმდენი არ იწერებოდა სტალინზე თვის მისი სიცოცხლის დროსაც კი, რამდენიც დაიწერა "დესტალინიზაციის" დროს. სწორედ ეს ნიადაგია იქნა შეჩერებული სტაგნაციის მიერ და უკვე თითქმის ალტარის ფიქრობდა სტალინზე, უკვალად დღევანდელობას მისმაყოფილები და სწორედ ამ დღევანდელობაში აღმოჩენილი ანტი სოციალური და ტოტალიტარული მექანიზმების წინააღმდეგ დიწყო სამართლებრივი მოძრაობა როგორც პიროვნების სპონტანური ანბოხი. ზრუშიოვის "დესტალინიზაციამ", როგორც ანუნიშნა, "დღევანდელობის საძირკვის" როლი ითამაშა. და "ისტორიით" შეავსო მასის ცნობიერება. სტაგნაციამ კი "დაბაიწვა" სტალინი სწორედ "დესტალინიზაციის" სტაგნირებით და აქ და ახლა მიმდინარე ცხოვრების წინა პლანზე წამოშვევით. ხოლო ბრინჯაული რეჟიმის - სწორედ იმისა იყო იმისა, რომ იწვევებოდა ახალი ორიენტაცია. რომელშიდაც სტალინი იგივე "მასობრივი ცნობიერების შემავსებელი" როლი ეთრებოდა. სტაგნაციის დროს განვითარდა, და განსაკუთრებული ძალიან. "ჩრდილოეთანი ეკონომიკა". ტოტალიტარული სისტემაში "ჩრდილოეთანი ეკონომიკის" გაჩენა ანტოტოტალიტარული ფაქტია. რომელსაც ეროვნობის ამბიკულენტური ხასიათი ექცე: იგი თვის მხრივ ანტირეკს სისტემას ქვეყნის ახსნათ რომელ დასუქტეში და შეორეს მხრივ აბლიერებს მას. შიგნად დამანგრეველი ძალა მისი გაცილებით დიდია, რადგან აბლიერებს თვის ძალაფუძვლის ფორმალურ მხარეს და ანტირეკს მის რეალურ სტრუქტურებს. სტაგნაციამ სპონლოიდ დადგინდა, რომ ტოტალიტარულმა ქოლბამ განიცადა ფორმალიზაცია და მისი რეალური ინტერესები უკვე იფარგლებს ფორმალურად შენარჩუნებული ძალაფუძვლებით. სტრუქტურებითა და გამოსახულებით. არცერთი სტრუქტურის რეალური ძალის შიქონე არ არის, რადგანაც ითმად ემორჩილება "შეორე ეკონომიკისა" და ფულის შემოტყვას. ფულმა თავისი კუთვნილი აბგილი დაიკავა და მონაზინა ძალაფუძვლის ფორმალიზაცია და ეს ტოტალიტარისმის განსტრუფა იყო და სწორედ ამ ფონზე არის განსაზღვრული ის მეორე ეტაპი, რომელსაც მე რეპოტალიზება უწოდებ და რომელსაც კომუნისტ-ლიბერლის ახალი თამბის ცეკს და პოლიტიბუროში თამბოურასთან ებავებოებ. ეს პერიოდი იწვევს სამოცდაათიანი წლებიდან. დაახლოებით, და გრძელდება დღემდე და ამ თავგანწირულ ბრძოლას ტოტალიტარისმის მის დამანგრეველ სტაგნაციურ ძალბთან, თანდათან ეძლევა იმპერიის უფუნა-ბრუფუნის პრობლემის სახე. ეს ებარუნებს საფუძვლემდე კიხნასთან.

რომლითაც ჩვენი ანალიზი დავიწყო.

* * *

1985-1990

ორდგან უკვალა სკიოხის დეტალურად განხილვა შეუძლებელია ისედაც ვრცელ საკურნალო წერილში. ამიტომ მკითხველს ვთავაზობ სანაწილზო სქემას, ზოგიერთი დეტალებით და მინიშნებებით:

გორბაჩოვი. მოსამზადებელი პერიოდი - ანდროპოვი, ჩერნომიროვი. ნოსტალინიზმის ახალი სტრატეგია (არსებობდა სტალინური უსიხლო. ინტელაგენცია, ვის შხარწუხ დეხარი იქნა? სტალინიური კახსა შიშის სხვანახსა ანუ სტალინი და ფორმები: შიქი ანტიბულკოლური კომპანისა სანახსა წაგარეკავს; იფოლოგიის გაბარჩენა "კონსტრუქციის" ფაქილი ანუ "ახალი ახალი ეკონომიკის პოლიტიკა", ინტელაგენციის სადაბოო როგორც ისტორიის წინაშე შიშის წერა... სტალინიზმის (სტალინის) სანახსადაბოო გამომწერება, როგორც წარსულის შიშის დაწერება ანუ თავის შხარწუხ გადმოკვანა კოლექტიური ცნობიერებისსანიციე რაც ებავება სტალინიზმს... და რაც შიდაპირის, ნაციონალიზმის ამოწვევა და სტალინიზმის, როგორც ნაციონალიზმის მოსახლის სანახსადაბოო (სტრატეგია). ენტრალიზაცია და ეფენტრალიზაცია "მარდამოქმდი" სტრატეგია როგორც სტალინიზმის მოგაბობა. იფოლოგია და ფაქტობობობა. ბუღანა, აღმოსავლეთი ევროპა და შიგან რესუბუტიეტი. ეკონომიკისადაბოო სტალინიზმის ებავება უსიხობიდაბოოლექტიური დერძის კანონის ებავალიზება. სისხლი-19 აბრილი, აფხაზეთი, ვარაზახი, აზერბაიჯანი, ტაჯიკეთი, უზბეკეთი, "თქვი-მესხება", სომხეთი, ოსეთი; შეუდარაო იფან წლებს... "პატარა იმპერიაში" - იმპერიის შენარჩუნების ბარბატის; დიპლომატიის ნაციონალიზმი რუსული ნაციონალიზმის დევებლიცების ტბ. რუსული ნაციონალიზმი როგორც ეტატური ზოიანიზმი - აქ ჩანს სტალინის ებახსწავეტი პრობლემა იმის შემდეგ ბარტის როლი ეკონომიკის აწვევაში. ძალბუღანის შესრული მოწინააღმდეგეობა და ქვეყნობა სება. აბიას. ევლესია: ბრფომალდების გამარტლებმა ბარტისსისტემის გაძლიერების სანახსადაბოო, პიროვნების, როგორც სისტემის ენახსადაბოო რეალური იმპერიის და მოწინააღმდეგეობის, რეალური საფარის ნიუელირების სტრატეგია. ებავეტი და თავის დაახსნა სარტატება სხვარობა - სოცილური შიშის წერაო. ებარქმწან იფოლოგური რესტრუქციის საფუძველი. სანახსადაბოო იბახსადაბოო წინახსადაბოო პრივილეგია - გორბაჩოვისაბოის დოციის და კი. ბლტრინარტეული ფიგურის შევარტლობის საფუძველი. ბარტის ეკონომიკის (სახის) და გორბაჩოვის აბუეება. ასე შიკარდგან სტალინიზმი დაბგენული ზოილიანა პერიოდი (სტალინიზმის რეორგანიზების ზოილიანა ციკლი). აბლტ შედარაო აბლტ პერიოდი. სხვანახსადაბოო ორი შესახსადაბოო ან შიგნის აბნადაბოო "ბრენეუხადაბოო" (ანუ სტალინიზმი და სრული ნიუელირების პიროვნების შიქი ეკონომიკის და კორუპტირება ახალი ფორმის ეი. სისტემის (სტალინიზმის) განქმწეება. ან გაძლიერება პიროვნების ნიუონიზმის პიროვნობა რეგისტრის და პიროვნების თიგანბარქვევის რაც, იბახსადაბოო ნინახს ებოწუნულ ნაციონალისტური პირისპირდგომასსაც, აუ რომელი ებავ იქნება ბრეკული აბნ სომხელი ებავეება. შიკარდ ებნ თავისი, რომ ამამა ბრეკ უბახსადაბოო რილი ებავება დასახლეობის ქვეყნების და, განსაკუთრებით ევროპის გამომცხვლებს იმავ პიროვნების შიპაროულებით. იფი ეკონომიკის პიროვნული ცნობიერების (ეფოფარების) მიერ

მასობრივი ნოველობებს დაძვებას და ამ პრობლემაში მოგვარების, რომელნიც თავს მოახვიათ უკროსა ვერანდ საფარდენ გამოსულან და განსილან სტალინიზმს. მაგრამ ვაჟ-შავულებს ის იოს ევლან თავს უშუალოდ რაც თავისებებ გულისხმობს პირიგნებად დადგენებს უკული ამანაინს და სპეკირე პირიგნებს. რომელმაც ამ 200 და განსაკუთრებით 10 ხოლო უპირატესად კი 30 წელი ს განსაკუთრებით უღატატ თავის ისტორიულ გეხს და პირიგნული დროსება სოციალური ბუჯებელი სპეკულაციის ამ კამპში სახარბო. რომელურმაც წერდა დიდი ილბი "კინა-ამანაინს" შესახებო.

II. პერეცროტიკა და გლახტონისტი ანუ სტალინიზმი პარადოქსის ზოქონდე

ბრეჯნევის ეთიქს შორე ნახვარი და განსაკუთრებით დასახარბო უმეტე ტრადიციად და გუბადღენსრებულ სანეს იანეს - სისტემის შვიდიც ცხოვრება მოულადღებდა დაიწყო და დაიწყო ის რანსე დღეს "სტაგინიანს" უწოდებენ და უკუაღვებარ უბედურებას ამარბუჯენ. თუ ვერადღებოთ დაუკუთრებოთ "სტაგინიანს" ამ უბრუფოთ კონტრეტიში. რომელშიც ამანს იუენებენ კომუნისტური დიდებუბა და მათი მომარბუჯი და ვერაწოდებელი "არაფორმალუბი" (ოპიანიზმი" - ისინი იროსტაბიბეუ აზრბო ხმარბენ ამ ტერმინს) ხვამბოდე გუბუჯენბინი რაც იგი სტაგინიანთ უბრუფებო? ის, რომ სისტემაში შერეულან თავისი "განყობინება". მაგრამ კომუნისტური ბრეჯნესული სისტემის განყოფინება ხომ, როგორც იქნა ნახვებში და წინა წროლებში ნულოვანი ჰოიფრებინსებინა პირბოლან ანუ ამანაინს სოციალური და პარტიკული არბუჯინბის სრული მკრტიმინორბისებენ და ე. თ. თავისუფლებს სრული მისხინბისებენ და როდესაც "სტაგინიანს" უბრუფობად ამხსენენ, მათ ღვარბებენ კიდევ თავის პარტინობადე მომარბუჯინბა ტრადიტიკარული, სტალინიური სისტემისებინა. ხოლო თუ სტაგინიანის ბრეჯნიან მომარბუჯე ჰოიფრება, როგორც სისტემის შერეუბინბს და ე. თ. როგორც სოციალური და ინდუდუბადური სისტემისუფლებების გამოკლენას, მაინც ცხადია, უნდა იქნას განსაკუთრებული სისტემის ის დამარბრეული უკუბრეჯნიან. ის "არბისტრუტიკა" და ე. თ. ანტისტალინიკური სტრუქტურბინი. რომლებშიც ეს "სტაგინიანს" გამოაწიებს და შერეუბინბს სისტემის შერეუბინბ განყოფინება. მაგრამ, როდესაც შუ პრევენციონის სტაგინიანთუ უღატატკამბო, არან შიქის შერეუბინბებში ბრეჯნესის მიმარბუჯინბა სისტემისებინა (სტალინიზმისებინა). არამედ თვით ბრეჯნესის სტაგინიანთ ანუ ბრეჯნესიონის სუბსისტემური არაბრეჯნესის შერეუბინბ და ბრეჯნესიონის შერეუბინბ სოციალური არბუჯინბებში, რომლებშიც თვით იმანს სპოილბინობინა წლებს დასწარსში და სულ უფრო და უფრო მკლირბობდა იახბობინანი წლებს მიმარბუჯინბით. თავის კლირბინბების ამ ნეოსტალინიზმების ბრეჯნესში შიადწინა იახბობინანი წლებს შერეუბინბ. როდესაც "ჭველე" ამარბუჯინბ მოლბინდა იქნა შეუფლები "ახალგზარბად" კონსისტენტობა. ან ნეოსტალიტიკარბინბებში, რომელიც პირიგნებში პირბობადე ბრეჯნესის სუბსისტემის პირბობებში განსტყობდა. ამგვარ ნეოსტალინიკური დიდებუბა ტიპური წარმოამდგენლებს განახლებიერებენ გორბახოვი, შერეინბებ, დიდგახოვი კონსერვატორი", და ა. შ. პოლიტიკურის და პრეზიდენტის სახარბინის წყურბი საფილბო. ანუ ბოული ნეოსტალინიკურბინი.

ჩვენს შორე დადგენილი "ძალაუფლებებო სუბსოციის" მიხედვით, ახალ ამარბუჯე დასპეკირებელიერბებშიც სოციალური "ზოქონდე" შემოღებელი კომუნისტური სისტემის ანუ სტალინიზმის შირეულ ეტაბზე განახლებად არან აღწერად კონსერვატივი სტრუქტურბინი გეგმარბინობინა კონსერვატიონს მოივებს. არამედ იგიო ძალაუფლების ეტაპობრივი გამოკიდების პერფორმაცე ზოთა წლის თებზე უნდა უფოფადეო გორბოლბობად მიმწეულ დაბადე გამარბუჯინბა კონსერვატივი ფორმებში. არამედ ძალაუფლების სტაბილიზების ახალი ეტაბზე, თვით სტალინიან სისტემაში საკონსერვატივ ამგვარ ტიპობრივ განმტყობინებას და იგი ბრეჯნეად ნაწილბუბებს ტრანსფორმაციული ზოქონდეებში. რომლებშიც სტალინიან ახლებრბ კიდრების ბრეჯნესუფუბას

"რეტრიკული პრინციპი" მხოლოდ სტალინი იჯდა შერეინბი ხოლო სხვს ევლან "ვახუს იჯდა" გიგასელის ან მოხსნის ან დატყობინება და ა. შ. პოლიტიკაში. ამგვარი ზოქონდეების პერიოდები განახლებინა შეკვირბად გამოიხატება სტალინიზმზეგომ პერიოდში, როდესაც სტალინიან ატორიტეტულ იყენებს რამდენიმე პრეცედენტიკ გარბუნდა.

მაგბრევილი იჯადე გორბახოვის და მისი იახბის ამხსლებს პოლიტიკური და სპეკულაციულიერბი საბაბეუ: 1964-1985 თწლები არის ის, რანსე შუ პრევენციონის სუბსისტემის ეურბედი ხოლო 1976-1982 კი ის რანსე შუ "სტაგინიანს" (მრევენციონის სუბსისტემის) და ნეოსტალინიზმის გულბუჯინბა ეურბედი ამბეკირბადე მილანინად, როგორც ბლინიანს ფორმალუბი და არაფორმალუბი ერინბინად "სტაგინიანს" (ტრადიტიკარული სისტემის) უწოდებენ და პირტიკუბენ. ბრევენციონში ზევი იქნა დახსნიბოფულ. აქ სპეკირე გორბახოვის და ამლბის ამხსლებს მიუბრევილი იჯადე.

ნეოსისტემის ირი პირბობადე წარმოამდგენელი და შიადწინა "შემაქვილი" მეტად ხანტიკინბო "შეზობინბინა" იყენენ 1972-1984 წლებში შერეინბებში მეტად შიადწინადე სტრატეგიით შესდელი სპეკირეულიერბი შერეინბის გრბუჯინბა და სპეკირეულიერბი ნეოსტალინიკური არბუჯინბის ბუჯბა. ეს იგი პირბობადე გამოკლენება იმ ახალი კონსერვატივი (ტრადიტიკარული) მენტალობისა. რომელიც განახლებადე გრბუჯბა ბიბოდე წლის შერეუბინბ და რომლებსაც "კონსერვატივი" ღვარბებუბრება თავისი ძალაუფლებებო ტრადიტიკარბინბის განსატყობებუბად. მაგრამ რომელიც ამ შირეინბისებინა სპეკირე სანადრბოთ იგი, ამბოტომე შერეინბებში თავის ძალაუფლებებში ტენსილიტეობაში თოიქის ქრესტოპარტოულად იმეორბება სტალინიან გარბოციის შირე შერეუბინბებ "მეკლავებლობა" სტალინიან სიტუაციისა. სიტუაციის, რომლებშიც შერეინბებში შირეინბებში ბრევენციონის იმეორბე მლქველური იგი, რომ ამ სიტუაციის მომარბუჯინბა ბრევენციონის შერეუბინბის მისი იჯადე უკრე წარმოამტყელს. მაგრამ წარმოამტყელში გარკვეული მიზნის იგი დახსნული. მის "არბისტრუტიკა" მის მიხედვლებს, ეს მისიან პეგორბინობებულ ფიქტიონის რიგან ტრადიტიკა იგი, ანუ შერეუბინბი. შერეინბების ამგვარი მლქველბობა. ხვიტრბებუბი. არც "ჭველეს" მოსწარბინა, რომელბინბის ბრევენციონის ერეინბი "იახბის ფორი" ეს იგი, მაგრამ ამ სტალინიან თავისებებ, რომ ახალიბინბისებინა მის პეტიტესტ ბრევენციონის არ შეუფობინბა. ბრევენციონ და ეს ევლბამ იყოდა პოლიტიკურბინობა, ცეპი და ნაიქველბინბა იგი "არბინა". რომელსაც ძალაუფლებინა და "სახეს" ახლებუბ სტალინიან თორე პრევენციონ და ნაქველ სკამი. და დასწარსებინა. რომ გარკვეული მიწოდულებლის შერეუბინბებში არ იგი ბიბოვის მისხუბი ფიგურა. მაგრამ სტაგინიანის პირბობებში შერეინბინბის შერეუბინბი მის მიხედვლებინა ძალბ ბუბინბებში შერეინბებში და ტიპობინა. ერისი შირბინა, და ის ნახვებინბობინა უკრედაბე ინსტიტუტები. რომელიც სისტემისში იგი მეტ შხარბებუბის პოულბობა - სხლდობრი შინებდა სპეკირე სახარბინობი (შერეინბებ ვერბუნდა). ამვე ერის შერეინბი იგი ფიგურ იახბის უბოიფორბინობა ახლებუბრბად კიდრბისებინა. რომელიც გარბუქ ბრეინის არ შეუფლებ განბერება. შერეინბინბის შირეუბინბი შირტიკიანი (მაკიკაველიერბი ამ სიტუაციის პირბობაშიერბებში), რანსე სწორედ შერეინბინბის ერის იახრბინა და გამოკლენება სპეკირეულიერბი შირეუბინბებ და თვით მისი ნაწარმოებები - "უფალ-სწული" შექმნად პირბობებში სრულიად ამრობლებენ და მალე შერეინბინბში თავისი კონსერვატივი ბრევენციონი და მალე პოლიტიკურბინობა ბოგორც კანდებტმა. ეს ბრევენციონის შერეინბებში ბრევენციონის ბოგორც თავის ახლებუბრბად, მაგრამ შემდეგ შერეინბის შერეინბინბა ანუ რომ შერეინბინბის ახლებუბ პოლიტიკურბინობა სრულიად დამოუკიდებელი ბეგინ იგი. ბრევენციონის და სოციური "ჭველეს" ბუჯბა სწინახლებუბი. შერეინბინბის ახლებუბი განსაკუთრებელი ერის იახრბინა შერეინბინბი. ცხადია: სპეკირეულიერბი შერეინბინბი თავის ირბული შერეინბინობის დაბერებულ ქრე, რომელიც გარკვეული წელიც მიმარბუჯინბა ერე "ბუჯელში" ანუ ქწინად ფორმებს ანა თუ იმ სპეკირე მისხეუბობად მისიკეოში. "ბუჯელში" მოამბოკებინა

შეადრდნენ არა მარტო სოციალისტური შრომის გზისა
 "ოქრის განსაკლავი" სმ დროს, როდესაც საქართველოში
 უძრძის მისხანდა თაჟმის არ იყო და "ვეფანი" ბრძანებით
 მღვდლები აძაღველ ქუხად და შაქრის ჩანატრებისა და ქარაველდა
 კოლეჯურემ ვუნხის ამოხრატეს დამწერ და სხამაროს გარედას.
 არამედ პოლიტიკურის კარგად განისნ. ეს შესაძლოა
 პრეველი სხვისსტუმის "ცოცხალი" ეტრის დასრულდა იყო
 და "სტანდის" დასწავლა.

პარალელურად ვითარდება გორბაჩოვის კარგირაც
 სტერომოდან ცემდე და პოლიტიკურშივე თავისთავად ცხად
 უნდა იყოს რომ გორბაჩოვის კარგად სრულდება არ იყო
 დამკოვებული იმ "წინაბუკებზე". რომლებშიც უნ
 სტერომოდის მხარეს მოუტანს. ეს იყო ბუნებრივი გზა
 "კლიენტისა", რომლებს ძლიერი მფარველი აღმოქნდა.
 ტრეტელტარული სისტემაში, რომელსაც მე "დვირსული
 სისტემა" უწოდებ მოქმედებს მისი შესტყვის ანტილოგიის ეს
 ანტილოგიის ამოგარებულია ამ ანტიორბლების, რომელსაც
 ქმის გარკვეული ვალისის ენა ენის, იქნება რამდენადაც იგი
 არმოქნეს აქვს თავისი საკუთარი რეალობა და ეს რეალობა არის
 სწორად, არა იყო მანი, რომელიც მადლეს სინამდვილეს.
 ტრეტელტარული ენობრივი სისტემა იქცევა ანტირეალობის
 შედეგად და რამდენადაც სისტემა, რომელსაც არავითარი სხვა
 დღევანდს არ შეეძლება. ანტილოგიური ანტირეალობა არ
 გარტყქნება და არც შეიძლება - იგი უნდა მოსიძის პოლიტიკა.
 ანტიციის ჯანმანა უნდა შეიქმნაგვის სინამდვილეს და
 განამდებ რეალობა თავის დადგარა უფლებებში. სტალინიც ეს
 შესანიშნავად იცოდა და ამიტომაც იყო ასეთი გაბატონრული
 ზომები მღვდლები ტრეტელტარული სისტემაში ენის
 შესაშუშავებლად. ვიდრე ენობრივებას, რომელსაც
 ანტილოგიურება უნდა ეწოდოს ტრეტელტარული სისტემაში.
 არმოქნეს სინამდვილეს და შეიქმნეს ანტიშედეგების
 სინამდვილეს ამ ანტიციის. იგი იქნება ანტირეალობის საბრძენზე
 რეორგინაცია არ უნდა გარტყქნება მან სტალინი და რა ახალა
 ტრეტელტარული არ უნდა შეიქმნება - იგი სტრუქტურა ენის
 არის გარტყქის სისტემის უფლებებისა. ამ თვალსაზრისით
 სინამდვილესა განამდებებს ამ პერიოდეს, რომელიც მოიცავს
 პერიოდს "სრევერუზის" და მისი მომდევნო "პერესტროიკის".
 კრეტელტარული აქ ისევე როგორც პოლიტიკა ტრეტელტარული
 სისტემის ანალიზისას გაბრუნდება იგივე კლასიკური
 ტრეტელტარული წარმოდგენილი სტალინიურ და კრამისის
 სხითა ბატარული ფორმისა.]

დაესკება კითხვა: რა მოხდება? რა მოხდება ისეთი
 1985 - 1988 წლებში, რომ საბჭოთა
 ტრეტელტარულმა სისტემამ ასეთი
 "განამოგნებელი" ბრუნე გაბაკობა და ზურგი აქცობ
 თავის სამოცდგანაოწლოვან არსებობისას. პირი
 საშაღველი მტრისსაკენ "კამბიტალიზმისაკენ"
 მიმართუნდა და ქვეყნიერებას ბაფორმისაქ (შეიგნება და
 გარტყქს)?

სომ ნათელია, რომ ახალგზზრდას ბეღლებს
 ბრქენევის სიკვდილისთანავე გაუჩნდება
 შესაძლებლობა მისთვის დაებარალებითა უოკლეივე,
 რაც მიუღს მსოფლიოში იწვევებს უკვე ერთხინარ
 კვალეოგნების საბჭოთა სისტემისას, როგორც
 "ბოროტების იმპერიისა". სომ სავსებით ნათელია
 ისიც, რომ ისინი, ვინც ამ "ბოროტების იმპერიის"
 საბჭოთამკობრებულებად იქცენენ, თვითვე
 მონაწილეობდნენ უოკლეივე იმ ბოროტებაში,
 რომელიც ამ იმპერიის სეღადან გამოდგება. ცხადია
 ისიც, რომ შიგნით არაფერი ისეთი განსაკუთრული
 არ მომხდარა უკანასკნელი ოცი წლის განმდებზე.

რაც რამიმე განსაკუთრებულვე საფორმეს უქმნიდა
 "ბოროტების იმპერიისა"? ხოლო, რადგან შიგნით
 არაფერი მომხდარა, უნდა ვფიქროთ, რომ გარეთ
 მოხდა რაღაც ისეთი, რამაც აძაღველ სისტემა
 სსსრქმადოვ განამოგნება ახალი და შესტყვისი
 ფორმისა თავისი არსებობისა და იმ თავისი
 შინაარსისა, რომელიც იმპერიულობაში არის
 დადგენილი.

თავის ერთერთ პირველ გამოსვლაში
 შეერღობის წინაშე, როდესაც მან შეერღობეს
 სტალინიურად დაუსვა კითხვა - ვის მხარესა ხართ
 ტრეტელტარული? ვის მხარეს არის საბჭოთა
 ინტელიგენცია?" გორბაჩოვმა თქვა მეტად
 საუბრადღებო რამე: "ჩვენმა მტრმა ჩვენ
 გამოგვცინო, მას ჩვენი აღარ ვშინობ..." აქ უოკლე
 სისტემაში შეიღო "სამართაბა" მოთავსებული. 1.
 არსებობს მტერი; 2. ამ მტერს აქამდე ვშინობდა, მ
 ახლა აღარ ვშინობ; 4. მტერმა გამოიცილა რაღაც
 სანიღუმლო. 5. დანაშაღსა აზრი აღარ აქვს.

გარეთ კვლარ ვობოგინებათ მველებურად, მ. მავხელთა
 შიდა საქმეებს, გადგარჩინოთ იმპერიის.

ეს მომართობა გარედან შიგნით, ანუ, ჩემი
 ტერმინებით, გეონაციაონალპოლიტიკის ენო-
 სიციალპოლიტიკის შეცვლა სასესობი ნათლად არის
 აქ გამოხატული. ეს კი ნიშნავს, რომ იწვეება
 სტალინიკისა სეგარმორისო ბრქესტეივის
 აღდგენისა და შინაგანი რევეგანანცისისა -
 აღორძინებისა. ვისაც თვალთ გაბაბუკობს
 სტალინის წიგნებისსათვის მისათვის გორბაჩოვის
 უოკლე წინადადების უკან სწორედ ის სტალინიური
 კლიშეები და ფორმულები ცოცხლებება, სტალინიური
 ტერმინოლოგია და კვალეოგნობი, რომლითაც
 ტრეტელტარული ბოროტების იმპერიის
 დიოსტატი ასისტემებდა თავის ძალბაფულებს და
 მის ფუნქციურ სტრუქტურებს.(37)

ძალბაფულების კერძომესაკუთრული ფლობის
 ჩვენს მიერ მოსტულიერული პრინციპის
 თვალსაზრისით, თუ ამ პრინციპს მხოლოდ
 პარტიული ოლიგარქიის პირამიდით განვსაზღვრავთ,
 მოხდა მხოლოდნელი "უკანდახევა" და თითქოს
 პარტიამ უნდა თქვა თავისი საკუთრებაზე. ამ
 კუთხიდან მართლაც გაუგონარი რამ მოხდა -
 სამოცდგანათი წლის ნაწრომ-ნაღველი ერთი ხელის
 მოსმით განდაუშვეს წუხლში და პარტიამ უარი თქვა
 თავის "წამმართველ" როლზე, მაღე ეს მუხლი
 კონსტიტუციიდანაც იქნა ამოღებული. მკერამ თუ
 დაუკვირდებათ, პარტიის მიერ ძალბაფულების
 პერობა და განსაკუთრება მხოლოდ ერთი ასპექტი
 იყო, რომელიც იმპერიული სისტემის შინაარს
 საშუალებაა აძლევდა ორგანიზაციული
 გაფორმებისა. პარტია გარკვეული ტიპის
 ორგანიზაცია იყო, როგორც ითქვა, თუ ეს

ორგანიზაციის მონახებად სხვა ფორმას, სისტემას
ბუნებრივად ამ ახალ ფორმაში იქნებოდა
განსახიერებელი. ამჟამად მიმდინარე პროცესები
სწორედ ამგვარი ახალი ფორმის ძიებაა "ჭველი"
იმპერიული შინაარსისათვის. ახალი
ორგანიზაციის მოყვანი მიწრებაა. კომუნისტური
იდეოლოგიის დისკრედიტაციის ფუნჯი, რომელიც
ძველ მსოფლიოში "კომუნისტური კრიზისით"
აღინიშნა. პარტიის დეტოკება ამ იდეოლოგიაში
უბატოებელი შეცდომა იქნებოდა
ორგანიზაციისთვის. იდეოლოგია უკვე აღარც
საკარგოდ და აღარც საშინაო პოლიტიკაში და
ქალაქმშენებისათვის აღარ გამოდგებოდა და ჯერ
პარტიამ გათავისუფლდა თავი იდეოლოგიისაგან და
შემდეგ ორგანიზაციის იქნება თვითგაქმნადის იმ
შედეგებისაგან. რომელიც ნაწილობრივ მაინც
ქვეყნის ახალი ორგანიზაციის სტრუქტურების
განაღმასკოს ტიპური მავალითაა ელცინი.
რომლის სტრატეგია რუსეთის გაძლიერების და
სუვერენიტეტისა ამ ახალი ორგანიზაციის და
რესტრუქტურირების კონტექსტში სახეობით
თავსდება: ამიტომაც არ არის მოულოდნელი
გორბაჩოვ-ელცინის აღიანსი. უკველთვის უნდა
გვახსოვდეს, რომ სისტემა ეძებს ფორმას და
სისტემის ფუნქციონირი კი არ ქნის ვის. ამიტომაც
სისტემათათვის სუვერითი ვინ ჩადგება
ორგანიზაციის სიბრძნე. ვინ გაისაჯურებს
ქალაქმშენებას - გორბაჩოვი თუ ნებისმიერი
სხვა ვინმე. სისტემის სტორება არა "ვინი",
არამედ "რან". მიუხედავად იმისა, რომ მონახულ იქნას
ორგანიზაციის ის ობიექტური ფორმა,
რომელიც იმპერიულ შეინარის სასიცოცხლო
ენერჯის მისცემს.(38)

ოიხმოციანი წლების დასაწყისი ერთი მეტად
მნიშვნელოვანი და არსებითი მოქმეტი სხისათება
- ეს არის მსოფლიო ეკონომიკის არჩვეულებრივად
სწრაფი და, რაც მთავარია მიეროტექნოლოგიური
განვითარება. ის, რომ კომუნისტური კომუნისტების
"შტრამის" კომუნისტის და კომუნისტების აღარ
ეშინიათ. მნიშვნელოვანწილადაა განპირობებული
სწორედ ეკონომიკისა და ტექნოლოგიის
განვითარებით და, განსაკუთრებით დასავლეთის მიერ
იმის შეგნებით, რომ დასავლეთის ტექნოლოგიური
შესაძლებლობები უნდა ვითარდებოდეს არა
ტოტალიტარების შემუერე და, ანუ,
რეფლექტორად. არამედ დამოუკიდებლად და თავისი
ღვით, მოხდა პოლიტიკური ფილოსოფიის ერთგვარი
შეპრუნება თავისი თავისაკენ. ამისი დიდი ორლი
მეორესადაა პრეზიდენტმა რეინამ და მისმა
პრინციპულმა პოზიციამ (განსაკუთრებით,
უმინშენელოვანეს, პირველ პერიოდში და შემდეგაც
ზოგიერთ სპიხში). უკვლას კარგად ახსოვს თუ არ

კატეგორიული იყო რეინამი არა მხოლოდ
"ბორბტების იმპერიის" მოქმედების შეფასებაში,
არამედ საკუთარი პოლიტიკური სტრატეგიის
გატარებაშიც, რომელიც გამოიხატა სტრატეგიული
თავდაცვითი ინციპიტის ან კოსმოური ფარის (SDI)
შექმნის იდეაში. სწორედ ეს მომენტი იყო ის
გარდამტეხის მომენტი, რომელიც, როგორც ჩანს,
ამჟმევინა გორბაჩოვს თავისი ზემოპოვანილი
სიტუება. სანტრეუსი ისაა, რომ პირველი ხერხი,
რომელიც გორბაჩოვმა იხმარა, იყო სახაროვის,
ერთის მხრეც საბუთა წყალობის ბოშის შამის და
მეორეს მხრეც საპარტაბლამცევილის და
დისიდენტის ჩართვა ანტი-SDI კამპანიაში.
სახაროვის პირველი გამოხვლა (ან თითქმის
პირველი) გორბაჩოვს დაბრუნების შემდეგ, იყო
სწორედ დაგმობა ამ ინციპიტის და უკვლას
დარწმუნება იმაში თუ არა უარობაში. ეს
შესაძლებოა მართლაც უახრობა იყოს, მაგრამ არა იმ
კონტექსტში, როგორადაც ამას იუენებად
სისტემა. მაგრამ არც სახაროვის ბტორიტეტმა
არ გასტრა ამ შემთხვევაში. მაშინ გაკეოებული იქნა
დარჩაჩინი ნაბიჯებიც იმ იდეით, რომ თუ რეინამის
"გატეხვა" არ მოხდა, იქნება ახალმა პრეზიდენტმა
და შემარცხენე და დემოკრატიულმა ქალემა
(რომელიც თავლშიც იყო დისკრედიტირებული
საბუთა ცავითი ბვლანეთითა და კორვის
თვითმფრინავის ჩამოგდებათ, სხვას რომ თავი
დაჯანებოთ) დაბიოს უკან და ჩადგეს თავის
"ნორმალურ"- შეშინებული მტრის და შეტანტო
კლამპოტში. დაიწყო ჯერ საუბარი, შემდეგ კი
ჯარების გამოყვანა ბვლანეთიდან... არც ამან
გასტრა. შემდეგც მტრამ კიდევ უფრო მნიშვნელოვანი
აღმოჩინდა - აღმოსავლეთ ევროპის აშეება. და
მეორედ დასავლეთისთვის, განსაკუთრებული
მოვება მოუვა ისევ და ისევ გდრ-ის გავიჯას
(პროცესი, რომელიც ჯერ კიდევ ბავარიის "შეფის"
შტრანუსის დროს დაიწყო). ეს საკითხი გაცვლითი
უფრო მრავალსაქეპტაციანა, ცხადია, მაგრამ
ბღნიშნულ კონტექსტში "შეშინებული მტრისა"
ნაღვად უჩვენებს, რომ სისტემა უკველ დონეს
ხმარობს ახალი პირობების ადექტატური ფორმის
შოსახებად და შაკისმალეს დანაკარგებს
შაკისმალურადვე ინაზბარებს მსოფლიოს ერთი
მეექვსეჯის ლეგალური მისაკუთრებით
გახარებული მსოფლიოს თანსმობით. აშეება
გახდა, რომ თუ არ იქნა სასწრაფო ზომები
მიღებული, იმქარი დაინტრევა თავისთავად და ისე,
რომ არავითარი შანსი მისი აღდგენისა არ დარჩება.
ეკონომიკის არარსებობის რეალური საფრთხე
იმდენად ნაოელი შეიქმნა, ზოლო დასავლეთის
ტექნოლოგიური განვითარების შეშინებანი
მთავისუფლებული ძალა იმდენად ცხადი, რომ

"ჩიორვეს" ისევე "ჩაულოლ" არჩია სისტემაში და სწრაფად გაბაზორინტირებით მოწინაა ის გეზი. რომელზედაც ნაცადი ხერხებით დაიწყო რესტრუქტურირება. გორბაჩოვი არა მარტო ლაბარბაკოს სტალინურად და სტალინის ტექსტებით და ტერმინებით. არამედ კიდევ იუნებს ახალისი დიდოსტატის ძალადუფლებით ტერმინოლოგიას შესატყვისად თანამედროვე ვითარებისა, რის გამოც პერესტროიკა "უსისლო სტალინიზმად" წარმოგვიდგება. მიუხედავად იმისა, რომ ზღვა სისხლია დაღვრილი უკვე აწვევული და ხელმოკლე მსგების მიერ. მართლაც, გორბაჩოვი დახდენის ეპიდემიის როტაციის პრინციპი უკვე არა მარტოს შეიწინა. არამედ შთელს სხეულშიყო აბაბატში. რომელზედაც განუსაზღვრელი კონტროლი. პრეზიდენტს. რა თქმა უნდა ზელი უკერა. (39) იდეოლოგიური პარტიული პროპაგანდა ახლა შეცვლილს იმვე იდეოლოგიური სხეულშიყოფობრივი (საპრეზიდენტო) პერესტროიკული პროპაგანდით. პერესტროიკა, რომლის უნიდაგობა სხვეებით ნათელია. დაუბავშირდა არა რაბიჟ ისტორიულ შინაგან ბუცილეკლობას. ან იმპერიის ისტორიული შევლევლობის სკაიოს არამედ პრეზიდენტის და გენერალური მიფინის სხველს. შეიქმნა პორქმინად სალინიური "შითი" ხალაც ოპონიციის. კონსერვატორული გაბატონადობის საშინოების. სანმხედრო გაბატონადობის საფრთხის (აშაში სვეტლანა ბლილევუც კი ჩაერთო. სტალინის ქალბოლი) და სხვა მსგებში უბერელების შესახებ. რომელიც ემუქრება გორბაჩოვის კვილია ნებით დაწვეულ რეკლამებს. ამავე დროს თავადწვე იქნა მიღებული ვრთი მეტად მნიშვნელოვანი ზომა - სჯარბობით უკვედგვარი კრიტიკული და რეპლური ოპონიციის მოსპობა და შთელი (ან თითქმის შთელი) საბჭოთა ინტელიგენციის პერესტროიკის მხარეზე დაქუნება. "ვისიან ხართ ოქვენ. საბჭოთა ინტელიგენციავ?" - კითხულობდა სტალინი. "ვის მხარეზე ხართ ოქვენ. საბჭოთა შერელები?" - იკითხა გორბაჩოვმა და ორივე შემთხვევაში განისაზღვრა სხვადა - ოქვენს მხარეზე. რომელსაც სამოცდაათი წლის განსვლობაში ბატონი კობალაცს ლაბარბაკა და ამიტომ უკვლას მორჩილად სდუმს. - ეს ადამიანები იწოდებან მონებდა. როდესაც ბატონი ბარბანებს - ილაბარბაკეო და უკვლას მორჩილად ლაბარბაკოს - სახეი ადამიანებით იწოდებან მოხედა. საჯარბობაში საუცხოოდ დადასტურეს თუ რბაგვარად და რა სიღრმით იქნა "გარდაქმნილი" ჰომო სოვიეტურუსად ადამიანის ცნობიერება. გორბაჩოვმა სხვა ხერხიც გამოიყენა. რომელიც ხრუშჩოვის რესტალინიზაციის იბრალი იყო - მასების შექანება შოკით - ვრთის მხრივ მასების

ამოძრავება ქუჩების გახსნით. სამოცდაათწლიანი: "გაბარეო ნუ შეგაგუფობით" - და მილიციისა და კგბ-ს. ასევე შთელი სტრუქტურების სრული განუკიხობით დახარული სივრცის) და შემადრწუნებელი ისტორიით, განსაკუთრებით კი ანტისტალინიზმით. შოკინიზმით (ისტორია მასათა შოკინიზმის პირველწინაო განხდა) და პროფუნაბი დისკრედიტირებისა და დეკენის მასობრივ ცნობიერებაზე ორიენტირებულ ნაცადი მეოლოთ.(40) ის. რასაც სტალინური აბაბატები მანქანა აკეოვდა. ახლა ვრთობად ამოძრავებულ და გამოღვიძებულ მასათა ფუნქციად იქცა. სტალინის აჩრდილი ბუცილეკული იყო იმ კრიტიკულების გამოსვლენად. რომლებითაც უნდა მომხდარიყო გორბაჩოვის (და მისი აბარბატის) საქმიანობის ვარდისფერ ტონებში ამოკრება. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი მეოლოთ. რომლითაც ხდება ახალი ფორმის ჩამოყალიბება და. ამავე დროს. რომელიც ააშკარავებს რეკოტალიზების ნამდვილ არსებას და მისწრაფებს. არის იმპერიის ბუნებრივად არსებული ნაციონალიზმის შოკინიზმად გადავიება და მასების ამოძრავება ამ. ეკონომიკის მიმართაც კი უძლიერესი ფაქტორით. ფიცი ის ფაქტი. რომ უკვლავ იოლად აშას წამოაგვს მასები. რომ უკვლავ იოლი სანამიულებიყო ეს მხარე შეიქნა. რომ ნაციონალიზმი სწრაფად "ამაღლდა" შოკინიზმში. სხვეებით დაბავიწუა თითქმის უკვლას. რომ არა მარტო "ბოროტების იმპერიაში" ცხოვრობს. არამედ ჯოჯოხეთურ პირობებშიც. რომ მთავარია და უმთავრესია. რითაც შეიძლება სამოცდაათწლიანი სიბნელედან თავის დაღწევა არის დაქუნარება და ძალით შემოკრფვა კონკრეტული საქმის გასაკეობლად. ეკონომიკის შესაქმნელად. სოციალური სტრუქტურების დასარსებლად თუ სხვადაგუნად: არის კერძო საკუთრების დაჯანოება. რომელიც ერთადერთია შემწვევ გაუწიოს წინააღმდეგობა ტოტალიტარიზმს ან იქცეს რეპლური წინააღმდეგობის ნიბდაცად. გაბათავისუფლოს ცნობიერება "შესამე მდგომარეობიდან" და სხვა სრულიად მოსლოდნელი და ისტორიულად მრავალგზის დადასტურებული საქმე - მასებმა აიტაცეს მოსკოველი პროპაგანდისტების "ნაციონალისტური" ლოზუნგები და საშუალება მისცეს გორბაჩოვს შთელი "მსოფლიოსაგან" ამ "შოკინისტური ჯოჯოხეთის" მოშვესრიგებელია და არბიტრის როლი. მე კვლავ მოშურად ჩემს კითხვებს თავად ჩასვან ჩემს კონკრეციში ფაქტების რიგი (თუნდაც მის უარსებოფად). უკველივე ეს იმდენად ცხად იყო თავადწვე. რომ საქართველოში მიმდინარე პროცესებზე დაკვირვებისას პერესტროიკის პირველ

ეტანზე (1988 წლის ნოემბრამდე) განსაკვირვებელი იყო ქართველების სიმწვიდე და ირონიული დამოკიდებულება სხვა ეროვნებისა და მერსტროიკოსადმი. ეს ისე ჩანდა, თითქოს ქართველებმა თავისი ისტორიული გამოცდილებების სიღრმედან ირონიულად გაუღიმიეს პერს: "რეჟიმს თქვა უნდა შეიცვალოსო, და უკუური ბერი რომ გავტარებდ შეიცვალდებო". ეს არა მარტო იმედი აღძვრდა, რომ საქართველოში რეალური სამუშაოები არსებობდა მომავალი ნამდვილი ცვლილებების განსახორციელებლად. არამედ კიდევ აფრთხილებდა მოსკოვის (იმპერიის ცენტრალურ ძალაუფლებას) რომ იგი ვერ შესწავლდა თავისი სტრატეგიის განხორციელებას - შასების ამოჭრავებას, ნაციონალიზმის (შოვინიზმის) გავრცელებას და იმ განსაკვირვებელი ამოქმედების, რომლებიც სტალინმა ჩასდო სამომავლოდ. "პატარა იმპერიების" აფეთქების და დისკრედიტირების, ეს შეუფიქრებელი ძალიან კარგად ჩანდა. რაც მიზნად ეუფადა კარგად იცის. ეს არა მარტო ქართველ ახალგაზრდებს გამოუცდელი ბრალი იყო. არამედ ცენტრალური ძალაუფლების კარგად ორგანიზებული პოლიტიკის ანუ კარგად გათამაშებული სატარდაკო პარტიის(41) შედეგად: რამწვიდები და საქმის გატყობის ნაცვლად საქართველოში. მოსკოვის ტექტიკის შესაბამისად დაიწესა შასების "ეროვნული გამოღვივება". რომელმაც იქნებ ვინმე კიდევ განაღვივებ, მაგრამ კანი გაუღო იმ თვითმომსახობ ძალეებს, რომლებმაც უოუკლავის იგებდა ბრძოლას ჩვენი მტრის - ახმციფორებისა. ბიძაღ გაუტანლობას და ეროვნულ საქმეზე მადღბ სკაუბარი ჯგუფური თუ პარტიული ინტერესების დაუწებას. ამოჭრავებული იმპრობივი სტიქიის შეკავება გაცილებით უფრო ძნელია. ვიდრე მისი ახადეპირველი შექმნება. შეხატანებული შოკის ფუნქციის ჰქონდა სხვა აქციით შორის. 9 აპრილსაც, რომლის ტრავიკული შედეგით თუ კი ვინმე დარჩა "მოგებული" ეს იყო ძალაუფლება და მისი სტრატეგია. საქართველოში კიდევ კარგად ხნით დაქართვედ მობღღების უნარი და ეს გამოყოფინდა იმამდე, რომ 9 აპრილისა დასუსტად არ მოხდა სპონტანური გამოცხადება დამოუკიდებლობისა. (კვი მიხანი სწორედ ეს იყო და ლოსუნებზეც ეს ვერას) ამან საშუალება მისცა ძალაუფლებას "შევიდა" წყითხანნა ის ენერჯული იმპულსი, რომელიც 9 აპრილის ტრავიკული აქტიონ წარმოიშვა ქართველებში და საქართველო გადაეყვანა "პოლიციური ბრძოლის" მდგომარეობაში. მაგრამ "გამოღვივებული" და აფორიაქებული-ამოჭრავებული შასების მიერ "პოლიციური ბრძოლა" შეუქმლებულია. შედეგი

უოკლავი ამისა იყო შედეგობი ჩაფიქრებული აქტივის განხორციელება და განსაკვირვებელი ხელის შეშლა საქართველოში ახალი ლეგბლური ორგანოს წარმოქმნისათვის, რომელიც იქნებოდა უფლებამოსილი მიეღო განმუხვეტილება ქართველი ურის სახელით. საქართველოში არჩევებისათვის ხელის შეშლა ამ სტრატეგიის განუოფელ ტაქტიკურ სერსად იხსება. ის, რომ მომართობა თუ ორგანიზაციით რეკლუვიკური ლიდრები ცალკე კემულობენ ქართველი ურის ნების განმომხატველობას. იქნებ საქართველოში ვინმე პატევიკარობას უკმაყოფილებს. მაგრამ რეალურ საქმეს არა თუ შეუვლის, არამედ დიბადც ეწება. ეს ამქვადანებს აშკარად ლიდრის "ნომენკლატურულ" ცლობერებას და კომუნისტური იდეოლოგიურ კლიშეებში ჩაქვტვას.

რასაკვირველია, იმპერიის რეორგანიზების ცდას შრავალი სხვა ასპექტიც ახლავს. შიგბლიად, გეობოლიტიკური თვალსაზრისით არის დიდი განსხვავება ბალტიისბორფსა და კავკასიას შორის. ამიტომაც იმპერიის შედარებით "უპტიკენული" გაღახარშავს ბალტიისბორეთის გასვლის უცილობელ ფაქტს. შეეცდებოდა მომგებინადც მიხვიდოდა ბალტიისბორეთი დასავლეთს. მაგრამ კავკასიისათვის "ბლბებით ბრძოლებს". რადგან "ეროპულ ოჯანში" შესვლის მოსურნე საბჭოთა იმპერიის დასავლეთთან კეკლუცობით და ვატრობით დასავლეთის პოლიტიკურ დაჯგუფებში გაღვივდა მსლობელი ბლმოსვლეთის კონფლიქტურ სიტუაციაში, რიოც ნათელი განხდა, რომ ევვლას (დასავლეთი ბლუს სსრ კავშირი) ინტერესები ბლმოსვლეთშია. კავკასიის უბრუნება ათავსი სტრატეგიული გეობოლიტიკური შნიშვნლობა. რაც ლეგბლურსა და დასავლეთისთვის მისაღებას ხდის მოსკოვის არბიტრობას კავკასიაში და მისზე კონტროლს. ამიტომაც, ცვლტახსნილი მოსკოვის ტაქტიკაც კავკასიაში უფრო სტალინიური ვიდრე ბალტიისბორეთში.

სახოგადეობრივი აზრის ლეგბლიზაციის სექტიკული მქტად მოხერხებულად გათამაშდა იმ სფეროებში, რომელთა სრული კატასტროფულობა ცხადზე უცხადესი და ათასგზის დადასტურებული იყო. ციმბირის შინარაუბის მობრუნების პროექტი სახოგადეობრივ აზრს "შეცვლენის". ასევე "ტრანსკავკასიული რკინიგზის" პროექტიც და შრავალი სხვა - მკვერთი პროექტიც, რომელია არარენტაბელურობა და აბსურდულობა არაგოში არ იჭვედა ეტვს გარდა იმითი, ვინც აქედან თავისთვის რაღაც გამოსარებას მოელოდა. (შათი განბრძოლებას სათვლტავში ჩასატგებო არცაა). მაგრამ ამცვროთ სერიოზული გაბრვებრებას ან პროექტი, რომელზედაც ასე თუ ისე

შესაძლებელი იქნებოდა საზოგადოებრივი მხრის ლეგალიზაციის სანუ დემოკრატიზაციის ელემენტების დანატრუება. არც მიღებულ და არც შეტანულ ან შესწორებულ არ იქნა. ძალაუფლების ამ თამაშობანამ კარგად დაგანახა. თუ სინამდვილეში რისკენ არის მისწრაფებული ახალი თაობის ტოტალიტარული ძალაუფლება - შექმნას ისეთი ფორმა, რომელიც სასველი შეესატრუსება ევროპულ ან ერთად დასავლურ მოდელს და. ამავე დროს შეინარჩუნოს ლეგალურად ევლბა თავისი შესაკუთრული პოზიცი. ამ მისწრაფვის ერთ ასპექტს ქვეყნის განხილვა და მემოსვლის გაბრუნება გვაძლევს. იმპეროვლად დანარსეს ისეთი კურსი ფულის გაბრუნვის. რომ საბჭოთა მოქალაქეს. რომელიც სასოფლოშია დღიარებული კრახისის პირობებში ცხოვრობს. მრავალწლიან კატასტროფად უნდა დატრუეს თავზე. სხვადასხვა წერილმასკუთრული სწარმოებისა და დასავლურ-საბჭოური "ტუქში" ფორმები მკვეთრად განსხვავებული კანონმდებლობის გარეშე. ისევე "ნომინალტურული" ხელროვის სახელკრებში სტოკებს "რეკოლუციური დემოკრატიზაციის". ამავე დროს ეს არის საუცხოო იარაღი იმპერიის საქმედა ცენტრალისტურად მოქმედებისა; და ვ. ი. "პირიულ კონომიკას" ისევე და ისევე "ანტიინფლიაციური" როლი ეკისრება. ის ფაქტია, რომ "რესპუბლიკური რაღაც სხსარებლობის მინც იქნენ ამით". რომ "სუნაქა მინც გაბრუნლდა" და სხვა. არ არის ამ შემთხვევაში. როდესაც რეინკარნაციის პრესაზე და სისტემის მიერ ძველი იმპერიული შინაარსისათვის ახალი ფორმების მიბრუნვ ვლბა პრესებო და პრინციპებს ვარკვეთ. მხედველობაში მისაღები. რადგან უოველივე ეს შესანიშნავად შეიძლება განხორციელდეს უპაცტრესი ტოტალიტარული რევიმის პირობებშიც და იმპერიის სახელკრებშიც.

შეტად სინტერესოა მოსკოვის გაბაქცევა "პოტიომკინის სოფლიდან" - "ანტიპოტიომკინურ სოფლად". რადგან თუ მოსკოვში შეიშლიდა და დახლები ცხრილიან.) რაღა უნდა იქოს პერიოდიაზე. ამ ხრაკე ერთი მნიშვნელოვანი პოლიტიკური შედეგი ახლავს რუსეთისათვის სხსარებლობა: სწორედ რუსეთის მსოფლიოს განსაკუთრებულ უარდღების სფეროში და მასში მიმდინარე პროცესები. რადგან "დაშლილი" საბჭოთა კავშირი. ან იმპერიის ნგრევის შედეგად მიღებულ წერილ-წერილი სახელმწიფოებია არაფერ სერიოზულს არ შეიცავან მსოფლიო ეკონომიკის ბლუკსებელი სანაულის მოთხოვნილებების თვალსაზრისით. რუსეთი კი თუ ერთი მეექვსედიდან ერთ მეათედამდე ჩამოკვეილდება. მინც უდიდეს

მსოფლიო "დემოკრატ" რჩება არაჩვეულებრივად მდიდარი ეკონომიკური პოტენციალით. ამ ფონზე. პერესტროიკა შესანიშნავად აბორცივლებს თავის სტრატეგიას რესპუბლიკებში არეული. შოკინისტური და ერთად "ანტიეკონომიკური" ვითარების გაწვაკების და. რაც მთავარია. საჯაროობის "ობიექტური" თვალთ მსოფლიოსათვის ამ სურათის ჩვენებისა. რუსეთში ამ დროს არ არის საპოინი. არ არის საკვები ბაჭეშეებისათვის. რუსეთი იბრტყიან დემოკრატიისათვის. იბრტყიან ეკონომიკური რეფორმებისათვის. ახდენენ "კლასიკურ" გაცივებს (მეშხტრები). და სხვა და სხვა... ეს სურათიც. და ის რასაც მე ანტიპოტიომკინური სტრატეგია ქუწორუ ხახს უსვამს რეტოტალიზების აშკარა მისწრაფებას და გზას უხსნის ცენტრალურ ძალაუფლებას კრიტიკულ მომენტში გამოიყენოს კლასიკური ინსტრუმენტი მასათა განწეობისა - "მოდანქა". ამასობაში კი მსოფლიოში შექმნილი ეკონომიტიკური ვითარება სასველი უწეობს ხელს საბჭოთა კავშირის ცენტრალურ ძალაუფლებას განძლიეროს თავისი ახალი მდგომარეობა და მშეუდებ წარმართოს ეკონაციონალპოლიტიკური გეგმა.

ერთადერთი. რაც სასველი ნათლად და არაორპროვანად დაბრსტრად პერესტროიკამ არის ის. რომ ბრავიბაობა შინსი იმპერიის შენარჩუნებისა ტოტალიტარიზმის გარეშე არ არსებობს. ამ თვალსაზრისით. რეგრესული სისტემის "ცვა-ცვაწვიდან" გამოსვლის ერთადერთი საშუალებად მოსნანს სტალინური შეწინაშებისა და სტრუქტურების კვლავ ამოქმედება და მსოფლიოს ერთი შექცეულზე თუ კომუნისტური არა. სოციანლისტური ტოიტალიტარიზმის განხორციელებად. ეკონომიზირება. ცხადია. სისტემის დასასრულს მოასწავებს. კერძო სკაურებზე გაბასება - ტოტალიტარიზმის და სოციანლიზმის და მითუქცეს კომუნისის სრულ დასამარებას. ბრის თუ არა ეს ის სნფასური. რომელსაც გაბაიხრის იმპერიან იმ შემთხვევაში თუ მასში მოქცეული ერთად უარის იტყვიან თავის დაშოვიდებლობაზე და გაბაიხრია თუ არა ერთად ამ სნფასური თფითონ - უანდლოსა მოძაგლის მიერ მასუხგასაცემი სპიხობია. რომელზედაც იქნება დამოკიდებული თფით ამ ერთად ბედიც და ახალი. "რუსეთის დემოკრატიული იმპერიის" არსებობის შესაძლებლობაც. ჯერჯერობით კი იმპერიის შენარჩუნება და მისი "ეკონომიზირება" ნეოსტალინური ტოტალიტარიზმის გზით მივარბება. რაც ნიშნავს კიდევ ტოტალიტარიზმის რეინკარნაციას.

* * *

ნაციონალური პრობლემები:

ვეულაზე მნიშვნელოვან და არსებობდა. მოურჩეველ სწეულებზე ტოტალიტარული იმპერიის (სსრკ, როგორც ნებისმიერი იმპერიის) არსებობის სტრატეგია ჰქონდა შემუშავებული სტალინის (იგი ხომ ნაციონალური საქაიხის ექსპერტი იყო ლენინის დროსაც). საკუთრივ სისტემის ჩამოშალდებამთან ერთად სტალინმა მის მომდევნო რექტორებს სრული ინსტრუმენტალური ტექნოლოგიაც დაუტოვა სისტემის ვეულაზე კრიტიკულ მომენტებშიც კი გადასარჩენად. ეს ინსტრუმენტები ძირითადად ორ მოთხოვნილებად წერტილს ერგება - იმპერიის მოლაინაზება და პარტიის ორგანიზებალობას. ეს ორი პუნქტი იმდენად მნიშვნელოვანია რომ წარმოადგენს სისტემის არსებობა-არარსებობის ქვაკუთხედს. შეიძლება ითქვას ურთილოვის მიერ სპარაოქვითოზე ნათქვამი ცნობილი სიტყვების განმარტებით: იარსებებს იმპერია, იარსებებს ნაციონალური საქაიხი. არ იარსებებს იმპერია - არ იარსებებს ნაციონალური საქაიხი. და ასევე: იარსებებს პარტია როგორც ორგანიზაცია - იარსებებს სისტემა; არ იარსებებს პარტია როგორც ორგანიზაცია - არ იარსებებს სისტემა. და, მაშინადაც არ იარსებებს არც იმპერია...

ბირველ პუნქტში სტალინს მხარს უჭერს რუსეთის (საკუთრივ რუსეთის) უმრავლესობა. თითქმის ტოტალური უმრავლესობა. მეორე საქაიხში მის მხარეზე მოლაინად პარტია. ეს არის ის გადაულახავი სინჯელი, რომელიც დაუძლეველ კედლად არის აღმართული "დესტალინიზაციის" გზაზე და მთელ პროცესს ტრანვიკომიკურ ფარსად აქცევს.

ამგვარად, არსებობს ერთდერითი სერიოზული საქაიხი, რომლის ირგვლივ ვეულა სხვა საქაიხები იერიხს თავს. ეს საქაიხი ჩვენ დაგფორმულდო როგორც "იმპერიის" ვრთინაობისა და განუყოფლობის საქაიხი. ეს საქაიხი არ უნდა ბუროკო იმავე სტრუქტურის მქონე საქაიხთან, რომელიც წარმომარებობდა საკუთრივ და სპეციფიკურად რუსული უოფიერება "ერთიანი და განუყოფელი რუსეთის" არსებობის საქაიხთან. უნდა ითქვას, რომ ამ ორ საქაიხთან აღრევამ მეტად გაბუნდოვანა ტოტალიტარული კომუნისტური სისტემის გებევის. მართალია, პარტიულად საბჭოთა კავშირი წარმოადგენს რუსეთის უოფილი იმპერიის ტერიტორიაზე არსებულ სახელმწიფოს (და არა იმპერიის ახალ რეჟიმს), რომელსაც იმპერიის გეონაციონალბოლიტიკური მისწრაფების

სფეროდ აქვს "განსაკუთრებული" (ცენტრალური) ეკროპის "ბუფერი": მართალია, რომ ღომინანტ მასის ტოტალიტარული კომუნისტური სისტემის შემქნელსა და განმატკიცებელს რუსული მასა წარმოადგენს, მაგრამ არსებობდა, არც ეს სახელმწიფო და არც ეს მასა არ შეიძლება განსილულ იქნას როგორც "რუსეთის იმპერია". არსობრივ განსხვავება კომუნისტურ იმპერიასა და სპეციფიკურად "რუსულ" იმპერიას შორის ისაა, რომ ბირველად ისტორიაში რუსეთს სამომდებელი წელი განმაკლობაში განესაზღვრა თავისი "ეონიკური" საზღვარი: რუსეთის საბჭოთა ფედერატული სოციალისტური რესპუბლიკის საზღვრებში, ანუ იმ ეონიკური ავტონომიების გარეშე, რომლებიც სრულიად თავისთავად ეროვნულებს ქმნიან. ამ საქაიხს იმდენად დიდი მნიშვნელობა აქვს, რომ საჭიროა მასში ასე თუ ისე შეღრმავება.

რუსეთი "მცობავი" საზღვრის სახელმწიფო (იმპერია) იყო. ეს აფერხებდა რუსი ერის ერთად ჩამოშალდებებს (ტრადიციული გებეობა) ანუ ქმნიდა ერის სრულიად ახალ სახეს - უბიროსული (უფორმო) ერის სახეს. ის ფაქტი, რომ რუსეთი ისტორიის არცერთ მონაკვეთში (ასე თუ ისე ხანგრძლივ) არ შეჩერდა მცობავობაში, და არ შეეცვდა აუოფისებია თავის ეონიკურ საზღვრებში არსებული საერცე, არის მიზეზი იმისა, რომ რუსული სოციალური და პოლიტიკური და ერთობად ეროვნული ცნობიერება გაუფორმებელია: იგი არც ცუდია და არც კარგი, იგი არც ბოროტია და არც კვილი. იგი არც ესაა და არც ის. ეს უშაღდერო მდგომარეობა ანუ რანც მესამე მდგომარეობა მრავალგზის და მრავალგვარადაა ბლწერილი და ბლწიწერი რუსულ ლიტერატურაშიც და რუს მობროკნეობა თვითანალიზშიც. საკმარისია ბუშეინისა და ჩანდრევის მბედალოები გავისწნოთ. და, ჩემის აზრით, ესაა ერთი საფუტყელი იმისა, რომ რუსეთში მამონასკავ ესოდენ სპეციფიკური იდეოლოგიური მბედალოებრივი კონცეფციის, რომელიც ჩვენს წერტილებს თემა იყო - კერძომესაკურული მბედალოების მოლტიკური და სოციალური ან ისევე, ერთობად, დერეპაული კონცეფცია. მე შევეცადე შეჩვენების, რომ მიზეზისა და შედეგის წრებრუნვა განსაზღვრავს რუსეთის ისტორიის მოელი ბთი სუკუნის მანწილზე უკანასკნელი ბქტი ამ წრებრუნვისა შესაბლო გვაქვს დღეს. მეტად სპეციფიკურ ბირობაში და სრულიად ახლებური წანამწლვრეობა. ამ წანამწლვრეობა შორის უმნიშვნელოვანესი ადგილი უკავია. როგორც ბლწიწენი, რუსეთის ეონიკურ საზღვრებში მოთავსებას. ნაციონალური პრობლემა სრულიად რეალური და უმნიშვნელოვანესი პრობლემაა. მართლაც, კომუნისტური იმპერიისა, მაგრამ არა

როგორც პრობლემა რესპუბლიკებისა და ცენტრისას
ან "უცხოისა შვივისა" და "უფროსი შვიისა", არამედ,
როგორც პრობლემა თვით რუსეთის პროვინციებისა,
რუსეთის ეროვნული შვიისა განპირობებისა და
განსახიერებისა. რამდენადაც შესაძლებელი ამ
პრობლემათა გადაჭრა, რა სიძნელეები ჩანს და რა
გზები, ამას ანალიზი მჭიდროდ მისცე დაგეგმვისთვის.

საბჭოთა კავშირის შექმნა იყო მარჯვლი
გამოვლენება კომუნისტური ტოტალიტარიზმის
ანტიეროვნული ორიენტაციისა. ლენინიც,
სტალინიც ("ნაციონალური საკითხის დილსტატი")
და სხვა კომუნისტური ლიდერებიც ეროვნულ
საკითხს განიხილავდნენ როგორც კლასის ბრძოლის
გამოხატულებას. ეს ბანალური დებულება
თავისთავად შეტ სირთულეს შეიცავს. ვიდრე ერთი
შეხვედით ჩანს: რადგან კლასის ბრძოლაში თუ
კომუნისტები უმართობდნენ "ხალხის მასების" მხარეზე
არაან და კიდევ "ხელმძღვანელობენ მათ მართლეს
ბურჟუაზიის წინააღმდეგ", ნაციონალიზმის საკითხში
მარტო ბურჟუაზია არსებობს. "ბურჟუაზიული
ნაციონალიზმი" კომუნისტური პროპაგანდისა და
იდეოლოგიის ქვეყნდება. მაშინ როდესაც
მოსალოდნელი (დიდიქტიკურად) "სახალხო
ნაციონალიზმი" არც ერთხელ არ არის აღნიშნული.
ეს შეტად სპეციფიკურს ხელს კომუნისტურ
ნაციონალისტურ იდეოლოგიასაც და თვით
სახელმწიფოსაც. რომელიც მისწრაფებდა
გაბატონებას ნაციონალური პრობლემაში. მართლქის
იმაში მდგომარეობს. რომ ფაქტობრივად ეს
ნაციონალური იდეოლოგია ქმნის და აფუძნებს
ნაციონალურ სახელმწიფოებს. ქმნის რა ანთი
წინააღმდეგობის თვითმოსპობისა. ეს კომუნისტური
ტოტალიტარიზმის რევრესიული ლოგიკის კიდევ
ერთი მნიშვნელოვანი მახასიათებელია. კონფლიქტი
რომელიც წარმოითქმა ნაციონალურსა
(ლაკოტურს) და ცენტრალურს (ტოტალიტარულს)
შორის იმდენად ღრმად, რომ ვერცხიბარი "ღრმებითი
ზომები", როგორცდაც მთელი ერების (კორიშული
თარიკების, ინგუშების, ჩეჩენების) ან ერის ნაწილის
(თურქების) და მუსულმანი ქართველების
საქართველოდან, ბალტიელების, უკრაინელების...)
დემორტაციას ან ხელოვნური განაჩანებაც ვერ ხსნის
მას. ამიტომ საბჭოთა კომუნისტური
ტოტალიტარიზმის სტრატეგია. არსებითად,
შეიქმნება განვიხილოთ. როგორც ბრძოლა
თავისთავად შიდას სეპარულ და მანგრეველ
სტრუქტურებისას. საბჭოთა ეთნოსიციტარული
მოლოტიკა არის დრამი მთელი საბჭოთა
კომუნისტური ტოტალიტარიზმის საშინაო
(სოციალურ-მოლიტიკური, "ეკონომიკური")
მოლიტიკისა. სხვადასხვა ეტაპზე ეს კომპლექსი
სხვადასხვაგვარ გადაქვეყნებს და განსახიერებს

კომულობდა. ამ დასკვნის ნაწილში სწორედ
ანსექტებზე იქნება განახილება უარდლები.
სწულიადაც არ იყო შემთხვევითი ის ფაქტი,
რომ ტოტალიტარულ სისტემას თავის ოსტატად
მოველინა "ნაციონალური საკითხის დილსტატი".
სტალინი მართლაც მოველინა ამგვარი დილსტატად
და მთელი მისი ტოტალიტარიზმი ეს არის სისტემა
სრულიადაც არ არის უბადადებული იმპერიული
პრინციბი "გაუფი და იბატონე". აქ ცაცელებით უფრო
ღრმა პრინციბია ჩადებული ვიდრე ძველი იმპერიული
"ფინიკური" ბატონობის მასქამა. საბჭოთა
შვიდმართობა იმაში, რომ ერებს ნებაყოფლობით
მივლით თავისი გაუჩინარების სტრატეგია,
რისთვისაც გამოიყენებოდა მათი "უნიონისაცის"
იდეოლოგიური პოლიტიკა. "უნიონისაცის" ერთ
განხილავებული რჩებოდა ნაციონალისტური
თავიდასახისით. რადგან ბუჟარანგის ეფექტი იქნება
მოქმედებას ნაციონალიზმის უკველი
გამოვლენებისას. არსებითად ნებისმიერ ჯგუფს, ასე
თუ ისე ერთ "ფინიკურ" რეალში მოქცევას.
შეიქმნება მინტეობად ავტონომია. ე.ი.
დაბარსებულიყო როგორც სახელმწიფოებრივი
ერთეული, და, ე.ი., მისცემოდ შესაძლებლობა
"ეროვნული თვითშეგნების" განვითარებისა. ანუ
"ფორმითი ნაციონალურ და შინაბარსით
სოციალისტურ" ერთად ჩამოყალიბებისა. ეს
უკველივე კი თავსდებოდა რუსული "ნაციონალური
უბიროვნობის" ანუ იმპერიალიზმის ჩარჩოში.
სტალინის მიმართება რუსებისა და რუსეთისაკენ,
როგორც "დიდი რუსი ერისაკენ", თავისთავად
ცინიზმის დიდ წილს შეიცავდა, რადგან ცხად იყო,
რომ რუს ერს არავითარი დაბარსებული და
გაფორმებული ნაციონალური ბიროვნება არა აქვს
საღნიშნული "მცოცხობისა" გამო) და რომ "რუსული
ნაციონალიზმი" არსებითად ეტატიზმია: დრეკავიხის
და შოეინისა.(42) ეს ამბივადენტობა რევრესიული
სისტემის სპეციფიკური ნიშანია. ეს პროცესი ერთად
განკერძობების გზით მათი ნებაყოფლობით
გარუსებისას ანუ "გასაბჭოებისა". და ეროვნული
საკითხის გადაქვეყნების, ეროგავარად დაბარლვას
ომში. ოპამედლე პერიოდის მართობად საკითხი იყო
ამ ნაციონალური სტრატეგების რაფორმება და
ჩართვა. არცერთი სხვა საკითხი არ იქნება
წამოუყენებული ამ ფუნდამენტური საკითხის,
"ღერძის" ანუ "ბაზისის" გარეშე.
ინდუსტრიალიზაცია, კოლექტივიზაცია, წმენდები,
დიდი ტერორი, მილიტარიზაცია და სხვა და სხვა...
ვევლებფერი ამ ერთ ღერძზე დახვეული. ეს არის
სტალინის ნაციონალ-სტრატეგია(43). ანუ
ანალიტიკის ადამიანის შექმნით ახალი ეროვნული
ერთობის ჩამოყალიბება. რომელიც "ფორმით

ნაციონალური იქნება. ზოლო შინაბარსით სოციალისტური". ფორმულა, რომლის განაწილებაც შეადგინა სოციალისტების არის დაკავშირებული. მისი სიციბრიელისა და მოუხელოობის გამო. ეს ახალი ტიპი ადამიანისა და ერისა მილიანად, ცხადია გულწრფელად გარკვეულ მოვლენას, და ეს მოვლე იქნა მონაწილე სტალინის მიერ (რომელიც ამ სახეობაში დიდებულ განსხვავებულად ღვინისაგან, ღვინის მარობაც "რუსოფობია" იყო გარკვეული აზრით: სტალინის აშკარა "რუსოფილის" ფონზე, თუმცა მათ სხვადასხვაგვარად ესაზღვრებოდნენ რუსული მასობით რუსი ადამიანის სახით. ის რაც სტალინის იზიდავდა რუსულ ხასიათში იყო რუსული ეტატიზმი (შოვინიზმი). ეს არსებითად ახალ შესაძლებლობებს უხსნიდა მას მსოფლიოს ერთ შექვეყნებზე (არასოდეს არ უნდა დავივიწყოთ, რომ საქმე ეხება უოკლეოვის მსოფლიოს ერთი შექვეყნების მკვიდრ დაბურას და მასზე სამუდამო სანჯელმეფოს დაარსებას) ახალი ტიპის სანჯელმეფოს დასაარსებელი სტრატეგიის გამოსაშვებებლად და იდეოლოგიური მოდელის შესაქმნელად. განსხვავებით უკვლავ სხვა ერების ნაციონალიზმიდან, რომელიც მიჩნეული იყო უკვლავ ღვი სხვაგვარად არსებული სისტემისთვის, რუსული ეტატიზმი შოვინიზმი (ВЕЛИКОДЕРЖАВНИЙ ШОВИНИЗМ) იმთავითვე ქმნიდა ბირობის ტოტალიტარიზმის განმტკიცებისა და ძირითადი, "ნაციონალური", პრობლემის გადაწყვეტისა. ამიტომაც ვხედავთ ისეთ "პარადოქსულ" და ბევრისათვის გაბალიზირებულ (გაუგებარ დაბევ დროს) სტრატეგიის რუსული "ნაციონალიზმის" (რასაც ღვინიც კი შოვინიზმად, უკლეოტრუსულ, უკლეოტრუსულ შოვინიზმად თვლიდა და არც ცდებოდა ამაში, რადგან ამაზე აგებდა თავის "გენიალურ" იდეოკატარსი) უკვლავ სხვა ნაციონალიზმის დაბრუნების ბირობებში. როგორც იქნა, საქმე სწორად ის არის, რომ რუსული "ნაციონალიზმი" თავისი ბუნებით არ არის ნაციონალიზმი, და კი არ ეწინააღმდეგება, არამედ ხელს უწყობს კიდევ ტოტალიტარიზმის განმტკიცებას და გაძლიერებას. ამიტომ განბდა შესაძლებელი ტოტალიტარიზმი დაბრუნებულად რუსულ ტიპს და რუს მასას.(44) იგი ხდებოდა ბუნებრივად გამტარებელი ტოტალიტარიზმის სტრატეგიისა. სტალინის კარგად ესმოდა, რომ კვრავითარ შემთხვევაში ვერ შეინარჩუნებს ბარტა თავისი ძალაუფლებას. თუ ნაციონალური არ შეიცვალა ეტატიზმით. ეტატიზმი ცნობიერების გამოშვებებასთან დაკავშირებით ნაციონალური ცნობიერების დაქვეითებას. ნაციონალური ცნობიერება "შეშობს" თავისი უფიქრების სახლის ანუ თავისი ენის სახლებში (ზოგჯერ ის, რასაც

ეროვნული კულტურა ჰქონს შეიძლება დავიკვირდეთ ენაზე, როგორც უფიქრების გამოქმნაობის ანუ შესაქმის "ოქმა-ქმნის" მოდლობაზე) ამ სახლის გარეთ იქნება ამუშავებას ეტატიზმი ცნობიერება. გარკვეულწილად ინდიფერენტული ნაციონალურად-ერების ჩამოგალიბების პროცესი ხანგრძლივად ისტორიულად გაშლილი და შეტანალებად უცვლელ სახლებში მოქცეული ბუნების ათვისების პროცესს წარმოადგენს. ამდენად ნაციონალური ცნობიერება ისტორიულ კავშირით ანუ წარსულთან (წინაპართან). თანამოგვართა და მომავალთან ერთობლივად ამ სახლებში (ანუ უფიქრების ამ სახელში) არსებობს თვითგანცნობიერება. და როგორც ასეთი ეწინააღმდეგება ეტატიზმს "ნაციონალიზმს" - შოვინიზმს, რომელიც წარმოადგენს პოლიტიკურ და იდეოლოგიურ ანსტრატულ პრინციპს. ეტატიზმი დიქტატურაობას სკვლავ შებრუნებულად ნაციონალური დიქტატურაობას სკვლავ მიმართ. ანუ არსებით რეგრესიულია "ნაციონალურად". საბჭოთა კავშირის "რუსეთად" მიჩნევა, რასაც ვხედავთ თანამედროვე დასავლეთის პოლიტიკურ აზროვნებაში და ჩვეულებრივ (მასშეადრე სიტუაციებში) არის ცნობიერებაში ეტატიზმის სრული გაბატონების უეჭველი ნიშანი. სტალინის ტოტალიტარიზმის ფუნქციონირება გაცილებით ღრმად სწავლულს ვერდნობა. ვიდრე ტოტალიტარიზმის ჩვეულებრივი "სოციალურ-ეკონომიკური და პოლიტიკური". ან თუგინდ, "იდეოლოგიური" გაგება. კომუნისტური პარტიის ეტატიზმი ტოტალიტარულ მანქანად გადაქცევა გაბირობებული იყო სწორედ ნაციონალური ცნობიერების სრული დაბრუნებებისა და "სოციალისტური"-ეტატიზმი შინაბარსში გათქვევინა აუცილებელი მოთხოვნილებით. "რუსოფიციის" პოლიტიკის არსებაც ეს იყო. (45)

ამ ისახება შესაძლებლობა გავიგოთ ის პარადოქსი, რომელიც თან ახლდა ტოტალიტარულ პოლიტიკას არა მარტო სტალინის შერიოდში, არამედ არსებითად. ეს პარადოქსი იმთავითვე არის მოცემული სოციალისტურ და, უფრო მჭიდვრად, მის უადრეს, კომუნისტურ იდეოლოგიაში. საკმარისია გავხსენოთ, რომ "ერთი თვითგამორკვევის უფლება" წამოყვებულ იქნა ღვინის მიერ 1913 წელს. ეს უფლება უფლავად იყო შეინარჩუნებული უკვლავ კონსტიტუციაშიც, უოველი ცდა. ამ შუხლის კონსტიტუციაშიც და მოვლენისა. შეიძლება განვიხილოთ, როგორც ეტატიზმის (და ე.ი. სოციალისტის თუ კომუნისტის) არსების ხელუფობა. რაც თვით ტოტალიტარიზმის არსების ხელუფობის ნიშნაც და ამ რატომ: ერთი თვითგამორკვევის უფლება ერთად დაბრუნების ანუ გარკვეულ ეთნო-კულტურულ ისტორიულ სახლებში

გამოხატვისაგან მისწრაფებას წარმოადგენს. ეს მისწრაფება მანამდეა აქტუალური და აქტუური, ვიდრე ამგვარი რამ არ განხორციელდება (როგორც ეს ეკუთვნის "რუსეთის იმპერიას"). ამ მომენტამდე ნაციონალიზმი სრულიად პოზიტიურ ძალას წარმოადგენს და სტიმულსა და მხარდაჭერას ჰპოვებს როგორც თავის შიგნით, ისე თავის გარეთ (ბჭკ ისევ ლენინს და ისტორიული მატერიალიზმის გამოდგომას განასხვავებდა) მაგრამ იმ მომენტიდან, როდესაც ეს საზღვრები დაღვენილია, ნაციონალიზმი ბუჟიანების ეფექტით უზრუნველყოფს ერს და მის მადისკრიტიკრებულ "ნეგატურ" გამოვლინებებს და "მისწრაფებას" იქცევს. ამის მატებით ბუჟიან შუალედ საკუთნის ისტორიასი და უკვლახე შიამბეკრე მატერიალად შეიფრდება მივიწინით გერმანული ნაციონალ-სოციალიზმის ისტორია. ნაციონალ-სოციალიზმი, ვიდრე იგი გერმანული ერის "თვითგამორკვევას" ემსახურებოდა და მის გამოვლინებას წარმოადგენდა, არავითარ წინააღმდეგობას არ წყვეტოდა - შინაგანი ენოქონიზმი გარჯდნაც მხარდაჭერი სანგებობდა და "არაკის აწუხებდა". მერამ, როგორც კი გერმანულმა ნაციონალ-სოციალიზმმა თავისი ეტატური მისწრაფება "ნაციონალიზმის" დროში წარმართა (შიგნით სოციალიზმი ფუნქციონებდა იმ სხვათ, რომლისკენაც ახლანდ "გარდაქმნის" კურსია ბრუნული: ე.ი. ეტატალიზმისკენ. თუნდაც ნაწილობრივად, ეკონომიკა, სოციალისტურ-პარტიული ცენტრალიზმის - ტოტალიტარიზმის - მხრობებში) იგი მანამდე იქცა იმ ბოროტებად, რომელმაც დისკრიმინაციის გაუკეთა არა მარტო ნაციონალიზმისკენ იდეოლოგიას, არამედ თვით გერმანულ ერსაც. პიტლერმა შიგნით "სოციალიზმი" განამკვიდრა შოკინიზმი, ხოლო გარკო შოკინიზმი წარმოუვა სხვათა ნაციონალიზმი, სტალინს ამგვარი რამ არ შეუღობა. შიგნით იგი ეტატალიზმ-შოკინიზმით სძობდა ნაციონალიზმს, ხოლო გარეთ ნაციონალიზმით ამკვიდრებდა "სოციალიზმს". "ეროვნულ-განთავისუფლებული მოძრაობების" მხარდაჭერა კომუნისტური სისტემის წმიდობა-წმიდა მოკლეობაა! ეს მხარდაჭერა გულწინააღმდეგ მხარდაჭერილ "თვითგამორკვევულ" ქვეყნებში სოციალისტური (კომუნისტური) სისტემის დაარსებას და სსრკ-სთან გადამასს.

ლენინისა და სტალინის წინაშე აუცილებლად გადასტრეული პრობლემა იდგა. თუ მათ სურდათ შეექმნათ პარტიისათვის ძალაუფლებრივი "ბერმეტრუმი მობილუ" - მათ უნდა შექმნიათ ახალი ტიპის, შესაბამე ტიპის ცნობიერება ("სხვა მასალიდან ნაგები" ადამიანი, "ახალი ადამიანი" კომუნისტი

ადამიანი" "სოციალისტური ცნობიერება" და "სხვა" შუილი, რომელიც ლენინისა და სტალინის ანუ, ერთობადა პარტიის მიერ იქნა გამოუყენებელი - შინაგანი ენოქონიზმი, მასთან ენოქონიზმი, იმთავითვე იყო გამოხატული იმ ფაქტით, რომ სახელმწიფოში არსებობდა "მკველი ცნობიერების მქონე ადამიანი". სტალინი იყო ამ ადამიანის მოსაზრებაში ფიციკურადანც და მენტალურადანც და ამ სიდარდილის შევსება ახალი ცნობიერების, სტალინიან დაახლოება ლენინის მიერ დაქვეყნული ეს საქმე იმით, რომ ჯერ ჩაკეცა სახელმწიფო "რეინის ფარდით" და მერე მოაწყო ტოტალიტარიზმის წამება. მაგრამ ეს მხოლოდ ერთი ასპექტი იყო რეგრესული ტოტალიტარიზმი იდეოლოგიური და არაეკონომიკური სისტემის შექმნისა. რეალურად შექმლებული იყო მხოლოდ ერთი მიქვეყნების ისეთი იზოლირება სამუაროსსგან, რომ მას არავითარი კონტაქტი არ ჰქონოდა გარესსამუაროსთან. ეს იწვევდა ერთგვარ "აბიზულენტობას" და განსაზღვრავდა სხვა მიზანს ანუ ასპექტს ტოტალიტარიზმი სისტემის არსებობისა; სტალინი იყო ამ "შესაბამე ცნობიერების" ტრანსმლანტირება გარესსამუაროში. მაგრამ გარესსამუარო თავისი ბუნებით (და არა ნებით) იყო ბგრესიულად მიმართული ტოტალიტარიზმი სისტემისგან. არც ლენინი და არც სტალინი (პარტიის) არ ტრეულინენ, როდესაც ლანბარკობდნენ ბუნებრივ მტრულ გარემოცვაზე, ეს იმიოვე რეალობა იყო, როგორც სისტემის სიგნით არსებული "მკველი ცნობიერება". რომელიც თავისი არსებობის ფაქტით იყო "მტრული" ტოტალიტარიზმის მიმართ. იგი არ შეიძლება უოფილიყო "ლოალიზმი" იგი ან უნდა უოფილიყო "შესაბამე მდგომარეობაში" ანუ შიშითა და ენოქონიზმით მოდელირებული. ან უნდა უოფილიყო "სხვა" ანუ მტრული; ტრამინოლოგიურად ეს "სხვა" აღნიშნავდა როგორც "ბურჟუაზიული განდამინება". ამ ცნობიერების მტრეობას და "სხვა-ობას" თავისი არსებაში წარმოადგენდა "ნაციონალური" ცნობიერება ("ბურჟუაზიული ნაციონალიზმი"), რომელიც იქცა კიდევ კომუნისტური სისტემის უმირეულეს საზრუნავ (ე.ი. მოსახლბო) ობიექტად. ნაციონალიზმი საკუთრების შეგნების განსაკუთრებული ფორმას, ნაციონალური ცნობიერება ვრს (მთელს თავის ინტერნალურ უოფიერებაში) განიზილავს როგორც იმ ხელშეუვალ საკუთრებას, რომელიც ქმნის და განაპირობებს საკუთრების ევლას სხვა ფორმას. საკუთრების ამ უპირობო ფორმის არსებობა ბუნებრივად იყო მიმართული კომუნისტური ტოტალიტარიზმის წინააღმდეგ, რომლისთავისაც საკუთრება უპირობოდ ნაციონალიზმულ-ეტატიზირებული (ანუ საკუთარ

ხელში მოქცეული უნდა ეოფილიყო. რადგანაც კომუნისტური პარტია „უხამშობლობა“ პარტიას - პარქის ცნობილი იდეოლოგიური მემკვიდრეობა „პროლეტარიატს სამშობლო არ განაწინა“, (პარტია ეს პროლეტარიატის განგარდაცობა). ამიტომ იგი ქმნის ანაციონალურ სახელმწიფოს. რომელიც ეოფილი ეოფილი ნაციონალიზმი (ეროვნული თვითშეგნება) პარტიის ანუ სახელმწიფოს წინააღმდეგობა მიმართული და ე.ი. „ბუნებრივად“ მოსახლობა. კომუნისტური ტოტალიტარიზმი არსებითი განგებაში ამას საფუძველად ეყრდნობა მნიშვნელობა ენიჭება. კომუნისმი თვისი არსებითი ანაციონალური და ე.ი. ანტიანაციონალური სისტემა. მიუხედავად იმისა თუ როგორ ტიპზეა იგი მოდელირებული ცვაქობა. რუსულად ჩვენს შემთხვევაში ეს ანაციონალიზმი განსაზღვრავს კომუნისმის (ტოტალიტარიზმის) ევლას სოციალურ და პოლიტიკურ სტრატეგიას და შეთხრობას. მის არსებით რეგრესისტულ ლოგიკას. ამიტომ ანაციონალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლა კომუნისმის (ტოტალიტარიზმის) არსებისთვის ბრძოლა არის. ამ ბრძოლაში გამოიყენება ევლას საშუალებები, რომელიც ერთი შეხედვით პარადოქსულდებაც კი ჩანს. განვიხილოთ ეს საშუალებები და ამასთანავე განვიხილოთ სტატისტიკური გამოკვლევის უაღრესი საშუალებები „საჯაროობის“ და პერსონალიზმის სხვათა ანუ ტოტალიტარიზმის რეინკარნაცია.

ტოტალიტარიზმის მრავალრიცხოვანი შეთხრობიდან ადვინშიანა შემთხვევის: მოსკომა დაბრძობა: ეს შეთხრობა წარმოადგენს რეგრესისტული სისტემის ლოგიკის ევლასზე მნიშვნელოვან ტექნიკურ და შეთხრობითი მიღწევას. როგორც ადვინშიანა. ლენინმა ერთი ავითარებამორკვევის უფლება იდეოლოგიურად გამოიყენა და თავისი ბრძოლის ქებაუხედავად ბქცია: სტალინი ამ ბრძოლაში ამ იდეოლოგიის ოსტატად იქცა. რუსეთში პოლიტიკური ძალაუფლების ხელში აღების შემდეგ და ევლას წინააღმდეგობის დაძლევის შემდეგ, ახალ სახელმწიფოთა ევლას დაბრძობა და შემდეგ მათი ერთ სახელმწიფოდ გაერთიანება უწყება ორ გზას: ერთი მოსკომილიყო ეს სახელმწიფოები და ე.ი. აღდგენილიყო „რუსეთის ერთიანი და განუყოფელი სახელმწიფო“ (ეს მიზანი კი კომუნისტებს „ბუნებრივად“ არ შეიძლება ჰქონებოდეს). მეორე, არა მარტო დაუტოვებინათ არსებული დაბრძობილი სახელმწიფოები ეროვნულ-სახელმწიფოებრივ ერთეულებად. არამედ მათს მძალურად შეთხრობაში და „დენაციონალიზება“. უნდა აღინიშნოს, რომ სტალინი ერთგვარი შეზღუდული სიგიზმი შესამე მდგომარეობაში დიდოსტატო იყო მოდელის მომხრე იყო თვარდანი: ერთი სახელმწიფოში - რუსეთში სხვათა

ნართვის „ავტონომიურ“ საფუძველზე (46) ეს მოდელი არსებითად იმეორება საუკუნის დასაწყისში წამოყენებულ მოთხოვნებს „ავტონომისტების“ და არ შეეხატევისებობდა ლენინის შორს მიმავალი სტრატეგიას. მაგრამ ავტონომისტების ბრძოლაში მაინც გამოყენებულ იქნა. ახლა უკვე თვით რუსეთის და იმ რესპუბლიკათა სახელგარეში. რომელიც თვალეობდნენ ნაციონალისტურად ევლასზე „ცხელ“ რესპუბლიკებად; ამეორეკვანსაში და შუა აზრში. შეიქმნა „იმპერიათა“ ერთგვარი მიზანმიმართული იმთავითვე ანულებდა „ნაციონალიზმს“ ბუმერანგის ბრძოლის შეტანით. „დღე“ ნაციონალიზმი თავის შინგით აწეულებდა „პატარა“ ნაციონალიზმს და „ბუნებრივად“ გადაიქცეობდა რა შოკინიზმად - „ეპრობა“ თავს. თვით რუსეთშიც იგივე მოდელი იქნა განხორციელებული და ბქ უპეკელია ლენინის „რუსეთობაში“ განსაკუთრებული როლი ითამაშა: „ველიკორუსული დერეკანტიკული შოკინიზმი“ და მისი პოლიტიკა. ამ „ინტერნაციონალურ“ ბრძოლას ლერძად დემოკრატიული ცენტრალიზმი“ ანუ პარტიის ტოტალიტარული ძალაუფლება მიეცა. ისევე უნდა აღინიშნოს რომ ეს არ წარმოადგენს ძველი იმპერიული ბრძოლის „დაბევი და იბატონე“ განხორციელებას. ბქ ამ დაბევის არა სნატონონი, არამედ მოსახლობა უნდა იქნას ბქს დაკისრებული. „გაბევი და იბატონეში“ ის ვიხედავ უნდა იბატონონ არსებობს და არსებობს ბუციღებლობით მასზე ბატონობას. ბქ კი განუყოფელი ბუნებრივად ისმობა სწორედ ამ ბატონის არსებობის გამო ანუ ბატონად „თავისთავის“ მოვლინების გამო. რესპუბლიკური კომუნისტური პარტიები ამგვარ თვითმომსხმობ ბატონებად იყენებ მოდელირებული, გარეშე მტერი არ არსებობდა და არც ნაციონალიზმისთვის იყო ადგილი. (ეს კარგად ჩანს აღმოსავლეთ ევროპის მდგომარეობაშიც. თუმცა ამ შემთხვევაში ანგარიში უნდა გაეწიოს იმას, რომ ბგომსავლეთ ევროპის სახელმწიფოები მაინც რჩებოდნენ მილიანი სისტემის გარე, რაც სხვა განსხვავებულს ქმნიდა; თუმცა კომუნისტური პარტიების. როგორც თვითმომსხმობა (რეგრესისტული) პარტიების როლი აშკარად გამოჩნდა). ამგვარი იყო ის საბაზო სისტემა, რომელიც ევლას უნდა განხორციელებულიყო კომუნისმი და ახალი ადამიანის შექმნა. სხვა დანარჩენი ამ მიზანს ექსახურებოდა და ამ სტრატეგიის რეალიზაციის სხვადასხვა ასპექტს წარმოგვიდგენს: არცერთ მათგანს - არც „ეკონომიკურ რეორმებს“, არც მილიტარიზაციას. ინდუსტრიალიზაციას, არც კოლექტივიზაციას, არც „დემოკრატიზაციას“ (კონსტრუქციის შექმნას) და არც არცერთ სხვა ტექტიკურ პოლიტიკას

არავითარი თავისთავადი და დამოუკიდებელი მიზანი არ აქვს.

ლენინმა 1921 წლის მარტში "ახალი ეკონომიკური პოლიტიკა" შემოიღო. 1921 წლიდანვე იწყება რუსეთის ირგვლივმოყოფი დამოუკიდებელი რესპუბლიკების დაპყრობა. იმისათვის რომ გაგვირკეცოს ნებისა, როგორც "ნაციონალური პოლიტიკის" არსებობა, აუცილებელია გავანზოთოთ თუ რა ვითარებაში იმყოფებოდა ის ურთი ბეჭქსედი მსოფლიო და აგრეთვე მილიანად ევროპა ამ პერიოდში.

ჯერ რა არის ახალი ეკონომიკური პოლიტიკა? რის მიმართ არის იგი ახალი? და რამდენად არის იგი ეკონომიკური? "ახალი" ეს პოლიტიკა იყო მის წინაურ "სამხედრო კომუნისმის" პოლიტიკასთან შედარებით. "სამხედრო კომუნისმი" თავის რეალურ გამოსატყულებათ იყო სახელმწიფოს ტოტალური ტერორი სახელმწიფოში (რუსეთში) არსებული ყველა პროდუქტის თავის საკუთრებაში მისაღებად. სამოქალაქო ომის პირობებში "ბუნებრივ" განაროლებას აძლევდნენ ამ სახელმწიფოებრივ პოლიტიკურ "მაროდვირობას". ახალი ეკონომიკური პოლიტიკა იყო ამ "სამხედრო კომუნისმის"

დამხატრება და ქვეყნის იარების მოსაშუშებლად ნაწილობრივი კერძო ინიციატივის დაშვება. ჩვეულებრივ ახალ ეკონომიკურ პოლიტიკას მიიჩნევენ "ნაწილობრივი კაპიტალიზმის" დაშვებად ტოტალიტარულ (საცონალიზებულ) სისტემაში.

ახალმა ეკონომიკურმა პოლიტიკამ შეტრდობით ძალდაუტყლების ხელში მოაქცია მთელი მშენებ ინდუსტრია და იგი კონტროლზე უშვედა მთელ იმპორტ-ექსპორტს. ეს იყო ნიადგვის მომზადება მეორე უტანისათვის. უცხოურ კაპიტალდბანდებობა მიღებისათვის. მაგრამ ახლა შევხედოთ მეორე მხარეს: ახალმა ეკონომიკურმა პოლიტიკამ, რომელიც ამკრად "ახალი" იყო რუსეთისათვის, დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა დაპყრობისას კრიტიკური "ბალიზის" როლი შეასრულა. საქმე ის განსაკუთრებით, რომ უშეტრება დამოუკიდებელ სახელმწიფოთბ. განსაკუთრებით კი ამირკავკასიის სანამ რესპუბლიკა (საქართველო, სომხეთი და აზერბაიჯანი) სოციალისტური მხარტიების გამგებლობის ქვეშ აშენებდნენ "სოციალისტურ სამოთხეს" უ. ა. არსებითად იმავე გზაზე ვიდოდნენ.

რა გზაზედ იდგა კომუნისტური (ბოლშევიკური) რუსეთი. ცხადია იმ სპეციფიკური თავისებურებით, რომლებიც განანსხვავებდნენ რუსეთის უზარმაზარ სახელმწიფოს და სპეციფიკური ორგანიზაციის ხალხს. პატარა სახელმწიფოებისა და განსხვავებული ორგანიზაციის ურებისგანამ მხრთვ აღნანიშნავია ის შინაგანი მზადყოფნა, რომელიც

სოციალისტურ მთავრობებს კომუნისტური (ბოლშევიკური) რუსეთის ბუნებრივ მოკავშირედ ხლიდა შინაგანი ნაციონალისტური წინააღმდეგობის დასაძლევად. ასე რომ პროცესი რუსეთის მიერ დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა (მართბად სოციალისტური) დაპყრობისა წარამთბობდა როგორც სავროთოსოციალისტური ბრძოლა ნაციონალიზმის წინააღმდეგ. მხოლოდ მას შემდეგ, რაც დამოუკიდებელ რესპუბლიკათა მთავრობები რეპრესიების შიშით გაიქცნენ სახლვარგარეთ, ვითომცხად იქიდან "ბრძოლის" საწარმოებლად. აღმოჩნდნენ ისინი კომუნისმის (ბოლშევიზმის) ბგოშირებული მტრების ბანაკში. მაგრამ მთავარი სახრუნავი მამცე შინაგანი ნაციონალიზმის მოსტობა იყო. აქ ახალი ეკონომიკური პოლიტიკა მეტად ელბსტიურ საშუალებებს იძლეოდა. სოციალისმმა შეამზადა ნიადგვი იმისათვის რომ "ახალი ეკონომიკური პოლიტიკა" ახლდაპყრობილ რესპუბლიკებშიც "ახალი" უოფილიყო. ეს კარგად ჩანს იმ კრიტიკაში, რომელიც ქართული მწევიკების დაბარეს ლენინის მიერ "კაპიტალიზმისაკენ უკანაბრვას" (იხ. ნოე ყორდნანას წერილები 1925 წლის "ბრძოლებში" . "დამოუკიდებელ საქართველოში". აგრეთვე წერილები ნაციონალისტების წინააღმდეგ. ნაციონალური ძალებისათვის. ცხადია, ეს სახლუ ეკონომიკის ვერგითარი შეღავათი იყო ქვეყნის დამოუკიდებლობის დაკარგვის საკომპენსაციოდ. მაგრამ მართბად მასათა მოსახლეობისა ეს მამცე ქმნიდა იმ ნაციონალიზმის (და ე.ი. თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის) ბრძოლისაკენ მისწრაფების" შერბილების და "განსახვების" შესაძლებლობას, რომელიც ესოდნ საშეში იყო ტოტალიტარისმისათვის (კომუნისმისათვის). უახლოესი განიჯვისას ახალმა ეკონომიკურმა პოლიტიკამ არაფერი არ მისცა ქვეყანას სპეციფიკურად ეკონომიკური. მხოლოდ მისცა საშუალება ეს პოლიტიკა სპეციფიკურად პოლიტიკური მიხნებისათვის გამოეყენებია. ამგვარ მიზნათ შორის იყო გზის განსნა და შემოტრეება უცხოური კაპიტალიზმს. ერთოთი პირველი ამ მხრთე იყო ამერიკული კონცესია ჰარნიანისა - ჭიათურის მარგანცისა". ამ კონცესიის ანბავა ცნობილია და იგი ჰარნიანის ეველახე დიდ "სისუფლედ" იქნა მონადლული. მაგრამ საინტერესო ესაა, რომ ეს კონცესია გამოყენებულ იქნა საქართველოში ნაციონალური მოძრაობის და, პირდაპირ, ამბოხების წინააღმდეგ. ეს იყო პირველი პირდაპირი წარმოჩინება იმისა, რომ "ეკონომიკას" აკონია ნაციონალიზმის წინააღმდეგ მიმართული უშეცობა და რომ სახელმწიფოს (პარტიას) არავითარი თავისთავადი და დამოუკიდებელი ეკონომიკური

სტრატეგია და შიხანი არა ბეჭ.

მალაფულებისათვის ბრძოლა. რომელიც გამართა ლენინის სიკვდილის შემდეგ. ცხადია. მოითხოვდა გაბატონებულ ზომებს და სტალინმა ამ შემთხვევაში. როგორც ტოტალიტარნიზმისათვის (კომუნისტიზმისათვის) უკვლავ ორგანულმა ბელადმა. უკვლავ თავისი მოწინააღმდეგე დანაშაულებანი იქცა. რომ კომუნისმმა თავისი თავი დაამკვიდრა სტალინის შიხებით. სტალინიზმი კომუნისმის მოღუსი გახდა. ახალი ეკონომიკური პოლიტიკა გრძელდებოდა ფორმალურად 1932 წლამდე. რატომღაც კი 1928-მდე. ახალი ეკონომიკური პოლიტიკის წინაშე იყო განხორციელებული ინდუსტრიალიზაციის ტოტალიტარული გეგმაც და კოლექტივიზაციის სისხლიანი სანსკვლიც. ჩვენ არ გამოუდგებოთ ამ სტრატეგიისა და ტაქტიკის დეტალებს ჩვენებს. არც თუთი შეიძლება. რადგან თუთი კონცეფციაც და არსებაც გვაინტერესებს. მხოლოდ უნდა აღინიშნოს. რომ ინდუსტრიალიზაცია იყო პირველი იბარლი მიმართული ნაციონალიზმის წინააღმდეგ და განხორციელებული ტოტალურად. ბუნებრივად იხმება კითხვა. ინდუსტრიალიზაციის რომ თავის მიხედვით ქვეყნის "ეკონომიკის" ("ბაზისის") შექმნა ჰქონებოდა. არ იქნებოდა უკვლავ უფრო ამტკიცებოდა. რა თუინდ მიინდალური საშუალებები ან მიხნის განხორციელებლად? მასლხის აშვარება - ინდუსტრიის განსაკუთრება სხვლემშიფოსტგან და შედაკონკურენციის წარმოქმნა. მაგრამ სხვლემშიფოსტ სკუორებას არ ანაწილებს. შიხორუ საშუალებას იფორესტრუბლებს სპეციალიზაციის ინდუსტრიის ამა თუ იმ დარეში და ისევე. შიხანსხვლემშიფობერიკი კონკურენციის ანუ ბაზრის გახსნა. მაგრამ სპეციალიზაციის რესპუბლიკის ნაციონალურ განსაკუთრებულობას ანიტებს და ე.ი. ნაციონალიზმის წყაროდ შეიძლება იქცეს. ერობერი. რაც არ არღვევს პარტიის ანტიინციონალურ სტრატეგიას არის შექმნა "შესაქმე მდგომარეობის რესპუბლიკური ეკონომიკისა" ანუ ისეთი "ეკონომიკური კომპლექსებისა". რომლებიც "არც არავფრს აწარმოებენ და არც არავფრს იფორენ". ეს ინტეგრალური "ეკონომიკური" ციკლოპები განკუთვნილი იყენენ ნაციონალური ბაზისის სრული მოღუსათვის: რესპუბლიკის აბარ რჩებოდა საშუალებას რომიმღებ ერთი მიმართულებით მოხდინა მალთა მობილიზაცია. იგი ვაღდებუდი იყო უკვლავ მიმართულებით განაწილებინა თავისი მალბები. რაც ნიშნავდა. რომ ეს მალბები არცერთი მიმართულებით არ იქნებოდნენ საქმარისი. დამატებით ღონისძიებდა იქნა შემოტანილი თითქმის იმავდროულად და ინდუსტრიალიზაციის

სტრატეგიის ღერძზე ამცული გიგანტური შიხნებლობის სისტემაზე. ეს სისტემა აძლევდა პარტიას საშუალებას ნაციონალურ ერთეულებში (რესპუბლიკებში. ატკონომიებში) შემოყვანა უცხო ელემენტი და განუზავებია ადგილობრივი "ნაციონალური". შემოსული ინტერნაციონალური. ეს იყო "ზალხის მამობა" პირველი გამოსახულება. მაგრამ. მიუხედავად უოკვლი იყესი. ინდუსტრიალიზაციის პროცესი ასე თუ ისე უმტყვენველოდ წარმართა. რადგანაც "პროლეტარიატის საშუალო არ გაახინა" და. ამავე დროს იგი ბუნებითაა მასობრივი. პროლეტარიატის ცნობიერება ტიპოლოგიურად მასობრივი ცნობიერებაა. ამა სთანავე თუთი ინდუსტრიალიზაციის აშვარად "მოდერნისტული" არსება. ქვეყნებზე მუშების ("პროლეტარიატის") ბუნებრივ ამბიციებს. როგორც ამ მოდერნიზაციის პროცესის მოწინააღმდეგე. გაცილებით უფრო რთული იყო გლვების საკითხის მოგვარება. გლვები ბუნებით ნაციონალისტები. (წინა წერილშიც და შევიფი ჩვენ გლვებს არსებით მესაკუთრულ ბუნებას შევეხეთ. იფი მიბმული მიწაზე არა მხოლოდ როგორც მიწის მუშა. არა როგორც მხოლოდ მესაკუთრე. არამედ. აგრეთვე. როგორც შვილი მიწისა. აგრარულ ქვეყნში. და აგრარული იყო მამინ მთელი საბჭოთა კავშირი (სხვა აქ არ განიხილვებეს). გლვობა ბუნებრივი "მტკარია" კომუნისტური ტოტალიტარნიზმისა - "პროლეტარიატის დიქტატურისა" - როგორც არსებით ანტიგლვური (ანტიინციონალური) სისტემისა. გლვებს საშუალოდ. ღიადება. გაახინა არა "ინტელექტუალურად" განცნობიერებულ-გაგონილი" (როგორც. ვიქვანო. "რასწინიფულ" ინტელიგენციასს). არამედ თავისი და თავისი წინამძრების ოფლითა და სისხლით ნაკვეთ მიწა. რომელიც ამ ოფლითა და სისხლით თობიდან თათბაზე უნაზღაურებს მასვე. გლვობის წინააღმდეგ სისტემის ბრძოლა. ამდენად. განპრობებული იყო ორი მართიადი მისწრაფებით: მოვსხო ბუნებრივ მესაკუთრეთს ელასი მესაკუთრე-მალბუფლების "ონტოლოგიური" მოწინააღმდეგე). და ამოვმარკვა ნაციონალიზმის ნიბადეც არა მხოლოდ დაბჭობილ "მოკავშირე" ქვეყნებში (რესპუბლიკებში). არამედ მოლიანად მოელს კავშირში. ამ მხრივ "პროიარტუტი" არცერთი ერს თუ ერთეულებს არ ჰქონია. სწორედ კოლექტივიზაციამ წარმოახინა თუ რაოდენ უფროხის ტოტალიტარული კომუნისტური სისტემა ნაციონალურ ნიბადეს და რაოდენ "ზრუნავს" მისი მოსმობისათვის. სტალინის (პარტიის) წინაშე ბუნებრივ ამოცანად დადგა ახალი ეკონომიკური პოლიტიკით გამოცხლებული გლვობა კლასის (ტიპის) მოსმობის საკითხი. ეს საკითხი მარდამარ უკავშირდებოდა პარტიული

ძალაუფლების უოფან-არუფნის საციოხს. და პარტიამ ეს საციოხი თავისი ჩვეული და უკვე გამოცდილი ზურხიის და მუოლით გაღამეუიტი. დაწყო შეტება "ელკობახე" და, პარალელურად - განგელო-სკანოცენტრაციო ბანაკების - "კოლექტიური მეურნეობების" შექმნა. ახალმა ეკონომიკურმა პოლიტიკამ თავის იმ უმნიშვნელო ახლიცაბამიც კი გამოაწვინა გლეხობის უდღესი პოტიციური ძალა და შესაძლებლობა. არსებობდა ეს იყო პერიოდი, როდესაც ლოზუნგი "შიწ გლეხს". რომლითაც "ხელსწრფობდა" პარტია მასთან მოზიდვისათვის. ნაწილობრივ მაინც იქნა განზოციელებული და გლეხს მიეცა საშუალება ეწარმოებინა და გაეუიდა იმდენი. რამდენსაც შესძლებდა: გლეხმა ბევრი შეგლი. მავრამ აქ. პირველზე იინა თავი იმ სასქეტამ. რომელიც მოკვიანო (და ჩვენივის უხალესი) ხანაში მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს პარტიის პოლიტიკურ კურსში. კერძოდ, აქ გამოვლინდა ის უებველი ფაქტი, რომ დიქტატორის "პროლეტარიატი" ვერ უწევს კონკურენტობას თავისუფლად ეწარმოებულ გლეხს - სიმდიდრე თანდათან გლეხობის ხელში იწეებს თაყოურას და "მუშათა და გლეხთა კავშირის" შენარჩუნება. მუშათა მოწინავე როლი. შეუძლებელი ხდება განსაკუთრებული ზომების მიღების გარეშე. ამ ზომათა არჩევანი ორ გზას კარნახობდა: უსასრულოდ აეწია ინდუსტრიალური საქონლის ფასი. იმავდროულად მუშათა ხელფასის გაზრდიო. ან მაქსიმალურად შეეზღუდა გლეხობა თავისუფალი წარმოება უკვე გამაღიერებულ გლეხთა ლიკვიდაციით. პირველ გზას წინ ეღობებოდა ის უებველი ფაქტი, რომ ახალღამეუბუელი ინდუსტრიალიზაციამ. რომლის ძირითადი მიმართულება მილიტარიტული იყო და რომელშიც სახელმწიფოებრივი საქონლივან განსახლებრავდა პროლეტარული მასის შეგნებულ ბრძოლას სახელმწიფოს (ე.ი. იდეოლოგიურად თავისი საკუთარი დიქტატორის) განსამტციებლად. არ იმყოფდა იმდენ პროდუქციას, რომ შესაძლებელი უყოლიყო რამე სერიოზული მართვა საბაზრო ფასებისა. ინდუსტრიალიზაციამ "პროლეტარიატი" იმთავითვე დაბაბ სახელმწიფო საჭიროებით განსახლებულ ორგანიზებულ ენთუზიანზე და ხანუალებამ მისცა სახელმწიფოს მინიმალური ხარჯის გაწევისა. ეს იყო პირველი ნიშანი ტოტალიტარული კომუნისტური სისტემაში ეკონომიკის (და ეკონომიკური კანონების) იდეოლოგიით შეცვლისა. ამგვარად, მუშათა კლასი გლეხობაზე გაცილებით უფრო ადრე აღმოჩნდა შემოტლი იდეოლოგიური "ეკონომიით" და სწორედ ეს პერიოდი იყო მუშურ-გლეხური კავშირის

უებველი მსხვერვის პერიოდი. მუშებისათვის უამაგირების მომატება ნიშნავდა ასე თუ ისე ეკონომიკური კანონის საფუძველზე მოწინაგებას ურიორობისა. ეთოზიანის სიკვდილი ეწერა. და მასთან ერთად მთელი იდეოლოგიასაც. ასე რომ ეს გზა. ბუნებრივი ნებისმიერი ეკონომიკური სისტემისათვის. იმთავითვე და ბუნებრივად უარყოფილ იქნა. რჩებოდა მუორე გზა - გლეხობის ლიკვიდაციის. აქ ძალაუფლებამ ბუნებრივი მოკავშირედ გამოდიოდა თვით პროლეტარიატიც. რომელზეც არ შეეძლო არ შეენიშნა განსხვავება თავისუფლად მოწარმე გლეხობის თანდათან ეკონომიკურ გაძლიერებასა და თავისი მდგომარეობის თანდათან (ამის ფონზე თუნდაც) გატარებისას შორის. ეს იყო კაცობრიობის ისტორიაში ვველახე დაუნდობელი და სისხლიანი ბრძოლა იმ ძირის ამოსახრებლად, რომელშიც კაცობრიობის ისტორიაში გაღამეუბუელი და არსებითი როლი ითამაშა - გლეხობის და მასთან ერთად ერის რეგორე კაცობრიული ისტორიის ტომოლოგიის დამდგენი არსების მოსპობა. მუთოდი ტოტალიტარულ სისტემას ერთი აქვს - შიში; ტოტალიტარული სისტემა უფრ აფუძნებს შიშს და შემდეგ ახდენს ამ შიშის მანიპულირებას. ახლევს რა მას სხვადასხვას სახეს. ტერორი საჭიროა არა მარტო თავისთავად (კულეკობის მოსპობა რეალური მიზანი იყო ამიტომ ტერორს თავისთავადი მიზანიც ჰქონდა). არამედ იმგვარი ცნობიერების (და კიდევ უფრო. არანცობიერების დონეზე ჩაშეება - არანცობიერის) გამოაქეშავს, რომელიც ფუნქციობს დამოუდებლად იმისა. არის თუ არა საფრთხე რეალური. ეს არის გაუპიროფების ის ტოტალური მექანიზმი. როდესაც შეინებული ცნობიერება იმუშავებს - თვითმათრ განიხებულ (სერუეტრუქტივულ) სტრუქტურებს და იქვეან ურთავარ მექანიზმად რომელიც განაპიროფებს ძალაუფლებას არსებობას. უკვე ძალაუფლებამ კი არ ქმნის ორგანიზაციას და სისტემას. არამედ თვით სისტემა და ორგანიზაცია. "შესამე მდგომარეობის" მასობრივი ცნობიერებით ქმნის ძალაუფლებას - თხოვის ძალაუფლებას. ტოტალიტარული კომუნისტური სისტემის ეს "შითური" ბუნება კარგად დაბატკიცა მეოცე საკუნის. მასთან ორგანიზების საკუნისა და ტოტალიტარულ სისტემთან საკუნის, ისტორიამ (ვევლგან ევროპაში თუ მსოფლიოში ტოტალიტარულ დიქტატორსა საფუძველში ერო სოციალიზმი ანუ დანაინას გამასობრივების იდეოლოგია). ეტაპობრივი ასპექტი შიშის დანერგვისა გაუგებარი იქნებოდა. ჩვენს წინაშე რომ იდის ერთი, თუნდაც დიდი სახელმწიფო. მავრამ სახეზეა მსოფლიოს ერთი მეექვსედი. და მასზე მცხოვრები სხვადასხვას ხალხები. ანუ მთელი

კონტინენტურ ერებისა და ხალხებისა. ეს შეტად მისწევინებდა მომენტს, როგორც აღინიშნა არსსადეს არ უნდა დაევიწყათ. ეტაბელი ექსპობადა პარალელური შიპაროვლებით. რომლებსაც ერთგვარი აბიფაღენტობა შექონდათ სისტემაში და აბუნდოვანებდნენ ის რეალურ მიზანს დაშვიროვნებისთვის. სისტემა ტერორი იმპერიის აღდგენის პერიოდში (რეპრესივებელი ერესპობილების ხალხის მიმართ) განხავეულებული იყო. როგორც აღინიშნა, ახალი ეკონომიკური პოლიტიკის. შედარებითი ბრძოლა ძალიან უფროსიათვის. რომელიც ასევე ახალი ეკონომიკური პოლიტიკის სახელებში მიმდინარეობდა. განხავეულებული იყო სახელმწიფოს გაძლიერებისა და ინდუსტრიალიზაციისაკენ მისწრაფებით (რაც ბუნებრივ უფლებას აძლევდა გამარჯვებულ მხარეს მასთან თვალში). ერთის მხრივ, და ეკონომიკური "განხილვით" მეორის; არ უნდა იქნას გამოტოვებული მხედველობიდან ის უმჯობესი ფაქტები, რომ რაბალოს შემდეგ გერმანიის მიერ გეზს სწორედ საბჭოთა სახელმწიფოზე იქნა აღებული და შექმნილი სპეციფიკი ხელს უწყობდა პარტიული ტოტალიტარული სისტემის ძლიერ ხელში მოქცევას. (47) სტალინის ეროვით უფლებზე დამახასიათებელ მოდელს წარმოადგენდა ის, რომ იგი იყავდა თავისი მონეტარული იდეებს მას შემდეგ რაც სპობდა მათ. კოლმურნობათა იდეებს არ იყო სტალინის მიმართ. მაგრამ ამ სისტემის ფუქტურობის მრავალმხრივობა ტოტალიტარისმისთვის უფლებზე იღმდა სტალინმა დაინახა. ამიტომაც, არ დაბოუნა მისი ამოქმედება. ინდუსტრიალიზაციას და ენოუზიანსის თან ახლდა საბოტაჟის იდეის გავრცელება და ჩანერგვა. საბოტაჟი ენოუზიანსის დაუფლებელი პერიოდში უნდა განხდარიყო, რომ საუფლებას მისცემოდა ძლიერუფლებას დაწინიება "აღტყვევული" ცნობიერება. უნდა ითქვას, რომ მასთან ცნობიერების ხელრთვისა და ფორმირების ტექნოლოგიას არსსადეს და არსად არ მიუღწევია იმეგარ დახვეწილობაშივე და სიმეფობრმევე (სტრატეგიულობაშივე). როგორც სტალინის და კომუნისტური ტოტალიტარისმის ხელში. მთელი შემდგომი პერიოდი, არსებითად "ინერციული" პერიოდად შეიძლება ჩაითვალოს, აქაქ "გაერული" პროფილაქტიკური ღონისძიებებით მასთან "ახალი" ცნობიერების განსაქტიურებლად. როგორც ითქვა, გლეხობის მოსპობა პარადოქსულად. გლეხების მიწაზე მიმართ განხორციელდა: გლეხის ჩამოერთვა მასპორტი და მისი განადაგილებების შესაძლებლობა მასქამალურად შეიზღუდა. ქალბაქში ჩამოსულ გლეხს მხოლოდ საკოლმურნეო სახელში ჰქონდა გაჩერების უფლება და სხვა. პარადოქსულობა ამ

ვიპარებისა მდგომარეობის იმაში, რომ "გლეხი" თითქოს აკლებს მიწას ანუ ერთგულ ნივთად კვებას; ხოლო ამავე დროს, სინამდვილეში, იგი თანდათან უცხოვდება თავისი მიწისგან, როგორც არათავისუფალი შრომის ნივთისგან. კოლექტივიზაციამ გლეხში ანტიგლეხი ხოლო ტერორმა და შიშმა ერთმა ანტიერი წარმოშვა. (48) ნაციონალიზმის წინააღმდეგ მიმართული ეს "ეკონომიკური" ღონისძიებები პარალელურად იდეოლოგიურად გაძლიერი ბრძოლის ფორმაცშიც მიმდინარეობდა. საქმარისთან გავიხსენოთ ქართველ "ნაციონალ"-უკოლნიხტობა განახლებას. ასევე საქართველო "ბურჟუაზული ნაციონალიზმის" (ახსურდული ტერმინი რომელიც ეწინააღმდეგება მეორე იდეოლოგიურ ტერმინს - შირიფამ ბურჟუაზიზმ) წინააღმდეგ მიმართული ბრძოლა (შემდგომ ანან "კოსმოპოლიტიზმის" წინააღმდეგ ბრძოლის სახე მიიღო - სტალინთან უბრალული ბრძოლების საბოლოო გადაწყვეტის ანდერში მიიღო პიტლერიდან - ამ გადაწყვეტის ერთი ასპექტი იყო ებარელობათვის ციმბირში "აქტონომიური ოლქის" შექმნა (ბირიბიჯანი) - რაც ემართალებს ერთგულ გამკველობას აძლევდა და მით მათ "რეკულობას" ანიველირებდა.). ნაციონალური ცნობიერების მოსპობა ნაციონალური სპეციფის მოკვარების ქვეყანოზე იყო ტოტალიტარული სისტემისთვის ამ შემთხვევაშიც კი, როგორც, ვთქვამთ, ნაც-სოციალიზმში. როდესაც ტოტალიტარისმში ნაციონალიზმს ეყენებდა თავის განსამქტიყებლად. პიტლერმა, არსებითად, გერმანული ნაციონალიზმში მოსთა გერმანული ნაციონალიზმის ეტატურ შოკინისმაძვე აუვანის შოკინით, როგორც კი გერმანია იქნა იმპერიად, მას იგივე პრობლემები გაუნდა, რა პრობლემათა წინაშე იდგა ავსტრო-უნგრეთის, ინგლისის, საფრანგეთის, რუსეთის იმპერიები თავის დროზე და კომუნისტური ტოტალიტარისმში დასაქმისიდანვე. იმპერიაში არსებული ბუნებრივი ნაციონალური (ხოლო იმპერიაში სხვა არცერთი სერიოზული პრობლემა არ არსებობს, რადგან უფლებს სხვა პრობლემა "შინაგანა და სასოვადო საერთოდ აღმანანა ეროვითათვის და მდენდა განხავეულებული. მხოლოდ ერთგულთა განსაკუთრებული და აძრეწდა. კონკრეტულიც პრობლემები დაძლეულ უნდა უფილიუენენ ზემოდაწინული მეოდიო - შიში და, ამავე დროს ეტატურ-კლასობრივი შოკინისმის გლეგიერობა. ახალმა ეკონომიკურმა პოლიტიკამ შესანიშნავი ნივთები მოუზიდა სტალინს (მარტას) ამ პრობლემის გადასაქმეებლად. მას შემდეგ, რაც ეკონომიკის იდეოლოგიზაცია მოახდინა, პარტიამ ნაციონალური პრობლემებიც "მოხსნა" სტალინისთვის სბოთად "საზრუნავი"

ინტელიგენციისათვის ერთადერთი არჩევანის დატოვებით; იოსებ პარტიის მხარეზე და ადგილს უკავიათ. რასაც პარტიას აკეთებს. აქ განსაზღვრისწინებულა ის გარემოება, რომ სტალინმა პირველმა გამოიყენა ის პრინციპი, რომელიც სოციალურ სისტემაში აქამდე მხოლოდ ნაწილობრივ იყო გამოყენებული: თვითორგანიზების პრინციპებისადმი ზუსტი შესატყვისობით. მან უფრო ჩამკეტა სისტემა, რკინის ფარდა გაცივლებით ვერ ახერხებდა ჩამოშვებას, კიდრე ჩერჩილმა განცხადებდა იგი, შემდეგ "ინდიან" მასში და თანახმად პრინციპისა რომ "უკველი ჩაკეტილი სისტემა, რომელშიც კანონი გარკვეული წევბა მოქმედებს აუცილებლობით გამოიყენებებს შესატყვის ცნობიერებას" მიადნია იმას, რომ სისტემაში გამოიმუშავა თავისი კოლექტიური ცნობიერება შესატყვისი მასში მოქმედი შიშის კანონისა. ამ თვალსაზრისით კომუნისტური ტოტალიტარიზმი უკუშარბობდა "მეცნიერულ" დონეზე იყო განხორციელებული, როგორც ჩანს უკველივე კიდევ უფრო ჩამოვლებულზე სხვას მიიღებდა რეგრესიულ სისტემაში, სისტემა რომ პირდაპირ იზოლირებული უფიცილობა, რადგან კოლექტიურად შეიმუშავი იყო დაბობა არაცნობიერ-კოლექტიური, შიშით სტრუქტურირებული თვითორგანიზების "მარადიულ მარქებრივდებებელ" (ბერკეტუმი შობილელ) ბირობებს ქმნიდა, უკველი ბიროვნების თუ ბიროვნული გამოვლინების ლიკვიაციის და სისტემის გამომანერჯული ჩაკეტილობის აუცილებელი მოთხოვნისებით. მაგრამ სისტემის ამჯვარი იზოლირება შესაძლებელი შევარევეც კი არ არის, ხოლო დედათქვის ერთ შექვესებზე თვით ტოტალიტარიზმის ტოტალური განხორციელებაც შეუძლებელი აღმოჩნდა, წინა წერლიში ჩვენ შევეხვი ტოტალიტარიზმის მარცხს შეიღ რიგ ანაქტებში და განსაკუთრებით ბიროვნების წინაშე ბიროვნება ტოტალიტარიზმის (და მისი მკვეთრი მასობრივი "კოლექტიური" შესამე მდგომარეობის) ენსაბერების) ერთადერთი რეალური ოპონენტ არის, სისტემის იმულებითი ნაწილობრივი განსხილობა შიშითხვება შეიდა სპიითების (კონსოციადპოლიტიკის) გებაბმას სგარეო სპიითებთან (გეონაციონალპოლიტიკისთან); და 1936 წელს კომუნისტური ტოტალიტარული სისტემა პირველად აქტიურად გამოვიდა საერთაშორისო პოლიტიკურ ანხარეხზე, როგორც განპრვეებული სოციალიზმის ქვეყანა საქ სანაცილო განარღული შეიძლება გებატარით იმასთან რაც გარაკოეს ქართვლმა მენშევიკებმა, ეერობელი სოციალისტები რომ დაბატოეს თავის "ბირველ სოციალისტურ რესპუბლიკაში"... სტალინიმაც მიიწვია ეერობელი მწერლები და ინტელექტულები

და იმათაც უმღერეს დიფორამბები სტალინის სამოიხეს - სტალინი ჩვეროთ ესმანეთის ომში მიელი მსოფლიოს დემოკრატიის მხარეზე ფრანკისტული ნაციონალიზმის წინააღმდეგ (რომელსაც მხარს უჭერდა ნაციონალ-სოციალიზმი; შერ: სპარსეთის ეურის ამჟამინდელ კრიზისს); ტოტალიტარისტული კომუნისმის ამკარად ანტინაციონალური ("ინტერნაციონალური") სხვანება მსოფლიოს დემოკრატიის(50) ეს იყო მეტად მნიშვნელოვანი მომენტი ეერობის ისტორიაში, მწელი წარმოსადგენის თუ რა მოხდებოდა ეერობაში, სტალინს რომ ბოლომდე გადამეწვიებ "ესმანეთის პრობლემებს" და ექ თავისი კომუნისტური რეჟიმი დეფუქციონებს, და ვიდრე იგი მოვლს დემოკრატიულ ინტერნაციონალს ვხმარებოდა (და არა მარტო კომუნისტებს) მას ჰქონდა კიდევ შანსი გიბრალტარზე დამკვიდრებულიყო და ეერობა სოციალისტური "ინტერნაციონალის" რკალში მოექცა. მაგრამ მოვლოდენებად, სტალინმა შეუწყვიტა იარაღის მიწოდება "ინტერფრონტს" და მარტოადენ კომუნისტების დასმარება დაიწყო, ბარალელურად დაიწყო დიდი ტერორი, რომელიც უბირველად უკვლის არმის და პარტიის შეეხო. ამ მოვლენათა შეფასება აუცილებელია თუ გესურს გავიგოთ ის შინაგანი მექანიზმი, რომელიც ამუშავებს სისტემას, რომელიც ქმნის სისტემის თვითბორგანიზებულ სტრუქტურებს და ახლევს მას თვითგარდქმენით-თვითგარდაბსახველ ენერგის... დიდი ტერორის წინასწარი სამუშაო დამოთავებელი იყო ახლანა, კოლექტიური ცნობიერება უკვე გამოიმუშავებული; მამ რითი იყო გამოწვეული ეს დიდი ტალდა ტერორისა? შინაგანი ვითარების "მოწესბეგვის" ანუ ეონოსოციადპოლიტიკური პრობლემების გებაწვეულების ვითარებაში რჩება მხოლოდ ერთი განმსახლვერელი და სხვუჭველმებაელი წუარო: გეონაციონალპოლიტიკა, სწორედ გეონაციონალპოლიტიკაში უნდა ვეპიით დიდი ტერორის სტრატეგიადა მიზანი, ეს კი მოიხსოვს საერთაშორისო სტრუქტურის შეგსენის, რა ხდებოდა ამ დროს ეერობაში? როგორი ძალეტი უბირსპირდებოდენ ვრთმანეთს? როგორი იყო რეალური განსწილება ძალეებისა და შ. შ... მაგრამ, რადგანაც ამ სპიითის გებაწვეულების ითქვის იმგებრივე ცნას ვხვდებით ზერესტორიკაში და მასვე მივხვებით, და თუ ასეთი ადგილი დავუთმე ზოგად სპიითებს, მხოლოდ იმეტომ, რომ შეიხველისათვის მიმეცა საშუალება თვითვე მოხეხდა ამ კონცეფციის შეგსება ფაქტობრივი მასლით, რომელსაც ამ ხუთ წლის განმავლობაში წარმოებული ტოტალიტარიზმის რეიკარნაციის და უხვად გვაძლევს, ვამბობ ცდა, რადგან თუ ტოტალიტარიზმის რეიკარნაცია მანინ

საბოლოოდ ვერ განხორციელდება, და საბჭოთა ტოტალიტარული იმპერიის დაბნელება. ეს იქნება პირდაპირი და მისასხურება იმ სტანდარტისა, რომელმაც სისტემას მომკაცრინებელი ტრილობა მიაყენა. ვაბზოა "თუ". რადგანაც ვერ კიდევ ბოლომდე არ არის ნათელი რამდენად არის მზად საბჭოთა მასა გუბერლის ვეება იმ სტრუქტურების ამოქმედებას. რომლებიც ამჟამად "მამალუნინ" არიან და აბლვევს სმუანლებს მასობრივ სტიქიას თვითღვცდისა. ხოლო სისტემას კი რეინკარნაციული ენერჯის შეწოვისა. ეს ითარგმნება როგორც სტიქიით გავადლის და "გამოთავანების" ეფექტი. რეკოლუციური გარდაქმნის სტრატეგია აქეთ წარმართავს თაყიდნეუ მასობა მომართავს. "მაღაცს" რა სისტემის ფუნქციურ სტრუქტურებს. აქ ერთი უაღრესად სტანდარტი ზეობს ჩნდება: ის, რასაც სტანდინი იტონება ითავისი მოქმედებების (ტრორის) და არბიტრობის გასამართლებლად. გორბაჩოვი აბლევს რეალურად არსებულის ნიშებს იმავე მიზნით. სტანდინი ლამაზობდა "ბარუაზიულ ნაციონალიზმზე" და ქართულ "ნაციონალ-კულონიზმზე" - გორბაჩოვი აბენებს მას. მეტყ. იგი აჩვენებს ქართული შოთინიზმის ნამდვილად არსებობას. ცილებს საქართველოს, რომელიც ვეებაზე მეტად იყო თავისუფალი შოთინიზმიდან ისტორიულად და კულტურის ბუნებრივად იღრება რეალური სისხლი. ხალხები, რომლებიც ბარტობა და შთავრობამ (ტოტალიტარულმა ინსტიტუტებმა ერთობა - მიღვიამ. კვამ. უარმა...) შთავრობა. დაბრავნე ერთმანეთს. ამოძრავებულ და "მორკებულ" მასებში ზევაის პროპორციით იმატა ბოროტმოქმედებამ. ხოლო მოსახლეობას კი თაყუნებარი აბარ აქვს. რადგან "მისი მიღვიამ მას არ იცავს" და სხვა და სხვა... იმისათვის. რომ "ბოროტების იმპერია" გამოხელეო კვლავ საერთაშორისო "მტრად" სატირო იყო არა მარტო ბლანჩეიდან გამოსვლა. არამედ ბლმოსავლო ევროპის "გაშეებაც" რათა სარეალუბს მისცემოდ მოხელეობის ახლებურად მხოფლოის ერთი შექმნადი. ანუ გაბაქმეობა საკუთარი იმპერიის პრობლემა...

უკანასკნელი ხუთი წლის განმავლობაში წარმოებულმა "გამოთავანებულმა" გარდაქმნებმა საბჭოთა სისტემაში. მართლაც "შოკის" შემოქმედება მოახდინა. როგორც შეიგინა, ასევე ბარე. გორბაჩოვი. მას შემდეგ რაც სტალინის ნაბეღ სავარძელში ჩაჯდა. სრულიად მუიდან ანხორციელებს თავის პროგრამას. ცვლის კარგებს. აფრთხობს ფუნქციონერებს და სტრუქტურებს. ერთი სიტუით იქცევა ისე. როგორც იქვეოდ სტალინი თავისი ძლიერების ზენიტში. ცხადია, არის

არსებითი განსხვავება სტალინსა და გორბაჩოვის შორის (ყოველ შემთხვევაში. უთიოთოს 40 წელი მაინც აშორებს) - გორბაჩოვი თიოთ არ აბეობა იმას. რასაც აბეობდა სტალინი ბირად. და სახელდობრ - სისხლის ნიაღვარს. რომელიც მდინარებს აზერბაიჯანსა და სომხეთში. საქართველოში. მოღვაწეოში. შუა აზიაში. რუსეთში... გორბაჩოვის ბირად ხელწარა არ ახლავს. და ეს მიუთითებს თუ როდენ დინევენ ახალი თაობის ღიერობა ძალაუფლებრივი ტენოლოგია. რადგან გლობალურად არის განხრებელი სისტემის მიერ ვეება "საბარეკო" სტრუქტურით და სტრატეგია აბუშეებულ(51)

კადრების მოსზობა იმავე ღროს ახალი კადრების შექმნას მოასწავებდა და მოასწავებს - ვი. ახალ ცნობიერებაზე და ფუნქციულ თვითმორგანიზებულ სტრუქტურათა შექმნას გულიანსმობს... ძალბუფლებამ თავისი გამარტებით შექმნა ის სტრატეგია, რომლის მოქმედება განსაკუთრებით გამოვლინდება სწორედ სტალინის სიკვდილის შემდეგ. ამ სტრატეგიის არსენალში იგივე ტექნიკა, რაც გამოუწეულ იქნა ბირველ მერიდში: "თვითღვცდობით" (თვითრეტიკით) თვითგანდიდება. დაბგრევი "აშენება": "დამარცხებით" გამარჯვება და სხვა. მხოლოდ ზევის წერტილი იცვლება. რაც ქმნის რეალურ მიზნის დამალვის წინამძღვარს. ხედავს წერტილი ორთა გარედან და შეიგინა. ის რაც შეიგინა იყო გაბლიერება. გარედან ჩანდა დასუსტება და ბირიქით. ის რაც გარედან იყო გაბლიერება. შეიგინა ჩანდა დასუსტება. ამ ორი ასბექტის უთიერთშესიტრება იხსოვდა და განამართობდა იდეოლოგიურ სტრატეგისა და რეალურ ტაქტიკას. იდეოლოგია შეიგინა ბლარ იყო სატირო და ამიტომ იდეოლოგისა და ეკისრა გეონაციონალიტიკური ფუნქცია. იდეოლოგიის ამ საშინაო როლის შევცდა სანარეოზე მეტად მნიშვნელოვან და საშომავლო ცვლილებას განასახიერებდა. ამან განსაკუთრებული როლი თამაშა მერე მხოფლოი თის ღროს. თშა ერთგვარად შეფურხა ის პროცესი. რომელიც ასეთი წარმოქმნით განხორციელდა ჩაკეტილ სისტემაში: ახალი ცნობიერების შექმნა და საბოლოო გამარჯვება. იშვა გახსნა სისტემა. გეომოლიტიკურმა სიტუაციამ დაბარუნა ჩარხი და აბულა სისტემა შექმნა ის ვეუ მოსზობილი ან ღრმა ჩამარხული სტრუქტურები. რომელიც მოსახლობად ამდენი "შოკმა" იქნა დახარჯული: ეტატურ-კლასობრივი (რეკოლუციური) შოთინიზმი შეიცვალა ნაციონალიზმით და ნაციონალური ღირებულებებით. ცნობიერებიდან მოკვითილი და იდეოლოგიურად გამწენილი ისტორია იშულებით

დამბრუნდა ღირებულებათა სკალაზე. წარსულის
 "მეში" (რომელსაც ასე ნერვულად იძლეოდა, თანა
 თანა ისტორიული სურათით "შონისის, სინჯვლის,
 ექსპლუატაციის" და სხვა მისთანანი და რომელიც
 მასობრივი ტერორის მასობრივი ენაუზიანებით
 განხორციელების ერთერთი წყარო იყო) წარსულის
 დიდებამ შეცვალა. ეს კი მოითხოვდა ისევე
 გაცხოველებას აქტუალური მეშისა (ტოტალურმა
 მოხალისეებამ მასევე შეაბარადა, რაც საფორბეს
 ქმნიდა... საქმარისა განვიხილოთ ვლახოვის
 მანგალითი - ისტორიანში ერთადერთი შილიანი
 განდახლება არმისა მტრისა შხარზეუ)...
 ნაციონალიზმის გავრცეება კი ითხოვდა რაც
 შეიძლება შეტი მსხვერპლის ხარჯზე წარმოებას
 ომისა, რომ არ დაჩინილიყო სპომავლო ძალა და
 საფორბე სისტემისათვის. ომის სწრაფი დაშვარება
 გამარჯვებით სისტემას ხელს არ აძლევდა, რადგან
 ამ შემთხვევაში ადვილი არ ექნებოდა სანანალო
 შოკს, რაც დიდ საფორბეს შეუქმნიდა მის
 არსებობას. ამიტომ, შეიძლება ითქვას, რომ ომის
 ამოღება მსხვერპლი რევრესული სისტემის
 შენებოდან გამომდინარეობდა და მის სასიცოცხლო
 მოთხოვნულებას წარმოადგენდა. (იგივე ითქმის
 პიტლერის მიმართაც).

ომიდან სისტემა ტოტალურად
 გამარჯვებული გამოვიდა და აქ ისინი სწორედ თავი
 იმ არსებობას საფორბეს, რომელსაც ნაციონალიზმი
 წარმოადგენს სისტემისათვის. ნაციონალიზმი
 ცნობიერების გადაქმნაში ომის დროს,
 ნაციონალიზმთან ბრძოლის ახალი გზა წარმოშვა:
 ბრძოლა კოსმოპოლიტიზმთან როგორც ებრძულ
 ნაციონალიზმთან, რაც ხსნიდა გზას ნაციონალიზმის
 შელახვას მოსმობისა. ამ ვითარებაში დასრულდა
 სტალინის ეპოქა. და დაიწყო ეპოქა
 "სტალინიზმისა" ანუ ეპოქა ნაციონალიზმის
 ხელახალი ამოჩრკვისა და მისი ეტატური
 შოუნიზმით კვლავ შეცვლის. სტალინიზმის შიელი
 არსენალი ამუშავდა ამ ერთადერთი რეალური
 საფორბის მოსახლობად და ამ არსენალში იყო
 "დესტალინიზაციის" სტრატეგია. რომელიც
 ბრუშოვის ეპოქის არსებით მახასიათებელს
 წარმოადგენს. სტალინიზმი თავს იპყიერებდა
 იდეოლოგიური "დესტალინიზაციის" გზით. ზუსტად
 ისევე, როგორ იმპერიებდა თავს "სტალინიზმი"
 ფაქტობრივი "დელენინიზაციისა" და
 "დენაციონალიზაციის" გზით. სპეციხი იმისი. იყო თუ
 არა შესაძლებელი სტალინის იდეალური სახის
 შენარჩუნებით "სტალინიზმის" (კომუნისტური
 ტოტალიტარიზმის) განმტკიცება? მასევე ამ
 იმეხებზე მხოლოდ უარყოფითი შეიძლება იყოს.
 რადგანაც "სტალინის იდეალური სახე" საფორბეს
 უქმნიდა სტალინიზმის ფაქტობრივ არსებობას და

მოითხოვდა ტოტალური ტერორის ხელახალ
 განხორციელებას. ე.ი. გამორებას სტალინის
 სტრატეგიისა "ლენინის იდეალური სახის"
 შენარჩუნებას რომ ახლდა თან. სტალინი
 "სტალინიზმი" გაწირა. ეს იყო პირველი
 რენეკარნაცია. რომელიც სისტემაში განიცადა
 თავისთვის განსაპტივებლად.

რადგანაც გორბაჩოვის და მოვლს
 ძალაუფლებას არა ჰეჯეს ობონენტი, ამიტომ
 დღევანდელი მასათა აშუების სტრატეგია და
 ბრუვლობა ქვეყანაში მიმართული გამოდის
 "თავისთვის წინააღმდეგ". რაც ნიშნავს, რომ
 ძალაუფლებას სრული კონტროლი ბჭის
 მდგომარეობაზე და რომ ეს არის "მართული
 სტიქია მასებისა" ორიენტრებული "დცლის
 ეფექტზე". ამგვარი რამ გამოიყენება ეწევა
 რეკოლუციური მოძრაობებში ობონენტურ
 ობონენტური ძალებს მიერ არსებული წყობის
 წინააღმდეგ. ქვეყნის არევა შემდგომი ცვლილებების
 საქმინდარი ხდება (რეფორმების ან ძალაუფლებისა
 თუ წუბის სრული შეცვლის) ისეთ ქვეყანაში სხადც
 არსებობს ლეგალური ხელისუფლება და მასთან
 ერთად მისი ობონენტი (ობონენტური) ძალა. ანუ
 იყო რუსეთში, ასევე ევლგან. გორბაჩოვის (ანუ
 ტოტალიტარული სისტემის) რეკოლუციური
 ბრუტერიის შემთხვევაში. დეგალური სხვა
 ძალაუფლების. რომლის წინააღმდეგაც ეს
 "რეკოლუცია" უნდა განხორციელდეს. ბრბრსებობა
 ამ სიტუაციას უშუადა აუენება და წარმოაჩენს
 რეალურ მისწრაფებას ძალაუფლებისა ითამაშოს
 თავისთვის ობონენტის როლი, რათა თავისი თავი
 დაბარსოს "ახალ ფორმაში".

გორბაჩოვისა და ძალაუფლების ახალი
 გენერაციისთვის სისტემის მიერ დადგენილი მისაც
 ამაში გამოიხატება და ესაა სწორედ
 ტოტალიტარიზმის რენეკარნაცია.

**

აქ თავდება ძირითადი ნაწილი ჩემი
 წერილების სერიისა "ტოტალიტარიზმის
 რენეკარნაცია" (რუსეთის კონცეფტუალური
 ისტორია). განაკვირი არ უნდა იყოს, რომ მე ვერ
 შევქმელი ვუვალს საკიხის დეტალური განხილვა.
 ხოლო ზოგიერთის მინიშნებაც კი. ჩემს მიერ
 მიითხოვული წერილის "რუსეთი და ევროპა"
 გამოქვეყნებასთან ერთად შევეცდები მცირედდნად
 მაინც შევავსო ის ხარვეზები რომლებსაც კვლავ
 ჩემს წერილებში და რომლებზედაც, იმედი მაქვს.
 კეთილგანწყობილი და დაუზარებელი მკითხველი
 მიმითხოვს.

აქ კი ჩემს მკითხველს მსურს მეცვე მონახაზო

იმ ინტენციისა, რომლითაც იქნება განხილული რუსეთისა და ევროპის ურთიერთმიმართების სპიხი მიმდევრო წერილში.

ბერენევის დროს სისტემა ხანაობებობა ერთი წინაშელოკანი მომეტით, რომელსაც აქამად ნაკლებ უარაღვებს აქვეყნენ, ეს იყო მართლ "სტანგანია" და რომელსაც ამჯერად არა მარტო ერთი მიმართის მიმართ ვაუწყებ, არამედ საერთოდ რუსეთის ისტორიის მიმართაც. მაგრამ ვაითხიოთ: რისი სტანგანია მოხდა რუსეთში? თუ ეს იყო ტოტალიტარული სისტემის (სხვადასხვა ფორმაში და ხარისხში განყოფილნი) სტანგანია, მაშინ უნდა განანალიზდეს თუ რაში გამოისხატა ეს სტანგანია ტოტალიტარისტული სისტემისა და რა შედეგები მოჰქონდა მას ამ სისტემისათვის. თუ ეს იყო სოციალური წინსვლის (რუსული, სოციალისტური, კომუნისტური "სამოხაზანკენი", სოციალური აღმშენებლობის გზაზე "სტანგანია", მაშინ უნდა განანალიზდეს რამდენად იყო ეს გზა დასავლური ტიპის სოციალური აღმშენებლობის გზა და რამდენად უხლოვდებოდა იგი ცივილიზაციის განვითარების ზოგად პრინციპებს, დადასტურებულს კაცობრიობის ისტორიაში და რეალიზებულს ვეროპულ ცივილიზაციაში ეკონომიკურ, სოციალურ და კულტურულ ღირებულებებში. თუ არა და, რამდენად იყო ეს გზა საკუთრივად რუსული და არა ღირებულებები ჰქონდა მას ერთი მხრივ ევროპულიან, და მეორეს - კომუნისტურიან მიმართებაში. აქ ქვესაკითხი წარმოადგება და სახელდობრ, რას წარმოადგენს ეს ევროპული გზა, და რა არის საფუძველი ევროპული ეკონომიკური და სოციალური "ქქსიერენტის" წარმატებისა. ეს უკანასკნელი სპიხი, ალბათ, ვრცელ გამოკვლევას იმსახურებს. მაგრამ აქ მხოლოდ ზოგად, პრინციპულ და არსებით მომენტებს შევხებით. ევროპული ცივილიზაციის, ისევე როგორც სავაჭრობო ცივილიზაციის, გაშლილის (ისტორიულ-ფაქტოლოგიურად) რეალურ საფუძველს წარმოადგენს კერძო საკუთრება. ის რასაც ჩვენ ცივილიზაციას ვუწოდებთ, არის იმ სოციალური, ეკონომიკური და ერთობ უოფერების ფორმისა და ფორმაციების ერთობლიობა, რომელიც მოცემულია ევროპული ისტორიის მონაცვლეობაში და რომლის ამისაკალი პრინციპი არის კერძო საკუთრება (არა მხოლოდ ეკონომიკური თვალსაზრისით), რომელიც თავის მხრივ ეფუძნება ერთ უნივერსალურ კანონს ცივილიზაციისა - ბიოკონიკის თავისუფლებას. კერძო საკუთრებას სხვა ბრძოლის თუ არ ბიოკონიკის თავისუფლების კერძო (სოციალურ-ეკონომიკური) შეთხვევა, კლასიკური მონათმფლობელობაც. უყო დალი ზმიც, რესპუბლიკური წუობაც და მათი დიფერენციალებიც

წარმოადგენენ ამ საფუძველზედებული პრინციპის სხვადასხვა და ფორმებს. ცნარეულად ცივილიზაციის მოხდენისა ანუ ამ პრინციპის მოსაზრობისა და საზოგადოებისა და ბიოკონიკის უოფერების "კოლექტივისტურ" და "გვალიტარულ" (კომუნისტური გაგებით) პრინციპზე დაფუძნების ერთწინაშელოკანი კანონი დამთავრდა ვეფლან და, არსებითად დამთავრდება უოკულთვის, ვიდრე ადამიანი რჩება იმად, რაც არის. "ისტორიულ უოფერებად" ანუ "პოპო ისტორიულ"-ად, რომც მივიღოთ აქსიომად, მარქსისტულ-ლენინური "სპირალური" განვითარება და დაეუფლებს, რომ "ბუნებრივი" ადამიანი "კოლექტივისტური" არსება (რეალიზებულია "ბიოკონიკური ცივილიზაციის" ცნებაში), ანგანოშვასწვევი იქნება ის უაქველი ისტორიული ფაქტი, რომ ადამიანმა ეს თავისი "ბუნებრივი" დიდ ხანის დაქარგვა და მისი მიბრუნება ამ სწავლისისადმი შეუძლებელია - შეუსაძლებელია მხოლოდ მისი ამოგდება ისტორიული განვითარებიდან. მისი "გატყუარება" და "გაგულურება" (გაგულურებულსა და ვეულურს შორის განსაკუთრებას კანტად ფლობს ქართულიც და ნებისმიერი სხვა ენაც) ანუ დაქარგვა მასში ისტორიული გამოცდილებით და კულტურით ან ცივილიზაციით ჩადებული გამოცდილებისა, ეს არის ის შესაძლებელი მდგომარეობის ადამიანი, რომელიც ფლობს მამარდაშვილი ტოტალიტარული ეპოქის და სისტემის მიერ წარმოქმნილი ადამიანის პოპო სოციეტატის ანალიზისა.

განსაკუთრებული უთარღება უნდა დაეიშოს რუსეთის თანდათან განვითარების, "ცვილიზაციის" ბროცესს, მის ელემენტებს მე-XIX საუკუნეში და აღმაშობის დაწვევას. განსაკუთრებით, მეოცე საუკუნის დასაწყისში, ნიკოლოზ მეორის ეპოქაში. ამ თვალსაზრისით, რუსეთის იმპერატორის მიერ 1907 წელს საქართველოს სამეფოს აღდგენა და 1883 წლის ტრანკატის საფუძველთან დაბრუნება, თუ ეს დოკუმენტებითა და ფაქტებით იქნა დადასტურებული, შეიძლება ჩაითვალოს რუსეთის სოციალური და პოლიტიკური განვითარების რეალურ მარჯვენად, აღსანიშნავი ისიც, რომ დღემდე ქართულ აზროვნებაში არ არის დაძლეული ის კლიშეები, რომლებიც ტოტალიტარულმა იდეოლოგიამ დაბეჭდა "ცარილის" ტოტალიტარულ აგრესიას საქართველოს და ნებისმიერი სხვა ერის მიმართ არც დათურება და არც გამაშვება არ ესპეროობა: საქართველომ საკუთარ ზურგზე გადაიტანა ორასწლოვანი რუსული უღელი. მაგრამ ისტორიული და ისტორიოსოფიური კვლევის პრინციპები მოითხოვენ დადგენილ იქნას ამ იმპერიის

քանակը մեծանում էր և քանակը մեծանում էր և քանակը մեծանում էր...
 Գրականության մասին խոսելու համար...
 Գրականության մասին խոսելու համար...
 Գրականության մասին խոսելու համար...

գավառներում և քաղաքներում...
 Գրականության մասին խոսելու համար...
 Գրականության մասին խոսելու համար...

Լամբարդի վերականգնումը...
 Գրականության մասին խոսելու համար...
 Գրականության մասին խոսելու համար...

5. Գ. Գ. Լամբարդի վերականգնումը...
 Գրականության մասին խոսելու համար...
 Գրականության մասին խոսելու համար...

3. Գ. Գ. 7 - «Մեկնաբան»...
 Գրականության մասին խոսելու համար...
 Գրականության մասին խոսելու համար...

Գրականության մասին խոսելու համար...
 Գրականության մասին խոսելու համար...

4. Գ. Գ. 7 - Գրականության մասին խոսելու համար...
 Գրականության մասին խոսելու համար...

Գրականության մասին խոսելու համար...
 Գրականության մասին խոսելու համար...

Գրականության մասին խոսելու համար...
 Գրականության մասին խոսելու համար...

Գրականության մասին խոսելու համար...
 Գրականության մասին խոսելու համար...

утверждались Хрущевым, 14 членов ЦК были военными связанными с Хрущевым "Фронтовой дружкой", еще 12 членов - люди, лично с ним связанные, вроде его зятя и чиновника по особым поручениям Аджубея...

"Анализ биографий тех десяти членов Президиума, которые к декабрю 1957 года оказались подлинными властителями страны, а именно десяти секретарей ЦК во главе с Первым секретарем, показывает преобладание среди них лиц, названных выше неосталинцами, то есть людей, выдвинувшихся при Сталине и с его помощью... шестеро - люди старше 50 лет, вступившие в партию между 1921 и 1930 годом и поднявшиеся к руководству после и в результате террора 1937-1938 годов. Все они были "сливки" того полумиллиона партийцев, выдвинувшимся которых после ежовщины бахвалился Сталин. Все они были людьми, прошедшими суровую школу, они научились беспрекословному повиновению, дисциплине и безжалостности во имя сохранения своей власти... Для людей их возраста Ленин, революция и гражданская война были не больше чем легендой. Но они не представляли и того поколения, которое знало о коллективизации и терроре лишь понаслышке и потому не несло за них личной ответственности.

Новым элементом административного аппарата партии при Хрущеве являлась некоторая децентрализация вследствие создания отдельных аппаратов для РСФСР и других союзных республик. Этот процесс, начавшийся незадолго до 1956 года, был ускорен в 1956 году путем создания т.н. Бюро ЦК по РСФСР - первого отдельного партийного органа для РСФСР в истории партии.

Самым важным изменением... было правило - ст 25 - об обязательном систематическом обновлении всех партийных органов. На каждый очередной выбор состав ЦК и его Президиума должен обновляться не менее чем на одну четвертую часть, состав партийных органов до областного уровня включительно - не менее чем на одну треть, а состав низших органов - наполовину...

"проблема, "как сделать колхозную систему более эффективной перед лицом крестьянской оппозиции" наталкивалась на на опасения, что "колхозу могут стать мощными и начнут шантажировать режим".

"Самонадеянность, питавшаяся сознанием прочной власти над аппаратом вплоть до самого момента падения мешала Хрущеву видеть опасения и недовольство, которые накапливались у его ближайших сотрудников. Политика Хрущева создавала ему врагов во многих слоях общества. Он восстановил против себя органы безопасности, урезав их полномочия и разоблачив их кровавое прошлое. Около половины всех секретарей

обкомов было смещено между январем 1960 и октябрём 1961 года, причем партийный аппарат был недовольно ущемлением своего авторитета в результате открытой критики Сталина после 1956 года. Попытка Хрущева разделить местные партийные комитеты в конце 1962 года на промышленные и сельскохозяйственные обозлила многих затронутых этой реформой первых секретарей, у которых вдруг отняли половину власти. Реформа управления сельским хозяйством в том же году вынудила тысячи секретарей райкомов искать другого заработка, а образование в 1963 году нового Комитета партийно-государственного контроля под руководством бывшего председателя КГБ Шелепина (რომელიმე თქვა 1956-ის 57 წელს შიშლილი ახალგაზრდობის სკრინინგის ფესტივალის შემდეგ: "საბჭოთა ახალგაზრდობა, თუ არ გავიყურებ მხარს ყველას ანტი ვერაკო მაის" - ა.ა.) вызывало опасения, что партийные работники вскоре окажутся под еще более строгим дисциплинарным надзором. "Период правления Хрущева усеян политическими трупами высокопоставленных работников, попавших в опалу, внезапно и без какой-либо очевидной причины..."

"Настойчивость антисталинских выпадов Хрущева способствовала в известной мере его последующему падению. Репрессии против православной церкви и религии вообще заметно усилились при его правлении." - их. Леонард Шапиро "Коммунистическая Партия Советского Союза" Перевел с английского Виктор Франк. EDIZIONI AURORA, Firenze 1975. - გვ. 703-085.

15. გვ. 12 - ნაყონბოლო სკიპობა ყველაზე უფლებამოსილი სკიპობა იყო მელი ამ ხნის განმავლობაში ამას დასაბუთებს ის რწმუნებ, რომ დასავლეთს არავითარი ინტერესი და სურვილიც კი არა აქვს საბჭოთა კავშირის დაშლისა და, რომ ნუკლებოკები რუსეთს პირად საუტრინგებლ განიხილოთ. ამას შესაძლებლად გადმოქმდებს პროფ. ავტორნაიხოვი თავის მიტოვებულ წიგნში: "ნოგო лет мне надо было находиться на

Западе, чтобы понять, наконец, следующую элементарную истину:официальный Запад никогда не думал и не думает помогать народам СССР освободиться от тоталитарной тирании, нам сочувствует только его интеллигентный пролетариат, но помочь нам в чем-либо эффективно он не может - на то он и "пролетариат". Правда, после войны каждая партия в Европе и каждый президент в Америке приходили к власти под громкими лозунгами антикоммунизма, но стояло им добраться до вожаделенных кресел президентов и премьер-министров, как они в первую же очередь протягивали руку "кооперации" именно владыкам Кремля, а не угнетенным ими народам. Советский коммунизм для них служил не объектом борьбы - чтобы помочь нашим народам освободиться от него, - а просто-напросто жупелом, чтобы, пугая им свои народы, приходить к власти. В этом их эгоизме есть и своя объективная польза - указывая на бедность народных масс при коммунизме по сравнению со свободным миром и на бесчеловечность самого коммунистического режима, они все еще

оберегать Запад от самого коммунизма. Но чтобы, периодически пугая коммунизмом, приходиться к власти и сохранять статус-кво собственной социальной системы, им нужен по соседству вечный коммунизм. Лейво-либеральные тугодоумы прано с университетских кафедр воспевают этот коммунизм, но жить предпочитают при капитализме* - იქვე გვ: 734-735, ვს მტკაღ

მნიშვნელოვანი დასკვნა ესოდენ გამოყვლილ და დაკვირვებულ ალტერნატივისსა დასკვნით გამოყვება ხვს მუხებულმა მასობრივი ცნობიერების საყოველთაო ემპირიულმა და ტრადიციარობის ამ ცნობიერებით გამოარბებულმა ტრადიციარობა ადგენს ამ მასობრივი ცნობიერების ფრანა და მის წინააღმდეგ მრბოლა მთლილ პიროვნულ ცნობიერებას აღდგამს და აღიღერი ყოფიერების დაფუძნებობაა შესაძლებელი. ანუ კლასობრივი სოციალური ყოფიერების აღდგენით. შეძლება პარტიკულარულ დაჯერება, მაგრამ დასავლეთის ცნობიერების გამსობიერების და ეკ ტრადიციარობის საფრთხის გაჩენის ტენდენციად პრსადიდებო. სწინააღმდეგოდ ივით სასუთია სტალინისა, რომელიც, როგორც სტავანშიამ დაგვარწმუნა, მისაღებელია "მეტიერის" და ეკ პიროვნების დაკვირვება, ცნობიერების (და ყოფიერების)ც) დემსობრივება. ეს, სხვადა, აღმათობა და არა წინააღმდეგობაა

16. გვ: 12 - ჩოგორყ ამბობს ლ შაბინი ივანის დასახლებულ წიგნში, "მსოფლიო განურყველივდ იბრძოდ და მოსიტრ პარტიას, ბილი პირტლანა ეს იბოქის სტალინის აღზრდილებმა და მასობრივი იმ საფუძვლიანობით, რომელიც მან 1935 წელს 30 ივნისს ერბილ და სავტამოდ და მობრჩილა პარტიას. სტალინის მიერ წარმტებულ ტერიტორიას სავტორი პარტიამ შეძლებდა განვიხილო ჩოგორყ პარტიას ჩოგორყ ანტიტერბის მისამოსივს მშარბოლო. ივადე ბოქოს ტერიტორიის ყველა იბიექტზე ანუ ერბოს მზადაღებება

17. გვ: 13 - ამის შესახებ იბ. წინა წერილებში "ივრია" 31,32,33 ვს სკობია ამის საგანგებო წერილის "რუსთა და ევრიაში" ივრია წიგნით მიმბაღლ ივრიაშით დაიბებება

18. გვ: 14 - გლობლისადმი სიმტყელიო სტალინის ფსიქოლოგიური წყვისა და კომპლექსების ვრწვარი "საზნისიბრის" ხასთას ავღუნს. სტალინის ტიპოლოგიური "ხასთალება" მაგრამ იგი "ანარბობარბივა" და "ანარბობარბივების" ეს "ანარბობის" საფრთ სოციალტერბი და განსაკუთრებით კომუნისტური ცნობიერების დესტრუქციული ბიოს ბრმა საფუძველია. ამ ანარბობაში ვაღსაღლა შიხის იმ შესაღ მდგომარბობას, რომელიც წინააღმდეგობის პიროვნების დაღლის და გამსობრივების პირობას. მასას სწორედ ამ შესაღ მდგომარბობის საფარდელია და მასობრივი კმეასა "პიროვნის იბიდელება", რომელიც ფარბობერ ვასაბობებასყ წინააღმდეგის დექტორი. სოციალტერბი და კომუნისტური ბედაღ, მასის ბღერი. გლობლისადმი (სხვაჯ, ჩოგორყ ყველა დაზარბენი კლასისადმი) სტალინის (და სხვათა, ივადე ბოქოს) ტენენზე და ყველა სხვა სოციალტერბი იღ კომუნისტურ ბედაღზე) და მოკლებულებმა სწორედ ამ "ანარბობის" არის გამოყველიო მის ყველაზე ფერი ტრბაქტურად საღისტერი "კლასობრივი" სიმტყელიოს და ბიხოს ფრბი

19. გვ: 11 - მტკაღ საყრდენლებია და სიმტკაბერტის იმ ფაქტი, რომ საკანონიერო კომუნისტურმა პარტიამ მასის "ცენტრალური კომიტეტის" საშვილის განხვედებამა სავთი რამ შესავაზა ამობიერებებს. - პარტიულ სავთი შედებუმა შეყვანელი იქნენ არა მარტო საკანონიერო კომპარტის წევრები, არამედ უპარტიოებოც (ხაზგამსა ჩემბა-ბი) - იბ. კომუნიტი" 8 სკვირ 1990

20. გვ: 15 - ბრშვილის და "ლევოს" ისტორია იმ პერიოდის "სოციალებს". სოციალებს და ერბოს სოციალებებს ახლად სიმტყელია აქვს. ამბიო იმენს მავსიო ახალაზრდობისა და პიროვნებულობის ისტორიულად იყვის, მაგრამ ამკარა, რომ იგი არსებებს და არა მარტო იბიდელოლ-ფსიქოლოგიური ფუნქციის წინააღდგენს.

21. გვ: 15 - არ ფნდა იქნას აჩულო ფრთიერბის სისტემის წარმტებო საერაობრისო ასპარზეზე. მის მიერ იმ რვიობრბის ფიხის მიკლებმა, რომლებზედაც ამსობღს ანუ ფრენობა - ფრიაკასა და ლაინფრე ამკარაშია (ერბ კრამბა). ანუ კრბის კრბისმა და მტკავსმა პრსობრბამთ ფნდა დაკვირბილის მტკა ლეიფობრბა: ამერიკელებმა კლბით ქვა ამარღულ ბრშვილს. (და რ სხვა). ფრმბალიზმი უბნისოციალტორბი და რწირად "ესტალინიზაციამა" შესანიშნავი დასტური იყო სწორედ ბიონაციონალიზმიტერბი რადისტერი სტრატეგისა და

"წარუბებულობა" (ანუ სინამდვილეში სისტემისპირის წარმტებმა) ერბოს ნიშნავდა რეალური წარმტების პირობები

22. გვ: 15 - სხვა, ისტორიულ. მახეზეზე ზვეთ ადგინებო; შაბინის, ავტობრბივის და სხვა ციტატებზე მოიხსენებს შამ; საეროოდ ეს ხვეთი კონვეტუალური სერაბისაღვის მტკაბრბოლოდი ბუნების გაჩეყვა ამნიშვნელობას, რაც ადვილად ითვისებს სოციალტორბიფილ ფაქტებს

23. გვ: 16 - ჩემი წერილების სათაური "ტრადიციარობის ჩინკარანია" სწორედ იმან გამოწეოა, რომ ჩემი შეხედულებით, სსტკამ ჩამდგენად იქარანია ვახილდა ფრჩხის შირი ღვინისბის ბეკარანია იყო სტალინიზმი. სტალინიზმისა - "ღვინა" და ბრშვილიზმი, შედებო იყო სტავანია და კლავ ახლი იქარანია ანუ ჩინკარანია სტალინიზმისა, რომლისყ მიკვა ახალი ბეკარანია - "პერსტროკა", რომელიდაც კვავო მუქნება სახობა

24. გვ: 16 - კარგებს სკობია საეროოდ სისტემის ფნიშენილოვანის სკობისა. სისტემის იბიდეღ მიტკაღ დასისტებო, ჩამდგენად შეძლება იგი მაგის საკობრივი კარბის მთლილოდ პარამადე ჩამდგენა XVIII ყრბობაზე, ლღ ტერიტორია" შევაკაშებულ ცნობობაზე. სტალინი ამბობს:

"На XVII съезде партии было

представлено 1.874. 488 членов партии. Если сравнить эти данные с данными о количестве членов партии представленных на предыдущем, XVII съезде партии, то получится, что за период от XVI съезда партии до XVII съезда в партию прибыло 600 т. новых членов партии. Партия не могла не почувствовать, что такой массовый наплыв в партию в условиях 1930-1933 годов является нездоровым и нежелательным расширением ее состава. партия знала, что в ее рядах идут не только честные и преданные, но и случайные люди, но и карьеристы, стремящиеся использовать знамя партии в своих личных целях. Партия не могла не знать, что она сильна не только количеством своих членов, но, прежде всего, их качеством. В связи с этим встал вопрос о регулировании состава партии. Было решено продолжить чистку членов партии и кандидатов, начатую еще в 1933 году, и она действительно была продолжена до мая 1935 года. Было решено, далее, прекратить прием в партию новых членов, и он действительно был прекращен вплоть до сентября 1936 года, причем прием в партию новых членов был возобновлен лишь 1 ноября 1936 года. Далее, в связи с злодейским убийством тов. Кирова, свидетельствовал яшом том, что в партии имеются немало подозрительных элементов, было решено провести проверку и обмен партийных документов, причем то и другое было закончено лишь к сентябрю 1936 года. Только после этого был открыт прием в партию новых членов и кандидатов. В результате всех этих мероприятий партия обоблала того, что она очистила свои ряды от случайных, пассивных, карьеристских и прямо враждебных элементов, отбрав наиболее стойких и преданных людей. Нельзя сказать, что чистка проведена была без серьезных ошибок. К сожалению ошибок оказалось больше, чем можно было предполагать. Несомненно, что нам не придется больше пользоваться методом массовой чистки. Но чистка 1933-1936 гг. была неизбежна и она в основном дала положительные результаты. На

настоящем XVIII съезде представлено около 1.600 тысяч членов партии, т. е. на 270 тысяч членов партии меньше, чем на XVII съезде. Но в этом нет ничего плохого. Наоборот, это - к лучшему, ибо партия укрепляется тем, что очищает себя от скверны. Партия у нас теперь несколько меньше по количеству ее членов, но зато она лучше по качеству. Это большое достижение...

В результате принятых мероприятий мы имеем теперь вместо 2 союзных республик 11 союзных республик, вместо 14 наркоматов СССР щё наркомата, вместо зь краев и областей 110 краев и областей, вместо 2.559 городских и сельских районов 3.815. Соответственно с этим в системе руководящих органов партии имеется теперь 11 центральных комитетов во главе с ЦК ВКП(б), 6 краевых комитетов 104 областных комитета, щь окружных комитетов, 212 общегородских комитетов, 336 городских районных комитетов и 113.060 первичных партийных организаций... Я уже не говорю о том, что разукрупнение организаций дало возможность выдвинуть на руководящую работу сотни и тысячи новых людей. Это тоже большое достижение.

Кадры партии - это командный состав партии, а так как наша партия стоит у власти, - они являются также командным составом руководящих государственных органов...

В Центральном Комитете партии имеются данные, из которых видно, что за отчетный период партия сумела выдвинуть на руководящие посты по государственной и партийной линии более 5з тысяч молодых большевиков, партийных и примыкающих к партии, из них 20% женщин. В чем состоит теперь задача?

Задача состоит в том, чтобы взять полностью в одни руки дело подбора кадров снизу доверху и поднять его на должную, научную, большевистскую высоту.

Для этого необходимо покончить с расщеплением дела изучения, выдвигения и подбора кадров по разным отделам и секторам, сосредоточив его в одном месте. Таким местом должно быть Управление кадров в составе ЦК ВКП (б) и соответствующий отдел кадров в составе каждой республиканской, краевой и областной партийной организации!

ჩვენს პარტიას სტალინის მერე წარმოცვლილი სტრატეგია სისტემის გაძლიერებას ავსტრფრებს ჩვენს მისაზრებას, რომ სტალინის სისტემა ჩვერსეულ სისტემას წარმოადგენდა. ამასთანავე შეიძლება მხედველობაში კრიტიკიზმი მოვყვა "სისტემის ისტორიაში" - ამერიკიდან სისტემის პერიპეტეზიები, გაძლიერება თუ შესუსტება, "სტალინიზაცია" თუ დესტალინიზაცია" ამ კრიტიკიზმი უნდა იქნას შემოწმებული და ამ კრიტიკიზმის მიმართ გააზრებული. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ამ პირობების, როდესაც სისტემა სტალინის კარგე დარჩა და ყოველ მის წამამართველს აქვს პრეტენზია სტალინიზმის კარგაქნისაზე ჩაღაც ახალ სისტემაში ამ ჩარეკქმებას პრეტენზიას ყველაზე მეათეი მკაცრობით წარმოადგენს ვიზიზაციისა და მისი აპარატის შივრ განხორციელებული "პერსპერტივისა" და "გლანტინისტ" ის სტრატეგია.

25. გვ. 17 - ბრეჟნევილი აქვს ეს გამკველობის სისტემა განაღმზღველი თავის დეპრეზიზში ღღ ჩვის ასტროიკოს კლიოჩკისის, ხხ აგრეთვე მისი ბრეჟნევილი "ბიოანსკია ღღმა რეპრეზიზი ჩვის"...

26. გვ. 18 - ამერიკელი მკვლევარი პრიფ მარშალი ა გოლდმანი წერს: "When a government goes without a major change in leadership, as Breznev's did for eighteen years, particularly when that government is a conservative one, there is likely to be a pent-up need for far-ranging adjustments. Soviet policies, as we have observed, have not kept up with time, particularly in the economic field. And policy paralysis has undoubtedly bottled up and frustrated numerous power-seekers. With Breznev gone, there is likely to be a power and policy struggle..... Because change tends to be such a foreign and disruptive phenomenon, it is not welcome. One reflection of this is how long rulers in both Russia and the Soviet Union have held on to their power. Not surprisingly, recent leaders have had reigns that were as long as those of the czars, if not longer. Consider that with the exception of a short period after Stalin's death, there were only four leaders in the Soviet Union in over sixty-five years of power. That means that each leader had an average reign of approximately sixteen years. In democracy, a tenure of sixteen years for one leader, much less four leaders, is a rarity. Unfortunately, the lack of frequent change creates its own lack of dynamic. Infrequent and long-delayed change often sets off an overreaction. The more frequent and regular it is, the more likely it is that the disparity between the bulk of the ins and the bulk of the outs will be a small one. Of course there will always be those on the far extreme who will probably never be satisfied by any change that satisfies the middle. Nonetheless with more frequent change, there is a greater likelihood that the fringe groups will remain weak and inconsequential..."

The industrial revolution meant that money, not land, was likely to have a greater effect on social status... By its very nature, the industrial revolution generated an anomalous need for talented people." - Marshall I. Goldman " USSR in CRISIS (The failure of an Economic system) pp. 12-14. W.W. Norton & company. NY-London 1983.

27. გვ. 18 - სხვებს "უკონიკია" სრულიად გარკვეული პირი აქვს, რომელიც დეკავიზიზებულია ანა თვით წარმოებასთან ან მიმზინგობასთან თუ სრულიდ განაწილებასთან ჩასწრსებას, ანაშუ კაპიტალიზიზებასთან. ამ გავებით უკონიკია ამასათვის მხოლოდ კაპიტალიზტური ეპოქის და კაპიტალიზტური წარმოებას დეკავიზიზებულს წარმოებაში ფულის განწყვებელ დაზღვეებასთან და წარმოების გაუართობასთან უკონიკიურობის გავზნისათვის ამას არსებითი მნიშვნელობა აქვს იქ სადა წარმოება ან ექვემდებარება ამ პრინციპს ანუ უკონიკიუტური წიხია გვაქვს ცხადი უნდა თვის, რომ ჩვენს მუხედველობაში აწყობილია დეკავიკაპიტალიზამდე არსებული ისტორიული წიხია არ არის უკონიკიუტური. არაერთგვარაა აღვნიშნავ, რომ ამეკოლოგური სისტემის უკონიკია არა აქვს იგიულითეორი სისტემა, რომელიც ასტრუქტურული და სამომავლო დოზრმადევა აუბელებს ეს დოზრმადევა ამ მასელებს "მუხედველად" დავგვებლ მრისეებას და კახიხებს წარმოადგენენ ამ სისტემაში დეკავიკაპიტალიზტის კონსტრუქტულსა და ამეფთეორი მიქმედებას ამიტივტი ჩოდესაც საუბარია ტრატალიკარული სისტემის (კომუნისტური) უკონიკიუტუ (და მიოვიტრეს ამ უკონიკიუტის "კრისისუ") ნაილად უნდა გვეჩიხებს გავგებელი რაზუა საუბარია ეს მთი უფრი

სასწავლებელში (1902-1904) პოდპორუჩიკის ხარისხით
 ვისასწავრობდი ჯერ 15 საპატიოთა (შესწავრეთა)
 ბატალიონში ქ. ვარშავაში(1904-1905 წწ.). შემდეგ
 გადმოვიყვანიდი ვივაჯი თბილისში მე-2 შესწავრეთის
 ბატალიონში (1905 - 1907 წწ.).

1905 წ. გაბარებულხარეულ რეგულაციის დროს
 ჩამოვედი ვარშავიდან თბილისში. სწავც იდგა
 კაკასისის მე-2 შესწავრეთის ბატალიონი, ვაგზლის
 პირდაპირ. ბატალიონი იყო გასული ღბგებრად
 თინათში იქ დაძმებდა შემამარწუნებელი ამბავი: წინა
 ღამეს ღბგერის ერო ოფიცერის კარავში აღმოჩინეს
 მოსახლეობაში შტაბის კაბიტანი. აკუნწული ნაწილ-
 ნაწილად. დაჯესწარი ბატალიონის ოფიცერთა
 კრებულს. რომელზედაც ბებგობდნენ და იძიებდნენ
 შეკვლევის ვინაობის კვალს. ერთმა უფროსმა
 ოფიცერმა განაცხადა. რომ შეკვლელი ადგილობრივ
 მოსახლეობაში უნდა მოიძებნოს... ცნობილია, რომ
 აქაურ მივებში ცხოვრებენ ვეღური ზვკსურები... ეს
 მათი საქმეა. - ვინ იცნობს ამ შხარეს და ზღდეს? -
 დაკვითხა ბატალიონის ქომანდირი ისაიავიკის
 ოფიცერთა კრებას. ვეუდა სდუმიდა. მე ბავიე ხელი. -
 ბრძანეო თავდო ვანანაჲ. აღბათ როგორც ქართველს
 ოქვენ გვეოდინებათ აქაურ ზღდის სენ-ჩეველებანი -
 სოქვა ქომანდირიმა - პოდპოლკოვნიკ კისილიოვის
 დაზარალებმა ამ საზოზღარ შეკვლეობაში აქაურ
 მცხოვრებს ზვკსურების სრულიად უსაფუჯლოა. ეს
 ქართული ტიპი მჭელი დროიდან გნოქმულია თბვისი
 ამავი რანინგული ტრადიციებით და კატელქსებით
 ბაკუნება აღაშინანსა მათი ხელთობა არ არის.
 შეკვლევის კვალი შეგინა ჩვენს ღბგერში უნდა
 ვეპოთო. - ამტუღდარ კამათში კომანდირიმა ისაყერმა
 მხარი დაშიკოტი. - ამ ხალხზე მეც ასე გამივიაო.
 რამდენიმე დღის შემდეგ ღბგერის გარედ
 უნდარბებმა აღმოაჩინეს სისხლში გასურული
 სპაითონის ცული. ზედ ამოტორილმა ნომერმა
 გამოაჩინა მისი პატრონი - უნტეროფიცერი.
 ბაქცეული შვაი ღბგერიდან.

ეს იყო პირველი ჩემი გაბედული
 გამოსარჩლება ქართველობისა. მე ვივაჯი მამინ 21
 წლისა და ამ ამბავმა ჩემზე მეტად ღრმად კვალი
 დასტოვა და პიერიდან ჩემმა საერთო ღბგერადღერ
 სულისკვობამა ერთგულ-რეგულაციურ შოქმედებში
 გზას დაუოიო.

* * *

ამ შეკვლეობის შემდეგ ჩვენი ბატალიონი.
 როგორც არა სპაიედო. თანავის ღბგერიდან
 დაბრუნებისას, სამხედრო გებერნატორმა გენერალ
 გრანსნიკმა. თბილისში არ შეუშვა. დაბუნდა სოფ.
 დილოში. აქედან მალე გაგებზავნეს ქ. ერსში. აქ
 მოგვიწერო ცნობილ ოქტომბრის 1905 წ.

მანიფესტმა. სახელმწიფო დუმის მოწვევა
 ამინსტითი და სხვა. ჩვენი ბატალიონი დაბრუნეს
 თბილისში. მაგრამ რეგულაციური მოძრაობა
 სხვროდ უფრო გაძლიერდა ჯბრში. მღვლებრებმა
 შოედო კავკასიის მხარესაც გაბზირდა სამხედრო
 ნაწილებში ოფიცერთა შეკვლეობანი.

თბილისში დაიწყო რეგულაციონერების ძებნა.
 დატერები. პოლიციამ და უნდარბერიამ ვრო ღამეს
 ალუბა შემოარტყეს დიდებუს. სწავც მათი ცნობით
 იმაღებობა საზღვარგარეთიდან ჩამოსული ერთ
 ერთი მათი მეუბური. ჩვენი ოჯახი ბინადრობდა
 მიხეილის პროსპექტის ერთ გვერდულ პასკევიჩის
 ქუჩაზე. ჩემმა დეიამ. მარია ვახტანგოვანა
 მახაზღისამ. მოხვავ დაჯმარებოდი ნ. ყორდნანის
 ოჯახს. რომელც დიდებუნი სცხოვრობდა. მე
 დამოხე ერთი ჩემი თათბი ბასკევიჩის ქუჩაზე. სადაც
 გადმოვიდნენ ნ. ყორდნანის ცული ინა ივანოვანა
 თავისი ორი ბატარა ბავშვით (ქბლ-ვაჟით), თან ორი
 მოსამსახურე მღვებდით. ბებია ბაბე გვეკვრებული
 იყო. რომ სოციალისტ ნ. ყორდნანის ოჯახს ორი
 მოსამსახურე თან ახლდა. დაკუუნე მათ დარჯებო
 ორი ჩემი "დენშეიკი"-სახორბები. ნ. ყორდნანის შავ
 სთავაღებში სშირად ვსტუმრებობდა თავის ოჯახს.
 მხოლოდ ერთხელ და გამოველდე შეჯხედი და
 გავეცინა მას. მადლობა გამომცხადა. ორი კვირა
 ვუარბულებოდა მე და ორი "დენშეიკი" მათ. სანამ
 ახალი და სანდო ბინა არ მონახეს.

1906 წ. საერთოდ რეგულაციურ მოძრაობას უცბად
 დაბტუერდა ბტუხილი თათარ-სომეხთა შორის
 ვრომანეთის ქელტა. დაიწყო ბაქოში და მალე
 შოედო სხვა მხარეებს. სწავც სომეხთა და თათრების
 შეზობლად ცხოვრობდნენ. მათი ომი თბილისის
 კარსსაც შობდაც. მეფის ნაცვალი გრამმა
 ვორონცოვმა დაშინებულმა ამ ამბით. ბგროვე
 ჯარის ნაკლებობით და ზოგი მათ ნაწილი
 ბარსამიედობით. მოიწევა დაშმარეთ თათარ სომეხთა
 შეტბების ჩასაქობად ადგილობრივი ძალები
 მუშაობა ბანაკიდან. განსაკუთრებით ქართველ
 სოციალ-დემოკრატების ორგანიზაციისა და უბრძანა
 თბილისის არსენალს მათვის 300 ბერდნეის მიცემა.
 ეს განკარგულხარე ვორონცოვის არ მოეწონათ
 თბილისის გარნიზონის შემარჯევი ოფიცერებს და
 სამხედრო შტაბს და მათ მოიწევის ოფიცერთა
 კრება თბილისში მდგარ სამხედრო ნაწილებსაცან
 ორ-ორი დელეგატის დაბატუებებით. ჩემი
 ბატალიონისაცან წავედით მე და პოდპორუჩიკი
 ზენკევიჩი. სამხედრო შტაბის დარბაზი გატერილი
 იყო ვეულა ჯურის და ხარისხის ოფიცრებით.
 მგედას. სწავც პრეზიდეუმი იჯდა. გარშეშორტუნენ
 ნიუგეგორდის კავალერიის პოლიცო ოფიცრები:
 სპორატორო ანასველი "ტბაურტკა" და მისთან
 მისასველელი თან მათ ხელში იყო... ორბატორები

ზედოზედ ჰეიგზანდენ იმ ბრძანებას შევის
 ნაცვალისა და მოითხოვენ მის განაბილებას.
 ჩავეწერე შეც... გარემოხვედეს... საბიროს ბრ
 მოეწინაო. და როგორც კი თავმჯდომარემ
 დამასახელა, ზურგმეჭყევით შემეკრეს გზა...
 მაღალი და რისიანი ხმით მივაძახე: ვთხოვო გზა
 მომეცო - და ჩაგბიდე ხელი ხმალი... დანახეს სუც
 და ჩემი განახლებული სახეც - და მარნევე გამხსნეს
 მისხაბლი გზა ტაბურეტისაკენ". რომელზედაც
 სწრაფად ავხტი და მოკლეთ შეეუფალე კრებას:

- ბ. ბ. ოფიცრებო! შეტად გასაყვირებლია, რომ
 ჩემ წინა გამოსული ქველბა ორანტორები
 მოითხოვენ ნამესტნიკის ბრძანების გაკუქებას და
 არაყინ ბრ მოიფიქრა, რომ ეს კავკასიის
 ოფიცრებისათვის უდიდესი სკანდალია. ჯერ ერთი
 რომ ეს სრული დაღრმევება მხედრული
 დისციპლინისა შევის ნაცვალის მიმართ. და მეორე
 ისა, რომ კავკასიური მხედრობა თურმე დაუშინებია
 300 ბერდენკა ოფიცს მიეცმა მოხალისე მუშაობა
 ორგანიზაციისათვის. რომელიც ჩვენ დამხმარეთ
 გამოდის თითარ-სომეხობა სისხლიან ელექტის
 შესანატრებლად! კავკასიის საბირობა სხეული
 მოვიბოვო, რომ ბრ იუოს გამოტანილი მუფის
 ნაცვლის აღნიშნულ ბრძანების საწინააღმდეგო
 რუხოლდები. ვსოქვი ეს ჩემებურ აწეულ
 ტუმბორამენტით და ჩამოვხტი სკამიდან. აქედან
 იქედან გაისმა ხმები: მართალია. მართალია! რომ
 გავშორდა მგებდას. მომკვება მაღალი ტანის
 ღამაზნი სანის ბრტილერიის ოფიცერი და ხელი
 მკერაბი ჩამორთმევიო დაბაღ ხმით ქართულად
 მიბრბა: უოჩად, უოჩად! - ეს იყო ბრტილერიის
 კაპიტანი კოტე აბხაზი. ბოლოს ქართველებს მიუბა
 თოფები. მათ ბრძანებდად შეასრულეს დაპირება და
 არამ თუ შეაჩერეს მათი შეტაკებანი თბილისში.
 არამედ შეარბევს ორივე მკომარი მხარე თითბრ
 მიღების და სომეხ მღვდლებს დახმარებით.

მაგრამ ახლად ეს ომი გამჭვივარდად
 ულისხვეუტლოში (განჯაში) სხადც მან მიიღო მძიმე
 ხასიათი.

განჯის ადმინისტრაციის დასახმარებლად
 ახლად სასწრაფოდ გამოგზავნა ჩვენი ორივე საბირობა
 ბატალიონი. ვნარა დაგვხვდა ორ საბიურობო ბანაკად
 დაუყოფილი: სომხურ და თათრულ. მათ შუა გავდიოდ
 ვანიერი გამხმარი კალამოტი "განჯისკას" ქულისა.
 რომლის ნაბიბრებზე გაბორილ სამამარ ოხრილებში
 ისხდნენ უკლამდე შეიარაღებული თათრები და
 სომხები. ჩვენი ბატალიონების ჩამოსვლამდე დღე
 დაღამ და ოხრილებიდან ვრთმანეთა სურეუბ ტყუობა
 ბურიდენ და კარგა ბეურ დაკრილ დახოცულებს
 ორივე მხარე ითვლიდა. ბირველივე დღეს |
 ბატალიონი სომხების მხარეს ჩადგა. მე-2 კი
 თათრებისა. მაშინადაც მხარეუბთან შორივებით

ოხრილებიდან შეიარაღებული ხალხი გავისტუმრე
 და შეეუფდეით მათ სისხლიან კონფლიქტის
 დეკორაციას. ხანგრძლივი მოლაპარაკების შემდეგ.
 რომელიც დატევიდა კაპიტან შახზულატოვს და შე.
 პოლბორუჩე ვანჩაძეს, ორივე მხარე დაეყოლიეთ
 შესარიგებლად კომისიის დანარსებაზე, რომელიც
 საბოლოოდ შედგა: ექვს ექვსი დელეგატი სომეხ და
 თათრებისაგან და ექვსი სამხედრო პირისაგან
 პოლკოვნიკ ისავეიის თავმჯდომარეობით და
 პოლბორუჩე ვანჩაძის მდივანობით. თათრებმა და
 სომხებმა დელეგაციისში წარგზავნეს თავისი
 პასუხისმგებელი მეთაურები - ისმაილ ხან ზოიხანის
 (ჩამომავალი ჯავახტ განჯის ხანისა) და მელიქ
 ბეგლარიანი (ჩამომავალი განჯის მელიქებისა).
 როგორც იყო, ჩამოადრინე ცხარე სხდომების
 შემდეგ, ორივე მხარე მოეწივებო და შეეწირგეთ.
 ხელის ერთმანეთისთვის ჩამორთმევიო. აზერბაიჯანის
 შუა გულში სომეხ-თათრის შორის სისხლის ღერა
 შეჩერებულ იქნა.

* * *

ამავე 1906 წელს ჩაისახა სამხედრო
 პოლიტიკური ორგანიზაცია "კავკასიის ოფიცერთა
 კავშირის" სახელით, რომელიც ისახავდა მიზნად
 რუსეთში "კონსტიტუციური მინარქიის"
 განმტკიცებას. მისი დაზარალებული იყვნენ:
 კაპიტან-ინფინტრი ზგოსკინი (ჩამომავალი ცნობილ
 რუს მწერლისა), პორბორუჩეები: ვანჩაძე, ბელოვი,
 ზენკეიერი, მიქელაძე, დაიწერა კავშირის მოწოდების
 პროკლამაციები. მისი დაბეჭდვა შე დაქვევდა
 სანადულო ქართულ სტამბაში. მივამართე ნოე
 უორდნანის. მან დაბეჭდვინა 500 ცალი, და თვითონ
 პირადად ჩავგაბარა მე და მიქელაძეს ს.-დ. განჯის
 ბინაზე "ნაბურეჩეასას" ქუჩაზე. ჩვენ კავშირში ერთ
 ოფის ბოლოს უკვე ითვლებოდა 100-დე ოფიცერი
 ევლად ჯური იბრანისა და ხარისხისა. მათ შორის
 კაპიტანი ვაშაქიძე, შემდეგ ცნობილი გმირი,
 რომელმაც 1914 წელს დატევიდა მთელი შტაბი.
 შემოკრილ ამიერკავკასიაში, თურქის ჯარისა.
 თურქებმა მას დააჩქევს "შაიტან კაპიტან".
 პროკლამაციები ერთ და იმავე დღეს სხვა და სხვა
 კავკასიის ქალაქებიდან დაეგზავნა დაწეული
 ნამესტნიკიდან და სამხედრო შტაბიდან კავკასიის
 ჯარის ევლად უფრის ოფიცრებს. მათი გატყვევება
 თვით ჯარში. რომელიც თავმოყრილი იყო
 მანიოვრებზე ალექსანდროპოლის პლაცდარმზე. მე
 ვიკისრე. ერთ დღეს ჩემი "დენშიკიო" კასლერი-თ
 გავუმტხარეთ ალექსანდროპოლში. სხადც ღავერად
 იმეოფებოდა ჩვენი საბირობა ბრიგად. თან მიქრონდა
 გატყვეული პროკლამაციებით ბალიონი.
 ალექსანდროპოლის სხადგურამდე. სხადც მატარებელი
 ძალიან უკლებს სისიწრაფეს. გზათ კასლერი
 ჩამოხტა მატარებელიდან ბალიონი ხელში და

ბირდებით გასწვია ლაგერებისაკენ. ამით სარგობა აღექვსანდროპოლის ქანდაკების საფორთხე ავილებული იყო. სარგობიდან რომ ჩავედი ლაგერში დავინახე, რომ ჩემ კარავთან კასლერს თურმე სამოკარი დაუდგამს და ჩაის ამზადებს. - რა უნავი ბალიში, კასლერი? - იყო ბიჭოვლი ჩემი კიოხა. - თქვენი ბიჭონკვადლები. ბალიშის ბილი აქ არი. მაგრამ მისი "შინგულე" შთაღებ ვაგასდავ. დღეს კავკასიის შთელი ჯარი გამოსულია მანოკრებზე და მათ შთავარი სამამორუტო ჯვარედინ ტყეებზე დატარებდა. რომ მანოკრებიდან დაბრუნდებთან ოგიონი დაბრუნებენ და აღარ მოგვირედახ ზრუნვა მათი დაბრუნებისათვის - მიმასუსხა ურთგულ მოსამსახურე.

ჩვენი "კავშირის" მეთაურთა შორის სრული თანხმობა სუფუვდა. რეკოლუციის გზით შევიცლი იმპერიის რეპორტიური რევიზიისა ლიბერალულ დემოკრატიულზე. ამ საქცილის თაობაზე მუდამ გეჟონდა სანიტარესკო კანაით და ბჭობა. ერთხელ შევიბრებე ხუმრობით დამეკითხნენ: - ჩვენ რუსი ოფიცერი რეკოლუციონერების როლში ექმსახურებთი რუსეთის ბედნიერებას, თავისუფლებას. შენ, ქარიველო, ვისდა ემასხურები? - საქართველოს განთავისუფლებას! - მივეუბნე ბასუხად შეგობარ რუსებს - მამ ურთი გზა გვაქვს ჯერ ხნობით - მიმასუსხა ერთმა. - დიას, მერე დავემორღებთ - მოუტუბერი სიტყვა მომასუსხეს.

* * *

"კავშირის" მოქმედებას თავიდანვე შეადგენდა მისი მიზნების პროპაგანდა კავკასიის ოფიცერთა საზოგადოებაში და მათი სპეციალური ჯარშიც. იგი შეტრდ ლიბერალური ხასიათისა იყო. მაგრამ რეპქციონერებისთვის ჩვენი ლიბერალიზმი, რომელიც გამოიხატებოდა ლმობიერ დამოკიდებულებაში ჯარისკაცებისსადმი, როგორც კერძალა რუსულ უნარის ლანძვარ-გინებისა, მითი ბატა. გადამეტებული დასტრებება და სხვა. მათ წრეებში რეკოლუციონერ მოქმედებით ითვლებოდან. დაბრმავებული არ ხედავდნენ და არ გრძნობდნენ, რომ სპერიოდ ნამდვილი რეკოლუციონერი ატმოსფერო მიიღეს რუსეთის სოფცრეზე გამყვებული უსათორე გამოიღვებს ნათოფს ჩვეს სანხელრო ნაწილებშიც. მართლდაც ჩვენ მუშა საბიორობა ბატალიონში განჩდა რეკოლუციონერი "იანკიკა". რომელიც ამზადებდა საბიორობა ბჯანუებას. მაგრამ შეტრდ ფარულად. ამ დროს მე ვივიოფებოდი ავადმყოფი აღუქმსანდროპოლის სპხელრო მკვინბალიში. ერთ საღამოს ჩემთან განჩდა უნტურ ოფიცერი სხალაქე. მან ადვლუვებით გადმომიცა. რომ ამჟვე ღამეს საბიორობო აბიორობუნ იარალით ბჯანუებას და ზოგი ერთი ოფიცრების დხხოცვას... მაშინდავე სანწრადფოდ. ნახევარდ ჩაცმული,

ღაზარეთის ხალაბით გავემურულავკრისსაკენ. რომელიც ღრმა დვლში იყო მოქცეული. რომ მივეახლოვი მის სახლბარს თუქმა ხნელოდა. მაგრამ აქვე იქიდან შესმოდა მოძრაობა კავალერიისა, არტილერიისა და სხვა. მივხედი რომ ბჯანუება გემუშლია და ახლბ ეს ჯარები ადუჯა არტავინ ჩვეს ღაგერს. როგორც იყო შემუქნივლად მივაღწევა ლავკრს და შევიტრდ უცრად ერთ კარავში. სხადც ხმალაქის ჩვენებით უნდა უოფილიყო ბჯანუებულობა მოავარი შტაბი. ჩვეს დანახვაზე უველბ ფხზე წამოხტა. - რას შერეობი თქვე უგუნერებო? ხელავე დამშალვით... მთლად შემორტუქმული ხარ ჯარეული... ერთი თოფის გასროლბ აქედან და მთელი ღაგერი ზარბახუნებით მიქსითან იქნება გასწორებული. - დამაჯერეს. და მოუწოდეს უველბს თავის კარავებისსაკენ წახსულიყვნენ. დილბ ბარიანად, მართლადც. დავინახე, რომ გარშემორტუქმულ მდლობობედან ღაგერზე დამიხენეულია ზარბახუნები. ტუციისმერქვევლები და ქვეითა ჯარის თოფები. ცოტა ხნის შემდეგ გიხსმა სხამალბი ბრძანება ეტხევიციის გენერლისა: - დაბერეთ იარალი და უბარალო დამქვერავით ღაგერის წინ. თორემ მოგსმობი არტილერიის ცეცხლით - ერთსანაში ბატალიონს ჩამოართვეს მთლად იარალი და ენდარბმება 80 ჯარისკაცი დანახტიმდნი. ოფიცრთა წრეშიც დაიწვეს გამოთობა. მაგრამ რავის არავითარი სხბუთი ვერ მოუნახეს ამ საქმის მონაწილეობისა. თუმცა ჩემზე უკვე ეტხები ჰქონდათ მაგრამ გიბგეს იმ ღამის ჩემი მხსნელი როლი და აბლობ ვეღარ გებავდეს ამ ეტხების ვისმეთვის განხიარება და ჩემად იუჯენ...

1907 წ. - მაგრამ მე მარჯვენე რეპქციონერი მონარქისტები. მიუხედვამ იმისა, რომ ვისხენი მათი თაქები რუს საღდობითა სასიყვდილო კლანტუბიდან, ჩვენი ოფიცრების ლიბერალური ნაწილის. განსაკურობითი ჩემს მიმართ, დაბულელებს არ ურიდებოდა.

ჩვენ კომანდირს მოუვიდა თბილისიდან საშხედრო გუბერნატორ გენერალ გიარსნოვიცისგან დაბარება, რომლითაც იგი მიწვევდა შტაბში. რამოდენიმე მეგობრის თანხლებით ვეისვტკოლის სარგურზე ველოდებოდი თბილისისაკენ მიმავალ ბაქოს მატარებელს... უკვე 11. 1/2 სანთი იყო. მატარებელი 12 სანთზე მოველოდებოდი. შევუტრბან. უკანასკნელად დავინის ტიქილი ხელში. მიუხეობოდნენ და მისურვებდნენ გიარსნოვის მრისხანე კლანტუბიდან თავის დაღწევის. ვებად ზედ წბგადგბ სარგურის ტელეგრაფისტტი დემეშიო ხელში: დღეს დილის 11 სანთზე ბბრიატინესკის დაღმაროზე გენერალი გიარსნოვი მოკლულ იქნა ბბმბით - მივახბლოვი ურთმანოს უსიტევიდ ტიქები

და ამ სენსაციური ამბით უველანი დატბურდი უკან.
 დასასრული ჩემი ამ თავგადასავლისა იყო:
 მანც დაბრალებული "ტაკასისი ოფიცერთა
 კავშირის" და კავკასიის შესწავლეთა ბატალიონის
 ბუნებების მონაწილეობაში. 1907 წ. ზაფხულს.
 გაღვაწილი ვიყავი დალესტანში, ქ. თეიმურაზის მუხრანის
 სამხედრო სანიტარო რესტანციასზე (ამ ამბების
 თაობაზე იხილეთ ჩემ არქივში რუსული წიგნი: (B. H.)
 Биркин "Осиное гнездо. Берлин 1930)
 თანახმად ჩემი სურვილისა დაბოთნილი ვიყავი
 რუსეთის სამხედრო სამსახურიდან 10-VIII-1907 წ. და
 დატბურდი თავისუფალი თბილისში.

* * *

1907 წ. 7 სექტემბერს დავესწარი
 კვრადგულად მოკლულ იმის ტყვეებათს ჩამოსვენებას
 სპეტარმოდან. მის ცხედარს ვერაზე აუარაბული
 ქართველობა დახვდა მრავალი სამღვდლოებით. მე
 ვიდექი ბირამბორ აღმართულ ტრიბუნისა. სიდიდანც
 სიხშირედ ქართველ ორატორთა დიდი გლეჯის და
 მწუხარების სიტყვები. უველანზე დღეს
 შთანბვლილებ ჩემზე დასტოვა მიხეილ წერეთლის
 გაბეჯულმა სიტყვამ. წ. წერეთელს პირველად
 გაეცინა მოკლული იმის ტყვეებათს კუბოსთან.
 ამან საზოგადოებრივ განმარტებებს ჩემი ბრძოლის
 წაბლით საქართველოს განთავისუფლებების
 რუსეთისაგან და შემდეგ წლებში მჭიდროდ
 დაეკავშირება წ. წერეთელთან.

1908 წ. შევირთე თამარ დავითის ასული
 ციციშვილი. სოფ. ჭყვიშო ნიხანსიდან.

1909-10 წწ. ვებმები ქართულ საზოგადოებრივ
 და ეროვნულ მუშაობაში. კვლავ შევისწავლე
 საქმოდ დაეწიეუბული ქართული ენა და
 მონაწილეობას ვიღებ სასოფლო-სამეურნეო და
 საკრედიტო კომპერაციის საქმიანობაში. ვანარსებ ს.
 დიდი ლილოში ბირკულ "შერქვეთა ამხანაგობა
 "ლილოს" და საკრედიტო ბანკებს დიდი ლილოში და
 ოთხისში (ქუჩის ზეობა). ამავე წლიდან მომწვეული ვარ
 ინსტრუქტორად ქართულ სთავად-აზნაურთა
 საბავაშვო კომისიაში. რომელსაც
 დაეკავებული ჰქონდა ბრძოლა უცხოელთა
 კოლონიზაციისთან. ჩემი თბოსნობით განხორციელდა
 ბირკული ცდა მიწის პარცელაციისა (წერილ
 წერილ ნაკრებებ დაუთვა) და ქართველ გლეხების
 დასახლებას თბილისის ქართულ საბავაშვო-მამულ
 ბანკის მამულში. რუსულ სოფ. ბრეჯუში. ვანგლისის
 ახლო. ამავე წლებში დაეწიე ბეჭედა წერილებისა
 ფედერალისტთა "სახალხო გაზეთში"
 კომპერაციასზე. მიწის საკითხზე. განსაკუთრებით
 კოლონიზაციის პრობლემის თაობაზე. ლიუდევი
 ბურგარდის წიგნი "ბრძოლის ბოლონელების თვის
 ბრძოლისათვის ბრუსიაში" ბირკულად მე
 გამოკვეთვენი ხსენებულ გაზეთში "დავით კახელის"

ფსევდონიმი.
 1910 წ. მაისში დაბეჭდა ქალიშვილი ირინე.
 1911 წ. ქართული სასოფლო-სამეურნეო
 საზოგადოების გამგეობა. რომლის წევრად ვიყავი.
 მგზავნი მეტერბურგში (შეგარეშე იოსებ
 ქობაიძემქუჩის ერთად) სრულიად რუსეთის წერილ
 საკრედიტო კომპერაციის ურილობაზე უკარნივლია
 ხმების დახმარებით მე და ქობაიძემქუჩის განველი
 კრებაზე რედაქციის. რომლის ძალით რუსეთის
 სახელმწიფო ბანკს უნდა გადაეცა საქართველოს
 კომპერაციის განსაზღვრებლად ერთი მილიონი
 მანეთი.

1912 წ. მე და რევაზ გაბაშვილი ვაბრსები
 უოველკვირულ ნაციონალისტურ ქურნალს
 "კლდე"-ს. მისი თანამონაწილენი თავიდან განხდენი:
 შ. ამიერჯობი. ალექსანდრე ვიფიშვი (ფრონელი). მის.
 ადამაშვილი-ჯავახიშვილი. ქურნალი "კლდე"
 განბეჯულად შეებრძოლა გამგეებულ საქართველოში
 სოციალისტურ ბრესს. ახილიად შეუბო მთელ რივ
 თანადროულ მწვავე აქტუალურ ეროვნულ
 საკითხებს. როგორც იყო - "მიწების მობილიზაცია".
 "თბილისის გუბერნიის განდამიჯენის პროექტი".
 "ხიზანის სკოლა". "ტირიფონის ველის
 ჩამორთმევის" განხრახვას და სხვა. აგრეთვე
 მისდევდა ცხარე კრიტიკას სოციალისტურ
 მიმართულებათა. განსაკუთრებით სოც-დემ.
 იდეოლოგიურ-ბრატქიკულ ანტიეროვნულ
 მიმართულებას მოქმედებას. "კლდეში" ვწერდი
 ზოგჯერ შეთხარებს. მუდამ აქტუალურ წერილებს.
 ფელეტონებს "დ. კახელის". "ეკალი"-ს
 ფსევდონიმებით. რედაქტორი ქურნალისა. რ.
 გაბაშვილი. უძველბორად მის საბოლქოეო ხანსათის
 საწილს.

1913 წ. დაბეჭდა მეორე ქალიშვილი ნათელა.
 1914-1915 წ-წ. დიდი ომის დაწეებისას. ქართველ
 თავად-აზნაურობის მარშლის თ-დ კონსტანტინე
 ნიკოლოზის ძის აბხაზის მოწოდებით ვიღებ
 მონაწილეობას "თბილისის ქართულ დრუჟინის"
 შედგენაში. რომლის უფროსად დაწინებულ იყო
 გენერალი ალექსანდრე ვანანაძე. შერქე მოლკოვიცი
 გიორგი კვანდერი და მე კი "დრუჟინის"
 ადიუტანტად. ასეთივე დრუჟინა: 4 ქვეითი ასეულ და
 ცხენოსან ასეულთაგან შემდგარი. შესდგა
 ქუთაისშიც. ამ ქართული დრუჟინების მოავარ
 დაწინებულბათა. თანახმად ქართულ საზოგადოების
 ფრულ სურვილისა. იყო ოსმალეთის ფრონტზე და
 მის ახლო მახლო მდებარე ქართველ მუსულმანების
 და შათ სოფლების რუს უზახს-სამხედროეობისგან. შათ
 რბევისაგან დაცვა ბაიომ-არტანუჯის ხაზზე. რაც
 ომეფე ქართულ რაზმებმა ბრწინებლად შესასრულეს.
 ამ ფრონტთან განვიდრე ჩვენ ქურნალს წერილებს
 სათაური: "ბჭარის კლდეებიდან - "კლდეს".

1915 წ. განახლებულ ვარკუნდები ფორსტიდან
და მოწვეული ვარ "საბრძოლველად კომისიის"
მდივანდ. ნაცვლად გარდაცვლილ ბლუქსანდრე
უფშეისან (ა. ფონდელი).

ამავე 1915 წელს "კლდის" ჯგუფს
უკუვამართებ სანჯღარ გარე არსებულ
"საქართველოს დამოუკიდებლობის კომიტეტს"
(უკნევან-ბერლინ-სტამბოლი). ოქტომბერში მე და რ.
განაშვილმა დასაკავშირებლად გავისტუმრეთ
გერმანიაში ლეიტენანტი ვლადიმერ
მინარიშვილი. იგი განაგრძობდა გერმანელების
საომარ ხანზე და განაცხადა "საქართველოს
განთავისუფლების კომიტეტს" ბერლინში
დაბლებანი თბილისიდან. სადაც უკვე ფარულად
არსებობდა ამ კომიტეტის ფილიალი და რომლის
წევრებან მე და რ. განაშვილი ვაიფლებოდით.
სამდენიმე თვის შემდეგ მინარიშვილი ბრუნდება
საქართველოში გიორგი შანაბელიანს ერთად
წუალქვეს ნავთი 38 და განაგრძობს მუშაობას
თბილისის კომიტეტში.

ამ წელსვე მიმართეს ქუთაისის
არქიმანდრიტი (მერემე მიტროპოლიტი) ნაზარი და
განმოჰყვეს 800 მანეთს უკვე დღიურ ეროვნულ
განჯეთის გამოცემისათვის. ამის შემდეგ სდგება
ახალგაზრდა ბატონოტ ნაციონალისტებისგან
დაჯგუფება (სანდრო შანაშვილი, რ. განაშვილი, გ.
ჯანაშია, სმირდონი კვიციანი, შიხ. ბრძანაშვილი-
ჯავახიშვილი, შალვა ამირჯვანი, კოტე მუხაშვილი
და სხვ.) და გამოცემა. დახურულ "კლდის"
ნაცვლად უკვე დღიურ ქართულ ეროვნულ განჯეთს
"საქართველოს" სხვალეთი. ამ მის ჯგუფის
დაბლებიში მივმართე თხოვნით ქართლ-კახეთის
თავადაზნაურთან დეპუტატთან სკრებულთან
დახმარებასათვის. რომელმაც "უთონმად და
უბრობად" განდომდა 5000 მანეთი.

1916 წ. ზფხულში წუალქვეს ნავთი 38
საიდუმლოთი ჩამოსულმა გ. შანაბელმა
საქართველოში განამტკიცა ჩუენი "თბილისის
კომიტეტის" მოქმედების დაკავშირება სანჯღარ
გარეთიან და დაკვევალა ამიერიდან გერმანულ
წუალქვეს ნავთის დახვედრას შვიი ზღვის
სანამართოზე იარაღის მიღებისათვის.

1917 წელს ვანარსებთ საქართველოს
"ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიას" და ვხდები მის
ცენტრალურ კომიტეტის წევრად.
ერთგორც კახეთისუბპარტიის ერთერთი
წარმომადგენელი ვიკად განსაკუთრებულ
მონაწილეობას საქართველოს ეკლესიის
ავტოკეფალიის აღდგენაში 1917 წლის 12 მარტს.

ა. წ. იენისში შეიარაღებულ ქართველ
მოსახლესებთან შემდგომ რაზმის სათავეში
(ეროვნ.-დემ. ფედერალისტები და ქართველ
ცხენოსანთა პოლიცის ბორჩიკ კოლა ამილხანგის
20 ჯარისკებით) ძალით ვიკავებ რუს ექსპანსიებს
ბინას და მობრძობ გდამოუხვს ქართულ ეკლესიის
ძველ საბანდროში აღდგენულ ქართულ
ავტოკეფალურ ეკლესიის მღვდელ მთავარი,
კათოლიკოსის მოადგილე, უკვლად სამღვდელთა
ღვთინდე.

ოქტომბერს წუალქვეს ნავთი გერმანიიდან
ჩამოსული მიხა წერეთელი ბინავდება ჩუმათან. ამ
ჩემ ბინაზე. იხმანლოვას ქ. 34. ნოე უორდანიის
მუთაურობით სდგება ფართი თბობით სხაითხუე
"რუსეთიან რე ურუსეთი" კრებაზე მონაწილეობენ:
მხიელ წერეთელი, სოსო გვიგუნიშვილი, ვეგანი
გვიგუნიშვილი, გ. ჯანაშია, განასწავრ: ვაშხადათი გზა
საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის.

ვიღებ განსაკუთრებულ მონაწილეობას
საქართველოს ეროვნულ ერთობის შეზადება-
მოწვევისათვის (თავადაზნაურობის კრებაზე)
რომელიც შესდგა 19 ნოემბერს 1917 წ. თბილისში.

ნოემბრის დამლევს მოვიდა სამწუხარო ცნობა, რომ
გერმანულ წუალქვეს ნავთი 42, ობერ ლეიტენანტ
კურტ შტარტის უფროსობით, რომელსაც შორადე თან
მოქავედა შვიი ზღვის საქართველოს სანამართოზე
განდასახვლად 5 ქართველი ბეტრე სურგულაძის
თათხსობით. ფულით და იარაღით, მარცხი დახმარა.
მორიგებულთ ნიშნით სინათლე სწორით არ ბლოხნდა
და ნამორზე გადასული ორი გერმანული მეზღვაური
რუსების დარაზება დაბეჭივს. წუალქვეს ნავთი 2.
სურგულაძის მისიით გაბრუნდა სტამბოლში.
დაბეჭილი მეზღვაურები კი ჩანამწველივს ბთობის
სატუსალოში. მათი ორგორც "შბიონებს" მოვლოდათ
სიკველით დასჯა.

დაბთა. უდიდესი სირცხვილი და თვისმორბა ჩუენი
დახმარე გერმანელების წინაშე მოგველის. თუ არ
ვისხნით სცოდნე გერმანულ მეზღვაურებს ამ
უბედურობისგან. გთოჯ უველა ზომით იხმარო
მათი დახსნისათვის - მიხობრ დიდო შეუხტებულმა.
ჩუმაან მალულად მოუფმა. მ. წერეთელმა.
გადაწვეოტე ფოთში წასვლა და იქიდან დაწვებ
მიშველების საქმის ორგანიზაციისა. ვიციდი რომ ამ
მხარეში სოც.-დემ. პარტიის ძლიერი ორგანიზაციის
გარეშე შეუძლებელი იქნებოდა ამ მიმართულებით
ერთი ნაბიჯის გადადგმა. მათი მეთაურად ეო
ვიქტორ თეზბია. ამისთვის ვინახულე ს.დ. შუფი ნოე
უორდანიას. უამბე უველაფერი და ვთხოვე
დავეუხმაროს თავის პარტიულ აპარატიო. მან
ამოიღო თავის სადარ ბაზო ბარათი და ზედ
წააწერა: " ამ ბარათის მომტანს შეუხტულეთ.
რასაც მოითხოვს " - გადავეცი ეს ბარათი თეზბიას

1 ულადიმერ მინარიშვილი 1924 წ. აჯანყებაში მონაწილეობს
გაიმ დახვეტილი იქნა. გ. შანაბელი გარდაიცვალა ნოემბერში
1935 წ. მარტში

და ის დაგეგმარებათ - მიიხრან უორდანიამ. ჩაუყვი
ფოთში. მოგახსენებ თუგზიანს ბინა. დაშვებდა თვითონ.
საუბრის. მისთვის მოულოდნელი ჩემი ვიზიტის
მიზანი და თხოვნა დახმარების აღმოჩენა მათი
პარტიული ძალებით. - ამ საქმეში ვერას გზით ვერ
დაგეგმარებთ. არცაა შესურს. - შევანებდ შოშიგორ
მის. წერეთლის. ჯერ კიდევ უნდა დან. ამ მის ძველ
მოწინააღმდეგეში. მასთან ბარვილე უბიდან ნოე
უორდანიის სადარბაზო პარტიის და დაგახანხ...
გამიფილდა და გაკვირვებისაგან ენა ჩავარდნილმა
შოლოთ დამეკითხა: - ბატონო დავით რატომ
წინასწარად არ მანახევი ეს ბარათი? - იმიტომ არ
განახებდ ბატონო ბატონო. რომ მიხდობდა თვითონ
გაგნობოდა თქვენი პიროვნების სულსკვეთებას.
რადგან ეს რთული საქმე მოითხოვს განსაკუთრებულ
ქართულ მანუალიშვილურ შეგნებას... რომ თქვენი
პასუხის შემდეგ ახლან დახმარებაც შემოთავაზოდა
მე ალან ვენდობი მას... მშვიდობით ბრძანდებოდა!
და მივატოვე მისი ბინა. დატბრუნდი თბილისში და
ვუბნებე უორდანიას ჩემი ფიასკოს ამბავი. ჩავაბარე
მისი სადარბაზო ბარათი. რომელიც უორდანიამ
წერილ-წერილად დახან და შეითხა თუ რას ვამბობ
ახლან? - იმედი მაქვს ჩვენი ქართული მშვედრობისა.
მივმართებ მათ - ვუბნებუხე.

გავეშურე ჩემ მეგობარ გენერალ გიორგი
მანინაშვილთან:

- ვიცი ეს ამბავი. გაგივებ პოლკოვნიკ ვასილ
კარბატიშვილისგან იგი განაგებს სამხედრო შტაბის
კონტრდაზვერვის განყოფილებას. ინახულები იგი.
ქართული გულის კაცია და თუ შესძლებს
დაგეგმარებაში. შეგ გუტუბ... სიქვს მანინაშვილმა.
იმედი დღეს ვესტუმრებ ბინაზე გენერალურ შტაბის
პოლკოვნიკ ვასილ კარბატიშვილს. ჯერ პირი არ
გამიღია რომ მან მიიხრან:

- არ გაგიკვირდეთ. რომ შე მიხმეზდარი ვარ თქვენი
ვიზიტის მიხანს... როგორ ბრძანდება თქვენთან
მეოფე მიხეილ წერილეთლი. ახლან დიდად
შეწინებულნი შევობანი გერმანელები ჩავარდნი? -
ახლან მართლაც დიდი გაკვირვებით დაგვამქრდი ამ
არა ჩვეულებრივ ამბავსან... შველოტ თავის ქალაში
ღრმად შეტრიალი დიდრონი შუფთაბუყიანი კაცია
ლიბილი მიქქერდა.

- ბატონო პოლკოვნიკო. მამ ბუერი სთქმელი ბღარბ
მაქვს... მოგმარბათე როგორც ქართულეს.
მოგვემარბე გერმანულ მულგაურების ბათომის
ციხიდან დახანსაში. ამას მიითხოვს ქართული
შეიტრთი...

- ძნელი საქმეა. მებრამ უნდა ვეცადოთ...
დაგვბრდებ ფული. გაქვთ ამის საშუალება? -
ქაღალდზე ფანქრით ხაზვით. თავჩაღუნული.
ჩაფიქრებული. თბვისთვის ამბობდა კარგართული.
- დიდი გვაქვს... და ფული დღესვე თქვენ

განკარგულბაში იქნება...
-მამინ ელბავე შეუკრებები საქმეს. გიხოვო დავიგბო
სარული საივლელები. სამი დღის შემდეგ
გადახვეო აქაურ გზუთაბში ქრონიკას - სიქვა
კატეგორიული ტონით ამ "შესაიდუმლოების" დიდმა
უსტაბაშმა".

მართლადც რამოდენიმე დღის შემდეგ
თბილისელები გაზუბაში კიოხულობენ სენსაციურ
ამბავს საბათური: ბანდიტების თვდანსხმა ბოშები
ბათომის სატუსალოზე...
- გერმანელები დაგვაუბანიე ქუთაისის ციხეში...
აქედან უკვე ლეგალურად ვიხანი მათ საბოლოოდ -
მიიხრან კარგართული.

ერთი თვის შემდეგ გერმანელები
განთავისუფლებულბი იუვენ.

12 ნოემბერს თბილისის არსენალის ალბანზე
მოხაწილვობას ჩემგან გაგზანდილი მამეველი
მოხანდილუა რანში მიხეილ ფარქასაშვილის
მეთაურობით.

1910 წ. 1 აპრილს თურქების მიერ ბათომის
აღების შემდეგ კეხმარები გენერალ გიორგი
მანინაშვილს ნატანბაში მამეველ საშხედრო ძალებს
(ხვესურ-მიივლები) გაგზანდილი და სურსათ-
სანაოგაც. ტანსაცმელის მიწოდებით (5 ვაგონი). მ
აპრილს მანინაშვილმა დაამარცხა თურქების
განთქმული გალიპოლის დივიზია. ხელჩართულ
ბრძოლაში დაბოცა 600 თურქი და გზა შეუკრა ვეხბ
ფაშას საბარბელოლს შუაგულში შემოტრისათვის.
- თქვენმა ხუთმა სანაოგაც ვაგონმა და მამეველმა
რანშიმა გამამარჯუებინა - მიიხრან მანინაშვილმა.

გამოიცა ჩემი წიგნაკი "სახალხო მიღვიდა თ
რეგულარული ჯარი?". რომელშიც მოუწოდებდი
ჩვენს მეთაურობას რეგულარული ჯარის
დაწესებას.

თურქების ხელახალი შემოსევის მუქარის
გამო "ქართული ეროვნული საბჭო". რომლის
დაამოსებიდან (22 ნოემბერს 1917) მის წერად
ვიპოფობი. მირჩევს განსაკუთრებულ კომისიაში
("ტროშკისტობა" - ნოე რამიშვილი. შალვა
შესნიშვილი. დავით ვანანტე. ამ კომისიას ეუბლება
შევიდეს თხოვნით თბილისში ჩამოსულ გერმანულ
წარმომადგენელთან გრანფ ფონ ლერ შულენბურგთან
სამართლებლობა დაფარება თურქების შემოსევისგან.
"კომისიაში" ეს დაგაღვება შე გადმოცმა. გრანფ
შულენბურგის თანხმობით და ჩემ მიერ შექმნილ
სპეციალურ ქართულ აპარატის საშუალებით
ვაწუბო გერმანულ ტყვეებისაგან რანშიებს და
ღვიტენანტ კიხურის მეთაურობით ეს რანშიები
იგზანებიან საქართველოს სარკურებში (პოლი.
კლდეგანანი. ბორჯომ-ახალციხის ნატანბები და სხვა
ბდგ.) ვეხბი ფაშის ჯარების შესაჩერებლად.
სასწრაფოდ გატარებული ზომა ნაოფის იღებს და

თორქობ ჯარის შექმნებულად ამ გერმანულ რაზმების მიერ 1918 წ. 22 მაისს.

26 მაისს 1918 წ. ცხადდება საქართველოს სახელმწიფოს აღდგენა და დამოუკიდებლობა. "ეროვნული საბჭო" გადაქცევა დამოუკიდებელი საქართველოს რესპუბლიკის პირველ პარლამენტად. როგორც წინა იმ პარლამენტისა ვარსიყე " მის სამხედრო კომისიის" წევრად. ქ. აბხაზიან ერთად. შემარჯვენი ფრთისგან.

ივნისში საქართველოს პარლამენტის და შთავრების სახელით ვინაშნად საქართველოს რწმუნებულთა "საინტერაქტორო სამხედრო დიპლომატიურ გერმანულ მისიასთან" გენერალ კრესს ფინ კრესნენშტაინის შეთაურობით ჩამოსულს თბილისში.

გერმანულ და ქართულ შტაბებთან ერთად ვიღებ მონაწილეობას საქართველოს ჯარის ორგანიზაციის პროექტის შედგენაში.

ოქტომბერში დაჯილდოებული ვარ "თამარ მეფის ორდენი" დამ. კომპი. მიერ.

1918 წ. ნოემბერში გამარჯვებულ I მსოფლიო ომში ინგლისის ჯარების შემოსვლის დროს საქართველოში. ვეისრულობ გერმანულ მისიის დაცვას მუხარებთან და საქართველოს მიწა-წყალზე უაფხის უკანასკნელ დროს შაიორ გირიკი ბაზნის თანამშრომლობით.

1919 წ. დეკემბერში სომხებთან შეტაკების გამო მოწვეული ვარ სამხედრო მინისტრის გ. გიორგაძის მიერ ქართულ ჯარის საჩქარო მოხილვების მოგვარებისათვის და ფრონტზე გაცხადებისათვის. თანახმად უკანასკნელ რუსულ სამხედრო კანონისა პოლიტიკურ დევნილ ოფიცრების შესახებ. ბუხარლი ვარ პოლკოვნიკის სამხედრო ხარისხში.

1920 წ. მარტში სამხედრო მინისტრის მიერ მოწერილ ბრძანებაში "საქართველოს ჯარის სახელით" ვიღებ მადლობას იმ სამუშაოსათვის. რომელმაც "ხელი შეუწყო ქართულ ჯარს სომხებთან ომში გამარჯვებისათვის".

1921 წ. თებერვალში ბოლშევიკების თბილისზე თავდასხმის დროს ვარდენ 400 ქართველ მოხალისეებისგან განსაკუთრებულ რაზმს. რომლის საშუალებით ვიცავ ფრონტის ზურგში. ქაღაქში და მის მიდამოებში სამხედრო წესრიგს. ხედებს. გზებს და სხვ.

ქართულ ჯარის დახვეწის ღამეს კახელების ოსოენია კრიხი თბილისში.

დაბურობილ საქართველოში.
(1921-1923 წ. წ.)

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ფარულ

ცენტრალურ კომიტეტის წევრის სახელით გამუდმებით ემონაწილეობ უველა გამოსვლებში დამპყრობელ ბოლშევიკურ მოსკოვის ძალუფლების წინააღმდეგ.

1921 წ. ზაფხულში მე და გიორგი წინამძღვრიშვილი მოწვეულნი ვარ "წარმოკავშირის" შეთაურის ივანე ციციშვილის მიერ ხელმძღვანელ თანამშრომლებათ ამ ორგანიზაციისა.

ამ დღიდან დაკავშირებული ქაქუცა ჩოლოვაშვილთან. ორივენი ვუწყოთ ხელს მის დარშეში სახლხს დაგროვებისათვის და მომავალ პარტიზანულ რაზმების მოწოდებისათვის. ამისათვის მივდივარ ჩემ სოფ. ბაკურციხეში და ვაწეობ კახეთის ზოგიერთ კუთხეში "წარმოკავშირის" სამეურნეო თანადის საწეობებს ქ. ჩოლოვაშვილის საბარტიზანო მოქმედების ბაზებს. მათ შორის შთავრით ს. ბაკურციხეში და ქ. თელავში. 1921 წლის ალბაკურდობას ჩოლოვაშვილიან ერთად ვმართავ ფარულ კრებას ქიზიყში. სოფ. ქვემო მახანაში ვასო იამაზაშვილის შესაურობით მისივე სახლში. იმავე ხანებში ჩემ მონაწილეობით ჩემს თბილისის ბინაზე (იხმიალოვის ქ. 34) ხდებთ სიდეშლო შეხვედრას და თაბორებთ ქართველ სამხედრო მოღვაწეებისა: გენერალ გარბაყშაძე - ქ. ჩოლოვაშვილისა; პოლკ. გიორგი თუხუაშვილი - ქ. ჩოლოვაშვილისა; გენერალ სანდრო ანდრონიკაშვილი - გენ. ვარდენ წულუკიძისა.

1921 წ. ზაფხულში თანახმად გენ. ნუსტორ გარბაყშაძის და მუსესტრი დვედარიანის ოსოენისა. "წარმოკავშირის" თავმჯდომარის ივანე ციციშვილის დახსურით გადავცემ სვანების ამ შეთაურებს - ათ მილიონ მანეთს სვანეთის შეიარღობული გამოსვლების შემზადებისათვის.

1922 წ. 10 თებერვლის დამეს სხვა მრავალ ქართველებთან ერთად დატუსაღებული ვარ მეტეხში. პარტიზანული რაზმი ელიზბარ ჯანაშიას შეთაურობით ქ. სიღნაღის ახლოს პირველად შეუტაკ კომუნისტებს (მარტში). ორი თვის შემდეგ. აბრელში. შემთხვევით განთავსდებულვართ ვარ მეტეხის ციხიდან. ვბრუნდები "წარმოკავშირის" დირექტორის ადგილზე და ფარულად გ. წინამძღვრიშვილიან ერთად განაგრძობთ ქ. ჩოლოვაშვილის რაზმებისათვის დახმარების მიწოდებას.

1922 წ. ზაფხულს გენ. შტაბის პოლკოვნიკ როსტომ მუსხელიშვილის (იმავე დროს "ქართულ წითელ დივიზიის" შტაბის უფროსის) თოსნობით არტილერიის მაიორ ილიკო მახარაძის. სამხედრო ექიმ მიხეილ იშხელიის. გიორგი წინამძღვრიშვილის და ჩემი მონაწილეობით შემუშავებული გეგმა "საქართველოს პარტიზანთა შტაბის" (შთავარ

სამხედრო შტაბის" განყოფილების სახით) დაარსება. რომელსაც უნდა ეთავაზა პარტიზანული ორგანიზაციებით მთელი საქართველოს მოფენა. ემორჩილებო 1922 წ. აგვისტოს ხვესურეთის ბატონების მომხანძრავში და ეველა მის საქმიანობაში ბატონების ლიკვიდაციამდე (1922 წ. ენენისთავი)

1923 წ. მარტში მიტაკარ "სამხედრო საიდუმლო შტაბის" ჩაყარნის და მის წევრობა დატერის წინა დღეს. შემთხვევით ორი ღამე ჩემს ბინაზე არ დატერუნებულკარ. დატერილია სიას მხოლოდ მე გამოავალდი და ამით გადაურჩი დატერუტას (მეისსე). ამიერიდან გადაბუდე არალეგალურ მეგობარობაში. გამოვიცვალე მრტავლი ბინა. ვეშაღებოდი "ჩეკა"-ს ურიცხვ ბატონებს. რომელნიც კვალ და კვალ დამეფედნენ. მაგრამ დატერისბგან მიხსნეს არაჩვეულებრივმა თავშესაფრებმა. როგორიც იყენ. "პრემიის სკოლა". "ქალბა მონასტერი", "საფუის სახლი", "YOH". "ჩეკა"-ს განსაკუთრებული რზმის "ბინა". მელიც ბზარინცის დიდ სახლში და სხვა-

1923 წ. აგვისტოში ერ. დემ. პარტიის ცენ. კომიტეტის დატავლებით ვიგზავნები სამი თვის ოსმალეთში მის მიავრობისბგან დახმარების საბოთენვლად - ფულისა. იარაღისა და ნებართვის მთლებისა ოსმალეთის შხარეში საქართველოს მხლავრების ახლოს ფარული ბინების მოწყობისათვის ქართველ მონაღლისთა დატროვება მომზადებისათვის. ბეროვე ქართველ ემიგრანტთა წრებში შეგროვილ თანხების საქპროდ თბილისში გადამოგზავნისათვის.

ამ წელს ენენისთავში ჩემი ბირველი ცნა ქ. ფოთიდან ინგლისური გემით გაძარვისა - მარცხით დაშობარდა. ქალაქ ფოთის ცნობილ ლოცმან ვლადიმერ მარჯანიშვილის (რომლის ბინაზე ვიშაღებოდი ფოთში) თბისნობით და თბის მულტბურით ნატარი ჩვენი ნავი. ზღვის მულტბარების გამო. ვერ დაწევს ზღვაში ჩვენს მლოდრში განკერებულ ინგლისის გემამდე და კბრუნებით ფოთში. გაცივებული ვხვები ავად მუცლის ტიფით. ავეუე მეტი ვ. მარჯანიშვილის ბინაზე ვერძევი სიყვდილს. მომარჩენს ერთი სომეხი ექიმი. მარჯანიშვილის თვედატებული მოვალა და ვინაძეში "შეგარი გულ". დეკემბერში ვუიდელომ 120 თურ. ლირად საკუთერ ნავს და ახლავარდა რუს მატროსთან (ნიკოლა ანდრონიკოვთან) ერთად შეუმწევლად საღაშოს უამს ტავლივარო ზღვაში ფოთის ნავსადგურიდან. სამი დღე ღამის განსავლობაში ვებრძვით ამტკედარ შავი ზღვის საშინელ ლეღვას და ბოლოს იძულეული ვბრბ გადავდეო სამირზე ციხის ძირთან. აქ უკარდებით ხელში სნანამირო ბოლშევიკ დარზავებს და

მოხვდებით ქობულეთის "ჩეკა"-ში. ერთი ქართველი მოხუცი მოხელე (ზევიანოვი) დახმარებით გატარებოდი "ჩეკა"-ს ეზოდან და რკინის გზის მატარებლი ჩავდივარ ხაშურში. იქიდან ბორჯომში და ბოლოს მოგვადები ქ. ახალციხეში ჩემ დასთან თამარ ზედეგინძესთან. ორი თვის განმავლობაში ვიშაღები ჩემი სიერში მეგობარ კოლა აბულაძის სახლში და ვეშაღებოდი ოსმალეთში განსავლელად.

1924 წ. თებერვლის ბოლოს ტვის მცველ ლილო ინასარიძის თანხლებით. ერთ ჯგუფ კონტრბანდისტებთან ერთად, გადავდივარ საზღვრის სოფ. დიღურის ახლოს. სადაც დღის მტკივით დახვდებიან მჭველი ქართველი ვეპროფილემი-მაქმიდანები: ვანაძე, ურისთავნი. ტავტავაძე, ხიშიანიშვილინი. მათის მოხმარებით მივდივარ არდაგანში. სადაც მხვეება დიღომში ქართულ "დროუინაში" ნამსახურეთი. მჭველი ნაცრობი ბორჩილულ უარფაფხაში მახმედ ალი ბლა ეუბ ზადე. ტავლენიანი ბიროგენაბ არდაგან-უარსში. ებინავდები მის სახლში არდაგანის ახლო, სოფელ სარტყეში. მარტში ანგორის მიავრობა მამლევს ნებართვას სტამბოლში ჩასვლისა. 26 მარტი 1924 წ. "რეშიდ ფაშის" გემით ეტყინდა სტამბოლში.

სახლვარ გარედ - ემიგრაციაში (1924 - 1945 წ.წ.)

სტამბოლში. მიხვილ წერეთლის დახმარებით და მამლედ ფაშა თავდერიძის (სოფ. სულთანის მინისტრის) შემწეობით მივმართავ წერილობითი მემორანდუმით ოსმალეთის შთავრობას. რომელშიდაც ვთხოვ ქართველ მებრძოლთათვის დახმარების აღმოჩენას. იმ ხანად ოსმალეთს მწევა დატავ ტქონდა მოსულს თობაბზე ინგლისის და ანგორის შთავრობის წარმომადგენელმა მინისტრამ ფუტბი ბუე-მ უარი შეამოთვალა: "მოსკოვის მეგობრობა გვესატკირობას და ქართველებს ვერ დატავმარებითო". ეს მოხდა 1924 წ. სპტომთველის ბატონების ორი თვის წინ. ოსმალეთმა გასწირა საქართველო-კავკასიის განთავისუფლების საქმე.

1924 წ. ზაფხულს ერ. დემ. პარტიულ სსსამროლომ: გ. შაჰავარიანის, დ. შაღლიანშვილის, თ. ტამაშვილის მონაწილეობით ჩემი თავმჯდომარეობით აღმოჩინა, რომ შაღლიან ქარუმიძემ ქართველებში დატროვილი ქტუტა ჩოლოკაშვილისათვის დასახმარებლად გადასავზავნი ფულები გავღანგა. სასამაროლომ ერთხმად დახდინა შ. ქარუმიძის პარტიიდან განდევნა. ბურქმალა მას ქართველების სახელით უოველგარის ბოლიტკური მოქმედება. ამ გვარად თბილისის ცენტრითარ დატავლებული მიხენები სახლებით გატარწულებულან და დატამირ სამშობლოში

დარწმუნება.

მაგრამ ამ დროს ბარბიდან საქართველოში ფარულად გაიგზავნა საგანგებო სოც.დემ. ემისიები: ჩხეკვიშვილი და ტუღუში. რომელთა ჩასვლამ საქართველოში უდროოი და ბრულ დარწმული აჯანყება ქართველობა. მის მოქვეა მალე სასტიკი ლიკვიდაცია.

მეც საბოლოოდ ჩაგრნი სიამბოლოში. 1924 წ. ნოემბერში საქართველოს აჯანყების ჩაქრობის შემდეგ სტამბოლში არსდება პირველად "კავკასიის განმანათლებელთა კომიტეტი" კავკასიის რუების კონფედერაციის ორგანიზაციის საფუძველზე. ამ აქტს ზელი მოაწერეს: ქართველების მხრივ: მის. წერეთელმა, დაჯ. ვანანამე, ალექ. ასათიანმა; აზერბეიჯან: ექ. ზოსროჯ სულთან ზადე, აბდულ ალი ვეირჯან, შეიხ-ულ-ისლამ-ზადე; ჩრდ. კავკას: ვასან გირეი, ჯაბაბე (ჩხეჩხე), ალიბან კანტეშირი (ოსი), პაიტუკ ნამიბოვი (ჩერქესი). ამ კომიტეტმა გადასწავილა გაგზავნოს კავკასიის საზღვრებისაკენ სოურქეთ-სპარსეთის მხრივ) სამი წყრო კომიტეტისა. რომელთა დავევლებათ კავკასიის ქვეყნებში პროპაგანდისა და შუამობის განქუობისა "კავკასიის კონფედერაციის კომიტეტის" სახელით (ქკკ)

12 აგვისტოს 1925 წ. ჩემი ინიციატივით სტამბოლში მოხდება შეხვედრა თათბირი პარტიების წარმომადგენლების ქართულ პოლიტიკურ ემიგრაციის შეთანხმების ცდა. მის რეზოლუციას ზელს აქრუნ დაჯ. ვანანამე (ურ.დემ.); სუმი. მდივანი (სოც. ფედ.), ვასო წულაძე (სოც. დემ.). ამ ცდამ მალე გამოიღო ნაყოფი: პარიზში მოიწყო ერთგული ცენტრი "პარტიების დელეგატებისაგან შემდგარი".

ამავე წლის აგვისტოში ბოლონელი ელჩის ოურქეში მინისტრ რომან კოლიის ფინანსიურ დამხმარებით სამი წევრი ქკკ-ისა გავეჭზავთ: დ. ვანანამე - არდაგანში; ა. კანტეშირი - ვარსში; ექ. ზოსრო სულთანოვი - სპარსეთში. მე დაბუვი სრული ურთი წელოწადა საქართველოს საზღვრის ახლოს და მოიხიდა დიდი შუამობის გადახდა, რომლის სრული აღწერა ინახება ჩემ არქივის I ეტრატზე (სოურქეთში. 1924-1926 წ. მოგონებანი).

1926 წ. აგვისტოში სბაგრეო და ბოლონეთში მომხდარ შინგან ცულოღებებსა გამო (ვარშავაში მომხდარ ვადატრიალების გამო ბილსუდესკის მიერ) ვებრუნდები სტამბოლში და ოქტომბერში მივეჭზავრები და ვინახავები სფრანგეთში. ქ. პარიზში.

ამ წლიდან 1937 წლამდე ვიყოფები "ეროვ-დემ. საზღვარგარეთის ბუროს" წევრად. გამჭეებით ვმუშაობ ქართულ ნაციონალისტურ პრესაში ("მამულიშვილი", "სამშობლო"). ვეწევი პროპაგანდას

კავკასიის ერების ერთობის (კონფედერაციულ) აზროვნების დაშკედრებისათვის. გამოვივებარ სავარო მოსხენებებთა ქართულ და კავკასიურ საზოგადოებაში. ჩემს მოსხენებებს: "კავკასიური პრობლემა" (ინანგრი 1934 წ.). "საქართველო ჩრდილოის და სამხრეთის შუა" (ინანგრი 1936 წ.) და "კავკასიური საკითხები თანამედროვე ამბებს ასბუქტში" (თებერვალი 1938 წ.) რომელთაგან პირველი ორი ცალკე წიგნაკებად დაიბედა (რუსულად და სომხურად) განსაკუთრებული გამოახილი ქიონდა კავკასიურ წრეში. ჩემივე ინიციატივით 1933 წ. დაწეუბელი სომეხ-ქართველთა დახანდეუების ცდები დასრულდა "სომეხ-ქართველთა" კავშირის ("L'Union Armeno-Georgien") თავის ცნობილ გამოქვეყნებულ ოახი ბიულეტენში. რომელმაც მე-2 მსოფლიო ომის ხანაში საზღვარ გარედ ზელო შეუწყო ქართველ-სომეხთა მოწინავე წრეებს შეგობრული ურთიერთგანწეობილების შექმნაში.

ამ დროის განმავლობაში სხვა და სხვა პოლიტიკურ მისით ვიუბი ვარშავაში, ბერლინში, რომში, პრეგაში.

1937 წელს ვტოვებ "ეროვნულ დემ. პარტიის საზღვარგარეთის ბუროს". რომელიც არსებობდა მხოლოდ ნომინალურად და გადაბედა საბარეოად პირად ინტერესების მამიებელ პირებისა და საბოლოოდ ვმორღები დაშლილი პარტიის ეველად ჯგუფებს. იმ ხანად ეროვ-დემ. პარტია დაუყოფილი იყო სამად: სბმრიდონ კედას, გიორგი გაგზავს და ალექსანდრე ასათიანის ჯგუფებათ.

1939 წ. ოქტომბრის 27 გერმანისა და საფრანგეთ-ინგლისს შორის დაწეუბულ ომის დროს მივევებარ რომში. დაბატეუბული ჩემი სიძე ფრანჩესკო ფონზონის მიერ (იტალიის მინისტრის) და ვინახვები მის მამულში ქალაქ რომის მიდამოში - "Via Casilina Villa Marina"-ში. ამავე წლის ბოლოს ფრანზონი დაინიშნა იტალიის ელჩად სტოქჰოლმში და მიველი ოჯახი გავეჭზავრამ შევიცაში. დავრჩი პარტოკა მის ახლად გამწეებულ სსსახლეში "Villa Marina"-თ მონათლულის ჩემ ბიძაშვილ მარინას სახელით) და შათ ამ დიდ სახლის და მამულის (23 ჰექტარის) "მოურავად"... იმ წელს იტალიას სუსხინანი ზამთარი დაუღდა და ახლად დარგული ფორთოხალი-ლიმონების ნერგები სულ დაიღდა.

1940 წ. გაგზავულს ვცნობებდი ქართველებს პარიზში: "იტალია ჩაერევა ომში გერმანიის მხარეზე. ზალხე წინაბლმდევათ ამისა. ამის მომხრენი არიან ფაშისტური პარტიის შეთაურობა და ნაწილი სანახეროო წრეებისა". 10 იანისს მუსოლინის იტალიამ გამოცხხდა ომი უჭვე გერმანელებით დამარცხებულ საფრანგეთს.

ნოემბერში 200.000 იტალიელი ჯარი შეესია ალბანეთიდან სანაერძნოს, მაგრამ დამარცხდა. პირიქით ბერძნების გამარჯვებული ჯარი თვით შეიჭრა ალბანიაში. ასეთივე მარცხი დახმართით იტალიელებს ლიბიაში (სფრინაში), სადაც გენერალ გრაციანის წინსვლა ინგლისელების მიერ უშედეგო იქნა.

1941 წ. იანვარში იტალიამ დაპყრობა პარდის, ტობრუკი და ბენეანტი. 28 მარტს იტალიის ფლოტმა განიცადა დიდი დანაკარგი სპერძეთის წყლებში (მატაფოსთან): 12 სამხედრო გემი, მათ შორის 3 კრისიერი, ერთი დიდი ჯაბუნოსანი გემი, გამოირჩევა სწორედ იტალიის იტალიის სისუსტე და გერმანიის დახმარების პუბლიცობა.

1941 წ. იანვრის ბოლოს პ ა ტ ლ ე რ - მუსოლინის "ბერტუტანჯე"-ში შესვედრის შემდეგ გერმანული ჯარები შევიდნენ იტალიაში. იმ ხანად ჩემი სიძე ფრანზოზი დანიშნა ელჩად ლისაბონში (პორტუგალიაში) და გზად შევიდა ჩამოვიდა რომში. დაგვიბოძა: დაბრუნდებიან თუ არა რომი კავკასურ საკითხით, როგორც წინა წლებში? მიპასუხა: "კავკასიით დაბრუნდებიან თუ არა ბერლინი, მას სთვლის თავის ბლიზბატლურ გეტეშების ზონად".

1941 წ. 22 ივნისს გერმანიამ გამოეცხადა იმი სანტოა რუსეთს. წითელი ჯარი პურის იარაღს და მასსურად ნებდება, მოდის ცნობები რომ მათ შორის ბევრი ქართველი ტყვევებია. რომელნიც უპატრონობით იხსოვებიან ტყვეობა ბანაკებში.

1941 წ. 20 აგვისტოს შეგობრების დახმარებით მიფრინავ აერომლანით ბერლინი სპარტოვლო-კავკასიის საკითხების გამოსარკვევად. მაგრამ გერმანიის მთავრობამ გატაცებული თავისი ბერძნულბები ჯერ არაფერ პასუხს არ იძლევა თავის ბლიზბატლურ პოლიტიკურ გეტეშების შესახებ. კარუნდები უშედეგოდ რომში სანამ კვირა ბერლინი უფინს შემდეგ.

1942 წ. დასაწყისში მომდის ცნობები რომ გერმანიის ტყვეობაში ჩაყარდნილი მრავალი ქართველი იხსოვება შიმშილ-სიცხე-აგაფულობისაგან. დაბაქვეტიც წახვალ ბერლინი ქართველების საშველად და სპარტოვლოს საკითხს ბედის გამოსარკვევად. ვაცნობე ეს ჩემი სურვილი გრამ შეულებურეს.

1942 წ. აპრილში გრამ ფონ დერ შულენბურგმა, უოფილმა ელჩმა მოსკოვში, განსაკუთრებულთ გამოგზავნილ სეგარეო საქმეთა სამინისტროს მოხელის მირით (კაპში) გამოიყვან რომიდან ბერლინიში. 17 აპრილს სწრაფ მატარებლით ჩავიდა ბერლინიში. იმავე დღის საღამოს 5 სანათზე ვინახულე გრამი შეულებურგი. მის უკანადად მომეგება. ჩვენ შორის გაიმართა შემდეგი დიალოგი:

გრამი - გსურთ თუ არა, როგორც მისი თბილისში. დაშეხმართო თქვენი ქართული საკითხების მოვლაში?

მე - დიად, თუ ახლანდელი გერმანიის მთავრობა, როგორც წინანდელი, დაგვეთანხმება თავისუფალ საქართველოს სახელმწიფოს აღდგენაში.

გრამი - სავსებით ვეთანხმები თქვენ მამულიშვილურ სურვილს. მხოლოდ არ დაგემალება, რომ ამანდროვე იმის გარემოებანი შეტად რთულია: მასთან ჩვენი ნაც-სოც. მთავრობაც ბლიზბატლუე ვერობის ხალხით პრობლემა ახალ პოლიტიკურ კონცეპციის თვალსაზრისით უდგება. ამიტომ ვცდილობ, რომ საქართველო-კავკასიის საკითხი ჩვენი სეგარეო საქმეთა სამინისტროს კომიტეტის სფერაში მოვაქვეყნო. ამისათვის სატირომ რომ მოეწეოს "ქართული პოლიტიკური კომიტეტი". ამაში დაშეხმარე.

მე - მზად ვარ, თუ ასეთი "კომიტეტი" წინასწარად, მის დაბრუნებამდე მიღებული იქნება ზოგი ერთი მთავარი ქართული პირობა. მაგალითად:

1. ქართველ ტყვეების დაუყოვნებლივ ცალკე ნაწილებში შიქეობა "ქართულ კომიტეტის" ზედამხედველობის ქვეშ.

2. მათი სამხედრო პოლიტიკური მომზადება შიგნით გერმანიაში, როგორც მომავალ განთავსებულ კავკასიის ჯარის კადრისა.

3. არ გამოეყვება მათი ამ ომში, როგორც გაუქვართხელის და მცირერიცხოვანის, განსაკუთრებით დასავლეთ ხალხების წინააღმდეგ, რომელთაგანაც საქართველოს მუდამ შეგობრული განწყობილება ქონდა.

გრამი - კარგი, ჯერ დაგანსოთ "ქართული კომიტეტი" და შერეე ერთად ვეცნოთ გვანადღობთ სამართლიანი და გონიერი ქართული სურვილები. აქამდის რომ ასე მრავლად დილიტე ტყვეობა ღაგერებში თქვენი თანამამამულინი უნდა მიეწეოს ასეთ "კომიტეტის" უქონლობასაც.

მე - გეთანხმები გრამ. ჩვენში ნათქვამია: ცხად - ბედის მონსკერვათ. - მიუგე საბოლოო პასუხად საქართველოს და ქართველობის ძველ ნანაბარს შეგობარს გრამ ფონ შულენბურგს.

მაგრამ გრამ შეულებურგის და ქართული პოლიტიკურ წრეების ცდები ამ მიმართულებით სრულად მარცხით დამთავრდა. ახლად დაბრუნებულმა ბლიზბატლუეის სამინისტრომ როსენბურგის მეთაურობით არ დაშეხმარა კავკასიის საკითხის გამოყოფა და მისი ბედის ჩაბარება "სეგარეო საქმეთა სამინისტროსათვის". აგრეთვე შეგობრად გრამ შეულებურგის "ქართულ პოლიტიკურ კომიტეტის" დაბრუნება (ჯერ ირავლი ბგარტიონის მეთაურობით). მერე მე. წერეთელის ხელმძღვანელობით, გერმანიის მთავარ ადოლფ

პიტლერის და მის უახლოეს თანამშრომელთა აზრით და გეგმით კავკასიის უნდა გადამქვეყნულიყო ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სპეკულაციური ბაზარად გამოარეგნებულ გერმანიისა. "ქართული კომიტეტის" მაგიერ ნება დართულ იქნა ტენიკურად დამხმარე "ქართული სპეკულირების" მიხედვით კვების მეთაურობით. რომელსაც დაზღვევული ჰქონდა გარდაცვლილიან გერმანულ უწყებებისათვის ქართველების ძალების გამოყენება ომში. ქართველი ტყვეები, სხსელდახელოთ "ქართულ ლეგიონებად" გადამქვეყნდნენ. რიცხვით 12 შეიარაღებულ ათასეულიების სხვით დაიგზავნა განსაკუთრებით ევროპის და სხვა სამხრეთ ფრონტებზე - სფერანგეთში, იტალიაში, ჰოლანდიაში, ბალკანეთში და მცირე ნაწილი რუსეთში.

1943 წ. ნემეშტოში გამთავსებელი საბატარეო საქ. სამხინსტროში. ვინახულე ვრადიო მუღუნბურგი და შევუოვალე რომ "რადიან ევლბ ჩვენს ხაერთო ცდები სრული ფისსკოთი დამატარება. ვტოვებ ბერლინს და მივდივარ ავსტრიაში კერძოდ სანტოგორებლად" - გრადფმა მიბესუბა - მართალი ბრძანდებიო... მე დამარცხებული ვარ. ემიშობ რომ გერმანიაც დამარცხებულიან თუ რომ სხსწაული ბრ მოხდებან...

დემოშტერში ჩავდიე ქ. ვენაში და იქიდან დაგვინაველი პატარა ქალბქ დროსენდორფში განსვენებული გიორგი მანხაბლის ქვრისი სპეკუარ სანხლში.

1944 წ. მაისში ვენის ცნობილ ქორუტგმა Kunz-მა გამიკეთა მძიმე ოპერაციის კუპისა ქუბის იანას. ძლივს გადართი სიკვდილი.

1944 წ. ოქტომბერში დროსენდორფ-ში მივიღე ცნობა რომ გრადფ ფონ დერ მუღუნბურგი, დაბარლებული 20 ივლისის შეთქმულებაში პიტლერის წინააღმდეგ ჩამოსრობილიან მიმდევრის მიერ ერთად სხვა მრავალ შეთქმულებთან... "სასწაულის" იმედიც გაქრა. დამარცხებულ გერმანიის უბრების ბრავიერადული ბრძოლები უკვე გერმანულ სანდორებზე ხდებან.

1945 წ. მარტში წითელ არმიის ქ. ვენასთან მოახლოვების გამო ვტოვებ ქ. დროსენდორფს. მივდივარ საბოლოო ამბების განსაგებთა კარლსბად-ში. სიდაც შევხვდი გენერალ ვლახსოვს. აბრილის დასაწყისში კარლსბადიდან მივდივარ სამხრეთ გერმანიაში - ბავარიაში. ჩავდივარ უფრ ავსტრიის ქ. ხალდბურგში. სიდაც თავმოყრილან მიუღნივლი ქართველობა და იქიდან ვგადავდივარ ბერლინში (27 აპრილს). ვინაყვები მის განამიბარ ნაწილში "ზოლდ"-ში ვანო ანდრონიკაშვილიან.

1945 წ. 1 მაისს მიუნხენში შემიღის მე-7 აპერიული არმია. 7 მაისს ხდება გერმანიის კაპიტულაციის. მოხული ცნობები (29 -IV) გერმანულ

რადიომ ამცნო ქვეყანას რომ პიტლერმა მოიკლან.

**

ნ ა წ ი ლ ი 111

საქართველოს განთავისუფლების და დამოუკიდებლობის ხანიდან

ამ წიგნი იღწერ მე XX საუკუნის დასაწყისიდან ზემს აკადემიისთვის. გადამწულს ქართულ განმათავისუფლებელ ბრძოლის ამბებან სამშობლოში და მის ვარდ. ამ აღწერაში ნურაყინ დამწამებს წოდებრივ. პარტულ. ან კულურ სულსკვების გრძნაყებს. ფრანგ ზეისან მსტრალისაყო ვარდ...
-მართალია მე შევარს ზემს სოფელი ვერი ვიერ შენი სოფელი. შევარს ჩემს მხარე ვერს ვიერ შენი მხარე ვერსაუ მეტად და უწინარეს კულასა მე შევარს საქართველო - ამ წიგნს ფურცლებზე ამას დაბამწამებს სრული სიბრძნისლი მოიხრობილი სსქმენი და ამბებ.

ღ.მ:

შ ი ნ ა რ ს ი

1. სხსელოთ მამისხათა და ძისხათ...
2. რუხელოან თუ ურუსელოან.
3. ბერმანული ფურცელი ქართულ ისტორიაში.
4. დროშების ბრძოლა
5. ზომბე-ქართველთა შეტაკება.

"სხსელოთ მამისხათა და ძისხათ"...

1917 წელი ჩვენი ქვეყნისა და სავროდ ქართველებისთვის მეტად უჩვეულო გამოდგა. ომიან და რეოლუციური გაბზარული შენობა რომანოვია იმპერიისა. შეირებ და დაშლის გზას დაბადებ. რუსეთის დროებითამ მთავრობამ ვერ გამოასწორან ომის შედეგები და ვერც რეოლუციური გამოწვეული რღვევა. რუსეთს თანდათან ბუშულენენ არარული ხალხები და მეტლბურგის იმპერიან ძველი მოსკოვის სამეფოს სანდორებისსაყენ დაქვანს.

ეს ამბავი ქართველობას მეხად დაეცა თავს. ჩვენი არსებული ქართული პოლიტიკური პარტიები შეგნებით და ფსიქოლოგიატარდ უფრ მზად არ იყვნენ რუსეთისგან გამოყოფის შეესამქლებლობისთვის. რუსეთის დემოკრატიაზე ნაფიცო. ვუღლებ მედიერი თავისი ორგანიზაციის.

1 ლავო ვანაძის მოგონებათა რეფლეს ეს და მიმდევრი ნაწილები იბეჭდებოდა იმისდროინდელ გაზეთ "საქართველოს" (ბერლინი) 1944 წლის ნომრებში. ლავო ვანაძის მიერ მომზადებულ მოკონებათა რეფლეს ეს წერილები გაზეთებში ამონაჭრების სახითა მიეცემოდა და დამატებულ ექვს ავტორის მინაწერები, შეესტეულია ვადაქვისი მიერ გამოქვეყნებულ "დეი-ლუბი" გაზეთ "საქართველზე" მოთხრობის ყუვიანა გადამხებული ავტორის მარვე ამბობი არც ვიცი ვიცი. გაზეთ "საქარ-ველი" შესანამწავო წყაროთა საქართველოს ისტორიის სწავლასაუ პერიოდის აღსადგენად, თუ შევარს მიერ ირებს საქართველოს დამოუკიდებლობის ხანისა, ქართული ერის ბრძოლის ამსახველ მასალად, წერილებს ისტორიულ საკითხებზე, პუბლიცისტის, კულტურული მოღვაწის ვასეს და მხატვრული დიქტატორის სიმეფის და, ცხადია, გაზეთი "საქართველო" ომის მთელი ამის მიერ აღწერილები სრიალსე ვადაქვის - რად

სოციალ-დემოკრატიული პარტია ქართველთა სენატციის აზრს მომაკვდინებელ ცოდვად სთვლიდა; სოციალ-დემოკრატიულმა რუსეთის ფედერაციის აზრს არ სცილდებოდნენ. ახლად დაარსებული ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია საქართველოს ბატონობის იტყვბა. მხოლოდ მცირერიცხოვანი ქართველი ნაციონალისტები, რომელნიც ჯერკიდევ 1905 წლიდან მუშაობდნენ სასწრაფო-სუფიანში. "თავისუფალი საქართველოს სახელით". ზოლო საქართველოში 1912 წლიდან უკან "კლდე" ჯგუფი - საქართველოს დამოუკიდებლობის მომხრე იყვნენ. დღეი ომის დაწყებამდე ეს წრე აშკარად ამოქმედდნ. მიუხედავად ამისა მისი გავლენა ქართულ ფართო წრეებზე ჯერკიდევ სუსტი იყო და მის წყევობა მოქმედება ავანტურისტულ საქმიანობად ითვლებოდა.

ამგვარად, რუსეთის რევოლუციის დასაწყის ბნელში ქართული ბოლიტიკური ბნაკიის წარმომადგენელთა უმრავლესობა კვაოფილდებობდ რუსეთის თვითმპრობავლობის დაცვით. შორიდან უცქეროდა იქ დაქუებული რევოლუციურ ამბებს და იმედოვნებდა, რომ ნ. ჩხეიძე და კ. წერეთელი, გვალენიანი შეთაურნი რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიისა და რევოლუციისა, საქართველოშიც აღიარებდნენ საქართველოში მოქალაქეობრივ თავისუფლებასა და სოციალისტურ რეფორმებს. ბოლიტიკური თბილისი და მშვიდობიანი ევლოდა პეტერბურგიდან. რუსეთის დროებითი მთავრობისაგან დანიშნული "თავიკუთვნისის განსაკუთრებული კომიტეტი" მოსვლას. მას თან მოქმედნ ბნლო რუსული ლიბერალური მმართველობის წევრბა.

მაგრამ რუსეთისადაში ეს ლიბერალი ბოლიტიკური მუდრობება საქართველოში უფრად დაიწლებ. ამის შესახებ პროფ. სარგის კახაბაძე შემდეგს წერს: "12 მარტს მცხეთის ტბაბრში ქართველ მკვლელთაბრება და ემბრციების წარმომადგენელბა თნდაბსწრებით გამოცხადებულ იქნ საქართველოს ევლესიის ბატოკეფალიის აღდგენა. საქობლიკოსო ტბბტის მოაგვილედ არჩეულ იქნ გუბარს სამგერელოს ებისკოპოსი ლეონიდე. საქართველოს ევლესიის განაოვისუფლებას წინ აღუდგა თბილისში შოფი საქართველოს ექსარხოის მლბტონი და ბეროუვე რუსეთის სინოდი. რუსეთის დროებითბ მთავრობამაც არ დაუბირა ქართულ ევლესიას მხარი. მაგრამ, მიუხედავბდ ამისა, ევლესიის მესვეურებმა მბინც შესტლეს დაწეუბული საქმის გავრტლებბა და ბატოკეფალიის ფაქტობრად განხორციელებბა".

თბელი ისტორიის მანქალზე სხვლკანტბქულბა მოსარჩლემ საქართველოს და ქართველი ერის თვისუფლებისა - ჩვენბ ევლესიამ -

ბირველბა ააფრიბად ქართული დროში, რთხვებ დასბბამი მიეცა ქართველი ხალხის საკუთარი ეროვნული ცხოვრების აღდგენას. სასულეორო წოდების ეს გაბეღული მოქმედება და ქართული ევლესიის პრბტუციული ღონისძებბანი წარმატებით დასრულბდა. ბქვე უნდა აღნიშნოს, რომ ბატოკეფალიის გამოცხადებბა მოქუბა ქართველის თაგდა-ბნბაურობის ცნობილი დადგენილებბა თავისი საერთო ქონების ქართველი ხალხისათვის გადბცემის შესახებ. ამ ბტტის შედგეი იყო 19 ნოემბერს საქართველოს ეროვნული ერთლობის მოქმედბ ნ. უორდენის თაგმჯდომარეობით...

როგორც გახეობის ემბრტიის ერთერთი წარმომადგენელი, იმ დროს, სხვებთან ერთად მეც ვიკუბა მოსაწილე ქართული ევლესიის განბბავისუფლებბისათვის ბრძოლიდა. ამ ბერიოდაში სხვბ მოვბვალ სანბტრესო ამბებთან ერთად, მოხბდ ერთი მეტად საუარბდებო შემბხვევბ, რომელბმც განსაკუთრებული გავლენა იქონიბ მმართველ წრეებზე და უნებურად დაბუენა ისინი ქართული ევლესიის ეროვნული უფლებბ დამცველბა რიცგბში.

ზაფხულის ცხელ დღეს ვიკუბი ჩემს სამუშაოთბბში და ვქერდი. უფრად კბრი გბილო და ჩემბნ შემოვიდბ სოფ. დღეი ღილოს მკვლელი ბ. კახბბერი და ბგულევებული ხმის შემომაბბა:

- დაბიო, ეს სბდბური სბმბრობლია? მცხობაში დიდის ამბით საქართველოს ევლესიის ბატოკეფალიბ გამოვბცხადებო. მისი მოთბვე, უოვლად სმმკვლელი ღეონიდე კი, თბილისში დღემდე სულს ძლესი ითქვამს ბმწაწინს ოთბბში სიონის ტბარის გვერდის? ბბბვე დროს კი, რუსი ექსარხოის მლბტონი იქვე ბსლოს გამბოტბულბა საქართველოს ევლესიის თქუთნილ დიდი სასახლემში.

- მბრბბალს ბრბბნებ. მბმბო აღექსბნდრე, მაგრამ დრო არეულიბ. თბილისი შორწმუნე რუსებობბა ბბტენილი. ეზლბნდელი ბინიდან რუსი ექსარხოის ბბლით გაბჭებბ რუსობბს ბგიშლის. სოცბდლისტური ბბბბრბების ქართველი ბოლიტიკური შეთაურნი ამ შემბხვევბში თავს არ გამბიოდებენ - დარწმუნებით მიეუვე მას.

- მლბტონი ბბქოშია წბსსული. მისი ბინა ცბრბელიბ. ამტომ გამბვეშული თქუთენბთან. იქნებბ თბავო ეს საბგრობი სბქვე და სნანამ მლბტონი ბქ არ არის, გადბთავნობი ჩვენი მკვლელთბმბავბრი ჩვენს საკუთბრ კარგ ბინბზე. მლბტონი რომ ამას შეიტკობს, ბქნებ ბლბრც კი დაბბრუნდეს თბილისში - მიბბრბ კახბბერს.

- კბრცი შემბხვევბა. მბრობლიბ მბმბო! მხოლოდ ჯერ თუთი უოვლბდსამკვლელი ღეონიდე სბნხმობბ უნდა მიეღობო და შემდეგ ჩვენი ბბლის შესბმტლებლობბც მოესინჯობ - ვბქვი ეს და თბვე

უკვე მოელი გავმბ დამესხა.

- მე ჩემი მოცანსენუთ. ეხლა თქვენ. პოლიტიკის ხალხმა, იცით, როგორ განასორციელებთ ამ სარჩაო საქმეს. არ ვუადრებათ თავსუფალი ეროვნულ ეკლესიის მთავარს დიდხანს ასეთ უმჩუო შტგომარობაში უოყნა - პარიკებდა ჩემი დედულის. სოფ. დიდი ლილოს მყული წინამძღვარი ბ. კახბაერი.

მეორე დღეს უკვე სიონიან გვანდი. მის გზაბანში შემხვდა ლეონიდეს მახლობელი პირი - დეკანოზი. ლეონიდე შეუძლოდ ეოფილიყო და მის შემუნებას მოვერდი. გამოკვიოხე დეკანოზს ეველაფერი. ჰლბტონის წასვლა ბაქოში მართალი აღმოჩნდა. ამასიონავე მანკობა, რომ ლეონიდე დიდი ხანის მონატროლი იყო ამ ბინისა. მაგრამ ხალხის დანუხმარებად თვითონ ვერ ბედავდა მის დაბურას.

სბუირო იყო სარჩაოთი მრბაქტიკული ზომების მიღება. ამ მიზნით მე დაბუარე ქაროველი ახალგაზრდობის ჯგუფებს - ეროვნულ-დემოკრატებს. ფედერალისტებს და მათგან სამოცამდე უმწეული შეეკოოვე. დავითანხმე ბგროთვე ცხენოსანი პოლკის ოფიცერი, პორუიკი კოლა ბამილახბარი, რომელიც დამპირდა 20 ქაროველი ჯარისკაცის მოუვანს. დაუნიშე ეველას დრო და ბდელი თავსმოურას. ახალგაზრდებს - სიონის გზაბანში. ნ. აბილახბარს ჯარისკაცე-ბითორთ - ექსარხოის სხლის წინ გაშენებულ მბტარა ბაღში. რაზმი ნაწილობრიე შეეობარბდ რეკოლეგრებით. ამ ზომის მიღება უოოდ სბუირო იყო. რადგან თბილისის რუსოლის მოთავე-ნაბაბაბევის ხალხი, რომელშიც ფრონტიდან მოსული ბუკრი რუსი ჯარისკაცი კრია, დღედამდე დასტრობილებდა თავის ექსარხოის ბლბტონს და მუდამ მზად იყო მისი დაცვისათვის.

მეორე სელამოს ეველად ბამოოილი დამხვდა დანიშნულ ბდელიბუნე. მივეცი "სამოქმედო ამოცანები". მხედრებს ჭეის მხრიდან სხლისათვის ბლუა უნდა შემოურბუთი. 40 ახალგაზრდას კი - მტკეარის ნაპირიდან. დანარჩენები ჩემს ბტკარტულებში დავიტოვე. მივეცი ნიშანი და ეველანი სწრაფად დავიბარი "მოხიციებისკენ". ბითიდე წუთში დაბამთავრეთ სსსხლის "გარემოცვის" ობერაციბა. ჩემი უმწეოლები სიონლეებით შევედი. სარბც ცხხოორობდა რუსი ექსარხოის. მხურბა ჩამეკრბ მისი სპუიარი ოთახი, რბაბ მლბტონის კეფინილი პირადი ნოეუბის დაპირტვა არ დაგებრბლებოდა. მისმა მოსამსახურემ გაფიორტებული სხნით, მჩაყვნს ექსარხოის ოთახი, რომლის კარები უკვე დღუკუული აღმოჩნდა.

კეითილი და ბატოისანი. სჩანს თვით მლბტონს გაბაუწეურბი უბრბოლველად ბინის დატლა - შეკუოვბლე ჩემს თანამშრომელ

უმწეოლებს. ეხლა შეკუადგეო ბინის მომზდაბას უოვბდასამედეგლო ლეონიდეს მიღებისათვის. ჩამოსხენით კედლებიდან რუსი ექსარხოისების მოტრეუბები და შეკარბით რამდენიმე კონად საქაროველოს მუხუეშიმე გასვლაბანად. მეორე დევაბოფლიერიო სსსხლის ეველა ოთახი, სჩენები, სარბცეუბი და გავისტუმრეთ უცხო შემოხისნელები - დაგარიცე უმწეოლები და დაბამიე სიონისკენ წასვლა ლეონიდეს გაბმოსაბებნად.

გასავალში დამახვერდით ბარბაკრული ორი რუსი ბერი და ორი მოლოზანი, რომელნიც ქვება სართულის ერთ ოთახში სუფრის გარშემო მჯდარიუნენ და არხეინად შეეცკოლნენ ნაკლებად სამარხო სბმეულებს და ლეონოს. ექსარხოს ბლბტონის მოსამსახურეც აბირებდა წასვლას. მაგრამ უბრბანე: "არსად წახვიდეო. დარბით აქ ბატრონის ოთახის ხელუსლებლობის ბასუხისმგებლად!"

სიონის ტბამარ რომ მიუბახლოვი. მის შესავლბან რბმდენიმე მდედე-დობკანს მოვებრბთ. ისეა ხალხი არ სჩანდა. რბდგან მოელი ეს ამბები მეტად სბიდუმლოდ იყო. მოწუბობი. შევედი შინით. შემომეგება უოვბდასამედეგლო ლეონიდე. კეითხვი ხელზე, ისიც თაცს მომეხვია.

- ჩვენი მკერიფასო უფალო ლეონიდე, მორწმუნე ქაროველების სხხელი მოგესალმებით. გვაკურბხეთ და მობრბანდით თქვენს კუთხილ ჭველ ბინაზე! - ბდელებით მიმბროე ლეონიდეს.

- გმადლობ, დიდად გამბდლობთ! კუროველ ივეუნს! - მომოსმა ჩერჩული ლეონიდეს და მისი მოცხცახე ხელი ჩემს მკლავს ჩაებტა. ასე მკლავგებურილი, სიონის მოსამსახურე ხალხის თინხლებით, საქაროველოს ეველსიის მოგარი ნელ-ნელად მივიყვანეთ მის ჭველ სსსხლემდე. ალბაბის კარების წინ, მხედრული სალამის მიცევი, ლეონიდეს დახვდნენ ორმწკერიე დაწუბობი ქაროველი მხედრები ბორუიკი ნიე. აბილახბარის მუთავრობით.

-მამისბაბ და მისბაბ და წმიდის სულისბაბ... ბირჯარის წერიო წამოთბახბ ლეონიდემ და სსსხლემში შევიდა. დიდ სნარბბაზო ოთახში მან ახვდა ცბრიელ კედლებს. სნადც წინაბ რუსი ექსარხოისების სურბბები ევიდა და ერთ წამს შემურბა. მე ვანობე ჩემი განკარტულებბ. ლეონიდემ ბირჯარი გაბაწურბა და წარმოსტევა - აღსრულდა!. უფალო, შეგაწეულე და ბგვიფბრე!"

ლეონიდე უკვე დაბინაბებული იყო. გბრედან მომესმა მბამბლბლი ლბბბარბი. გაბეშურე ფანჯრისკენ. ერთ ახალგაზრდა ქაროველს ხელში ვიღებვის სურბბო ბბირბ და ნაყუნბეუებ მფლოდარ.

- რის შერბებით. ვის სურბბბბა მკლავთი? - შეკვირე მას.

- საქართველოს დამწვევლის, ექსარხოსი მავლესი - მომესმა მახსუნად.

მეც ვაჩუქდი.

ისვე ლეონიდეც დაუბრუნდი, იგი ღრმა, რბილ საქართველოში ისვენებდა თავის ახალ სამუშაო ოთახში, რომლის დია ფანჯარებიდან მოსჩანდა სანახლის ბაღის ბოლოს მომდინარე შშობლიური მტკვარი.

- ძვირფასო ბატონო დავით! არ დამტოვოთ მარტოდ, სანამ ეს აშბავი უზრუნველყოფილი არ იქნება მთელი ქართველობის მიერ, დღარჯები ხომ დარჩებიან ღამით აქ? - ახლევებით მეციხებოდ უკვლად სამღვდლო.

- ნურაფერზე იდარდებო! ვიდრე ოქენი მშვიდობიანობა სავსებით დცული არ იქნება, არ მოცვიდვებით - ვუბასუხე კათოლიკოსს.

ამცვარად გავცინინდა დიდი საზრუნავი: შექმნილი მდგომარეობის დაცვა. ჩემი ახალგაზრდებით ორ დღე და ღამე უკუდილი სანახლეს. მიუხედავად ამისა, კარგად ვიციდი, რომ ჩვენი მცირე ძალა საქმეში არ იყო მრავალრიცხოვანი მორწმუნე რუსობისგან მოსაღვრელი თავდასხმის ასაცილებლად. ამიტომ ლეონიდეც გადმოსვლის დღეს კაცი მიუგზავნე თბილისის მილიციის უფროსს, ქართველ სოციალ-დემოკრატს, რანა დავუქმარებოდა კანალიკოსის ბინის დაცვაში. მან ნოე ყორღანიას მიმართა. მილიციის უფროსს ბრძანება მივაცა დარბაჯები დაუეწვნებინა კანალიკოსის დასაცავად. სწორედ იმ ხანებში თბილისს ხმა მოკლო. ნაძალადგვის რუსული მოსახლეობა საპროტესტო მანიფესტაციის განართავს აპირებს ექსარხოსის ბინის დასაბრუნებლად.

გიორგი ურულის გადმოცემით, ქ თბილისის სამმართველოში მას შეხვედრის ცნობილი ქართველი სოციალ-დემოკრატე სელიბისტრო ჯიბლაძე და ურულისთვის შემდეგი გაბრძნა:

რა უკოლი საქვეუნი სკანდალის და რუსობის ჯანუის თაყიდან ასაცილებლად გადამეწიეთო ლეონიდეც დაუქმაროთ. ეხლად მივდივარ ვანცნობო მილიციის უფროსს გაბრძნავს მილიციელები მის სადარბაჯოდ.

მესამე დღეს, საღამოს, ქართველმა მილიციელებმა შესცვალეს ჩვენი მოხალისე დარბაჯები.

სახეობით მდგომარეობა მოხსნილი იყო. ექსარხოსი პლატონიც აღარ დაბრუნებულა თბილისში. რუსების მანიფესტაციის ჩაიშალა, მის მოწეობაზე ვერაყინ ვეღარ პერჯობ ფიქრს...

აღსდგა და წელში გამიბარა ქართული ეროვნული ეკლესია - საქართველოს დამოუკიდებელი ცხოვრების ბაღვარია...

რუსეთთან თუ ურუსეთად?

1917 წლის ოქტომბრის დამდეგს

საქართველოში გაჩნდა ძველი შებრძოლი მამულიშვილი, იგი გერმანიიდან საიდუმლოდ ჩავიდა საქართველოში წყაღვეშა ნავთი U-42, რომელსაც ობერლეიტენანტი კარტ შვარცი შეთავაზობდა. წყაღვეშა ნავთი, 1917 წლის 8 ოქტომბერს, შავი ზღვის ნაპირზე, ფოთის და ანაკლიას შორის გადმოსხა ექსპედიცია მ. წერეთლის ხელმძღვანელობით. ექსპედიცია შესდგებოდა ხუთი კაცისაგან და თან ჰქონდა მრავალი იარაღი და ფული.

თბილისში მიხეილ წერეთელი ფარულად მოეწეო ჩემს ბინაზე. მახსოვს, ჩვენს შორის გაიმართა დაახლოვებით შემდეგი ხასიათის საუბარი: - ძმად დავით, - მუხუბნება ჩემი ძველი მეგობარი მიხეილი, - ჩვენი ესხანდელი შეთავრები - სოციალ-დემოკრატები, რუსეთზე არიან ნაფიცი და მათი მობრუნება საქართველოსკენ მეტად საეჭვოა. მათს წრეში ეყულება მონაცონალისტო აკავი ჩხენკელიც კი ისე შეუშინებია გერმანიიდან ჩემი ჩამოსვლის აშბავს, რომ არცეო მიმიღო. დალოცვილები, იმდენად არიან შებოტილი თავისი ძველი რწმენით, თითქოს მსოფლიო ვითარება რუსეთზე იყოს დამოკიდებული, რომ იმასაც ვეღარ ამჩნევენ, როგორ იშლებად ინგრევა ეხლად რუსეთის იმპერია, ამამეხად მართქოთ. საბჭოთა ხროთულად გაეუბროთ მას, რათა სამაქალაქო ომში დათოვლინი სრულიად არ მოვისმთო. არა, არაფერი გასოვა, სჯობად გაეცვალო აქაურობას და დაუბრუნდე გერმანიას.

არა მიხეილ, არ არის სწორი, - ვუბასუხე მე, - ომად და რუსეთის რევოლუციამ ქართველი სოციალ-დემოკრატების ნაწილი გამაოხიზლად, თუ ამ მარტისს იმედე ექნება, რომ იგი სათავაში იდგამება მომავალ თავისუფალ საქართველოს, მასწინ იგი რუსეთზე გაბრძნდება. მე დარწმუნებული ვარ, რომ მოკუნული ტრადიციის უკვლახე ძლიერად, მართალია, მარტისს ზოგიერთი შეთავაზობაინ ჯერ კიდევ რუსულ ბურჟუზიას განხვეული, "აკტონომისტი" ჩხენკელიც, ამას წინათ მოსკოვში მომხდარ ურილობაზე, რუსეთის მესვეურო ვუციცობად ერთგულებას და თბილისს რუსეთის რევოლუციის "თავრიდებ" აცხადებდა. გერმანიიდან საიდუმლოდ ჩამოსულ ცნობილ ქართველ სემარატისტს, ამიერკავკასიის რუსული მმართველობის წევრი რასაკორიგელია არ მივიღებდა. მვარამ არის ერთი ბირონება, ჩხენკელზე უფრო გავლენიანი, გაბედული და დამოუკიდებელი, თუ მოისურვებ, შევასხედრებ მას. იმედე მავს მასთან საუბრის საშუალებე გერმანიის დარბუნების მიზნეც გაეიქრება.

- ვინ არის იგი? - იკიბან მიხეილძე.

- შენ ჩემზე კარგად იცნობ მას... ნოე უორდანიამ!

- არ ვიცი... იქნებ მარბალი იყოს. წინააღმდეგე არას ვარ. სხადე და შემსვედრე.

იმავე საღამოს ტელეფონით დაუკავშირდი ნოე უორდანიას და ვისთვის მივლავ.

*

მეორე დღეს, დღის 9 საათზე, უკვე მის ბინის შესასვლელთან ვიდექი ერთმოლოვის ქუჩაზე. კარები თიფით ნოემ გაშლილ და შემოძვდა თავის საშუალო ოთახში. მისაღმების შემდეგ სოციალ-დემოკრატების ბუფანე ვუამე მიხ. წერეთლის მოგზაურობის შესახებ. არ დაუძაბლე ის უსაფუძვლო შიშიც, რომელმაც შეიპყრო სოციალ-დემოკრატების ნაწილი მისი ჩამოსვლის გამო.

- ამ ადამიანმა რამდენი ზიფათი გამოიარა, საქართველომდე რომ მოვიწია. - ვუთხარი ნოეს, - მას სურს საქართველოს შესვეური აცნობოს გერმანიის საამარი ვითარება და მისი განზრახვა კავკასიის მიმართ. იქვეამა ამხანაგებმა კი ამისთანა ქართულს კარები მიუხურა. ესელა იმედგაცრეებული მიხეილი ზეფდარიელი ამბობდა უკან დაბრუნებას. თქვენ ბუცილებლად უნდა მოუღობარაკოთ მას. მან ბუკი საგულესხმო ამბავი ჩამოიტანა.

- დიდი ხნომკნებით შევხვდები მ. წერეთელს. - მიხასუხა ნ. უორდანიამ. - ჩვენ ძველი მეგობრებიც ვართ. მით უმეტეს, მე ძალიან მაინტერესებს მისი ჩამოტანილი ამბები. ხვალ საღამოს მობრძანდით ჩემთან.

როდესაც მიხეილს ნოე უორდანიას მასსუხი გადევნი. იგი გუნებაზე მოვიდა.

- შენ მარბალი ხარ, ჩემი დავით. - მითხრა მან. - ნ. უორდანიას უკელაზე მარჯვე და გბედული ადამიანის სოციალ-დემოკრატ მეთაურბა შირის.

*

მეორე დღეს, დანიშნულ საათზე, ორი "ძველი მეგობარი" ამბორით მივსალმა ერთმანეთს. მიხ. წერეთელმა სოციალისტების ლიდერს შობაგონა თავისი ძველი სოციალისტობა, რის შემდეგ დაბრუნდებით მოუთხრო ითვის თბეგადასვლის შესახებ გერმანიაში. გააცნო მას ქართული კომიტეტის შუამობა ბერლინში, ბერეოვე გერმანიის ვანზრახვები საქართველოს და საერთოდ კავკასიის მიმართ.

- ჩემი აზრით, ძალიან კარგი იქნებოდა, ნოე, რომ ამის შესახებ მოგვეწვია პარტიათა წარმომადგენლების საიდუმლო ოთბორი და მიგველო რაიმე დასკვნა. გერმანელებსაც აინტერესებთ ჩვენი ხალხის მოწინავე წრეების სულიკეუება. - უხობა წერეთელმა ნოე უორდანიას.

- ბატონი ბრძანდებით. - უმასუხა ნოემ. მოვანუთ ასეთი თბობირი. თქვენ და დავითმა შეადგინეთ სია იმ ბოლიტიკური პირებისა, რომელნიც, თქვენი აზრით, საჭიროა დაესწრონ თბობირს. ეს სია დავითმა მომიტანოს და ჩვენ საბოლოოდ გაბავწვევით, ვინ უნდა დაესწროს ამ კრებას, ხად და როდის მოვიწვიოთ იგი.

*

იმავე ღამეს შევადგინეთ ქართველ ოლიტიკურ მოღვაწეთბ სია, რომელშიც ოცი კაცი შევიდა. ნოე უორდანიამ, მეორე დღეს უურადლებით გაბდასიჯა იგი და ამომოხდა უკელა. გარდა ხუთი კაცისა, სიაში მან დატოვა მხოლოდ: ნ. უორდანიას, ვ. გემბეტკორი, მ. წერეთელი, ი. გედვეანიშვილი და ვ. პანაშვი.

- ბატონო ნოე, საჭიროა ამ ხუთ კაცს კიდევ დაემატოს რამდენიმე კაცი ჩვენი სიდან. - ვუთხარი მე ნოეს.

არა! ან მიიღეთ ეს სია, ან მე თბობირს არ დავესწრები. - კატეგორიულად მომიტრა მან.

- ხად გინდათ მოეწუოს თბობირი და როდის? - შევეკითხე მე.

- კრების საიდუმლოებას სასტიკად უნდა იყოს დაცული. სუობის შევიკობოთ ღამით. მადალითად ხვალ, 11 საათზე, თქვენთან. ამ საქმისათვის სხვა უფრო სხდო ბინა არსად შეგულება. - მითხრა ნოემ. - გმადლობთ ნდობასთვის. ხვალ თერთმეტის ნახევარზე ავტომანქანით დაგივლით უკელას და წადევანთ ჩემს ბინაზე. გთხოვთ გააფროხილოთ გემბეტკორი და გედვეანიშვილი - სახლში დატყვადენენ. - ვუთხარი მე.

*

როდესაც ნ. უორდანიას მიერ შეკვეცილი სია მიხეილს ვუჩვენე, მან სთქვა:

- ნოეს საიდუმლოებას ერთბამად ვერ მიხვდები, ჩემი დავით, დაკეპაოფიდელო ამ სიით.

მეორე დღეს, დილით ბდრე დავიბარე ჩვენი წირეს დამცველი რაზმის ერთერთი უფროსი მის, ფარესაშვილი და ვთხოვე ღამის 10 საათისათვის ჩემს სახლთან მცველები დაუენებინა. ვმოშობდი, ჩემი საბატო სტუმრები მოულოდნელად ხიფათში არ გამეხვია. ვინადან თბილისი ვერ კიდევ საცე იყო სხვადასხვა უცხო ბოლიტიკური ბრბოვით.

დანიშნულ საათზე ავტომანქანით მივედი პირველად ვ. გემბეტკორთან, რომელიც მასინ სცხოვრობდა უოფ. ქალთა ინსტიტუტის დირექტორის ბინაზე. იქიდან გამოვუბარე ნ. უორდანიას და ბოლოს ი. გედვეანიშვილს. უბანსკელი სცხოვრობდა უოფ. კადეტბ კორპუსის გვერდით. ბულისსკის ქუჩით ბუელი ჩემს სახლამდე. ბინასთან მიახლოვებისას ნ. უორდანიას არ გამოუპარა ქუჩაზე აქა-იქ მდებრი ადამიანთა შავი ღანდები.

- ვინ არიან ეს კაცები ამ შუალანისას? - იკითხა მან.

- ჩვენი მცველები, ბატონო ნოე. - ვუძახსუხე მე *

5 ნოემბერის ღამე, სრულ 11 საათზე ნ. ეორჯანაძემ გახსნა თათბირი და მოგვეწოდებ დახარჩენი ბირველად მოგვესმინა მ. წერეთლის მოხსენება. ხოლო შემდეგ გვეათბიორბ სპერთაშორისო მდგომარეობაზე. კერძოდ კი საქართველოსა და რუსეთს შორის დაბოვირბელებზე, თათბირის მონაწილეთბ მიერ განმოთქმული აზრები დაახლოვებით შემდეგ დასკვნებში გამოიხატა:

მ. წერეთელი - გერმანელები უკრ კიდევ ძლიერბოსილინი არიან. მათი დამარცხების ნიშნები არ სჩანს. მიორქიო. მთ უკვე დაჩოქეს ერთი თვისი ძლიერი მოწინააღმდეგე რუსეთი და შეიძლება მალე კავკასიაშიც შემოვიდნენ. ამ ახალ მდგომარეობას საქართველო უნდა შემვედეს არბ როგორც უკვე დაგრეული რუსეთის ჩამორჩენილი გუბერნიბ. არამედ როგორც თავისუფალი სხელმწიფო თავისი სპეუბარი მთავრობით. ბერლინიში არსებული "დამოუკიდებლობის კომიტეტი" მიის დაწევიბიდან დღემდე სცდილობს მიხეუროს გერმანიის შესვერობბ უურბდლებს. მოამზადოს ნიბდაგი. რიბას სპეირიბების დროს გერმანიამ აღმოუჩინოს საქართველოს სბთხნდო დახმარება. მხოლოდ. ამისთვის ბუვილებული ბგრეველი თქნას ერთი სპეიბი: სურს თანამედროვე საქართველოსა დაბოვირბეული სხელმწიფოს ბლდგენა. თუ არა?

მ მ მ მ მ კ რ ი - ჩემი აზრით, სპეირი ბრ ბრის მოვებდოთ რუსეთს. მისი საქმე უკვე წახულია. საქართველოს რუსეთი ველებრ გამობადგება დასველებად. მე ვიცი, რომ ჩვენი ბბრტიული წრეებისთვის მეტად მწელია შებქეიოს სურგი რუსეთს. მბგრამ, ამქმამდ ბდვილი შესახლებულია მოხვეს ისე, რომ თვით რუსეთბმ გვიჩვენოს სურგი. მის. წერეთლის ნაბბობი და რუსეთში მომხბბარი ამბებო უსბბოლოდ მოითხოვეს ჩვენგან ფხიზელი თვალთ შესვეროთი ეხლნდველ ჩვენს მდგომარეობას და შეკუდგეთ საქართველოს ბოლიტიკური იორბენტაციის გადბსინჯებას. ეს, თქვენ უნდა იკისროს, ნოე!

ი. გ ვ ვ ვ ა ნ ი შ ვ ი ლ ი - მე არ ვბიბირებ ე. გეგბეკორის აზრს რუსეთის შეფასებაში. როგორც ბრ უნდა დაბარცხდეს რუსეთი ამ თმში, იგი მინც ძლიერი ფაქტორი თქნება ჩვენთვის. მ. წერეთლის ცნობბ, გერმანელების კავკასიაში შემოსვლის შესახლებლობის შესახებ, შეიძლება განბროდდეს. მბგრამ მე იმბს ბრ ნიშნავს, რომ გერმანიბ კავკასიაში სბბოლოდ დასკვიდრებას მოახერხებს.

მის შეიძლება უკანეე წახვლა მოუხდეს. ხოლო ასმილიონიანი რუსეთი ჩვენს მეზობლად დბრჩება. ამიტომ საქართველოს ბოლიტიკურბდ ჩამოშორება რუსეთისბგან ნბადრეებად მიმჩინბ. ამბს შეუძლია მხოლოდ ახალი ბიფბტი მოუტანოს ჩვენს ქვეყნას. მბგბლითად, გერმანელების მოკავთირე თურქეთბ, თავისი ძველი ბრეტუნეიბი საქართველოს მიმბრი სელახლა წამობაუნეა. ამიტომ, ნოე, ნუ გბვიკვირდებთ. თუ ვიტყვბ, რომ ეხლნდველ ბირობში დაბოვირბეული საქართველოს ბლდგენას ბრ თვებო ჩვენი ხალხისთვის სსსარგებლოდ.

დ. ვ ა ჩ ა მ ე - მეტად გამბოცბ ბატონი ი. გვერდინიშვილის დასკვნამ. გერმანიის გამბრჯება რუსეთზე და უკანასკნელის აწევილი მდგომარეობბ აშეკბრბდ გვიკბრინბებს. სსსწრბბოლ შეკუდგეი სპეუბარი თავისი ბატრონობას. წინააღმდეგ შემოხვევაში ქბრთველი ხალხი შეიძლება ისეთ მდგომარეობბში ჩავბრდეს, რომ მისი გბდბრჩენც კი სბძნელო განდეს. თუ თიბას ბრ ველოლები შედგებ რუსეთს დინჯინბ, ჩვენ თურქეთის ბირისბირ დავრჩებით. მის. წერეთლის გბდმოგვეით, ძლიერი დახმარე გვიჩნდება. გბნბთლებული გერმანიბ მომხბრე ეოვილბბ თავისუფალი საქბრთველოს სსხელმწიფოს ბლდგენისბ. იგი გვბირდებბ მეზრეელობას. მამსახდამე, ისხნება თურქეთის სბფრობეც. რბტომ უნდა შევეუბბდოთ უბრბ? ნუ დავივიწეებთ ქბრთული ვროენული ისტორიბი ნბბბდრბმვე გზას; დრო ისელთე და ბლბდვიე ქვეყნის თავისუფლებობბ. ამბზე უკეთეს დროს ჩვენ ველებ ვიხილავთ. ვთქვამ, მოვეუბრეობ და მიმოკებული თბვისუფლებბც დაგვბრტვო. ამბნ ბრ უნდა შეგბჩვიროს. ეს ნბბბჯი მბინც უკეთეს ბირობის შეგვიქმინს: შიგინი - მთლიბნობას, ხოლო გბრთი - ჩვენი სპეიბიხის გბცნობას. მომავალი ახალი რუსეთიც მეტ ბნგბრობს გბგვიწებს ასეთ ქბრთველებს და ასეთ საქბრთველოს. უოველივე ამბს ბბბო მე მიმბხრე ვბრ სულ მოკლე ხანში გამობცხბდდეს საქბრთველოს დაბოვირბელობბ.

ნ. ქ ო რ დ ა ნ ი ბ - დიდი უბრბდლები გისმენდთ ეველას და ვემხრობი უბრბალებსიბის აზრს. მეც ვფიქრობ, რუსეთი ნგრვეის ხანამბა შესული. როდეს წამოდგება იგი ფეხზე, არ რბ სხბით, ბრბვიც იცის. ქბრთველი ხალხი წინბ აზიბს მიჯნბზე ბინბდრობს. თუ იგი სუსტი იქნება, შესახლებელია დიდი ბიფბთი დაბტევეს თბეს, როგორც მხოლოდების ისე, სბბბრეთის სხებ ქვეყნების მხრიდან. მბგრამ, ერთი რამ მბფიქრებბ: 10 წელი უკვე რბც ჩვენი მიმბროლებბბ მუშებს და გლუხებში ქბბბებებს რუსეთბან ერთბინობას. ამ ბბრითბდ ბოლიტიკურ სპეიბიში ასეთი სწრბფი შემობრუნება ხეირს ბრ დაგვბრრის. ვმშობბ - ხალხი ბრ გამბვივეება. ამიტომ, ჩემი აზრით, სპეირიბ დრო

ბარხის მომზადებისათვის. ამასთანავე უფრო ნათლად გამოირკვევს ჩვენი საგარეო პირობებიც. ამიტომ ნუ ავიჭარბებთ საქართველოს რუსეთისაგან გამოყოფის საკითხში. დარწმუნებული ვართ, რომ ეს დრომ მალე დადგება. მისკენ ისწრაფის ჩვენი ევლანდელი ისტორიკოსი. დღევანდელ თაობაზე გამოთქმული აზრები სხედვილოვ უნდა შეინახოთ. ვუთქვამთ, თაობიკმა თავისთავად გამოიღო სათანადო ნაუოფი და ჯერჯერობით ამით უნდა დაკმაყოფილდეთ.

- უკვე პირველი საათია. მადლობა გამოვუცხადებო ბატონ დავითს და დავიშალოთ. - დანაშაურო თავისი სიტუცა ნ. უორდნაისი.

თაობიკი დასრულდა. მაგრამ მომავალ თავისუფალ საქართველოზე მსჯელობა ქართულ საფარზე გაგრძელდა. ბრასოდეს დამავიწყებენ მხეველ წერეთლის სიტუცა:

- ბატონებო! ნება მომეცით ჩემი პირველი სადღევანდელი უაღრეს ჩვენ საუბარულ სამშობლოს და ჩვენს მრავალტანჯულ ერს. ეუფდრები განცუბას. დაეუბაროს ქართველ ერს თავისი სიმართლის ბაღგენაში. განამტკიცოს ქართველი ხალხის ერთობა. შექმატოს მას ძალა და უნარი გაუბაღვრეს ევლან მტერს და განამტკიცოს საქუთობი თავისუფალი ქუვანა. მე ვესამ. მედრეთით ბაღგენილი მომავალი და მოუკიდებელი საქართველოს და მისი პირველი მრუზიდენტის ნოე უორდნაისის სადღევანდელი!

ბაღვლებულმა თამარამ სასამისი ნოეს გაბესცა. ევლან ფეხზე წამოდგა. სისარული ულოცავდნენ ნოე უორდნაისისა და ერთმანეთს ქართველი ერისათვის ამ მნიწვნელოვან წუოს...

ვახშაშა და სბგულისში საუბარმა დილის 4 საათამდე გასტანა. სტუმრები რომ დაიშაღნენ. დაერთი სახლში საშამ: მისა. ჩემი ცოლი თამარა და მე.

- ეხლბ კმაყოფილი ხარ მისა? გბგვემცევი უბან უცხოეში? - ხუშრობით ვუტბკე ჩემს მეგობარს. მასუხად მისა მბგარად გაბამეხვია. მერმე ასევე თამარას.

- მაინც ბამედის ვერ გამირკვევია უორდნაისის რუბუსი: რა აზრით ხელმძღვანელობბ იგი ჩვენი თაობიკის წერეთის ასეთ არჩეანში? - ვსოქვი მე.

- სულ ბღვილი გამოსცნობბა - მისასუხა თამარამ - დაკავირდა გებრებს: ნ. უორდნაისი - გურული: მის. წერეთელი - იმურელი: დ. ვანანძე - კბელი: ე. გეგეპკორი - მეგრელი: იოსებ ბერგვანინვილი - ქართლელი.

გერმანული ფორცელი ქართულ ისტორიაში!

გ ე რ მ ა ნ უ ლ ი ფ ა რ ი

თურქების რკლში

1917 წელი. ოქტომბრის გაბბრბობებმა რუსეთში. რუს ბოლშევიკ ჯარისკაცობა აზერთებულმა ტბღვებმა დაიწუეს შინისსკენ დენს. კბკუასის რუსული ჯარბც. ერზურუმი-ტბამბიონის საზბზე ტბცემული. მოსწუდა საბბრბოლო მობციებს და ჩრდილოეთისკენ გამოუბრბოა. მისი პანსკბრბდი. მე-39 - დივიზია. თბილისს მოადგბ. თავბდან ფეხებამდე შეიბარბღებული რუსი ჯარისკაცები. დამმეუღლინი. კბილთა ღრჭნეთი შესცქეროდნენ სოხანღულიბდან დიდ ღამბა ქბღბქს.

- გაბმარჯოს რეკლავციას! დაბკა ბურუბუსს! - გაბისამა გარისკაცების შემზარბავი უვირილი უარსის რკინიგზის მატბრბღლის ვბგონებბინა.

უბარბღო საქართველოს დედაქბღბქი შიშმა მიციცბ. ცბა ეწენა? ამ სახბგბთო მდგომბრბობბდან თბილისი ცნბბილბმა ქართულმა მჭერმეტუეულებამ იხსნა. საჩქაროდ მიგზბჯნილმა განბტქულმა ქართველმა დემოსკენებმა დაარწმუნეს გამოტყუელი რუსი ჯარისკაცების მეობარუბთა დაბტოუებბინთი თბილისის და განხგრბთო გზ ჩრდილოეთისკენ.

- ისწრბფუთ ჩრდილო-კუბკუასისსკენ. იქ თქვენოვის დაშბბდებულბა დიდძალი სანოჯბე. ფქვილი. თეორი ბური. ტბნსაქმელი. ისწრბფუთ. ოორმე სხვბთ დაბცასწრბუნ. თქვენ კი დბიღუბებით შემშეილის და სცივიისბგან. - არწმუნებდნენ რუსებს ქართველი მჭერმეტუეულები.

რუსებმა ბოლოს დბიჯერეს. ჯარმა მბატოვბ თბილისი და ბბქოსსკენ გბემგზბჯარბ. მიდობდ რუსები. მის ფეხბღვბ მიხდევდნენ თურქი ასკერები.

მალე საქართველოს სამხრეთბდან მობწქეს უეხბ-ფაშას ჯარი. 1918 წლის 1 აბრილს თურქებმა დბიბირეს ბბთუმი და უარსი. სომხების მცირე შეიბარბღებულ ძბღვბთბან სბსტიკი ბრბოლისს და მბთზე გამბრჯუების შემდგ. თურქებმა მბიღწიეს უბრბქლისსამდე. მ ბბრილს მბინბრე ჩოლოქობა ქართველებმა განბბდგურეს თურქობა რჩეული გბღბბოლის დივიზია. მბგრამ მოუწუბობლმა. უჯარო საქართველომ მბინც ვერ შეიბარბღ თურქობა მოწინაყე ჯარების წინსვლა. აბრილის მბწურულში თურქებმა ბბნგბარბმა დაბკავბ გურბის ნაწილი. ისინი შეიკრნენ სახლბხე-ახლბღბღბქის მბზრბებშიც. დბი ნაწილი ამბიკბკუბკუასის სომხური ბრბოვიციებბისა უკვე თურქობ ხელში გბბჯბიდა. ქართული ცნბტრები -

* * *

1 დაბუდლი იყი გერმანულ სამხდრი უტრნაღში "Mittelungen des Bundes der Asienkämpfer" Berlin 15-IX-1930 da 1-1-1931.

იბილისი და ქუთაისი - მთი აშუაბარ მუქარის ქვეშ მოქცენენ. მოწინავე ქართველობა ფეხზე დადგა. ქართველი ხალხი ხსნას მხოლოდ გერმანიისხანგან მოკლოდა.

იმ მღვლვარე მღვლებში დედაქალაქს ელვის სისწრაფით მოედო ახალი ამბავი: თბილისში განჩნდა გერმანიის წარმომადგენელი გრაფი შულენბურგი.

ისტორიული სხდომა

ამ ახალი ამბით დაბმდეულობი. დაბორნდი ერთერთი კრებლი სხხლში. ტელეფონში დარეკა. გიხოვენ დაბულოვნებლიე მობრძანდეო ქართული ეროვნული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომაზე - გადმოცა საბჭოს მდივანმა ილია უზრანიშვილმა. მივდეიარ, საქართველოს ეროვნული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის მთელი თავისი შემადგენლობით უკვე შეკრებილია. თავმჯდომარეობს ნოე ყორღანიას.

ნახვეარი საბიის შემდეგ ერთხმად მიღებულია გადამუკვეტილება. თურქებისხანგ თავის დასაცავად ვინოვითი დახმარება მთი მოკავშირე გერმანელებს: მათთან მოლაპარაკება დაეკალბ ნოე ყორღანიას. მალევე შესნიშვილსა და შე.

გრადი ფონ შულენბურგი

მეორე დღეს, მე და მალევე შესნიშვილი წავედით გრად შულენბურგიან. რომელიც ომამდე გერმანიის გენერალური კონსული იყო თბილისში. შევედით ოთახში. მალევე ქარი კაცი შემოგვეკვება. მან მივკითხათ ღრმად რიდე საგარძლეზე და როცა დარწმუნდა, რომ მე და მალევე პოლიგლოტები არ ვთავით და ვერც თვითონ შესწმდეება თავისი რუსულით მოგვეყოდა, თარჯიმანს გამოუთხას.

თქვენო ბრწენავლება, საქართველოს ეროვნულმა საბჭომ დაგვავალბ მოგმართით თქვენ, საიმპერატორო გერმანიის წარმადგენელს თბილისში. გიხოვით არ დაუშვით ვეხებფაშას ჯარის შემოსვლა საქართველოში. ვიცით რომ თურქები დღეს თქვენი მოკავშირენი არიან. გვესმის კარგად ისიც, რომ ამ ოხოვით თქვენს მთავრობას უზერხულ მადგომარეობაზე ვაუენებით მოკავშირე თურქობს წინაშე. მიუხედავად ვეულ ამისა, მინდე დიდე იმედი გვაქვს, რომ გერმანიის იმპერატორი და მისი გამოჩენილი სარდალი გენერალი ჰინდენბურგი დაიფარავენ ახიის მიჯნაზე მობინადრე უჭველეს პატარა ქრისტიანულ ერს თურქობა შემოსავისხანგან - ამ სიტუეეობით აბლევებულეებამ მივმართით არანაკლებ აბლევებულ გრად შულენბურგს.

მხოლოდ ეს რამოდენიმე დღეა ჩამოსული ვარ თბილისში. თან ჯარი არა შევას, ჩემს განკარგულებაში არიან მხოლოდ გერმანული სამხედრო ტუეეები, რომელნიც უნდა აქედან

დავებარუნო გერმანიასში. მაგრამ ერთხალ შეძლებისდაგვარად დავეხმარო თქვენს სამშობლოს, რომელიც ასეთ გაბტორეებას განიცდის. დღესვე დავეითხები ჩემს მთავრობას და ვთხოვ, რომ ნება დამართოს გერმანული ტუეეებისხანგ შევადგინო სამხედრო ნაწილები და მათი საშუალებით ვავადო შევახერო თურქობა ნაწილების წინსვლა. იმედი მაქვს, უარს არ მივიღებ - გვიამაზუს შეგაფიდე და იმედისმოძმეში ხმით გერმანელმა გრადმა.

დღე მდლობით გამოვთხოვე გერმანიის წარმომადგენელს და გამოვეყენე შინისხანგ.

ლვიტენანტი ემილიო კაიზერი სამი დღის შემდეგ კვლავ ედგებარ გრადი შულენბურგის კაბინეტში.

მომიღაცეს - სიხარულით მომეგება გრადი. მივიდე ჩემი მთავრობისხანგ თანხმობა ჩემი გვემის შესრულებისათვის. ეს კარგი ნიშანი, აბლბთ მომავალში საქართველო მიიღებს განსაკუთრებულ დახმარებას გერმანიისხანგ. ვხლბ ნება მომივყო ტავცნოთ თქვენს ახალი თანამშრომელი, - და შულენბურგმა ხარი დარეკა.

სთხოვეო ლვიტენანტ კაიზერს - უბრძანა გრადმა შემოსულ შვიკრე. ერთი შეთვის შემდეგ გრადის კაბინეტში შემოვიდა მდლბი ტანის. ღამანი გერმანელი ოფიცერი, დიდრონი სისამოჯონ თვლებით. გრადმა ტავცნოთ ერთმანეთი და განაცხადა:

ლვიტენანტი კაიზერი იქნება თქვენი უშუალო თანამშრომელი გერმანელი ტუეეების ორგანიზაციის საქმეში. დახოვნებლიე შეურეკით მუშობას. ვცხადო, ერთი კვირის განმავლობაში ჩვენს გერმანულ ტუეეებს, რომელნიც იმყოფებიან გერმანულ კოლონიებში თბილისის ახლო-მახლო, ჩანცვით, დახორბოთ. შეიბარბლო და სამხედრო ნაწილებს სხით საჩქაროდ დაბტერინოთ მთავრობა დგილები საქართველოს საზღვრებზე, რომ შესაძლებელი გახდეს თურქი ჯარების წინსვლის შეჩერება. საბტრობ სისწრაფე ოორემ მედე გვანდა იქნება. ლვიტენანტი კაიზერი ენურგიული კაცი. ვხლბ თქვენზეა ვეულფორე დამოკიდებული. თუ თქვენ სასწრაფოდ დახატოვებთ, შეიბარბლეთ და უზრუნველყოფით სურსათით და სატრანსპორტო საშუალებებით გერმანულ ტუეეებს, ჩვენ დავიფარავთ საქართველოს გერმანული ფართი. ნულბ დაკარგავთ დროს, იმოქმედო!

განბარებული მივეყარდე გრადს მადლობის შემახლბი. მებრად ჩამოვარბოე ორივე ხელი კეთილშობილ ჩვენ მხსნულ გერმანელს და ახალ სამიედო ერთგულ თანამშრომელ ლვიტენანტ კაიზერთან ერთად ქაჩაში გავედე. იქ მომულოდა ჩემი საკუთარი ბატარა ატკომობილი "ფორდი".

- ბატონო ლეიტენანტო, ამ წუთიდან ჩემი "ფორდი" ჩასთავლეთ თქვენს სრულ საკურობად. მიხიბნარეთ როგორც გსურდეთ. შოფერი ბაქრაძე მაშინვე გამოვიქვამ თანის ახალ ბატონოს. სწრაფად გბრუნო ბატონოპობილის კარი და ჰქონს: საით მიბრძანებ წახვალას, ბატონო ლეიტენანტო?

გაბეჯული გერმანული ოფიცერი განიოღდა და დაინახა.

სადილის დრო იყო. ორივენი სიკამოდ დაშვებული ეყოფიეთ. საქართველოს მინისტრს მზერე საგერმანოებლად გმწვავდა უოველი მხრიდან.

- თანახმად ძველი ქართული ჩვეულებისა, მეგობრობა და სურთო სიქმინობის დაწევა უნდა ღვინით დაილოცოს. ნება მიბოძეთ, ბატონო ლეიტენანტო. მოგიწევია სხადილად ერთი ბაღში ქაბადგარო - მიეზაროე წინადადებით კაიხერს. მისგან თანსმობა მივიღე. ორივენი გავექანეთ ვერის ცნობილი ბაღისაკენ - "ედემში".

თბილისელებსაივის გერმანული ოფიცრის გამოჩენა "ედემის" დიდი კაქლის ქვეშ მოულოდნელი ამბავი იყო. ამან ბაღში შუიფ ხალხში დიდი სენსაციად და სინაბრული გამოიქვამა.

"ედემის" ბატონი წარუდგა გერმანელ სტუმარს და თავდაზნობილი თავზინად მიესალმა:

- კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება, ამ "ედემში" ვეკლავთ თქვენს განკარგულებაში გახლავთ. მსოლოდ ვიტოვებ ერთს უფლებას: თქვენთვის საჭმელ-სასმელის აბრეკას.

კაიხერი სიცილიო და სიამოყნებით დაეთანხმა "ედემის" მმართველს. ნახევარი საათის შემდეგ ჩვენს სუფრასზე განჩნდა შობა უოველგვარი საჭმელ-სასმელისა, რიბაც ასე უხვი და მდღარიო-უოფილად მუდამ სიქმაროველი: კაღმახი, ზუფიხი, სიზილბაღა, სიციფიო. მწვადები, სისუკეოესო ხილი და ღვინო... დაგვეხა... მიჯარებებელინი. კახურიო სავსე ტიქებით ხელში ეთავებო ჩვენს თაბოირს. მოკრიბდიო მუშაობის გვერის შესახებ, დაგვადლო ტიქებით.

- ერთი შეკითხვა, ბატონო ლეიტენანტო: გაქყო თქვენ იმედი გერმანული იბრანდის განმარჯვებისა?

- დიხს, ჩვენი მოკავშირენი თუ არ წაგვებდენენ.

- თუ წაგებინეს?

- წივაგებო. მაგრამ ათი წლის შემდეგ კვლავც ბლუდგებოთ... ჩვენ, გერმანელებს, სიქმარო გამოცდილებებ გვაქვს ბუდურებაშიც.

- გვართო სიქმაროველიო დამოუკიდებლობა ბადგენის შესაძლებლობა? - შემოიბრუნა ჩემი შეკითხვაც გერმანელმა ლეიტენანტმა.

- კო... რასაკვირველია! თუ თქვენ დაგვეხმარებოთ.

- თუ ეს დანებრება ვერ განხორციელდა, მაშინ?

- წივაგებო. მაგრამ რამდენიმე ბოველი წლის შემდეგ კვლავ გამოვქმნებით. ჩვენ, ქართველებს, ამ 25 საუკუნის გამოცდილება გვაქვს. კვლავ მივახალხო ტიქებით-

გერმანული ტყვეების დაბრუნება

შეუდევრით მუშაობას... მოგნახე ბირველად რამდენიმე საბარგო მანქანა და გაგაგზავნე გერმანულ კოლონიებში (გეოტერინოფულდში. მარტიფფულდში და სხვა.) გერმანული ტყვეების თბილისში ჩამოსაყვანად. ერთ დღისა თბილისის სანსელოო სასწავლებლის ეზოში შემოგორდა ხუთი ზოობა საბარგო ბატონობილი. გატყნილი ფხვზე მდგომი გერმანული ტყვეებით. ეს იყო ბირველი ჯგუფი გერმანულ ტყვეებისა, ეპატერინოფულდთან ჩამოყვანილი.

ჩემს მიერ შექმნილი ქართული განსაკურობებული აბარატი, გამოჩენილი ქართველი მხედრის კაბიტანი ელიზბარ გულიანაშვილის უშუალო ხელმძღვანელობაო. გულთყველები ტყვეებით მუშაობდა. ერთ დღეში ქართველმა მკერაბებმა შეუკერეს გერმანელებს სანსელოო ტანსაცმელი. შეუდევრებმა განუხალხო ტყვეები. ზედ წაბკერეს სქელი მუზაობგან გამოტრიალი ახალი კობარები. მე თოითონ ვაკერებდი მათ. არსნადილდენ მოკუტანეთ ახალი თოფები და ვახნები, დაგტერითეი უველანი სიქმარო სანსელოო, თამბაქოთი და სადამოს ს საბოფე ორი გერმანული ასეული უჭვე მზად იყო. ფეხის მაგარიო დანტრეპით, "ოცქ"-ის ეიეთით მათ გაბირეს ლეიტენანტო კაიხერები და მათ დაგსწიეს თბილისის რქინეზის სადგურიისაკენ. მათ თან მისდევდნენ (ყოველ ცაღკე ჯგუფს) ჩემგან მივილიებული ქართველი ოფიცრები. დამით სიქმაროველიო ბღმოხალგეთის სანსელოო ბუნქტებით დატყნილი იყო გერმანული რახმების მიერ.

თურქებმა როცა გერმანელები დაინახეს, ბირიენ. მაგრამ ზოთეირთი თურქი ოფიცრის გამოცდილებმა თვღლმა დაინახებრა. გერმანული ოფიცრები მუზარბლოდ რომ იყვნენ, მამინათვე ტეხი დაბებად და გაიფიქრა: ეს ალბათი ქართველების თინეხი და მათი მოწყობილი მანსკარადიომ. სიტერო განდღ ეზლა გერმანული მუზარბლები მონახვა.

გარფმა შუღლანურება მისოვან მომეითხას ხსენებული მუზარბლები ქართველ ოფიცრთა შორის, რომელნიც გერმანული ფრონტიდან დაბრუნდნენ. კაბიტანმა გულიანაშვილმა ჩანთით დაუარა მათ და მალე უქვსი ბრჭკუაბლად შავი მუზარბეი მოიტანა.

უქვსი დღოს განმავლობაში გერმანული რახმები გერმანული ოფიცრების შეთარობით, თითო ქართველი ოფიცრის თანხლებით, სავროთი რიცხვი-

1200 კაცმდე. განდგომილნი თურქების ჯარს ვეულა გზებზე. რომლითაც იგი საზღვრებიდან საქართველოს შუბგულისაკენ მიიმართებოდნ.

სადგური ნატანების ზღვის სათავეებში. პირისპირ, ორი დროშა ფრიალებდა: ერთი მხარეზე - მას სდარაჯობდა თურქი ასკერი, მეორეზე - გერმანელი. გერმანელი დარაჯის სახეზე მიმართულს თავის მოკავშირე თურქისგანვე ეწერა: - "ხელს ნუ ახლებს უიარღლოს"

26 მაისი

საქართველოს უდგებოდან ისტორიული განთავისი და. მოლაპარაკება ბაბუშინ თურქებთან მომდინარეობდა კეხიბ ფანას ულტიმატუმის შექარის ქვეშ. მზადდებოდა თურქების შემოსევა. მაგრამ მან შეივივინა. საქართველო უკვე წაფარებული იყო გერმანული ფარით. 24 მაისს დილით ვაცნობა საქართველოს ეროვნული საბჭოს თავმჯდომარეს ნ. უორდანიას. რომ საბჭოს დასაბუთებ შეესაბუნა და რომ გერმანული რანშები სდარაჯობან საქართველოში შემოსავალ ვეულა გზებზე. წარუდგინა ამის დამატაციებული დებულები. რომელნიც მიღებული შეონდა საქართველოს საზღვრების ვეულა მნიშვნელოვანი ადგილებიდან.

- მაშ ზებ ჩვენ შეგვიძლია გამოვაცხადოთ საქართველოს დამოუკიდებლობა - სთქვა კეპუოფილებით ნ. უორდანიამ და ხელი მატარდ ჩამომართვა.

მღელვარებისაგან თავბრუდახსმული ქუჩაში გამოვარდი. - აღსრულდა ნატკრა მრავალი ქართველი ოაზისის! - გავიფიქრე მე.

*

საღამოზე გრანდ შულენბურგიან შევიარბი. სახლში არ დაშვებდა. გამოსავალითან შევეუბავე მოდიმარე ლეიტენანტ კაიზერს.

- თქვენთვის ახალი სასამოვნო ანბავი მატქს.

ბ-ნო ლეიტენანტო - მივესალუე მას.

მეც - მომივლო მან.

- ზებ, 26 მაისს, საქართველო გამოცხადებული იქნება დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ. საქართველოს ეროვნული საბჭო გარდაიქმნება საქართველოს პარლამენტად.

- მომილოცავს - მითხრა კაიზერმა - ნება მიბოძეთ ჩემი მხრივ მოგახსენოთ, რომ დღეს მივიღე ცნობა. იენისში ქ. ობილისში ჩამოვან გერმანული ჯარი და სამხედრო-დებლომატიური დელეგაცია გენერალ კრეს ფონ კრესენშტაინის მეთაურობით. ეს შედეგია გრანდ ფონ შულენბურგისა და თქვენი თანამემამულეების ენერგიული ცდებისა ბერლინში. ამ დანიშნულებით გერმანულ დელეგაციას თან მოატქეს თქვენი ქვეუნის თავისუფლების ცნობა. გერმანული ოაზისეულები კი

გარდაიქცევიან ქართული მუდმივი ჯარის დასაბურუნ საფუძვლად.

გარდავხვიეთ ერთმანეთს. ორივენი მიზანრული, ქართველი და გერმანელი... საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის!

*

26 მაისი. ისტორიული დღე. თავისუფალი საქართველოს პირველი პარლამენტის პირველი სანეიმო სხდომა გახსნილია. საღამოს 5 საათის.

პარტიების დეკლარაციებით. ქართული მჭერმეტყველების შექარსარ სიტუებები საბოლოო შექახილით: გაუმარჯოს დამოუკიდებელ საქართველოს!

მაგარი გერმანული ნაბიჯით მიემართება ტრამუნისკენ ლეიტენანტი კაიზერი.

- გერმანიის მთავრობის სახელი მატქს პატვი მივესალუო და მიველოცო ქართველ ერს თავისუფალი საქართველოს სახელმწიფოს აღდგენის დღე!

ქართული პარლამენტის ვეულა წევრი ფიხზე დგება და მქუხარე ტაშით ეგებება ორ კვილმობილ გერმანულს: გრანდ ფონ შულენბურგს და კაიზერს.

ქართველები თავისი გომობების გამოქახილში გალწრფილნი იუვენენ: ამ ორი გერმანელის სახით საქართველო მივსალმობოდა და მადლობას უხდიდა იმ დიდ ევროპულ ერს, რომელმაც თავის მძინი დღეებში. წინააღმდეგ საკუთარი სამხედრო-ბოლიტიკურ მირობებისა სოურქებთან კავშირისა, გაბუოდა მისუფილი ხელი პატარა ქართველ ერს და მისცა მას საშუალება გამოსულიყო საქვენიოდ თავისი ერთგული განთავისუფლების ახალ გზაზე. მაშინდელ საქართველოში ვეულა ამბობდა: ეს პატროსნება წმინდა გერმანულია.

ამ აზრმა მიიღო მალე სრული დასტური გერმანული სიმებრატორო მისიისა და გერმანული ჯარის მოღვაწეობის-მოქმედების სახით საქართველოში.

უკვე 26 მაისს დაიღო ქართულ-გერმანული ხელშეკრულება. რომლის ძალით გერმანიის კისრულობდა საქართველოს დაცვას თურქთა შემოსევისაგან და აგრეთვე საქართველოს მთავრობისათვის დახმარების აღმოჩენას ქართული ეროვნული ჯარის ჩამოუკლებასში. ამ მნიშვნელოვან თარიღს მოჰყვენ მნიშვნელოვანი ამბებიც.

გერმანულთა სამხედრო-დებლომატიური დელეგაციის საქართველოში

გენერალი ბარონ კრეს ფონ კრესენშტაინი 1918 წ. იენისში ორ ბავარიულ ათასეულიან ერთად (1800 კაცი) ობილისში ჩამოვიდა გერმანულთა

სამხედრო-დიპლომატიური დელეგაციის გენერალ ბარონ კრეს ფონ კრესენშტაინის შეთავაზებით. გენერალი კრეს ფონ კრესენშტაინი ითვლებოდა გამორჩეულ სამხედრო მოღვაწედ. საქართველოში გენერალული მისიის შეთავაზად დანიშნა მხედ გენერალი კრესი შეთავაზებად მივირ სხვაში დიდ ოპერაციების ინგლისელების წინააღმდეგ.

ფონ კრესენშტაინის ობიდიუსი ჩახვლის დროს ევაზი საქართველოს პარლამენტის წევრი. მე დაბეჭდულ ოფიციალური განცხადებით გერმანულ დელეგაციისთვის საქართველოს რწმუნებულის მოვალეობის შესრულებას. წერილობითი რწმუნებების მიხედვით უნდა შემოქმედდეს და მოემხროს საქართველოს პარლამენტისა და მთავრობის სხვალი განცხადებებანი გერმანელობათვის დახასმარებლად. გენერალ კრესი გავეყენი სხასხლეში იმ დღეს, როდესაც მისი დელეგაციის ბირეულები წარსდგა საქართველოს მთავრობის წინაშე¹.

1 საქართველოს ბირეული მთავრობა კოალიციური იყო. მასში შედიოდნენ ნოე რამიშვილი (სოც-დემ) - თავმჯდომარე და შინაგან საქმეთა მინისტრი
 აკაკი ჩხენკელი (სოც-დემ) - საგარეო საქმეთა მინისტრი
 კონსტანტინე კანდელიძე (სოც-დემ) - ფინანსთა მინისტრი
 ვახტანგ ვაჩიყაძე (სოც-დემ) - სასაზღვრო მინისტრი
 შალვა მუსხიშვილი (სოც-დემ) - ფელტოების მინისტრი
 ვაჟიკა ჟღერდია (ერ-დემ) - ვაჭრობა-მრეწველობის მინისტრი
 ილიკო ტყეშელაშვილი (სოც-დემ) - სახალხო განათლების მინისტრი

ნოე ხომარია (სოც-დემ) მთავრობების მინისტრი.
 ფანჯა ღრიშვილიანი (სოც-რევ) - გზათა მინისტრი.
 თევზაძე საბჭოს ანუ პარლამენტის თავმჯდომარე იყო ნოე ჟღერდია
 24 ივნისს 1918 წ. ნოე ჟღერდიამ გადააყენა ნოე რამიშვილი და თავი გახდა მთავრობის თავმჯდომარე და ცნობა ხინ შემდგ. მთავრობაში თავმჯდომარე იყო. მასში შედიოდნენ სოც-დემურები:

ნოე რამიშვილი - შინაგან საქმეთა მინისტრი
 ნოე ხომარია - მთავრობების მინისტრი
 რაფაელ არაბიძე - ფელტოების მინისტრი
 ევგენი გავაქაძი - საგარეო საქმეთა მინისტრი
 ვახტანგ ვაჩიყაძე - სასაზღვრო მინისტრი
 კონსტანტინე კანდელიძე - ფინანსთა და ვაჭრობა-მრეწველობის მინისტრი
 ვაჟიკა ჟღერდია - შრომისა და მომარაგების მინისტრი.
 24 მ.

ნოე ჟღერდიას ევაზი უბრძოლველ პარლამენტს თავმჯდომარის, მთავრობის თავმჯდომარის და ს-დ პარტიის თავმჯდომარის პოსტზე თავად ნოე ჟღერდია თავის "მოკვებებში" ასე ასახულებს მის შივი მთავრობის თავმჯდომარის თანამდებობის წყავევას.

ევგენი... მინისტრებად აღმასრულებელ კომიტეტს, მთავრობას კი არ დაურჩა თავისი საკუთარი სპეციფიკი მისი გერმანული მუხარის თავმჯდომარე ვაქანდელიძე, როგორც მთავრობის თავმჯდომარე, თუმცა მის მუშაობაში მონაწილეობას არ ეძლეოდა. ეს იმეო ფელტოების ფუნქციონირებაში ვაქანდელიძის მონაწილეობა. ევგენი კი პოლიტიკურ-სამხედრო რეაგნაჟი და გამოიხატა მთავრობის ევგენი პოლიტიკურ ამოცანების გადასაჭრელად ხელი. ვინ იყო იმის თავები, რომ მიწინავე მუშაობა სისხლი დასაყრდენობდა მიზანშეწონილია, სწორედ პოლიტიკურ საქმიანობის, ანაგვით თავები დაინახეს მუშაობა საქმის თავმჯდომარის, ში. პოლიტიკურ მთავრობის ამის გამო ევგენის მონაწილეობის პრამატიცა უნდა ყოფილიყო დასაჭრულებული იქნებოდა, წინააღმდეგ შემთხვევაში მუშებმა არ გამოედიდნენ. მას მასადავნი, ჩემი თავმჯდომარეობა იმეოვება მთავარი მუხარის განაგების დაძვირებაში საკუთარი ხელის მწიფრით. როგა ვერაინის ბუკრი საქმეები დაურჩა, ბოლო მთავრობის ას არ მონაწილეობდა პირდაპირ, მიხედ აღმასრულებელი ხელისუფლების

კეილი და გეგანი გამოემტკვლებს მქონე გენერალმა ავალა ქართველზე კარგი შობებდელეობა მოახდინა. მე გენერალს განვუცხადე, რომ ჩვენ, ქართველებს დიდი მადლობა გვაქვს გადასახდელი გერმანელებისადმი. და რომ შემდეგში ჩვენ უოველმრთვე ვემდებოთ განჯამტიკაციო გერმანიას-საქართველოს მეგობრობა და თანამშრომლობა. კრესმა შედგინა საქმიანი თათბირები მოწვევის დღეების ცხრილი.

ჯარის ბაღლები

იმავე დღეებში, რუსთაველის პროსპექტზე, სხასხლის წინ, გამართა გერმანული ჯარის ბაღლები. ჩატყული ხალაშქრო ტანსაცმელში, შოცყ საუკუნის განქმული მსდრები ელოვებოდნენ თავის უფროსს. შევეობრად გაისმა გერმანული ბრძანებები. შორიდან გამოჩნდა მადალი ტანის გენერალი კრესი. ბრტყეობდა მუხარაშში, თავისი მსდრებლებით, თანხი ქართველი დატყმული უთარბები უსმინდრ გერმანიის ბახუხისგებელი წარმომადგენლის სიტყვებს. მიმართულს თავისი ჯარისხადა.

- ჩვენ მოგვეუყვნა განჯკასიის ამ უჭველეს ქვეყანაში არამარტო ომის მიხნებმა, არამედ ბატონი გეილიშობილი ქართველი ერის სხასხლმწიფოს ბაღგენის საქმის დახსმარების

კარგად, ჩიყაა ღლია აუბრძობდა სწრაფ მოქმედებას. დაიბადა არჩა, ამ რი მალს გაურთიანების შესაბუე ერთი პირის, ჩემი, მთავრობის. თუ ასეო ოფიციალურ თანამდებობას აღდნანან გაურჩილი და ჩვეულოფონი რეგანობის სასტუდენტო მთავრობის გამაგრების ვეპოფილემბოლი, ახლა აშქარა გახდა ჩემთვის ამ ტაქტიკის მოქმედება და ახალ ცხენზე გადაჯლიძა. ასეო გადაწყვეტილება მიიღო ყველა ჩვეულოფონის რეგანობისთვის. დაუმორჩილად, თავმჯდომარე ჩ რამიშვილი დაჩრა ახალა საქმეთა მინისტრია. მე აუხად თავმჯდომარე. ვერადა დაუმორჩილა პირდაპირ, როგორც არა მთავარი მუხარის და მუშაობა საბჭოს თავმჯდომარეს, არამედ ერთოფელი მთავრობის მთავარი. ამოა შეიარაღებული ძალა გახდა ოფიციალურად მთავრობის შეიარაღებული ძალა. 6. ჟორდანი "მოკვებებში" გვ 131 პარიფი 1933

რადანამ ამ პერიოდში საქართველოს კონსტიტუცია ჯერ არ არსებობდა, ამიტომ ამჯვარი დემკრატიუა განსაკუთრებულ პირობებსა და საკუთარი პარტიული ინტერესებით იყო გაპირობებული. სამე წლის დამოუკიდებლობის დროს საქართველო კონსტიტუციის გარეშე არსებობდა და მას განაგებდა სოც-დემ უმრავლესობის ემეფული საბჭო და მისი თავმჯდომარე, საქართველოს დამფუძნებელი ეკნება პირველად მიწვეული იქნა მხოლოდ 1919 წლის 12 მარტს, ავტორიტეტის აღდგენიდან ორი წელი შემდეგ(!) მან დაამტკიცა დამოუკიდებლობის აქტი, მაგრამ კონსტიტუცია არ იყო მზად, რომ ამიტომ ქვეყანას ისევე ერთვული საბჭო და მასზე დაქვემდებარებული დროებითი მთავრობა მართავდა. კონსტიტუციის პირველმევე გამოკვლიება ჩანდა, რომ ნოე ჟღერდიას ძალაუფლება ვედა ვაძლია. სეგარაფლია, რომ ჟღერდია იყო მუხარის თანხი, რომ დათფინებულ კრებაზე მხოლოდ 1921 წლის 21 თებერვალს შესული დამუქიანობა კონსტიტუციის უნეე პრაქტიკულად დაქვემდებ (და გაქვემდებ) აღარ არსებობდა, ბოლშევეკური ჩეგუასის მთავრ დაწყობილი საქართველოს დამოუკიდებელი დემოკრატიული რესპუბლიკისა. საინტერესოა, რომ ამ სმ "კონსტიტუციის" წინაშე მდარეული იქნა მომავალი კონსტიტუციის შემდეგი მუხარები: 55, 56, 57, 58; 70. რაც კარგად აჩვენებს სოც-დემ. ძალაუფლების დატყმირული დ-ტრ-ბილირისტული მიღეცილებას. - აქ რად შეიძლება.

სურვილმა. ჩვენ აქ მოვედი არა როგორც დამპყრობლები. არამედ როგორც მეგობრები. ჩვენი მოქმედება აქ წარმართება მხოლოდ ამ მიმართულებით - დაბნობა თვისი სიტუაცია გენერალმა. სიტუაცია მალე შესაფერისი საქმეც მოქვას.

ორი პროექტი

გამაცნეს გენერალი კრვისის საუბრადღებო გეგმები. რომლებიც ვხეობდა ქართული ჯარის ორგანიზაციას. მეც მივლევ მონაწილეობას მათი რეიტინგის დამუშავებაში. მიკვლე ხანში დამზადებულ იქნა შესაფერისი პროექტები. გენერალმა კრვისმა მოხოვა მთავრობისათვის შედგენა და მის მოსამყენებელ განსაკუთრებული დღე დაეწინა. ამის გამო მოვიხსნეუე მთავრობის ოპერაციამდე ნოე უორდანი.

- ამასწინაა. ამავე საკითხის გამო. თავისი დახმარება შემოგვაცხადა გენერალმა მიშლავესკიმ (1915-18 წწ. კავკასიის რუსული ჯარის შტაბის უფროსი). მთავრობამ დაინიშნა დღე მისი მოხსენების მოსამყენებელ. გადამვიტე გენერალ კრვისს. რომ მისი პროექტები მოსმენილი იქნება მთავრობის შემდგომ მორიგ სხდომაზე - შემომოთავალა უორდანიამ. მე შევეცადე ამ უნდაური შედეგის გამოსწორება და მოვხსენე საქართველოს მთავრობის ოპერაციამდე:

- იქნება უკეთესი იქნებოდეს პირველ რიგში მოგვესანიან გერმანული დელეგაციის პროექტი და შემდეგ კი რუსი გენერლისა.

- არა. მე სიტუაცია მიცემული მაქვს გენერალი მიშლავესკისათვის - მომიტარა ნოე უორდანიამ. ამ პასუხის გატანებაზე გერმანული გენერლის მალბალი შუბლი შეიკრა და ნაოტებით დაიფარა.

- მოვითმინით - უკმაყოფილო ხმით მიხიბრა კრვისმა. სანამ დღის შემდეგ ამ "შეცდომას" ფარდა ბეჭდა.

რუსეთის გენერალური შტაბის აკადემიის პროფესორმა. რომელმაც რუს მხედართა მთელი ობიექტი ალხარდა ჯარის სამხედრო რეგულაციებზე სისტემის საფუძველზე. საქართველოს მთავრობას შესთავაზა შევიცარული მილიციარული ორგანიზაცია. აშკარად გამოუსადეგარი საქართველოს ცხოვრების პირობებისათვის.

რუსი გენერლის პროექტზე ცხარე იერიში მიიტანეს მისმა მოწაფეებმა - გენერალური შტაბის ქართველმა ოფიცრებმა გენერალი სანდრო გეგუანიშვილის ობიექტით. ჩვენც. ზოგიერთი ქართველები. მივეხმარეთ მათ და მალე გამოიჩინა. რომ რუსი გენერლის საბოლოო თეორი მათთან ნაკერი და გამოქვეყნდება რუსეთისგან

განთავისუფლებული საქართველოს დამარბობის მოტივებით.

ბოლოსდაბოლოს შემარცხენე პროექტი შემარცხენე რუსი გენერლისა. დამსწრეთა დიდი უმრავლესობის უკმაყოფილებლ იქნა. რამოდენიმე დღის შემდეგ იმავე კარებით. სანიდანაც გავიდა დამსწრეებელი რუსი გენერალი. შემოვიდა გერმანული გენერალი ფონ კრესენშტაინი თავისი სამხედრო სევიცილისტების ობიექტით. მთავრობის გაფრთხილებულ სხდომაზე. სანდო ესწრებოდნენ მთავრობის წევრები და ქართული გენერალური შტაბის ოფიცრობის წარმომადგენლები. სამი სანიის ბეობის შემდეგ წამოყენებული გერმანული პროექტები მიღებულ იქნა. მათ შორის ორი მთავარი პროექტი: ქართული რეგულაციური ჯარის ორგანიზაცია - სანი დივიზიის დაარსება (2 ქვეითი და 1 ცხენოსანი) და საყოველთაო სამხედრო ბეგარის კანონი. ამ პროექტების განხორციელება გულისხმობდა აგრეთვე სატირო სამხედრო მასალით გერმანიის მთავრობისგან დახმარებას.

შინაური დავის გამოჭახილი

ქართული ჯარის ორგანიზაციის პროექტების მიღებამ გაახარა და გაამხნევა უკეთეს ის ქართველი. ვინც აბრძობდა და სცდილობდა საქართველოს სირის სახელმწიფოს გამაგრებას. მათ უძლეოდათ იმედი. რომ ბოლო მოეღებოდა რუსული რეგულაციის მოსამყარს - ბარტულ "წიფელ გვარდიას". როლის არსებობა და მოქმედება უკეთესმთვე ელოებოდან მთლიანი მუდმივი ქართული ჯარის ორგანიზაციის. კლასობრივი ბრძოლის დღისუბეზე ალზრდილი "გვარდიას" თავისი მეთაურებთან ახილად ეწინააღმდეგებოდან უროვნული ჯარის შექმნას. მასში ეროვნული სულიცხვეების შთანერგვას და მისი გამოშტატებული უროვნული დროში ფრიალს. ბარტული გვარდიის და ჯარის პარალელური არსებობა ამგვარ მტრულ ატმოსფეროში უკმაინციდენტებს ქმნიდა და დიდ უსიამოვნებას იწვევდა.

გერმანელია დაქარბალა

საქართველოს ბრძოლაზე სანჯვარზე ოურქებთან შეტაკების დროს ქართველ ჯარისკაცებთან ერთად მოკლული იყო ორი გერმანელიც. დაქალაქის დღეს გერმანულ საბავდელყოფისთან. სანიდანაც უნდა გამოეყენებინათ გერმანული ჯარისკაცთა ცხედრები. თავი მოავარა ობილინის ქართულმა საზოგადოებამ. მოვიდა სანატორი ქართული ასეულიც. ბეტომობილით მათ მოქვას გენერალი კრვისი. მივესალმე მას. გენერალს

სახეზე ბაღვლებზე უტუბოდ.

- ამისხსენით, გეობუვა, - დაბალი ხმით დამეუბნა კრესი, - ვის მარხავენ კიდევ დღეს იქვენი და ვინ არის ის მოხუცი, რომელი სურათები, ჯოხებზე ჩამოვადებული, ხელში უკავიათ? რას მომასწავლებს საგლოვანო პროცესის წითელი დროშებით, სხვაც მე საქართველოს მთავრობის შთელი რიგი წევრებზე შენსზე?

- დღეს მარხავენ ერთი წითელგვარდიელს, რომელიც იმავე ბრძოლაში დაიღუპა, სხვაც ეს ორი გერმანელი. ჯოხებზე კი მიქონდათ სოციალისტების მამამთავრის კარლ მარქსის სურათები.

- კარლ მარქსის სურათები თბილისის ქუჩებში სამშობლო სათვის დაღუპული ქართველის სამგლოვიარო პროცესიაზე? უცნაური ამბავია! მაგრამ რატომ არ გვანდობა მთავრობამ ამის შესახებ? მაშინ ჩვენ დანერგავთ გერმანელი მცველებს და რამდენიმე უფრო გვიან, დავაწერებოდა და ბატონი ვეკუაძე მოკლული ქართველი შვიკრის ხსოვნასაც? - სხვედურის კლიოთი მომხმობა გენერალმა.

- მოვიდინე იქვენი, ასეი სხვედურის სოციალისტურ პროცესიაზე დაბატონებს, ბატონო გენერალმა - მიუხედავად.

- ამასწინაო მარხავენ ბრძოლაში გამარჯვებულ დაღუპულ ერთ ქართველ ოფიცერს, - განბატონა გენერალმა, - საქართველოს მთავრობას დატოვებისას თავისი წარმომადგენელიც კი არ გამოუგზავნია, აქ კი ასეთი დემონსტრაცია ორივე ქართველმა სამშობლოს თავი შესწირა, მაგრამ საქართველოს მთავრობა ურის თავისდა სთვლის, მეორეს კი - უცხოელად, სამწუხარო ამბავია, ამ სამეო ბზარს შეუძლია განდობის ოქვენი ბატარა ქვეყნა და დაღუპოს მისი მომავალი, - თავისწინათ ამბობდა გერმანელი, სამგლოვიარო პროცესის დაბრძნა, გერმანულ ხასაფლობის კარებთან სატყაღის ქუჩის გვერდით დაგვეყენე მთავრობის წევრებიც, ოფიციალური დეკორაციები დატყაღი იყო, - შემობრუნე ჩემთან ზვალ, სალაპარაკო მაქვს - გამოხიზივებისს მისთვის გენერალმა კრესმა.

ვერობელის აზრი

დილით ვეწევა გე კრესს, მისი შტაბი იმაქმად ბინადრობდა მუხრანბატონთა სასახლეში, რუსთაველის პროსპექტზე.

- თავში რამდენიმე აზრი დამიგოვდა, მსურს გულახდილად განვიხილოთ, შედეგულობაში მაქვს ოქვენი ქვეყნის მომავალი, ადრე თუ გვიან, ჩვენ, გერმანელები, წაყალბა კავსიადან, უფრო ადრე, ვიდრე გვიან, ოქვენი მმართველი წრე არ ჩაქრობს

შექმნას თავისი სახელმწიფოსთვის საფუძვლიანი საარსებო დაწესებულებანი, მგაბლიოდ, ქართული ჯარის ორგანიზაციის შესახებ მიღებული გეგმები დღემდე განუხორციელებელი რჩება, აგრეთვე კავსისიელ მუხრანბატონსაც არა გავთო კარგი განწყობილება, საქართველოს მთავრობას არა აქვს კავსისიური პოლიტიკა, რომელიც ოქვენი ქვეყნის არსებობის საფუძველია, ჩვენი წასვლის შემდგომ, განამარტოებული, უჯარო საქართველო მტრების რეალმა მოემწურება და რომელიმე მთავრ სულ ადრევე წაიღებება, ამას უნდა დაუმატო ისიც, რომ თუ ოქვენ, ქართველებს, გსურთ დაცვა ოქვენი თავისუფლება, ამისათვის სატირობა დაუღლებავი შეუმაბა და არა უნდათ თვითონ კამათი ან სიმღერა-მხიარულება, რაზედაც დროს მთლიანად ხარჯავთ, აი, გადახედეთ - კრესმა დინ ფანჯარასთან მიმოუყანა, რომელიც რუსთაველის პროსპექტს გადსცქერობდა, - დღეს ხომ სამუშაო დღია, ოქვენი პროსპექტი თუ გატენილია უსაქმიოდ მოსაიარელებლობის ოქვენი მრავალი მემამულის უდარდელობით და უსაქმიანობით სახელმწიფო არ აწევა, მბატონი, რომ თქვენს შინაურ საქმეებში ეერევი და ასე მკვებედ გელაპარაკებთ, ამას მაიმულებს მსოფლიო მეგობრული სურვილები, რომ თქვენმა ნიჭიერმა და კეთილმა ერმა არ დაქარგოს ნორჩი თავისუფალი სახელმწიფო, მერწმუნეთ ამ გრძობაში, - ბოდიშს იხდობა თავზიანი, ტკიანნი და შორსმგერტელი მრჩვეული ვეროპელი.

მთიორი გრადი ვოლსკელი

მიუხედავად ქართული მმართველი სოციალისტური წრეების გულგრილობისა, გერმანული დელეგაცია მინც განბატონდა ქართულ სამხედრო გეგმების განხორციელების ცდას, მან დათანხმდა საქართველოს მთავრობა იმაში, რომ საქართველოს სამხედრო სამინისტროში მოქვეყნიული უფიცილო გერმანელი სამხედრო სავანეები მრჩვეული, რის გამოც მალე ბერლინიდან ჩამოვიდა მთიორი გრადი ვოლსკელი, გამოგზავნილი მთავარსარდლის მინდენბურგის მიერ, იგი დაუოვნებელი შეუდგა ქართული მუდმივი ჯარის ორგანიზაციის მრატოკული საკითხების მოგვარებას, გერმანულთავის დახმარებით მუვაითობა, გრადი ვოლსკელი, კამიტანი კანზერის, ქართული გენერალური შტაბის ოფიცრებისა და ჩემი დახმარებით შეუდგა საქმეს და სულ მალე საფუძვლიანი მოსწავლა შეადგინა მის შესახებ, თუ როგორ უნდა ჩამოვატეობებულავს სასწრაფოდ ქართული ეროვნული ჯარი, ამ გეგმის განხორციელების მთავარ ბრძობად ითვლებოდა: ბატონული გვარდიის პრივილეგიური მხარის

ჯოსმოძა და სპერთო ერთფეროვნული ქართული მარის მოწყობა. გრადი ვოლფსკელის ეს გეგმა მოსმენილ იქნა ბარლამენტის სამხედრო კომისიაზე. მომხსენებელი იყო თვითონ გრადი. მას თან ახლდნენ კაპიტანი კიზური და თარჯიმანი დროერი. მათთან ერთად ამ პროექტს ვიცავდით იკონსტანტინე აბახანი და მე, როგორც ბარლამენტის სამხედრო კომისიის წევრი. და ქართული უფროსი ოფიცრების ექსპერტთა უმრავლესობა გენერალი ა. ანდრონიკაშვილის შეთავაზებით. პროექტის წინააღმდეგ გამოვიდნენ ევლად სოციალისტები სიან დივის (პარლამენტის სამხედრო კომისიის თავმჯდომარე) შეთავაზებით. ესენი მოითხოვდნენ "სახალხო გვარდიის" (ამ დროს უკვე სახელი "წითელი" შეცვლილი იყო "სახალხო" სახელით) შექმნა და რატოცხებს. იმ დროს შვადდებოდა დამუშავებელი კრების არჩევანი. რის გამო სოციალისტებს ესატყობოდათ "გვარდიის" დახმარება. ქართველი სოც-დემოკრატების ეს წინააღმდეგობა სრულიად აქარწყლებდა მოელ იმ დროს მუშაობას. რომელსაც აწარმოებდნენ გერმანული დელეგაცია და ის ქართული სამხედრო-პოლიტიკური წრეები. რომელნიც ერთად სდგლობდნენ საქართველოს სახელმწიფოს დაცვა-გამაგრების დაურწმობა მხოლოდ მილიან ქართულ სამხედრო ძალის ორგანიზაციის საფუძველზე. არც ფინანსური მდგომარეობა და არც ჩვენი პატარა ქვეყნის თავდაცვის პრინციპები არ ითმენდნენ ორი წუების სამხედრო სისტემის არსებობას. რომელთაც ერთი პრივილეგიურ მდგომარეობაში იმყოფებოდა და ხასურვლად ითვლებოდა. მეორე კი გერმანული მიწისფული. ამასთანავე ისინი ცალკე იყვნენ დაქვემდებარებული ორ დაპოკიდებულ სამხედრო სამმართველოზე (ჯარისა და გვარდიის უბნებში). დაპარტყების შემდეგ მათორი გრადი ვოლფსკელი "შრჩველის" თანამდებობიდან გადგება და ბერლინში გაემგზავრა. ქართულ კლასში გრადი ვოლფსკელის განსატყობილად გამართული ბანკეტი სახეობა სურათის წარმოდგენდა. სურათზე სოც-დემოკრატები ლიდერები ერთმანეთს წელიანი სიტყვებით უკანებობდნენ გრადი ვოლფსკელის ქება-დიდებაში. სამხედრო მინისტრმა გრადი ვოლფსკელმა თავის უოფელ "შრჩვეულს" ვერცხლით მორთული ქართული ზნალი მართავა. სამხედრო მუსიკა "ტუში" ბანს აძლევდა. გრადი განცვიფრებული უსმენდა სოციალისტ ორატორთა სიტყვებს და აბლერკეუელი უუარებდა ამ სურათს.

რისთვის? რატომ? გარდა შეწუხებისა, თქვენთვის შე ხომ სხვა არაფერი მომიტანია? ჩემი რჩევა-დარიცხვა არ მიიღეთ. რისთვის და ვისგან ვიკებ უნდა ამ მჭირფას საჩუქარს? - ეკითხებოდა დამსწრეებს ნახული გაბრუებული გრადი. წუთიერი

დარტყვინილი სიუჟე...
 -ქართველი მამულიშვილებსაცან... საქართველოს სამხედრო წრეებისაცან... თქვენ რაც შეგქმლიო ქართული სამხედრო ძალის შექმნისათვის ევლადფერი სიქიე და განაკუთვ. ამ თქვენს დიდ შრომას და რჩევას არასოდეს დაივიწყებს ქართველი ხალხის ის დიდი შეგნებული ნაწილი. რომელიც ერის თავდაცვის საქმეს პარტიულ ინტერესებზე მდლდა აუენებს - ეს იყო ხმა გამოჩენილი ქართველი მხედრის კაპიტან ელიზბარ გულისაშვილის. მესხანე ტანისცემა და მჭარა გაბაუდული და ელმწრფელი ქართველი მამულიშვილის გამოძახილი. გამოთხოვებისას გრადამ მიიხრა: ვტოვებ საქართველოს, თან მიმაქვს ქართველებს უდიდესი სიმაბია. მაგრამ ამავე დროს თან მიშეუბნა გულისაშვილი იმაზე, რომ ვერ შეგქმლი თქვენს ხალხის ეხლანდელი შეთავაზობის ჩემი რჩევების სარგებლობაში დარწმუნება. ჩემთვის სამწუხაროა, რომ მათ უკუაგვრს ქართული სამხედრო ძალის საფუძვლიანი შექმნის საქმე. ამ ბოროტაქმელ ხანაში და საბოლოო გოგონაფულ-პოლიტიკურ მდგომარეობაში მეოფი პატარა საქართველოს ეხლანდელი მმართველები სტრინ იმ ხის ტოტს, რომელზედაც თვითონ სხედან. გულდაშეუბნა მათორი გრადი ვოლფსკელი გამგზავნა ბერლინში.

განხში გენერალ ვასო გაბაშვილიან

გერმანელების მოღვაწეობამ, რომელიც მიმართული იყო ქართული ეროვნული საქმის გამაგრებისაკენ, მაშინდელი თბილისის მოელი ქართველი საზოგადოების ურბრლება და სიმაბია გამოიქვა. ურწმუნონიც კი დარწმუნდნენ, რომ ბედმა გერმანიის სხნის საქართველოს კეთილ მჭარეული გაუჩინა, ამიტომ ალარ იცოდნენ, როგორ უნდა გადგებამთ მათთვის თავისი მდლობა. გერმანელებს ქართველ საზოგადოებასთან დაახლოვების დიდი სურვილი ჰქონდათ. ეკრძოდ. ქართული ოჯახების განცობისა მისვლა-მოსვლის სხნით. მაგრამ რეკოლუციების წვლობით ქართული მოწინავე საზოგადოება მძლიან გაღარბდა. ქართველი თავდა-ხანაურობა ხომ სრულიად განადგურებული იყო. გარდა იშვიათი გამოხაკელისისა, სვირთან ბინეცი კი აღარ მოიბოვებოდა. სდაც შესატყლელი იქნებოდა უცხოელი სტუმრის შესაფერისად მიღება. უხერხული მდგომარეობიდან გაცხნა მცოცხანმა გენერალმა ვასილ გაბაშვილმა. გენერალი ვასო გაბაშვილი იყო 1917 წ. პირველი ინციბატორ და უფროსი მის მიერ თბილისში შექმნილი ქართული ეროვნული ჯარის კორპუსისა. მან შემოიბოვალა, რომ იგი სიამოვნებით დაუხვდება გერმანულ

უსამართლო სავეფურის მივიღებდი.

სოც-დემოკრატ ბნ ირაკლი წერეთელს ბევრად ნაელები მიზეზი აქვს სავეფურის თქმისა. ვიდრე ჩემს თანამოაზრეებს. რომლებიც მეტად გაკვირვებულნი არიან, რომ ამ თანამდებობაზე ასე დიდხანს ვითმინდე სოც-დემოკრატიული მთავრობის პარტიოიბალურ და მხინჯ პოლიტიკას სპატიოთვალის ერთგული ინტერესების მიმართ. როგორც ქართველი მამულიშვილი და სპატიოვალის პარტიოიბალურის წევრი. გერმანულ დელეგაციამში მე წარმოადგენდი და ვცდიდი მხოლოდ ქართველი ერის საერთო ინტერესებს. ეხლად კი მშველიობით ბრძანდებოდეთ! - დაუბრუნე თავი ამ ორ ზეღაბს რუსეთის თებერვლის რევოლუციისა და დატოვე დარბაზი.

*

ომის ახალმა ამბებმა უცბათ შესცვალა გერმანელების მიერ კავკასიაში შექმნილი მდგომარეობა. 1918 წლის შემოდგომაზე საქართველოს შოედი ხმები. გერმანელია ჯარში. ფრონტზე დაიწყო რევოლუციური მოძრაობა. გერმანულ მისიაში ბლარ მალაზდენენ ამ ხმების სიმართლეს და ირკვეოდა. რომ გერმანელების წახვლა კავკასიიდან ახლო ხანში უნდა მომხდარიყო. მალე მოსულმა ახალმა ცნობებმა ნაბოლოოდ დაბადატურეს ვეულამ ეს ხმები. ნოემბრის დაზებებს მსოფლიო ფრონტებზე თან მოჰყვა რევოლუციის გერმანიამი. იმპერატორი ვილჰელმ მეორე გადადგა. ინგლისის გემები მსვ ზღვაში შემოვიდნენ. გერმანული ბაიასეულეები საწრადოდ გაშაზდნენ კავკასიიდან წასასვლელად. გერმანულ მისიაშიც შეუდგნენ ბარგის შეკვრას.

საქართველოს პარტიის დატვისათვის

ზამთრის პირის ცივი დღეა. ბავდმოფი ვეკბარ ლოცნიში. შემოიბრის ჩემი მუდღე.

- დაბ გერმანული კრუს ზის ჩვენს სასტუმრო ოთახში. შენი ნახვა უნდა! - წამოვიდექი. ძლივის ჩავიცვი და გავედი გენეროთალოან. მეტად შეწუხებული სახით კრუსმა ხელი გამომიწოდა. მის გვერდით არანაკლებ დალურქიმილი იჯდა ნანსობი კატიტანი დრაობრი. თარჯიმანი.

- დიდ ბოდიშს ვიხრე შეწუხებისათვის. ვიცე. რომ ბავდ ბრძანდებოდი. მოვედი გამოგეოსოყოთ. დღეს სარამოს. 5 საბათე ჩემს დელეგაციისთან ერთად მივდივარ ქ. ფოთში. ინგლისელები უკვე თბილისში არიან. მბის მოწინავე რაზმი უტერიავს თბილისის მობარტი სადგური. მოველი უსამოგეო ამბებს. დავურქვე თქვენს საბავრო საქმეთა სპინისტროს ეთხოვე ჩემი დელეგაციის დატვა. პასუხი არ მივიღე. აბლბათ ინგლისელები

ჩამოსვლის გამო სამინისტროში არვდებრევა შექმნილი და ჩემთვის აღარაბაის სცვლია. იქნებ თქვენ შესვლით და ამის შესახებ დაბურეკოთ სამხედრო სამინისტროს - მიხობარ ბღელევიბით კრუსმა. ჩავფიქრდი. უკვე ორი საბათი სრულდებოდა. დრო ცოტადს დარჩა. მივმართო ოფიციალურ დაწესებულებებს! მავრამ ვინ იცის. როდის და რას მოაბწრებენ ამ ბრევის ხანაში? გაბავწევიტე დაბოუადებლად შემოქმედა.

- ძვირფასო გენერალო. ნურბფერზე შესწახებოთ. სრულ 5 საბათე მობრძანდი თბილისს სადგურზე მთელი თქვენი თანამშრომლებით და ბარგით. ამ დროს ჩემი მეგობრებით და საბანდო გბრანტეობით დატხედებით სადგურზე - ეუბხარი კრუსს.

მავრამ თქვენ ზომ ბავდ ბრძანდებოთ? - დრო ბლარ მავტე ბავდმეოფობისათვის. ძვირფასო გენერალო! ჩვენში ნათქვამის - ძმა-ძმისთვის. მავი დღისთვის. უნდა ვეშურო, რაბა ბრობა შევისრულთ. ერთი წუთის დატარევა არ შემიძლია.

გენერალი კრესი მანინეე გამპარბათ თავისი დელეგაციისაკენ სოლოლაკში. მე კი მარდად გადმოვეწეე ჩემს სამხედრო ჩოზა-ახალუსში. შევიმოსე იარბღით და გავეყანე თბილისს სადგურისაკენ. წინასწარ დაბურეეე ვეულამ ჩვენებს და მოუწეეეე საწაროდ გამოცხადებულევენს სადგურზე.

სადგურზე დამხედა ასეთი სურბათი: სახეიბო დარბაზი (ძველად მუფის დარბაზი) საესე იყო მოტლანდიელი მსროლელი ჯარისკაცები. მის კარებთან ტიტეელი ფეხებით იდგა მბაღლი მოტლანდიელი გუმაგი მოკლე ტრულე კაბაში.

გავიგე. რომ რკინიგზის ადმინისტრაციის ინგლისელების შიშით გაბავწეეეეეე გერმანული დელეგაციის შორეული სამხედრო ბაქინდენ განსტუმრებბ. სბიდანაც იგზანებოდნენ მხოლოდ სამხედრო უშვლენები და საქონელი.

თვითნებურად ბღვიდენე ჩემი ძველი "რწმუნებულის" უფლებანი და ვუბრძანე თბილისის სადგურის უფროსს:

- გერმანელებისათვის დაბზადებული მბტარეკელი ვხლავე გადმოიყვანეთ. ამ მთავარ სადგურზე და დაბუნეთ აქ. სახეიბო დარბაზის პირდაპირ!

მე თვითონ გავეშუეე დარბაზისაკენ ინგლისელებთან საღაბბარეკოდ. საბფნიეროდ გზაში შემხედა კატიტანი გიორგი ბფხაზი. კარგი მვოდნე ინგლისურისა. ვბსოვე დაბმბარებბ. ჩვენ ერთად მივდებოთ მოტლანდიელი დარბაზს და ეუბხარიბი გამოეყმანს თავისი უფროსი დარბაზიდან. გამოვიდა აბბღეგბრდა ოფიცერი ჩიხუხით პირში.

- კეთილ ინებუთ და თქვენი ასეული მეორე
ოთხში განაბრძნდით! - ვთხოვე მას.

- რისთვის უნდა გინდავდე? - მკითხა
ინგლისელმა.

- ეს დაბრახნი გვესტერობენ გერმანული
დელეგაციის ვასტუმრებისათვის. რომელსაც 5
საათზე აცილებს საქართველოს მიხედობა. - იყო
ჩემი გარკვეული მასჯი.

- აა, გერმანელები სათვის? არა. არ დავუთმობს.
განსტუმრეთ. სანიდანც გნებავს - მომიგო მეკახედ
ინგლისელმა და გაბრუნდა უკან ჩიბუხის წყევით.
ნათელი განხდა. რომ უხლდა სხვა. უფრო მაგარი
არგუმენტების მიშველება იყო საჭირო.

ამისთვის მაშინვე შევედი იქვე. სნდგურის
მანლოლად მეოფი. ქართული ათასეულის
უზარმაში და 15 წუთის შმდეგ დაბრუნდი
ქართული შეიარაღებული ასეულის თანხლებით.
გარშეშოვერტუთი მთელს სნდგურს და სნდგო
დაბრახს. ნაწილი ქართული ათასეულისა
გამწერივდა სახეიმი დაბრახის წინ. თხოვნის
განმეორება აღარ დამჭირდა. შოტლანდიის
გებრდამ უკვე თვითონ დასტოვა დაბრახნი და
გინდავდა ნახვენებ მეორე ოთხში. თანახმად
ბირობისა. დაყურევე ზარი განვრად კრესს
დელეგაციის. რომ უფლდფერი მხნად არის და
შეუძლია თავისუფლად დაბრახს შტაბით
სნდგურისსაქენ.

5 საბთზე უოფილი "მეფის დაბრახნი"
ქართველები გაბესო. აქ იყენენ მარდაშენტის
წვერებს. ქართველი ოფიცრები. ქართველი
მოღვაწეები და სხვ. იმავე დროს სნდგურს მოხრდა
გერმანული დელეგაციის ბატონობილით მეწერივი
გენერალი კრესის შეთაურობით. გამოჩნდა
საქართველოს მთავრობის წარმომადგენელი კ-
სნახსტარაშვილი ვროი უუი შამხანიური. აივსო
სახმისები. ქართველებმა უხურვეს გერმანული
დელეგაციის უფროსს შშვიდობიანი და ბედნიერი
მგზავრობა.

- შშვიდობიანი გზა?! - ღმილილი მითხრა
კრესმა. - შე მას არ მოველი. რადგან ჩვენ გვიხდება
ინგლისელით სანხედრო ეშელონებს შუა გავლბ.
რომლებიც მოდიან ბაჟოშიდან. ინგლისელებს კი
ახრდა აქვე დელეგაციის ბარჯისა და დოკუმენტების
ხელში ჩაგდება.

- საქართველოს მიწაწუბლზე. სნდგ ჩვენ ვართ
ხელისუფლანი. ეს არ მოხდება. ბატონო გენერალო.
არხენად ბრძანდებოდეთ. ჩვენ შვექლებით დაცვას
ქართველთა უწველკისი აბათისა - სტუმარობით
მგარველობისა. ამიტომ არავის ნებას არ მივუცემო
ჩვენი თავისუფალი ქვეყნის მიწაწუბლზე ამ აბათის
შეღახვისა. იუავი დეშშვიდებულნი - ამ დაბარჯის
დროს ჩემს გვერდით იდგა კაბიტანი გიორგი აფხაზი.

მეუბრუნდი მას და ვუთხარი:

- ბატონო კაბიტანი! ამოარჩიეთ ესლბვე
მეოფი ქართული ასეულის რიგებიდან 30 უოჩალი
ჯარისაცო და ამ რახშით გაშვეუთ გერმანული
დელეგაციის მატარებელს ქ. ფოთამდე. მიიღეთ
უფროს ზომა. რათა გერმანელები ითვისი რახშით
უნებალდ და უკლებლივ მიიუვანოთ დანიშნულ
ადგილამდე. თქვენ არ გტიორდებათ დანარჩენი
დარბეგბანი. კარგად გესმით რა დიდი
მასჯისმგებლობა გევისრება - საქართველოს
მატივისა და პრესტიჟის დაცვა! თუ გაბეტირდათ.
გზაში გამოიწვიეთ ადგილობრივი ჩვენი
გარნიზონები. ჩვევც აქედან უოველხმობი
დაგესმარბით. - უველფფერი შტარულეული იქნება -
წარბშეუხრებლად მომიგო ახალგაზრდა ქართველმა
მხედრმა და გავიდა დაბრახნიდან რახშის
შესადგენად.

დიდხანს ეშშვიდებობოდენ ქართველები
თბავანი მომბტე სტუმრებს. გენერალმა კრესმა
უკანასკნელად მატარე მომიტირა ხელი და დიდი
მადლობით გამოთქმის შემდეგ მითხრა:

- ჩვენ დაგმარცხდიო. უტოვებო საქართველოს
და კავკასიის. უხლა ჩვენ აქ შეტეცვლინი
იმგლისელები და ფრანგები. თუმცა უკანასკნელნი
დღეს ჩვენი მტრები არიანი. მადრამ. სნდგამ მე
მეგობარი ვარ საქართველოსი. რომლის
თავისუფლებისათვის ჩვენ გესმარებოდით. რითაც კი
შეგძლო. ჩემს ვალებდ ვოვლი გიორჩიოთ
დაუოველბლივ მიმართით მათ თხოვნით თქვენი
ახალგაზრდა სხხელმწიფოს დაცვა-დასმარების
ბლოჩინისათვის. - ეს იყო უკანასკნელი სიტუება
კეთილშობილი გერმანული დიდი სანხედრო
მოღვაწისა.

გარშეშორტმული ქართველებით გენერალი
კრესი გაემართა დაშხადებული მატარებლისაქენ.
გერმანული დელეგაციის ოთხ-ვაგონში. მის კიბეებსა
და დორფნებში ვეღარ ეტკონენ შამხანებითა და
ხელის განაბტებით შეიარაღებული მცველი
მხედრები. ორთქმავლის კიბეზე იდგა რახშის
უფროსი. ქაბიტანი გიორგი აფხაზი.

ქართულ-გერმანული ცოცხალი არსენალი
დაბძრა თბილისის სნდგურიდან. ნელუნდა გვერდი
აუარა ბორდალებ ულ. გაკკოკეპულ
შოტლანდიელებს და მალე გაბქტრა ჩვენი
თვალახხედვიდან.

მეორე დღეს აფხაზისაგან დეჟამა მოვიდა.
შშვიდობიანად ჩაუუანა გერმანელები ქ. ფოთში.
სხვებისაგან უფრო დაწერილებით შვეტევეთ. რომ
აფხაზისა და მისი რახშის განსაკუთრებულმა
განაბრებულმა და ვაქაყობამა მატარებლისა
უენებლად გერმანელების მატარებელი დაბეჭრებულ
ინგლისელით ჯარის ეშელონს შუა. ფოთში

ინგლისელებმა არ მისცეს გერმანელებს ზავის პირობების თანახმად დაბრუნებული გვი. საქართველოს მთავრობის განკარგულებაში. გერმანული დელეგაცია კაბიტანმა გ. აფხაზმა განდიუნა ქ. ქუთაისში. სწავლა მის გზაზე დიდი მატერიალური და მკაცრი სტუმართმოყვარეობით უვლიდა მიუღივროთი ავის განსაცდლობაში.

რამდენიმე დღით ჩამოსულმა ქუთაისიდან თბილისში გარჯ მულენკოვმა. აღტაცებულმა ქართველების ასეთი დახვედრით, მიიხრა:

- ქართული რანინული ისტორია ვხვალ სინამდვილეში შევისწავლე. იმედი მაქვს, რომ თქვენც და ჩვენც ბოლოსდაბოლოს ვერაგინ მოგვერევა. ვადვილი თქვენს თანამემამულეს ჩვენი უდიდესი მადლობა იმ განსაკუთრებული ურთიერთობისა და მატერიალური სიხარულის. რომელიც ქართველობამ გამოიჩინა ჩვენთან ამ შავს დღეებში.

1919 წ. თებერვალში გერმანულმა სამხედრო-დებლმატორმა მისამხ უვნებლად დასტოვა საქართველოს მიწაწვალა.

დროშების ბრძოლა

სასახლეზე ორი დროშა ფრიალებს

რუსეთის იმპერატორის ნიკოლოზ მეორის ტახტიდან გადგომის შემდეგ. თბილისში შემდგომმა "შუშაბა. გულუბა. ჯარისკაცობა და მუხღვაურობა საბჭოში" შეფის ნაცვლის უოფილი სასახლეზე რევოლუციის წითელი დროშა ააფრიალა. ეს დროშა სასახლის სახურავზე 1918 წლის 26 მაისამდე განმარტოებით ფრიალებდა.

საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების დღეს მის გვერდით გაშალა ატრეოვე ქართული ეროვნული დროშა. მაგრამ მათ "დემორწინებას" უმტკუნეულოდ არ ჩაუვლია. წითელი ტრიანგია ჯერ - კიდევ ძლიერი იყო ქართულ სოციალისტურ წრეებში.

ამ ორი დროშის ურთიერთ ბრძოლა დაიწყო პარლამენტის პირველი ისტორიული სხდომის დაშობარების შემდეგ. როდესაც გამოცხადდა საქართველოს ეროვნული სახელმწიფოს აღდგენა. მაგონდება ის დრო ბრძოლისა. რომლის "სისხვერპლი" შეც გაუზდი.

პარლამენტის სხდომა რომ დაიშალა დარბაზიდან გამოყვდი და განსახვედლისაქენ გავემარტო- დერეფანში ჩვენი ახალგაზრდები და მიხვდნენ. ერთერთი მათგანი შემეკიოხა:

- ბატონო დავით, შეიძლება თუ არა ეხლა სასახლეზე ქართული ეროვნული დროშა აწვიოთ?
- ასწიეთ. - ვუბახსუე მე. - მხოლოდ იცოდეო.

რომ თუ სასახლის მოღარავე გვარდიელებს ბრძანება არა აქვთ მიცემული. ხელს შევიწლინ.

- მოვახერხებო. ავეწვით! - მიიხრეს უმარჯილებმა და უეცრად გაქრნენ. სწორედ ამ დროს შალვა ალექსი-გასხიშვილი შემეხვდა. გავუზიარე მას ეს ახალი ამბავი. განხარბულნი ამ დაუკიწარი დღით საუბარში გავუროთო და შემუხრეველად მართლი დავგრიო დამარბეულ სასახლეში. უეცრად გარეჯან უვირილი და ალიქოში შემოგვესმა. გავუშურეთ კარუბისაქენ. ჩვენსკენ შეიარაღებული გვარდიელები მობოიდნენ.

- ვინ ჩამოსნა სასახლის სახურავიდან რევოლუციის წითელი დროშა და მის მადვირ შეთვისტური დროშა ახფრიალბა? - ბრანმოირული შეგვეკიოხბ ვრთი მათგანი.

- ჩვენ პარლამენტის წევრები ვართ და თქვენ უფლებბ არა გქვთ ასეთი კილოთი გველაბარბაოთ! - შეუტბა გვარდიელებს შალვამ.

- არა! ეს შეზნელი საქმე თქვენი ბრძანებობი არის გაკეოებული. გამოტედეო! - ჩავტაცვდბ დარბაჯი და ჩვენსკენ გამოიწია.

- ხელი არ გვახლოთ! - მრისხანეთ დამუქრბ მათ შესხიშვილო.

- როგორ ბეადვთ საქართველო ს დამოუკიდებლობის გამოცხადების დღეს. ეროვნული დროშის აღმარტვას შაკენელი საქმე უწოდოთ? ვინ არის თქვენი უფროსი? - დავუბატე მე.

წითელი მერლოშეობი გარშემორტემულბმა გაყვარეთ სასახლის მრავალი მოსახველი და მივაგებეთ საუბარბული ოთახს.

- ეს რბ ჩავიგინბთ? ვინ მოცვბო უფლებბ წითელი დროშის ნაცვლბდ ნაცოინალისტური დროშის ბწევისა? - მოგემარბბა გავჯერბულბ კომენდბსტო.

- ბატონო კომენდბნტო, როგორც სწანს თქვენ კარგად ვერ დარბაჯობთ სასახლეს. კინბიდნ მის სახურავს უცხო ბირები დამატრონბინბს! - დაცნვიო ვუოხბრი მე.

- როგორ, თქვენ ოხზუჯობთ კიდევ? მამ კარგი, თქვენ ბქველბ ველებ გბხვბლი! - მოგვბხვბლბ მან.

- ამას ვერ იზამთ! ჩვენ, როგორც პარლამენტის წევრები ხელუხვებელნი ვართ. - მიუგო შალვამ.

- თქვენი ხელშეუხვებლობის ინსტრუქციბ ჩემთვის ბრავის მოუციბ - შემოგვეკიობ უარბული სუფროსბს.

- თუ არ მოუციბთ. ალბბოთ მიიღებო. შევეითებო ბატონ ნ. უორდბნბას - განუხვბდე მე.

კომენდბნტი შეუკომბნდა. გულმოსულბ დაბავლო ხელი ტელეფონის სასმენს და მარობლბც დებუკშეირბა უორდბნბას.

- თანხმდ ნუორდბნბის ბრძანების ეხლბვე

ადიო სსხურბაზეუ და წიოელი დროშის გერდიო
"ამაიო" დროშაც აღმართიო. - მისცა მან
განკარგულვამ გვარდიელებს ტელეფონიო
ღამბარების დამაბარების შემდეგ.

- კმაყოფილი ბრძანდებოა ნაციონალისტო
დგვიო ვაჩანამა? - მომობრუნდა მე წიოელი გვარდიისა
და მისი დროშის ერთგული მოსამსახურე.

- არა! კმაყოფილი ვაქნები მხოლოდ მაშინ,
როდესაც ამ სახსნულზე მარტო საქართველოს
ერთგული დროშა იფრიალებს. - მივუგე მე და
კარგებს მივაჭურე.

- ჩვენმა სოლომონ ბრძენმა კარგი გამოსავალი
იბოკა! - სიქვა შალვა მესხიშვილმა სასახლიდან
გამოსვლის დროს.

- ვაქმრობო ჯერჯერობით. დაკმაყოფილდეთ
ამ "შონანტერობით". ერთგული დროშა შემდეგ
თვითონ გადაეფრეს თავის გზას. - ეუბნებუე შალვას.
მარლავც ასე მოხდა.

ერთგულმა დროშამ გაიმარჯვა!

წიოელი დროშა ძალიან ჩქარა დამარცხდა
საქართველოს მიუღ ხივრცეზე. მან ადგილი დაუთმო
საქართველოს ერთგულ დროშას. წიოელი დროშა
ბირველი მოხსნეს რკინიგზის სადგურებიდან, რასაც
ზელი შეუწყო შემდეგმა გარემოებამ: საქართველოს
რკინიგზების დაცვა ქართულ ნაწილებთან ერთად
დაეუკლა გერმანულ სამხედრო რაზმებსაც.
გერმანულმა ფონ კრესნმა შემოიბოგა: ბატონო
რწმუნებულო. თუ საქართველოს მთავრობა
სადგურებზე არ მოხსნის წიოელ დროშებს, მე მათ
ქვეშ გერმანიის იმპერატორის ჯარისკაცებს არ
დავაუკებ. შესცვალეთ წიოელი დროშები იქვენი
ერთგული დროშით. გერმანული მისის შეპურის
მოითხოვნილებს გადაგვიცე ნ. უორდნანის, რომელმაც
მოსხლადნული საფორხის თავიდან აცილების
შესანი, არ დაბაოვანს სათანადო განკარგულების
რკინიგზის არმოდენიმე დღის შემდეგ საქართველოს
განკარგვის სადგურებზე ჩვენი ერთგული დროშა
ფრიალებდა.

ჯერი სახსნულზე მიდგა. წიოელი დროშა იმ
დროს ოფიციალურად რუსეთის ბილშევიზმის
დროშად ითვლებოდა. ხალხში გინისმოდ: მომწორეთ
ეს წიოელი ფრეი სახსნულს. ოორემ ამ წიოელ
ნიშანზე ფრესეთის წიოელი ბრბოები
შემოგორდებიანო. ეს ბრბოები კი უკვე კაცებისონის
რულულტენდის უახლოვებოდნენ. საქართველოს
სოციალ-დემოკრატიული მთავრობა, დამსნებული
ბოლშევიკების წინსვლით, უვლადფერს ქართულს.
ერთგულს ფერბოდა.

1920 წლის 14 იანვარს, თბილისის სასახლიდან
სადაც იმდროს მიმდინარეობდა საქართველოს

დამფუნდებელი ერთობა. მოიხსნა წიოელი დროშა
სასახლზე დატოვებულ იქნა მხოლოდ
საქართველოს სახელმწიფო აღამა.

კალერიან ჯიღელი! საქართველოს წიოელი
გვარდიის მეთაური, ამის შესახებ თავის დღიურში
შემდეგს სწერდა:

"16 იანვარი, 1920 წელი. წიოელი დროშა
შეცვლილმა ერთგულით. ასე, ჩვენმა
დაუბირისმართეს ერთმანეთს ორი დროშა მათ უნდა
მათი შემბოროლებამ! თვის ასე! მე მესწნება ხელგანი".

ამიტვედ, სამი წლის შინაომი ბრძოლების
შემდეგ, საქართველოში გაიმარჯვა ქართულმა
ერთგულმა დროშამ. იგი აღიმართა იმ ხალხის
ხელით, ვინც მრავალი წლების განმავლობაში
თვითონვე ვებმოდნენ მას. ერთგული ცხოვრების
ისტორიის კანონმა სძლია ნიძლისტურ
უქანობობას.

ერთი წლის შემდეგ, ბოლშევიკების მიერ
დაბურობილ საქართველოს სასახლზე კვლავ
აღიმართა წიოელი დროშა. მაგრამ
ქართველებსთავის იგი უკვე უცხო იყო. მტრული,
დამპურობელი. გამარჯვებულმა წიოელმა დროშამ,
1924 წელს, სხვა მრავალ ქართველ მამულიშვილთან

1 კალერიან ურული იყო ყვილი ბოლშევიკი, რომელიც შემდეგ
მეხვედებოდა გადაქერა. ამ მომენტს ასე აღწერს ნიუ ჯორჯანია
თავის "მოგონებებში": "...ესტრადეზე ილა ე. მანარაჟა და მის
ინგულიყ ვადა ცნობლი ბოლშევიკი. ფილდე იაჟმუდმარხილთა.
მენსევეკიბი კი ვერსად დაიწამა. ვადელი მეც ესტრადეზე. ეს
საჟადელი შეუქმლბა გამომდებელი, დამსწრე მუშებმა ხმა
ამოიღეს. დამსწრე კი კრება და მისი მომწვევიც, გადაყენდა
ფილდე; აინჩის თავის წიდან პრეზიდენტი. მიიღეს ჩემი
წინადადება. ამ დროს გაიმართ აქვე, ესტრადეს კუბოში ე.
ურულით, მთავარ ბოლშევიკმა. დაფრება სხვა მის ამხანაგებს,
კარდა ფილდესი, რომელიც გაჟარებულნი წასულიყ და მთავარ-
ვზედეთი მუშათა საბჭოს მეთაურობა იკუნს ხელში გადვირის,
იმედა ახვეს საბჭოშაოს მოკვიმბოში. ჩვე დავვირდი,
რასაკვირვებო, ამ დღიდან დაიწყო მისი მამულიშობა თავის
ფრაქციისაჟან და ჩვენს მხარეზე გადვირდა. მივეუბოდი სიტყვა
შეჟარებულთ, ყველა საქმეებზე ვერაყოლიდი და ვაჟაკებებს
ვაძლენდი. - ხ ჯორჯანია მოგონებამა კვ 108 პაიფი 1953.

სასტუმროსა, საბჭოების შექმნის ანაჟ ვახოლდ
მარქსისტთა მიერ, ბოლშევიკები, ფრას ზღაღდი როგორ აქუნდა,
"პირველი ცნობის მიხედვითაჟი ჩვენი ბატონა უფოდი გაჟანდა
მუშებოსკენ, სწრაფად შეუკრებო მუშები უმთავრესად რკინიგზის
ჩაიონიდან და აუფსხვბენ ჩა მომწერის მხამაჟელთა. წინადადება
მივეუბოდი აერიათი მუშათა დეუბატებებს საბჭო. წინადადება დიდი
აღტყუებით იქნა მიღებული და პირველი იქნა კოსილა, რომლისყ
ერთი დღის განმავლობაში უნდა შეესრულებინა ყოველივე
სარეჟისზაჟი მუშათა. შიგრი დღეზე უნდა მონაშაოროთი ავიო
საბჭოს არჩევა. ასეე მოხდა. მთავარ დღეს (რამდენაჟე მასტრე 2
მარტს ძელიდ სტრადელს) ჩვენ შევეკრიბებინ იმავე ოთახში (ყოფილი
მიხელიდ ქიჩაჟი), ამ მიზნად ითმისძი ყველა ქარხნის და
ფაბრიკების წარმომადგენლები. მხოლოდ ამ დროს, როცა შიგრი
კრებაზე საბჭოს რეგამანაჟაჟა მუშა მოვადმენდი, და ის-ის იყო
საბჭო ოფიციალურად უნდა შესდგომილია თავის მიქმლბებას, ამ
დროს კრებაზე გამოცხადდნენ ხ. კორძანია, ს. ჯობაძე და ნ.
ჩამბოძილი. მათ გაიყენეს საწლირო არ ქიჩადა, როცა დაინახეს,
რომ ამოიღის მუშებმა საბჭოს რეგამანაჟის საჟადეო ოთახი უკრ
მოქნენ, რომ ყოველივე ეს ხელგანი ბოლშევიკების მეთაურობით
და თარხნობით... ამიტომ ხ-კორძანიათ, ჩამბოძელმა და უბოძამ
მოსულთთანაჟე ასტებეს სჯანდალი, ის კრება, რომლისყ მე
ვითმომდინარებოდი, დაუფრულიყ გამოიბოგნდა და იცავე კრება
ღამს 2 საათზე გადატანილი იქნა საბოლი სახეში. ამ უფოდი კრების
სრული ბატონ-პარტიის მოქმენი ხ. კორძანია, ნ. ჩამბოძელმა და
მძანი მძინი" - საქ ისტ. ხარყ: ტ. 3 ვა 408 - ასე უწყობოდა
საქართველოს ვახსნებოდა რუსეთის ჩეკოლუსიის პირველი
დღეებდესი - "ე" რელ შეინშება.

ერობდ, მობკლევინს მისი ეროგული ვაღერებან
ჯუღელვიც. უბედურს მხოლოდ საფლავში "გაუხსნა
ხელეპი".

თეორი გიორგი

(გატრმელებე იქენბა)

"დროშეების ბრძოლის" მოგონების ეს მოკლე
ჩანაწერი არ იქნებოდან სრული, თუ არ გავისყენო ამ
ბრძოლის კიდევ ერთი, საგულისხმო, მხოლოდ უფრო
მხიარული ამბავი.

მასსოვს, პარლამენტის სხდომაზე ირჩეობან
საკითხი ეროგული დროშის ნიშნებისა და ფერის
შესახებ. მომხსენებელმა, კონსტანტინე მუჟაშვილმა,
საქართველოს წარმომადგენელთა კრებულს წარუდ-
გინან დროშის პროექტი: შეინდისფერ აღნაშუე თეორი
გიორგის ნახატი. ქართველ სოციალ-დემოკრატების
უაღლსაჩინო მეთაურმა, ცნობილმა ირაკლი (კაკი)
წერეთელმა, მის საწინააღმდეგე წარმობადგინან
თავისი კანონპროექტი: თეორი გიორგის ნაცვლად
აღნაშუე გამობახტული უოფილილო კეკეხსიონის
კულეზე მუჟაბტული პრომოეოსი (ამირანა), ირაკლი
წერეთელი ამტკიცებდა, რომ თეორი გიორგის
უმაღლესი ნაციონალისტების, კვლერიკალებისა და
რეაქციონერების სიმბოლოა და ჩვენ ხალხს ასეთი
დროშა არ შეეფერებათ. მისი ბრით პრომოეოსი
სახვების გამობახტვად იმდროინდელ რევოლუციორ
სულეკვეთებსა და იდეურებს. ცნობილია, რომ
პრომოეოსი ღმერთისგე ვი შევბრძოლა უსაპართლო-
ბისთვის და სწორედ ამიტომ ბრის დახჯილი.

- ჩვენ, ქართველი სოციალისტები, ვიბრძვი
გაცობრობის განზავისუფლებისთვის და თეორი
ღმერთებისგან და ამიტომ პრომოეოსი საქართვე-
ლოს სახელმწიფო დროშის უმაღლეს და
გაბაბიქესი - სიქვან მან ირ, წერეთელი.

სოციალისტ ბრძოლის წერეთლის საბახსუხოდ
გამოვიდან ნაციონალისტი გლეხი გრიგოლ
კუშაბელი. მან სტქვა:

- ჩვენ ვამლევი ხმას თეორი გიორგის რაინ-
დულ დროშას იმითომ, რომ იგი წმინდან ქართული
და ეროგულია, თეორი გიორგი ქართველი ხალხის
ბაბასწლოვანი გიორული ისტორიისა და მისი ზნეო-
ბის გამომხსნეველია. მხოლოდ ვინ ბრის ეს პრომოეო-
სი, რომელიც ასე უკვარავნო ბატონ ირაკლი
წერეთელს? ვინ არ იცის, რომ პრომოეოსმა ცეცხ-
ლი მოსტებან ღმერთს და ამიტომ იგი დახჯი-
ლი! როგორ, განან საქართველოს სახელმწიფო
დროშა ეხლან ამ უაჩანის სურათით უნდა დაგამშუე-
ნოთ? მე კარგად შეხმის ბრატომ ირჩევს სოციალის-
ტი ბატონი ირაკლი წერეთელი პრომოეოსის!
ორივენი ერთი სულისკვეთებისა და მისწოფების
ბრინან: ექსპობრინტორები..

დასსწრუთა ჰომერულილმა ხარხარმა და

ოვანციებმა თავისთავად გაბანსწვოტბ სკაციხი
გამარჯვან თეორიამ გიორგემ!

1 რიგოცე მეთიველმა იცის, ამჟერი დრომა საქართველოს არ
ეღირსა. საქართველოს სახელმწიფო დერბაჟ გამოსახული
მხედრიყ არ არის თეორი გიორგი და არც ქმ გიორგი იმ
უაჩანო მუჟაშისა გამო, რომ არ შეესაბამება იმ მთიო-სიმბოლურ
ხატს, რომლითც დაარსდა და გაყობაღირდა მათი სახება ქართულ
ერიერულ კუფონებში თუ რელიგიურ სიღვრეებში
(მთიანურეს ქრისტიანულში).

იგი უკრანა მის შესახებ წერს თავის მოგონებებში:
"სოც-დემოკრატული ფრაქციამა პირველი დღი დაჯიკედა
რესპუბლიკის ემბლემს შესახებ. ირ, წერეთელმა წამოაყენა
მუჟაბტული პრომოეოსი ნაციონალური ემბლემა გამოხატვად; მე
ეს არ მიმეწონა. შევედევე მთავარი ჩემი არგუმენტი იყო ის, რომ
ცეცხ, მუხობილი პრომოეო სრულიად არ შეესაბამება ამბილ,
განთავიფლებულ საქართველოს ერს მე წამოთყავიყე ამ ბრის
გამობახტული თეორი გიორგი, ცხეხე კობტად მუჟაბი და მის
სეგრეშით თავისუფლად მარჯად მგრინავი ბეჩი კანონა შედეგ
გავიდა ეს წინადადება. მისი მორინალმდევენი ასახულებენ
თავს არს იმით, რომ თეორი გიორგი იჯივე წმინდა გიორგი. ეს
კლერიკალიზმა, ყუან დაბრუნებაა, საკულსო ემბლემის
ჩესტულიყის ემბლემა გამოხატვად და სხვ. ამათი ბრით
მევიღე სახეში და თეორი გიორგის წმინდა გიორგის ყველა ნაშენი
ჩამოაღირა..." ნ. ვირდანი "ჩემი წარსული" გვ. 154, პარიზი
1953.

უნდა ითქვას, რომ ნ. ვირდანიც ეს წიგნი საუკეთესო
წყაროა სოც-დემოკრატობის პირწმინდა ბოლშევიკური
ტრატკარანობის ტიპოლოგის დასადგენად ამიტომაც
მეამარჯვებ ამ პირველწყაროს სოციალისტური უერ მონაცვალ
ტრატკარული ექსპერამენტისა საქართველოში, ჩამოც
ბოლშევიკებს მოსკვა გაუღვიღია და ნიადაგი მუჟაბი
საქართველოს დაქირიანა.

ჩვენაუ გამაშვილი თავის მოგონებათა წიგნში "ჩემ
გამასწენად" (მთხრობი 1959; გვ. 197) წერს ამავე საკითხზე: "ღი
ბრძოლის შედეგ, როგა მან მუჟაბტულ კულე მისესხე ყფლებან
თავის მიერეს, - იმდოღელდობო მუჟაბი ხმა, ჩვენ გაიბრძე
თეორი გიორგი"; მაგრამ დაჯიკეხანბეუს, ჩასაკულეობად, და
ვეშაის დორბეუსი მაგარი შუბით კმინსაყან, ჯილყ ყამაზო
გადაბრტყეს... გუბმაოჟე და შუბის ტრადიციად მოსსეს ყჯირი
სწირედ ესეც ამბოვილი სემბილით გახლა მენშევიკებისა:
ბოლშევიკი ვეშაის ვერ მთეორენან და დღი სტეკვიანი
ყამაზობანი გაღვირინდენ, გადაახტენ სტამბოლის გუბანაოჟს...
ღირსა! სახელმწიფო დროშის საკითხი თეორი ადვილად გადაიჭრა;
აღნა იმითომ, რომ ეროგული დროშის ფონი (ყრანობი) ითქვან
არ განსხვავებულად - მარქსისტული სწილიოსიან და მბილი
წინა ყფებენ დარჩა პარტი თეორი და შავი სოცან."
მთავრობის მერ მდებულ დერბის კრიტიკისათვის იმ. აგრევე
დავით კაკეხსი წერტილ წიგნში "დავით კაკეხსი - ჩელიკობეა
და სიერყე" მე 1983 გვ.41-44 - იგი რედ შენიშვნა.

განხილავს ჩვენ ვწევებით ერის სიღრმისეულ და არსობრივ შრეებს.

ამრიგად, ერის კვლევის საშუალებად ჩვენ ვიღებთ იმ გამომცდილებას, რომელიც გამოვლინდება ემოციანში, ენაში, ხელოვნებაში, ნამოქმედარსა თუ სწავლითში. ერის ამ ხატს, რომელიც ასე ძლიერად არსებობს უოველ ჩვენთანაში. სწორედ მისი ამოცნობა, დანახვა, გაცნობიერება ჩემი მიზანია.

შესაბამისად ერის, როგორც საკვლევი ობიექტის განზრება, ხედავ მასხლისს, სწორედ ამ პოზიციანზე დაურდნობით მოხდება.

ამასთან ერთად, რამდენადც ერი არის სოციალური ორგანიზმი, მისი არსებობის განვითარებისა და კანონების შესწავლად შესაბამისად მასზე როგორც სოციალურ ორგანიზმზე დაკვირვებით უნდა მოხდეს. მასხლას ამგვარ დაკვირვებისათვის იქლევან, ერთის მხრივ ის მონაცემები, რომლებიც ზევით ჩამოვთვალეთ, კ.ი. ენიკური და ლინგვისტური გამოკვლევანის, სხედლქწიფოფორივი და პოლიტიკური ცვლილებების ამსახველი ფაქტები, მოკვლედ მთელი ის ინფორმაცია, რომელიც ერის ბუღსაციანს აღწერს. შეორეს მხრივ არსებობს აგრეთვე ის სულიერი გამოცდილება, რომელიც ერის არსებობის საბუღონიანი ისტორიანი დღინდება და ამავე დროს უოველ მის წარმომადგენელში აისახება. ის განცდა ერისა, რახვეც შე ზევით მქონდა ლაბარაკი თავისთავად ისიც ობიექტურ ბირობათა და გარემოებათა ამსახველია, ოღონდ არა აღწერიით, დაკვირვებით. არამედ განცდილი და გამოცდილი ხატია ერის არსებობისა.

ამგვარად, ექმნება სურათი, რომ მასხლად ერის დახასთავებისათვის შეირჩება ორი განსხვავებული თვალსაზრისით: აღწერიით-ობიექტური და განცდილი-სუბიექტური. ბირველი კვალბა, რომელიც ერის ისტორიულმა არსებობამ დახსტოვა, შეორე კი - ერისავე აზრია ამ არსებობის შესახებ. ბირველი ამოიკითხება ისტორიულ, კულტუროლოგიურ, ენოლოგიურ თუ სხვა მეცნიერიულ წუბროებში. შეორე კი მოცემულია და აკუშულირებულია უოველ ინდივიდში.

შედ შესაბამისად შეეცდები ერთის მხრივ გაცაცოდხლო ობიექტური მასხლად და გვაზარო იგი ცოდხლბი, განცდადი ეროვნული სულის მიხედვით. ფაქტისა თუ მოვლენის ინტერპრეტირებისას მოვითავსო ისინი ეროვნულ განცდათა ლოკაციაში.

* * *

როდესაც ვღამბარაკობთ ერზე, უნდა გავითვალისწინოთ, რომ იგი სრულიად განსხვავებული ხარისხის სოციალური მოვლენაა.

ერი ბიროვნებათაგან შესდგება. შეორეს ამბიონათულია, რომ ნებისმიერი სოციალური ორგანიზმი გარკვეულად თავისი არსებობის ბირობად ისევ და ისევ დაბინანს გუღლისხმობს. მაგრამ განსხვავებულია ადამიანის ის თვისებები, რომელიც ოქმნება ესა თუ ის სოციალური გუგუვი. ასე, მაგალიდად, რასა ექმნება ადამიანთაგან, რომელიც მბირობადში კანის ფერი თეოიანდება. აქ გვღამქვევტობ ფიზიოლოგიური ფაქტორი, დახლოვებით იგივე, კ.ი. ფიზიოლოგიური ფაქტორი, სისხლის ნათესახობის ბირობითი ერთიანდებათ ეონსელი. წარმოების ბროცისში ადგილის მიხედვით განსხვავებისა და უღიბდებათ კლასები¹ და ა. შ. ერთი სიტყვით უველს შემახვევავში სოციალური ერთობა არის შედგეი ინდივიდთა გარკვეული ნიშნის გარეთიანების, ერთ შემთხვევას ეს სისხლით ნათესახობა, შეორეში სამუშაოს თავისებურება, და სხვა და სხვა. მაგრამ უოველ ამ ერთიანობაში წამყვანია ადამიანის გარკვეული ერთი თვისება, რომლის განზრებაც გარკვეულად შეტყუელებს თვით სოც. ორგანიზმის ბუნებას და არსებება.

ახლად წარმოვიდგინოთ ერი. ერების ისტორიანზე ზერევე დაკვირვებითაც ჩანს, რომ მწელიბ სბერთო ზოგადი ეროვნული ნიშნის მოქებათ იმ ნიშნის, რომლითაც ერთი ერი არაბინანი შეორისგან გბორჩება. სხვადასხვა პოლიტიკურს და პულტურულ ვიბორებაში, სხვადასხვა ქვეანსაში, განსხვავებული იოუ და რჩება კიდეც ის კრიტერიუმბი, რომლითაც ქბროველი ქბროველია და თურქი თურქი. ერთა სულიერ ცხოვრებაზე დაკვირვებისა ჩანს, რომ ზბირად ეროვნულბი დროშად რელიგიან აბრინდლებოდა ზოლმე, ზოგჯერ კი განმსახვრეველი არის ენა. ზოგჯერ სხედლქწიფოფორიობა და სხვაბან კი ეონიკური ტბი, ასე, მაგალიდბად, ქბროველი ერისათვის მბრთლმბადიდებლურმა რწმენამ იმხელა ეროვნული მუხტი იტკობთ და იმდენად გბიფიგებული იოუ იგი ქბროველიბასთან, რომ მისგან მცირეობა გბადხრამაც კი - ქბროველობის ერთი ნწილის მიერ კბოლიკობის მიღებამ, გარკვეული გავცხოება წარმოშვა და ზედმეტსახელი "ფრანკებიც" კი შეარქვა მბთ. შეორეს მხრივ, არსებობენ ერები, რომელთათვისაც რელიგიანთა სბრეველ აბრინბორ უხერხულბობას არ ჰქვინის. ასე, ინდოეთში ერთმანეთის გვერდით მრავალი ახალი და ძველი რელიგიების წარმომადგენლები თანბარსებობენ, ასევე შესაძლოა ეროვნულობა გბიფიგდეს ეონიურ ტბიბან და სწორედ ამ ნიშანს მიენიგოს

1 უნდა აღინიშნოს, რომ "კლასი" ეს მარქსისტული ვაგება მარქსისტული იდიოლოგიური კლიშეა და არსებით არაფილოსოფიური მარქსისტული კლიშეების დაძოვრებითა ზერელობის საფრთხეს შეიკავს და ფილოსოფიურ გააზრებას უშლის ხელს. - რედ. მენიშენა.

გადაწყვეტილ მნიშვნელობას, როგორც ეს სხვაობადა შედარებით ძველ ერებში: ვეგაბტკლებში. ებრაელებთან და სხვ-

ამდენად, ნათლად ჩანს, რომ ერისა და ადამიანის დამოკიდებულება მოიცავს ადამიანის გამოვლინებათა თითქმის უველას სფეროს და ამავე დროს არ ამოიწურება კონკრეტულად რომელიმეით. მაგრამ თუ კიდევ უფრო ღრმად შევივლით ამ ვითარების განახლებას, გამოჩნდება, რომ ერთ - ენას ერთობა, ერთიანობა ხალხთა, რომელთაც ეკუთვნის, თვითმკურნების საშუალებით განაპტკიცეს მისი სოციალური არსებობა. ვ.ი. ხიდი ინდივიდი-სოცუმი ერის შემთხვევაში ტულისწომბს თვითმკურნების ადამიანის ტარკვეული ერთობისადმი. ამ ერთობის აღსანიშნავად, გამოსახატველად, დამსახვრელად და გამოყოფულად შესაძლოა ერთგან ერთი და მეორეება სხვა თვისებები იყვნენ. მაგრამ განმარტვრული კი ისაა, რომ ამ თუ იმ მხრეზიანად გამოჩნდება, გარემოებათა თუ ვითარების შედეგად, ადამიანი თავის თავს უკავშირებს, მიაკუთვნებს ერს - ზორცივლდება ერთისშვილად, ამასთან ერთად უნდა აღინიშოს, რომ ერისადმი თავისი შეკუთვნება უშუალოდ მასიური აქტი კი არაა, არამედ ერის შემთხვევაში იგი, ხდება განმსახვრელი, ბუდი ცხოვრების, ერი არის ის ერთობა, რომლის წევრადც უოფან არა ზერევე თვისებაა, არამედ საკუთარი იღბლისა და სიციხეზღის მიწროება ან ერთობისადმი, ამდენად, ნათელია, რომ მიკუთვნება აქ იგულისხმება ადამიანის გონითი, გაღაწვეუტილებასეული: ქველების აღსანიშნავად.

ადამიანი იბადება, იზრდება და უბლიბდება კონკრეტული ერის წარმომადგენელად, მაგრამ ზოგჯერ ცნობიერად, ხოლო ზოგჯერ არცნობიერად დგება მომენტი (ან ეს ზორცივლდება ინდათან), როდესაც ადამიანი უნდა ჰყოფს თავისი ეროვნულობა, თავისი მართკული ტარაწვეუტილებით იგი განახორციელებს მთელს იმ პოტენციალს, რომელიც ეროვნულმა გარემომ სანახ მასში და უარნხება, ჰყოფს თავის თავს, როგორც ამავე ერის წევრს, სწორედ ამ გონითი, ადამიანური ქმედების შედეგად ბავს იგი ხიდა ინდივიდი-ერი, ქწის ერს და ამავე დროს თავის ბედსაც.

ამიტვად, ერი - ერისშვილის დამოკიდებულება, ადამიანის ჩართვა ერის სოციალურ ორგანიზმში მისი ჰყოფის, ერთობის წევრად თავისი თავის ცნობის ბლიარებით ზორცივლდება. უროვნულობის შემქმნელი და რვაღურად განმარტკაცებელი - ესაა გაღაწვეუტილებითი ჰყოფის აქტი.

მაგრამ თვით ეს აქტი ჰყოფის, თავისთავად

მიზნის გარეშე არაფრის ამხსნელია და უსაფუჭლოა. გაუგებარია თუ თათბება სპუკუნების განმარტკობაში უოველგებარი უტილიტარული ინტერესის გარეშე რატომ სპორცივლდება ერის შვილობას, ასე ერთგულად ემსახურებიან მას.

აღბათ, ზედმეტია იმის მტკიცება, რომ ამეკარი სოციალურად სტაბილური და კანონად ქცეული მოვლენა, როგორცაა ეროვნულობა, შეუცვლელად უსაფუჭლო, შემთხვევითი ან, თუგინდ, უმინშენელი მიზეზებით იუოს განპირობებულია. სამებელია სპზრისი იმ თვისებებისა, ბუნებრივი ღტოლვისა თუ ადამიანური არსისა ან მოთხოვნებისა. რომელიც შემდგომ ზორცივლდება ერთან თავისთავის გაცივებისა და ამ ერთობის წევრად თავის ცნობის აქტიში, ნათელია, რომ უნდა არსებობდეს საუოველთაო, ზოგადადამიანური თვისება, რომელიც უოველი ბიროვნების წინაშე ბუცივლდობას მუქენ: განამირობებს ჰყოფის აქტს, რომელზედაც ჩვენ ზევით გვეკონდა ღაბარბაკი, ეს უნდა იუოს დაახლოვებით ისეთივე საუოველთაო თვისება, როგორცაა, მაგალითად, არსებობისათვის ბუცივლდელი კვეის მოთხოვნალება, თვისება, რომელიც ნაწილობრივ ადამიანის ბუნების გამომსახტველია.

ამიტვად ჩვენი სამებელია ობიექტალ ადამიანის სულის მოთხოვნება ერთი სოციალური გარემონებისა. უფრო სწორედ ამ მოთხოვნალებსაა არსი, ამასთან ერთად ისევე აღენიშნავთ, რომ ერთი გარემონება ვერ ამსახება რბივე უტილიტარული, გამოუუნებითი მიხნებით, რადგანაც მრავლადაა ბიროქია, ჩხერული და ღაბურობილი ერის სიმტკიცისა და გატუზლობის მაგალითები. ერისშვილად უოფან და ცხოვრებისეული მოგება თითქმის არასოდეს არ უკავშირდება ერთმანეთს, ზოგჯერ კი ბიროქია, დამეტრალურად სწინადადმდეგობა არაან, ერები კი მანინც არსებობენ და ფუნქციობენ, მეორეს მხრის უხვადან იმის მაგალითები, როცა არაერთ ადამიანი თავს სწირავს ერისთავის, ეს მხედველობაში მისაღები ფაქტია, და თუმიც თვითშეწირვა მხოლოდ ექსტრემალური ბირობების შედეგია, იგი მანინც შემთხვევითი არაა, ნათელია, რომ ამ ვითარებაზეც გარკვეულად უნდა გატკანალოდ ერის ფუნქციონის გატების ცდაში.

აქედანვე ჩანს, რომ ერთი არსებობის ინდივიდუალური ფესვები მოწვეუტილია უფითი, უოველდებული მოთხოვნალებისაგან: ერი, თუ შეიძლება ასე ითქვას, ტრანსცენდენტურია, იგი მოვლენაა, რომელიც სცილდება ინდივიდის უოველდებულიობას, მატერიალურ ინტერესებს: ერი

უფრო იდეალია, ანდა სხვანაირად რითი აიხსნება ამგვარი ერთგულება, თაობათა ტანჯვა-წამება, ათასთა მიერ თავის დაღება ერისათვის, უოკვლივე ის, რასაც თუდავდ ქართველი გრძნობს, გამოხატავს, ან აკეთებს თავის ერთან შიშართებაში ერთ წინადადებაში ფორმულირდება: "ჩემი ერთი ჩემი თავანისცემის ობიექტი, მისი არის ჩემს არსზე მეტად, ჩემი სიცოცხლე სატერიოებისამებრ უნდა შეეწიროს მას". შესაძლოა ამგვარი ფორმულირების მიმართ შეიქმნას ეჭვი, რომ ეს ფრანა მხოლოდ რჩეულით ცხოვრების აღმწერი, რასაკვირველია, მხოლოდ რჩეულით ხვედრია ერისათვის თავის დაღება, მაგრამ ახრი, პოზიცი, რომელიც უაღივდება ერთი მიმართ და რომელიც ერის და საკუთარი ბედის გაერთიანებას ნიშნავს, სწორედ ასეთია. ერთ - ისტორიული და სოციალური ერთობა ადამიანებისა, რომლის წინაშეც ადამიანი დაბანდა და გიზარდა, შირილაც იაზრება ადამიანის სიცოცხლეზე მაღალ იდეალებაც, ამასთან ერთად ხდება სრული გივიცება, იდენტიფიკაცია ერთან, მისი სიხარული, გამარჯვება, სიამავე, ერთიშვილითა სიამავე და სიხარული და პირიქით, ერთი ხდება თიქოს გაზრდილი, გიგანტური კოსმიური ქე, რომელიც ადამიანს მოკვდა სულს თიქოსდა კოსმიური, უზარმაზარ არსად გაბნაქცევს - და სწორედ ესაა პასუხი პრობლემასა.

ადამიანს ისევე, როგორც უოკვლ ცოცხალ არსებას თანდაუოდილი აქვს სიკვდილის შიში, ანუ სიცოცხლის ინსტინქტი - ეს ზოგადბიოლოგიური და ვი, ზოგადბიოლოგიური ოვისებანა, ნაოვლია, რომ ადამიანის შემთხვევაში სიცოცხლის ინსტინქტი თავისებურად, ადამიანურად განიცდება და გამოიხატება, ადამიანის მიერ საკუთარი ფინალობის განხრება ექსისტენციალური პრობლემაზე წარმოშობს, რაც ფინალობის შეგრძნებაში, სამუაროში გადაგვებულობის განცდაში და საკუთარი დაწინაურების ძიებაში გამოიხატება, ჩემი ინდივიდუალური სული, მისი აწყო და მომავალი, ჩემი ბრვილი სამუაროში, მიზანი და სახარული - ეს პრობლემა, ისევე აუცილებლნი, გარდაუვალნი და საფიქრბლნი არიან უოკვლი ნორმალური ადამიანისათვის, როგორც დაშეეება გარდაუვალნი მისი ბიოლოგიური არსისათვის, ძნელა დადგენა იმ ისტორიული თარიღის, როდესაც პირველად ისებრა ამგვარი პრობლემა, მაგრამ მისი არქეოლობა უღვათა, ახლად დაფუძვლიანის მტკიცება, რომ ამგვარ ზოგადბიოლოგურსა და აუცილებელ, ექსისტენციალურ განცდას შეეძლო უოკვან გამოსავალი კანობობის სოციალურ ცხოვრებაში, ასევე სრულად დასაშეება, რომ ეს გამოსავალი ერთი უოვიდყო.

შეტიც, ერთი ბირდაბირ კავშირშია ადამიანის

ექსისტენციალურ არსთან: ბიოოგნება, რომლის ინსტინქტური მიზანიცაა სიცოცხლის გაგრძელება, საკუთარი უნიკალური სულის სიკვდილისაგან "გადაჩენა", ამგვარი შეებას სწორედ ერთი იღებს, ერთი, როგორც შვეთი ვოქიური, ხდება კოსმიური, გიგანტური ქე: ქე, რომელშიც ზორცივადება, არსებობს და განბგრობოს სიცოცხლეს ინდივიდი მისი კონკრეტული სიკვდილის შედეგაც: ერთი თავის სოციალურ არსში ცდილობს შესრულად ექსისტენციალური დაშეეების რომელი, ერთი წყვად არსებული ადამიანისათვის სამუარო აღბრა გაურკვეველი, სწიში ტრამული, ქაოსი, სდაც მან არ იღის რისთვის მოვდა, რატომ ან საიი მიღის, ერთიშვილია გულისსმობს, რომ იგი ერთისთვისაა დაბრებული, ერთი წყვად, ერთივე და ერთის ბედის მოუწევს სიცოცხლევ და სიკვდილიც, და ვრწივე, მის მომავალ არსებობასა და სიცოცხლევში, იქნება იგი საფუძვიცებული - აი, ის საზრისი, რომელიც გულისსმობს კიდევ ერთი ექსისტენციალობას: ერთი არის არა მარტო წარსული და აწყო, არამედ მიზნობრივი მომავალიცა, იგი მომავალია, რომელიც ინდივიდის მატერიალური სიცოცხლის მეტეც გრძელდება, ამ მომავალი მოსებობს წარსულიც და ამასთან ერთად უოვიდ ბიოოგნების კონკრეტული ცხოვრებაც, ერთი ექსისტენციალურობა გულისსმობს სწორედ მის ამ ფუნქციას, რომელიც აიი საკუნის წინაა გარდაცვლილიც თანამედროვეობაში არსებობს დაუვადელი ცოცხალი ერთის სხვათ, ერთი ხომ მთლიანობაა, მთლიანობაა მისი ცნობიერი და ქვეცნობიერი მეხსიერება, მთლიანობაა მისი არსებობა - შედეგი მთლიანობით ადამიანის სულით განხორცივებისა, ერთი ცოცხალი ნებობაა, რომელიც წარსული ისეთივე არსისაა და მნიშვნელობისა, როგორც აწყო და აწყო თავისი არსებობით წარსულსაც გულისსმობს და დღევანდელი ერთიშვილების ზრასაც თუ ქედება განმარობებულია, დაფუძნებულია წარსულზე, ზორცივადება წარსულით, ამგვარად აცოცხლებს კიდევაც მას.

ასე რომ, ერთი არს თავშესაფარი მოკვდაც ადამიანისათვის, იგი საშუალებაა მატერიალური, ზორცივლი არსებობის ბარიერობა ნეტევისა, ერთუვლი, ინდივიდუალური განხრისა კოსმიურ, უსარსურ, უკვდაც სიდივებაშეც, სწორედ ამ ექსისტენციალური, ადამიანური თვალსაზრისით ერთი ხდება მიზნისუვლი ბიოოგნული თავშესაფრის ბრვილი: ჩემი თავის ინდივიდუალური და ჩემს თავზე მეტი, სიცოცხლის ინსტინქტის ამ ექსისტენციალური გამოვლინების საფუძველზე, რომელიც უოვიდ

აღმამანისთავის არსობრივია. ზორციელდება კიდევ ერთს ბავების პიროვნული აქტი პოყოფისა. ადამიანი ავიგვებს. აერთიანებს თავის სიცოცხლეს, ქმნის მას ერის ნაწილად. ამრიგად ერის შემოხვევაში იქმნება ხიდი: ინდივიდი - სოციუმი.

* * *

ზევთი იყო ცდა მოგვეცა ერის ზოგადი სოციალური საფუძვლის - მისი როგორც სოციალური ორგანიზმისა და ინდივიდის კავშირის ასწნა. მაგრამ ეს ერის არსებობის მხოლოდ ერთი მხარეა. მისი უზოგადესი ზოგადეროვნული ნიშანია.

არსებობს შრატალი ერთმანეთისაგან განსხვავებული ერთი და მათი განსხვავებაც. არსებობისა თუ სიცოცხლის თავისებურებანიც ერის შინაგანი არსიდან გამომდინარეობს და. ამდენად, არსეული სხმოა. ერთი - ერის შეიჯლის ექსისტენციალური დამოკიდებულის არსი თუცა ზოგადადამიანური ბუნებისაა. მაგრამ ინდივიდუალური ხასიათის მოკლენაა. ამასთან იგი ითქმის უოჯელოვის ქვეყნობა აზროვნების შედეგია. მეორეს მხრე კი არსებობს ერის მკვეთრად გამოხატული სოციალური ინდივიდუალობა. ჩვენი წარმოდგენები ერის შესახებ, ერის არსებობის სოციალური პრობემები, რომელნიც ასევე გვიხსნიან მის შინაგან ბუნებას.

თუ შევმარბავთ ერთი შესახების საკითხს, ნათლად დავინახავთ, რომ შდგომარეობა აქ აბაროტიკარია. ერების წარმოშობა ისტორიულად შრატალი საუკუნის წინაც და ახლაც მიმდინარეობს. ამასთან ერთად ჩანს ისიც, რომ სხვადასხვა პერიოდში თუ ვითარებაში ძირითადი ნიშანიც, რომლითაც ერები დგინდებიან, განსხვავებულია. თუ ეკვლახუ ბარეული ერების წარმოშობის მიზეზად ტომობა და თუთა გაერთიანებას თვლიან, დღეს შესაძლოა იგი სხველმწიფოებრივი წესრიგის ჩამოყალიბებასთან იუოს დაკავშირებული. ასე მაგ- თუ შეიძლება ითქვას, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები არის ან იქნება სრულყოფილი ერთი, მანამ საფუძველი ასეუ ერთად ჩამოყალიბებისს, ცხადია, უბრალომწიფო ერებას. ან სუვლაც პირიქით: სსრკ სხველმწიფოებრივი ერთობა, ნათვლიან, სრულიადაც არ უკუობს ზულს ეკვე არსებულ ერთს თვითმოყოფდ ერთობიანებას. უმკველიან, რომ ეკვლახური ერთმანიშვნელოვნად არ არის: ზოგან შევს მიზეზები უჩატება და ზოგან სხვა, ამასთან ერთად, უმეტლებ დატვდგიწოთ ძირითადი კანონზომიერებაა, რომელიც თან სდევს ერის ჩამოყალიბებას, კურმოდ კი: ერთი უბლიბდება, როგორც თვითმოყოფად, ინდივიდუალური, მიონლოური არსი. ერის თვითმოყოფადობა ნიშნავს თვითმოყოფადობას მთელი ისტორიის მანძილზე.

ერთი მილიანი, ერთიანი არსებაა, რომელიც იხვის უნიკალურობასა და განსაკუთრებულობას აზორციელებს. ერთი თავისი ისტორიით, ხელოვნებით, პოლიტიკით თუ ვინა ერთობ, გამორჩეული და ამავე დროს განვითარებადი: მას ახასიათებს ცოცხალი არსების ძირითადი, არსებითი, თვისება - არსის შენარჩუნება განვითარების საშუალებით. გავივიროთ ძალზე ცნობილი და გავრცელებული აზრის: ერთი თვითმოყოფადი არსია, თითქოსდა ეს არი ტატეტოლოგიურია. მაგრამ სწორედ ამ ტატეტოლოგიაში იგულისხმება საზრისი ერისა, ერის თვითმოყოფადობა თვადნათლე გამოიყენება ინდივიდის ერისდაში ექსისტენციალური დამოკიდებულებიდან, რადგანაც, როგორც ზემოთ ვოქვი: ერთი არის კოსმიური მე, პიროვნული უნიკალური სიცოცხლის გავრქელების სფერო, ერისშვილის არსებობის მიზანი, იგი უნდა იუოს ინდივიდუალური, ერის ექსისტენციალურობა ვერ ითქმის შემოკარსზრეველობას, უხსნობას, ამატვთა უოჯა ისევე არაბუნებრივია ერისათვის, როგორც ადამიანის სულისათვის. ერთი კონკრეტული ადამიანის შესუვლიან და ამდენად იგი უნდა იუოს თვითმოყოფადი, უნდა იუოს გამორჩეული, განსაკუთრებული, ინდივიდუალური, ნაცნობი და განსატვბი. ამასთან ერთად არსობრივად არამოვლიან მოკლენას არ ძალუქს განვითარება, ერთი კი ისტორიის გარეშე ვერ შეასრულებს იმ ფუნქციას, რის გამოც მას ადამიანი საკუთარ სულს აბარებს. ამდენად ზემოთქმული შესაძლებელია შემდეგნაირად ჩამოვაყალიბოთ: ერთი თავის არსებობის პრობად ბუცილებლად გულისხმობს არსობრივ თვითმოყოფადობას. გამომდინარე იმ ექსისტენციალური დამოკიდებულებიდან, რომელიც მას ეკისრება მოკვდავის სულის თავის წიადში განცოცხლება, თოლო იმ შრატალ სოციალურ დახასიათებასთან ერთად, რომ- ლითაც ერს ახასიათებენ, აღსანიშნავია მისი სოციალური არსებობის დეიტმოტიცია - ინდივიდუალური სოციალური სხვა. ასე, ტატეტოლოგიური აზრით, რომ ერთი ნიშნავს თვითმოყოფადობას, გვინდება მოკლენის სოციალური სახის და პიროვნების ნისდაში ზოგადრადამიანური დამოკიდებულების ერთიანობა. ერთი იმდენად უნდა იუოს სოციალურად ინდივიდუალური, რამდენადაც ჩემი ექსისტენციალური პრობლემა თემესსადარს სწორედ ამატვთა ინდივიდუალურ სოციალური ჰმოკვებს. ამდენად იქმნება მიხსინას და შედეგის ერთიანობა: ერთი სოციალურად გამართლებულია ზოგადრადამიან- სურია, ექსისტენციალური მიხსინას და დავუძნებულობა არა შემოხვევითი მიზეზებზე.

არამედ უზოგადეს ადამიანურ არსზე.

ამასთან დატყვევებით ბუცილებლად დგება იმ მექანიზმის შიშის სიკეთის სიკეთის. რომლის საშუალებითაც ხორციელდება ერთი: არსობრივად მთლიანი ინდივიდუალობის მოქმედების განხორციელება. ზოგადად მისი დანახისთვის უკმარის შეიძლება: ჩვენ ვიცით, რომ ერთი არსებობის ეკონომიკურ, გეოგრაფიულ, კულტურულ და ა.შ. გარემოსთან შედარებით თანარსებობის, უოველივე ეს მოქმედებს და უბოლო ქმნის კიდევ ერთს სხეს. ამასთან ერთად იგი ფუნქციონს და გამოყოფილებს. მას რა ზნდა იუს თობობას ცვლადში განმარტოცილებული იმ ერთიანი თვითმოფარობის. რაზედაც ზევი გექონდა ლაბარაკი? ზოგადად ამ ფეროშენის გამოყოფა შეიძლება ერთჯერადი მსოფლადქმის სხეული. ამ შემთხვევაში კვლავსხმობა იმ შინაარსულ თვითმოფარებას. საშუაროს დანახვისა და შეფასების უზოგადეს ბრინციებებს. რომლებიც თობობას თობობს გზადეცემა. ვითარდება და ამასთან ერთად ინარჩუნებს თავის ფუნქციას: ერთი, რომელიც უკმარის გარკვეული კულტურის საფუძველზე შეიქმნა. იქმნება ტოშობა. თვითა თუ ეონოსთან სპერთო კულტურა. ნელ-ნელა ზედად ინდივიდუალური ნიშნების შემუშავება და გამოყოფა. უოველი ფუნქციონს თავის გაფლავის ახდენს და სარკვევით ბრინციებად ერთჯერად ზედაში. ქერქნას მომავალი ერთჯერად მსოფლზედას. ნაივლით, რომ ერთობის ზღვიერი შეგრძნება. სპერთო ბრინციებები ერთიან ბრინციებს და მდგომარის უქმნის ერთიანი თვითმოფარებას. რომ ამგვარი დაბრინციებულება თობობას თობობს გზადეცემა. იხვეწება და მტკიცდება. ამგვარად უბლიბდება ერთჯერადი მსოფლადქმ და მსოფლზედაც. რომელიც ერთი მართა და ლერქზე აღზრდილი უოველი ბნდად თობობს. თავის წვლილზე შეიქმნა. თავის მხრივ იგი ზედად შინაარსულობის სარკვევით ნივადგი. წინაპარობა თვითმოფარებას აქმეთ - მომავალს. მხატვებს თავისას და გაბასცემს უოველს. ამრიგად ხორციელდება ერთიანი ერთჯერადი თვითმოფარება: ერთიანი თვითმოფარება. თუ მან განმარტოვებად არ მოსწეობა თავი ერთს. უკმარის ბუნებრივად გამოყოფილია ერთჯერადი ნიშნით. რადგანაც მასხალაც. რითაც იგი ქმნიდა. თავიდანვე ერთჯერადივე იუს დანახული. ერთჯერადი კულტურის თან ახლავს იმ ბრინციებს. რომლებიც ადამიანის შესქელების საშუაროს და ბუნებრივობა. რომ მისი ზედად განმარტოვებად არ სქედა ამ ზედადს ვურდნობა. ვი. ისიც ერთჯერადი.

მოკლედვეს. სხვადასხვა ერთი წარმოამდგენლებს. ასე მავალიობა: მიკენური კულტურა. რომელიც განვითარების მალხედ მალხალ საფუძველზე იდგა და უცებ განადგურდა. მეცნიერობა ამგვარი უმეარი სიკვდილის მიზნად ცნანის ვარაუდობა: ტალღამ წილებსა ამდგენიმე ზღვისპირა ქალაქი და ერთი დემონსტრაციამ მოიცვა. იგი დაეცა. განადგურდა. გქმარ. ალბათ არც ეს არის განადგურება. თუ გავითვალისწინებთ იმ მსოფლადქმის და მსოფლზედას. რომელიც ჩამოუვლდება სულისა წელი ამგადაზღვევს სახელმწიფოს - განვითარებისა და კულტურული ბუჯავების ეპოქაში აღზრდილმა ერთმა ვერ აიტანა ამგვარი სისასტუისა და გაქირვის შესაძლებლობაც კი და განადგურდა. ახლაც წარმოვიდგინოთ არანაკლებად განვითარებული იამონელი ერთი, რომლის ცხოვრების რიტუმიც მუდმივი საშინოებისა და სტიქიური უბედურების მოლოდინში მიმდინარეობს. ბუნებრივია, რომ ცუნამი იამონური მსოფლადქმისათვის არ იქნებოდა კულტურის დაბრუნება.

მთავრის მხრივ არა მარტო ბუნებრივი ან ბოლიტიკური ბირობები. არამედ წმინდა კულტურული ფუნქციონების განადგურება მარქსისტული ერთი ადქმას.

ასე, თუ დავაკვირებთ ვებრავლი ერთი ისტორიას. მწელით დაგასკენათ რა თბიქტურობა მალამ გაბასცემისა ამ ერთს მრავალსაუკუნოვან უმიქმწელო ხეტიანდში. ასეთ მალამ მოსეს ხუროციანული შეიქმნება მივიჩინოთ. სწორედ თობაში. რომელიც ერთ-ერთი საფუძველია ვებრავლით კულტურისას. ბრწინილიან ემარავლიან დასაბორულნი არსებობის შესაძლებლობა. დაშეუბლებს. რომ ერთმა იცხოვროს განდევნილად და არ დაგარგოს თავისი თავი. და ალბათ. სწორედ ამ წმინდა წერილმა გაბასცემისა, მით იმხვევება თავს საუკუნეების მანძილზე ვებრავლი ერთი. ახლაც წარმოვიდგინოთ იგივე თვალსაზრისით ქართველი ერთი, რომლის მრავალსაუკუნეობრივი არსებობის ლეიტმოტივიც საშინოლო მიწის დაცვაა. სწორედ მამულისათვის თავის გაქირება. ალბათ ერთმნიშვნელოვანად შეიქმნება უკასპუხოთ: ქართველობის იმდენად იგივეობრივი ერთი და მამული. რომ სხვაგან ქართველი ერთი ვერ იარსებებს - "სხვა საქართველო სდარის?" ამდენდაც ჩვენი მსოფლადქმ ჩვენმა ისტორიულმა ბედმა ჩამოაუვლიდა. ამდენად საშუაროც ჩვენთვის ჩვენი თვალთხვევით დგინდება. სავალისხმობა ამასთან დატყვევებით ერთი მავალიობის მოყვანა. ესაა ცნობილი ლექსი "მუმილი მუხასაო":

მუმილი მუხასაო.
გარს ეხეოდო.
მუმილი სწუდებოდაო.

ამგვარი ერთჯერადი მსოფლზედაცის თვისებებთან ზოგჯერ მკვეთრად განსხვავებულ, სრულიად განსხვავებულად შეფასებინებენ

სე არ ხმებოდნო.
 მუმილი მუნხსანო.
 გარს უხვეოდნო.
 მუნხა დამძიმდნო.
 მუხლში ჩაუარდნო.
 წვალი შეგუებდნო.
 ნამპირს გდვდნო.
 მუმილი შექუზნდნო.
 მალე დინჩნდნო.
 მუმილი დინჩნდნო.
 მუნხა გდარჩნო."

* * *

ამრიგად, ერის ფენომენი უნდა გავიანზოთ როგორც სამი ძირითადი მომენტის არსობრივი ერთიანობა:

პირველი: სოციალ-ინდივიდის ურთიერთობა. ხიდი, რომელიც ეოველ სოციალურ ორგანიზმს ატებს. ერის შემთხვევაში ერი-ერისშვილის განცნობიერებულ მიკოთვრებულობის სანეს იღებს. შედგეი ამ თვითმიკოთვრებისა ერის არსებობას. ხოლო მისანი, რომელიც ადამიანი თავის ბედს, ცნობიერ არსებობას და მოღვაწეობას ერის ერთობის ფორმაში აქვეყნს. არის არსობრივი ადამიანური მოთხოვნილება ექსისტენციადური რცულობისა. შეფარულობისა.

მეორე: თავის მხრივ, ამგვარი ფუნქციის შესრულება ერს ძალუქს იძენდრ, რამდენადაც თავის სოციალურ არსში იგია ბიროვნების. ერისშვილის ინდივიდუალური, უნიკალური შესკოსიური, უკვდავი ასლი. ერის, როგორც სოციალური ორგანიზმის, ძირითადი ნიშანიც - თვითმოყვადობა. გამომდინარეობს იმ მიზნიდან, რომლითაც ევლენება იგი ინდივიდს - ექსისტენციადური რცულობის შემქმნელი. ერის სოციალურ თვითმოყვადობაში, განსაკუთრებულობაში, მის ისტორიულ სტაბილურობაში ჰპოვებს მიკვდავი სული ადამიანისა რეალურ დასაურდენსა და იმედს. მასთან აივებებს თავს.

შესამე: და კვლავ, თავის მხრივ, თვითმოყვადობა ერისა მუჭმება ეროვნულ მსოფლადქმას და მსოფლხედვას. რომელიც მეტნაკლებად ერთიანი ქარგიო წარმოუჩნს ერისშვალთ სამუაროს. შესაბამისად, მომავალი ქმედებაც ერის უოველი წევრისა მას ეროვნულ ფერხულში აბამს. რადგანც სანყისი მისი აზროვნებისა უკვე ეროვნული იყო.

*

* *

თუ გავანალიზებთ ამ ლექსს იმ მიოლოგიური ხატებით, რომელთა ბატონობის ეპოქაშიც იგი დაიწერა, გაბოვბა, რომ: მუნხს - სამუაროს ხეს, კოსმოსს, გარს შემოხვეოდა მუმილი - ქვესნეულის ბინდარი, ბოროტი და უარყოფითი ძალბ, ქაოსის წარმომადგენელი, რომელიც თავისი ზვეთი ამოსვლით სწიშროვბას უქმნის ("მძიმებს") კოსმოსს - წესრიგს. მაგრამ საბოლოოდ მუმილი მარცხდება და სიკეთე იმარჯვებს, კოსმოსს ადრეკენილია, ანალოგებს ეს თემა ბერძნულ მიოლოგიაში ზვესისა და ტიტანების მიიის სხხით გამოვებს. მაგრამ გავისწიოთ ამ ლექსის საბოველობა, ქრესტომათიული წებოხვა: მუნხს - საქარველობა, მუმილი - მისი მტრები, აქ ლექსი სრულად განსხვავებულად იშვირება, თუმცა ეს ინტერპრეტაციაც ისევე სწორია, როგორც ბირველი, საშუე იშვიბა, რომ ანბალმა ქართულმა მსოფლადქმამ სამუაროც და შესაბამისად არქაული ლექსიც ასე დაანაწილა: მუნხს - კოსმოსი - სიკეთე გაბივება საქარველობისა: მუმილი - ქაოსი - ბოროტება, კი მტერთან. სიკეთის მტრობა. უსამართლობა, საქარველობის მტერთებან აწიოკება ქართულისხავის ივივე განბა, რაც მიოლოგიური აზროვნების ადამიანისხავის კოსმოსის დანტოება ანუ ფაქტოურად სამუაროს მოსპობა. ქართულმა მსოფლადქმამ სწორედ ამგვარად განანწილა ბქენტები სამუაროში და ძველი მოტივი ანბალი შინაბრისით შევება: და არა მარტო შესცვალბა. თუ გავისწიებთ ვებას "არწივს", დავინახავთ, თუ როგორ განავიობარ კიდევ: ვაქსისან დატრილ არწივს - საქარველობის, ვუავ-უორნები ებრძვიან. უსვე ისევე, როგორც არქაულ "მუმილი მუნხსა"-ში მუმილის ზვეით ამოსვლა. უსამართლობისა და სამართლიანობის ბრძოლის ამსახველი სიუჟეტი. ვუავ-უორნის არწივზე გვლანქრება მდამიოს მბაღლზე უსამართლო, ქაოსურ აჯანუებას გვიხატავს.

ასე ხორციელდება ეროვნული მსოფლადქმის საშუალბით ეროვნული მოღიანობისა და ურიანობის იღვა.

ბ ი ბ ლ ი ო გ რ ა ფ ი ა

ჯანრი კაშია "გველის მჭამელი" გაგების ცდა.

ქართულ-ევროპული ინსტიტუტის გამოცემა პარიზი (1989-1990).

ვაჟა-ფშაველას კრიტიკულად შესწავლის თემაზე ვარკვე უფრო რთული და ძნელი წამოჭმება. ვიღრე ვოჭაბა - გოეთესი. და ეს იმპოტმ. რომ. თუმცა ამ ორი გენიის მოდერწეობის ხანა. ერთისა მეორისაგან. არც იმდენად დაშორებული. მათი შიანგონების მკეებავი წუარო შეუდარებლად განსხვავებულ მანქილზე მეტბრე სთავეებიდან მომდინარეობს. გოეთე შეეხანამებუ სანუკუნის შვილიბ. ვაჟა კი. თუმცა იმავე სანუკუნეში დაბადებული და ამ სანუკუნის კულტურის მატარებელიც. იმ ფშავ-ხვესურეთის შვილიბ. სადაც ვაჟას სიცოცხლის ხანაში ორიანობასწვლდის წინანდელი კულტურა ჯერ კიდევ აქტურად ცოცხლობდა. ვაჟამ ისეთი სანუკუნის გარემოცვაში განატარა ბავშვობა. რომლისთვისაც ქართული ენისის წარსულის ცოცხალი მუხეუში შეგვიძლო გვერდებში. ამიტომან, რომ ვაჟას არა მხოლოდ არქაული ქართული კულტურის წიაღისეულ სიღრმეში აქვს ფეხკეში გადგული. არამედ მის ნაწარმოებების მითოსური დროის "ფილორტებიც" ახსნა. ამიტომ სრულებით არ ჩაითვლება თანამედროებად. რომ ბატონი კაშია თავის წიგნს ახაბაურებს: გველის მჭამელი - გაგების ცდა. და ახლავუ უნდა ვოჭაბა - "ცდა" ბრწეინვალუ გამარჯვებით არის დაგვირგვინებული.

ამ წინადადებაზე ბიბლიოგრაფიულ შენიშნას სსენებულ შესანიშნავ ნაწარმოების რეცენზიის პრეტენზია არა აქვს. ჩემი მიზანია მხოლოდ წიგნის გაცნობა უკრნაღის შეითველისათვის. უპირველესად უნდა ითქვას. რომ ეს წიქნი ბევრად სავითხვ-განსაგები არ არის. რადგან კითხვისას მოწმე ვარო ჩვენი ერის მიერ წარმომოხლდ ერთან-ერთი ფილოსოფოს-მოუტის და ურავო გენიოსის ვაჟა-ფშაველას გენიაში გზის გაკვლევის ცდისა - ზოლო ამ ცდის ატტორი ოფიონანც მოუტი და ფილოსოფოსია (ამ წიგნში მანის). თუმცა მას ისტორიულ მეცნიერებაში აქვს მიღებული განკალება. ნაშრომში მრავალწინაგოტანის კონცეპტია წამოუენებული მრავალ პრობლემებზე. სხილუსტრატციოდ წიგნის თავეების სთაურებიც კმარა: მინდია ბიოგენება; მინდია და მკეიდრნი სოფლისანი; ბიოგენება და მკედარი კაცი; ბიოგენება - ეროკული მირი; ეპოქის კრიტიკა; მინდია - მკედარი კაცი; ოფიომკველობა; გამოსახვის

ძიებაში: ცოდებათ მონანება; ოფიომკველობა.

ამ ჯირობად ტექსტს წინ უძღვის მირქმა და კარბბე. ზოლო ბოლოში მისდევს განსახველო და ფრბად კრცილი (32 გვერდი) ძლიერ სანიტურესო შენიშვნები. რომლებიც დიწილად ტექსტის გაგებაში დახმარებისთვის არიან მოტანლი. უველას ამას აბოლოებს ნაწარმოების მოკლე ისტორია-თაგებასახალი. იგი 25 წლის წინად დაწერილა. მაგრამ მისი გამოცემა ვერ მოხერხებულა. ახლას კი ატტორს უახლოეს მამავლისათვის მეორე წიგნის გამომცემის იმედი აქვს (გვიმრება კიდევაც). ამ მეორე წიგნის თემაც "გველის მჭამელია". ზოლო სთაურბა "ინტეგრირული მიოლოგია".

ამ. უვეჯ დაბედილ წიგნში დასმულ ვამრავ კუხავზე გაცემულ პასუხებს შეუძლებელია უველას უუოქანოდ დაუახანნოს კითხველი. თუნდ მარტო იმ მახესითაც. რომ უადრესად როულ თემასთან გაბქვს საქმე. და თუმცა ვაჟას გენიის ტემპარბებაში დღეს აღარავის იტკი არ შებქვს. ანეიი დიდი შემოქმედის განმეუმო კიდევ მრავალ ათეულ წელიბ ბანაკვლობაში იქნება ახალი და. მამახანამე. დღევანდელუ დასამატებელი ან შემასწორებელი საოქმედი. უოველ წემოსვევაში ამ სავითხვ სააურის ადგილი არც არის წიგნის მხოლოდ წარმადგენელ ამ წერილში. მაგრამ აღნიშვნის დირსას ატტორის მდიდარი დახვეწილი და ახალი გამოთქმებით სახვე ენა. რაც ქართული ენის განვითარების ერთი მავალითაგანია.

ტექსტის ზოგად სტილზე წარმოდგენის შესაქმნელად მკითხველს ვთავახობ მოკლე ამონაწერს "მირქმინან":

"ვაჟა ფშაველას შემოქმედებაში ქართულმა ენამ გაგებისა უოფიერების არსებობის მიოსური შესაქმის სიადმლო და უოფიერების პირველსახე დაგვანახა. ამ პირველსახის ხილვით გამოწვეული ტაბუკური ბღფროთოგანება დაწელო სთაურებლდ წინამდებარე შრომას. რომლის სპირველი "ოფიეთამოცემითა" პირი 1964-66 წლებში იხილა მეგობარმა უვიწროესმა წრემ.

წიგნს ახლდა ბატონა კრებელი ვაჟას შესახებ გამოთქმული აზრებისა. რადგან კრიტიკოსთა კრიტიკა ჩემს მიზანს არ წარმოადგენდა. შეითხველს უძლეოდა სანუბლება თავად ვოქირა იმანუ. რაც თქმულა ვაჟაზე ან. სანუკრივე. "გველისმჭამელზე". და შეადარებია იმასთან. რასაც შრ ვთავახობდი. ცხადია. ეს სრულიადც არ ნიშნავდა უბრტყემულობას ან ქართულ მოახროკეთაგმბ. რომელიბგან ზოგი თავგანწირვით იცავდა ვაჟას მამინაც კი. როდესაც ვაჟას სხხელის სსენება სანუბარ სანსიკვიდლო განაჩენზე ხელისმოწერას თუ (მავალითად. გრიგორი კინანქე...). ამის დაწმევა და არდაფასება ამ შემოქმეობად და არ შეიძლება

„ჯერ ისწავლეო მბღლოსი ოქმა და შემდეგ შესწავლეო ფიქსი“ - როგორც ამბობს ერთი თავის ლექსში მარტინ ბაიდგუგერი) მგერამ. მაშინ (და ახლაც) მერჩივნა უშუალოდ ვაუბსთან და მის შემოქმედებასთან პირისპირ დგომა. იმ გრანდიოზული სამუაროს ხედვა და მასში ბორიბალი, რომელსაც ჩემს წინაშე წამოჭრილ კითხვებზე ერთადგროს შეველო პასუხის გაცემა. ამ თვალსაზრისით ვაუბს შემოქმედება და. სკაურობე. „გველი-შეამელი“. იყო ის გზა რომელი გზასედაც. ჩემის ღრმა რწმენით. შესაძლებელი იქნებოდა პირველიკითხვებისთვის გაშვება პასუხი. - ზინ ვარ? რატომ ვარ? საიდან მოვიდვარ და საიო მივდივარ? წინამდებარე წიენი სწორედ იმ გზამდე მისასვლელ ბილიკად შეიძლება ჩაითვალოს. რომელიც ამ ოცდახუთი წლის წინათ გაცივალა თავისთვის ანაღვანობდა მოგზაურს.

მიანღწა თუ არა ბილიკმა ვაუბ-ფშველად (ქართულ კულტურად) წოდებულ დიდ გზას ეს შეითხველმა განსაჯოს.

მ. ქავთარაძე.

* * *

ქ რ ი ნ ი ა

1990 წლის 30 სექტემბერს და 1 ოქტომბერს საქართველოში ჩატარდა საქართველოს ეროვნული კონგრესის არჩევნები. ეს იყო საქართველოს დაბრუნების შემდეგ პირველი თავისუფალ არჩევნები, რომელშიც საქართველოს უოველ ამომრჩეველს, განსახლდურულს კონგრესის სპარჩევნო კანონმდებლობით შექმნილ მონაწილეობის მიღება და თავისი ნების გამოხატვა. როგორც საქართველოს პრესა იუწუებოდა, არჩევნებისათვის ზელის შეშლას შეუძლებდნ ამ არჩევნების მოწინააღმდეგე ძალები (დაუზუსტებლად. უფრო დაწვრილებით იხ. "Русская Мысль" 12 ოქტ. ა. კრივოვის წერილი "Дашь национальный конгресс!"). მოახდინეს თავდასხმა და სპარჩევნო სიების განადგურებაც. რამაც ერთგვარად შეაფერხა არჩევნების ნორმალური მსვლელობა. მგერამ სპარჩევნებზე არჩევნები მანაც ჩატარდა და საქართველოს პირველი ეროვნული კონგრესი არჩეულ იქნა.

ბი რამდენიმე სურარადგეო მონაცემი: საქართველოში ამომრჩეველია სპარჩეო რიცხვი შეადგენს 3,700,000 ხმას. ამბობან, როგორც გაბრიელ, 694 ათასამდე მოდის საქართველოს სპარჩეო რიცხვი ჯარისა და მათი ოჯახების წევრებზე. ასე რომ საქართველოს რეალურ ამომრჩეველთა ხშირი განისახლდურ დაბლობები 3 მლნ ხშირი.

ეროვნული კონგრესის არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო ამომრჩეველია სპარჩეო რაოდენობის (2, 950, 735 ამომრჩეველი) დაახლ. 53 %-მდე (1, 505, 517) ამომრჩეველმა. რაც ამ პირველი არჩევნებისათვის. ოუ მხედველობაში მოვიდებო პირობება და იმ წინააღმდეგობას, რომელსაც მას უოველნაირად უწევდნენ (და რის გამაც საქართველოს 12 რაიონში არჩევნები ვერ ჩატარდა) მეტად სურარადგეობა და იმედისმოშველი.

საქართველოს ეროვნული კონგრესის სპარჩევნო ბიულეტენი ასეთი სახის იყო (საბოლოო შედეგები):

1. ეროვნულ დემოკრატიული პარტიისა და დემოკრატიული პარტიის ბლოკი - 441,722 (35,5 %); 65 მანდატი;
2. სპარჩევნო ბლოკი - "დემოკრატიული საქართველო" - 244,442 (18,37 %); 37 მანდატი;
3. საქართველოს ეროვნული დემოკრატიული პარტია - ეროვნული კავშირი - 402,229(35,51%); 71 მანდატი;
4. საქართველოს სახალხო პარტია - 59,102(4,36%); 936 მანდატი;
5. კომუნისტური პარტიის დემოკრატიული ფრანკია - 74,801 (5,5 %); 11 მანდატი;
6. საქართველოს მოქალაქეთა ლიგა - 50,422 (3,71%); 7 მანდატი.

ამა ოუ იმ დაჯგუფებას არჩევნებში დადებითი ხმა მისცა 1, 357, 924 ამომრჩეველმა.

არჩეულია 200 წარმომადგენლიანი ეროვნული კონგრესი, რომლის წევრები 26 ოქტომბერს ფიცს დასდებენ საქართველოს კანონიკოს-პარტიის რწმენის უწმიდესი და უნეტარესი ილია II წინაშე. და შემდეგ, შეუდგებიან საქმიანობას "მცირე სასახლეში" (ყოფილი მეფისსაცხლის). შემდეგ დემოკრატიული საქართველოს პარლამენტის და ამაჟამად მოსწავლე ახალგაზრდობის სასახლის შენობაში.

კონგრესის არჩევნებში მონაწილე პარტიათა გარკვეული ნაწილი მონაწილეობას იღებს საქართველოს უზენაესი საბჭოს 26 ოქტომბრისათვის დაწინაურდ არჩევნებშიც. რაც ერთგვარ იმედს იწვევს, რომ ეროვნული ძალები შესძლებენ ამ არჩევნებშიც გააბმეწეტი გამარჯვების მოპოვებას და არსებული ძალაუფლების მშობობელი კომუნისტური პარტიისა და მისი მოკავშირეების ოუ დაშორცხებას ვერა. მაქსიმალურ შევიწროებას მანაც. რამა გზა გავსნის საქართველოს დემოკრატიული სპარჩეო მიმართულ რეალურ ეროვნულ საქმესა და გაბმეწეტილების მიღებას.

დაწვრილებითი ანალიზი და სურათი ორივე არჩევნების გამომკვენებული იქნება მომდევნო "ივრიაში".

* * *

მ ი ს ა მ შ ი მ ა რ ე ბ ა

ნაოყსნვობა და მვეგობარობა მიმართ სამშომარის გამოთქმით მკითხველებს ვაუწყებთ 1990 წლის აბრილის შემდეგ უცხოეთში გარდბცვლილობა ვინაობას:
ისიდორე გბქონია; გიორგი უბღბბეგვიშვილი; დავით ტორონჯბბე; ელენე ბარნოვი; გიორგი ნაკაშიძე;
კიტბ რიქბმბძე.

ღმერთბ გბნბთლოს მბთი სულები.

* * *

ქურნბლის ფონდი:

- შობბ ბერექიბნი 300
- გივი გბბლიბნი 560
- ირბკელი ოთხმეზური 163
- ვღბღმეორ ბბბიშვილი 150

ულრმესი მბღლობბ რეღბქციისბგბნ.

* * *

მთავარი რეღბქტორი მისეილ ქავთბრბძე
სარეღბქციო კოლეგია:
გივი გბბლიბნი
გივი ზბღღბსტბნიშვილი
გულნბრბ პბტბრიძე-ურბტბმისბ
ჯბნრი კბშიბ

ღირექტორი ოთბრ პბტბრიძე
Directeur Otar Pataridze

Adresse d'Editeur:

Michel Kavtaradze

61, Chemin de Tabor 91310, Linas
Tel: (1) 69 01 47 81

ჯანრი კაშიას პასუხები ირაკლი კენჭოშვილის კითხვებზე¹

“სიცრულე და ორიბრობა ავნებს ხორცსა, მერმე სულსა”
და “მართალს ვიტყვი, შევიქმნები სიცრუისა მოაბზე რად”

1. როგორ შეაფასებდით საქართველოში შექმნილ პოლიტიკურ სიტუაციას, ოფიციალური (რეალური ან ჯე ფაქტო) ხელისუფლების სტრატეგიასა და ტაქტიკას, ერთის მხრივ, და ეროვნული ოპოზიციის მოქმედებას?

ჯ.კ. - ქართულ ენაში არის შესანიშნავი განყოფილება ხელისუფლებისა და ძალბუფლების. მე ვფიქრობ აქედან უნდა დავიწყოთ ჩვენი საუბარი. საქართველოში არსებული ჯე ფაქტო მმართველი სისტემა არის არა ხელისუფლებრივი, არამედ ძალბ-უფლებრივი. ეს ამ სამოცდაათმა წელმა დაადასტურა. როდესაც ძალბ-უფლებზე ვსაუბრობთ, ცხადია ვერავითარ სამართლებრივ კატეგორიებს ვერ გამოვიყენებთ, რადგან ბრძენი ქართველი გლეხისა არ იყოს “ძალა აღმაროს სნავეს”. (ხოლო სამართალზე ვი აპიბოს რუსთველურად: ქნა მართლისა სამართლისა ზესა შეიქმს ხმელსა ნედლად). ცხადია, ძალბ-უფლებს მართალ-სამართალს ვერ იქმს. ხელის-უფალი თავის “ხელობას” რომელიც ან ხელმწიფის მიერ ეძლეოდა, ან ერის მიერ) აწიფებს პრინციპით, რომელიც ილიამ გამოთქვა ბრწყინვალედ: “ღმერთთან მისთვის ვლაბარაკობ, რომ წარვუძღვე წინა ერსა” და ამ წაბლოლში ხელ-მწიფური ხელის-უფლობაც არის მოცემული იმთავითვე. ამიტომ ვარჩევ ვუწოლო დღევანდელ ჯე ფაქტო სისტემას ძალბ-უფლებრივი და არა ხელის-უფლებრივი.

ახლა, რაც შეეხება ამ ძალბ-უფლების სტრატეგიასა და ტაქტიკას საქართველოში (და ერთობ საბჭოთა იმპერიაში, რომელიც თუქ რუსეთის საფუძველზე გამკვიდრდა, მაგრამ, არსებითად ტოტალიტარული სისტემის იმპერიაა და არა რომელიმე ერისა) და ეროვნული ოპოზიციის მოქმედებას, ბუ. ვფიქრობ, ერთგვარი გარკვეულობაა შესატყვის ათვის “ეროვნული ოპოზიციის” ცნებაში. რა არის ან რას ნიშნავს ეროვნული ოპოზიციის ან “პოლიტიკური სიტუაცია” ტოტალიტარულ სისტემაში, რომელმაც გადაწვეიტა გარდაქმნა?

ჩემის აზრით, პოლიტიკური სიტუაცია საქართველოში და ერთობ, ტოტალიტარულ იმპერიაში ორმანგობით ხსნიოდება. იგი უცვლელაა საქართველოში და ევლად სხვა რესპუბლიკებში ტარდს ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებისა, ის, რასაც პოლიტიკური სიტუაცია ეწოდება. გულისხმობს გარკვეულ პოლიტიკურ ალტერნატივობა რეალურ დაბირისპირებას და ამ დაბირისპირებაში სუსტიცა და ძლიერის მხარეების გარკვევას ორივე (ან რამდენიც არ უნდა იყოს) ოპოზიციითა შორის. ბალტიისპირეთში და, კერძოდ, ლიტვაში მოხდა ვერჯერობით უმრევლენტო, შეთანხვება საბჭოთა ტოტალიტარული სისტემის ისტორიაში: ლიტვის ერმა ნება გამოაცხადა ათვის საბჭოთა სისტემის ფარგლებში არსებული კანონმდებლობის საფუძველზე და მით დაუბირისპირა ეს ნება ტოტალიტარულ სისტემას და იმპერიას. ლიტვის დამოუკიდებლობა, როგორც ლიტველი ერის განუყოფელი ნება, საბჭოთა სისტემის ფარგლებში მოხდა. ინსტიტუციონალურად საბჭოთა ორგანოს, ლიტვის უზუნაეხი საბჭოს მიერ, და იმ მომენტიდან, როდესაც ამ საბჭომ როგორც ლიტველი ერის

¹ რედაქციისაგან: ბ ირაკლი კენჭოშვილი არის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი და განყოფილების გამგე (ქართულ-უცხოური ლიტ. ურთიერთობანი). ჯანრი კაშიას ეს ინტერვიუ შედგა 1990 წლის 15 ივლისს, პარიზში, ქართულ-ევროპულ ინსტიტუტში. ბატონ ირაკლი კენჭოშვილს იგი უნდა გამოეკვეყნებოდა აკვისტოს შუა რიცხვებში ან აკვისტოს ბოლოს, ან სექტემბერში მაინც როგორც ჩანს მთელი რიგი მიზეზების გამო მან ვერ მოახერხა ამ ინტერვიუს გამოქვეყნება. ჩვენ არ ვიყით, თუ რა მიზეზები იყო ხელისშემშლელი, მაგრამ დასძალს საკითხთა მნიშვნელობა გვაძლევს უფლებას გამოვაკვეყნოთ ეს ინტერვიუ ჩვენი ჟურნალის დამატების სახით.

ნების გამოცხადებულმა ერთადერთმა ორგანომ გამოაცხადად ამოუკიდებლობა. ეს ორგანო იქნა ანანსპოტოა (იმპერიული გავებით) ორგანოდ, ეს იყო ის ერთადერთი პოლიტიკური ცვლადობა რომელიც მოხდა იმპერიაში რეალურად და რომლიდანაც იყოფლებს თანამედროვე პოლიტიკური სიტუაციას. ლიტვის შავალითი სწორედ ამ, პოლიტიკური, ავალსაზრისით არის მნიშვნელოვანი. ტოტალიტარულ იმპერიას უოველივის ერთი სტრატეგია აქვს და ტაქტიკაც საკმაოდ მარტივი. ეს არის უოველი დონით შენარჩუნება იმპერიის განუყოფლობისა; დეფორმულებისათვის შევქმნილი გამოიყენოთ საბჭოთა პიუნის ცნობილი სტროფი: "თავისუფალ ერთა მძლე კავშირი მშური შეკრახვს ღირ რუსეთის ხალხს". სპინი იმის რა სტრატეგია არსებობს და რა ტაქტიკა, ამ "მშური კავშირის" შენარჩუნების ერთა თავისუფლების პირობებში? სტალინიმ, რომელსაც სამწუხაროდ აღარ კითხვლობენ პოლიტიკოსები, ცხამობს "სამწუხაროდ", რადგან სტალინიზმთან და ნეოსტალინიზმთან ბრძოლა "პირველშეწყნელო" შესწავლის გარეშე შეუძლებელია. ზოლო გორბაჩოვის ენა პირქმინდად სტალინიზმის, ციტატების დონეზე ჯერჯერობით იგივე შემთქმნის ვოქვა "ეროვნული ოპოზიციის" ლიდერობა ენაზეც! ერთმნიშვნელოვანი ძახუსეა გასცა ამა - ტერიორი ერთადერთი საშუალება "თავისუფალ" ერთა მძლე კავშირის შეკრისა "დიდი რუსი ხალხის" მიერ, არის ტერიორი. მარტივად და განსაზღვრად "გარდაქმნა" სხვაგვარი პასუსაა ამავე კითხვავს: ეს პასუსი ორი ნაწილისაგან შედგება რასც განსაზღვრავს კიდევ სტრატეგიას:

ა) რუსეთის ეკონომიკური გაძლიერება, ეროგვარი რუსეთის ეკონომიკური დერქის შექმნა - რაც ნიშნავს რუსეთისათვის მამკისაზღვრი ფინანსიური და ეკონომიკური დახმარებების მიღება უცხოეთიდან. უცხოეთის კაპიტალის "გამოყოფა" რუსეთისათვის, რომ სხვებს აღარ დაჩრეს არაფერი და ითვლებულ იქმნას ისევე რუსეთს მიუბას.

ბ) რუსებზელიკებში აღტურნატევილი პოლიტიკური გზის მოსპობა. სოციალური დესტრუქციობის გაძლიერება და ფსიქოლოგიური დაძაბულობის იქამდე მიყვანით, რომ წესრიგის მოთხოვნამ არსებული სისტემის მასტაბილიზებელი აუცილებლობის მოთხოვნა წარმოშვას ხალხის უმეტეს ნაწილში. - ანუ რუსებზელიკები შეაფერზოს განვითარებაში თუ მდგომარეობის გამოსწორებაში, რაბა გაუფჯვილოს რუსეთს უმართატესობის მოპოვება და შემდგომში რუსებზელიკების ბუნებრივი მიზმა...

ძალაუფლების სტრატეგიაც და ტაქტიკაც ამ პრინციპებითაა განსაზღვრული. ცხამია ძალაუფლების შენარჩუნებისათვის ბრძოლისთან ერთად.

აქედან გამომდინარე, ვფიქრობ ნათელია, რომ ჩემი თვალსაზრისით, უოველიგვარი დესტაბილიზება და დაძაბულობა ხელს უწყობს ამ სტრატეგიის განხორციელებას. ამას ვერ განამარდიებს ვერც ტემპერამენტზე მიითება ცხალტევილი "ცივიები" ბრინა, ჩვენ "ფორიატებულები" ვართ და ა. შ. ვერც თავის მოტეუება იმით, რომ ვინმეს რეალურად აქვს საშუალება პოლიტიკური სიტუაციის იანტროლოლისა ჩვენთან გარდა დე ფაქტო ძალაუფლებისა. ეს რომ ასე იყოს, აქამდე ვეკლბ თანამედრობის პირი გადუქნებული და თვის თანამედრობაც გუქმებული. კერძო საკუთრების უფლება დაკანონებული და ცხოვრებაში გატარებული. წარსულის განამსწორებელი აქტების ნაცვლად რეალური და დღევანდელი სატიროების შესაბამისი აქტები მიღებული და მუშაობა დაქმებული უნდა იყოს. ამგვარი რამე ჩემის ცნობით არ მომხდარა. ბრინამდე ძალაუფლებისა ურქვამდ დგას და კარგადც წარმარდიის თვის სტრატეგიის (ტაქტიკურად) არეულობისა და დაძაბულობის ანუ ჩემი ტემპერამენტის შესატევისა ფორიატებული გადამღვლი სიტუაციის შექმნისა. ამისათვის იყო ამაშეკებული "ფხხზური", "ოსური", "ოურქ-მესეთური", და სხვა მსეტვის ნაღმები, რომლებიც ტოტალიტარული სისტემის პირველშეწყნელებმა ჩადეს საშოშავლო თავის დასაზღვევად ამისათვის უებენ აბასგვარ უორეს კერძო საკუთრების კანონის შემოღებას... უნდა ვოქვა, რომ ცხარა ბრინის ტრავედიის უკან იგივე სტრატეგიის ერთი ტაქტიკური სულა ისახება.

ახლა მეორე საკითხი: რას ნიშნავს ტოტალიტარულ სისტემაში (სოლო სისტემა ჯერაც ურქვამდ ტოტალიტარულია) "ეროვნული ოპოზიციის"?

თავი ცნება "ეროვნული ოპოზიციის" მიუთითებს იმაზე, რომ საკითხი ეხება დამპყრობელის წინააღმდეგ, კილაც უცხო, რაღაც უცხო ძალის, ნტიეოკონულის წინააღმდეგ ერის უმრავლესობის სონადე ჩემი და პასიორი) ან მისი რომელიმე აქტიური ნაწილის გამოსვლას. ამგვარი წინააღმდეგობა ორგვარია: შეიარაღებული (ეროვნული ბჯანება) და პოლიტიკური (მშვიდობიანი და მოცემული სისტემის საზღვრებში შეინადან დაფულებით და შეცვლით ამ სისტემისა), ბირველი გზა და საშუალება პრინციპულად განუხორციელებელია (მისზე), გარდა ძალბა შეუდარებლობისა, "სუბიექტურიც" და "ობიექტურიც" იმდენია, რომ ჩამოთვლაც კი შორს წაგაკვანს, ვიტყვი მხოლოდ.

რომ ამ შეუძლებლობას დაესტურებს ის ფაქტი, რომ ამ "ეროვნული გამოცოცხლების" დროს ბოროტმოქმედებათა რიცხვმა საქართველოში ერთიასა და იმატა - ე. ი. გამოცოცხლებული ერის თვითგაჩანაგებებს შეუდგა. რაც ცხადია დიდი სტრატეგიის ნაწილია და არა ეროვნული ბრძოლის ნიშანი. ძალაუფლებაც ამიტომ არის მშვიდად შემაურე ამ თვითგაჩანაგებისა; ხოლო გავისხნოთ, როგორ ამუშავდა იგი ცხრა აპრილის გამაერთიანებელი და მშვიდი ვითარებისას. სწორედ ამისმიერ და ერთობა აფროსობს მას და აიძულებს რადიკალურ ტაქტიკას მიმართოს. თორემ მის საქმეს თუ აჯიბორ გაგვაკუთვო. თავს რატომ წამოუოფს?! რაც შეეხება პოლიტიკურ გზას. ბატონ უხუცავო. რომ ქართული ეროვნული მოძრაობა რაიმე სტრატეგიის გარეშე. სტიკიურად და "რეგულატიკორად" მოქმედებს. თუ, ცხადია, დაუწყებო. რომ ტერმინი "ეროვნული მოძრაობა" პოლიტიკური ნებაა და არა ფსიქოლოგიური. სტრატეგია და ტაქტიკა პოლიტიკური და საბრძოლო ნებების და თავისთავად გულისხმობს "შტრის" არსებობას. "ეროვნული მტერი" არა მარტო ისაა. ვინც ცნებლითა და მახვილით შემოვიდა. არამედ ისიც. ვინც ნებით თუ უნებლით ემხრობა ამ უცხო ძალას განახორციელოს თავისი მისწრაფება - მოსხოს დაბერობილ ერში ერთობა. დათესოს უნდობლობა ადამიანებს და ჯგუფებს. ერის შემადგენელ ნაწილებს შორის. აფორიბაქოს ქვეყანა. გავისხნეთ როგორ მოქმედებდა სტალინი: ადამიანი და. ერთობ. ქვეყანა. ჩაუენებული ეო განუწვეურელ სამტრო ვითარებაში. უვლა ერთმანეთის მტერი ეო. უვლა სტალინის ბეერტი ბრძოლია პოლის. მერე ბურჟუზიის ბეერტებად იქნენ. მერე კიდევ რბაც უბეერების... ამგვარ ვითარებაში არის ახლაც მოქცეული საქართველო და რას უხუცავო? პოლიტიკური ეროვნული ბრძოლის ნაცვლად ურთიერთშეკიდებას. საქართველო გვერდზე დარჩა და ერომანეთს უშენუნ ხელკეტებს... ძალაუფლება. ვიდრე ამგვარი ვითარება გაქვლდება. შუეშლინ მშვიდად იძინოს. მას საფრთხე არ ეშუერება. რადგან მის საქმეს მისი ოპონენტება აკუთვება; ბაბა ჩამარხული ის სტალინისტური. ტოტალიტარისტული დაღები. რომლებიც ადამიანს (და ერთობ. ერს) თავისი თავის მტრად ბეკვენ. შლიან მის ცნობიერებას. თეი სოციალურ ქსოვილსაც კი - იგი ჩვენთან სრულიად დაშლილია და სეპარირ. თავიდან შესაქმნელი... ამ დაშლილ სოციალურ ცნობიერებას. მისი "დესტრუქტიკობის" გაბაღლის" მომენტში გატრონება ძალა-უფლება. როგორი სახელიც არ უნდა ღიბრქვას მან ეროვნული ოპონენტი. თუ "ეროვნული ხსნა". თუ "კომუნისტური იფაღებისაქვენ გზისმარქვენების" - რადგან ამ დესტრუქტიკობაა ჩადებული ძლიერი " ბუნებრივი" მოთხოვნილება მართგანისუბელი და დაბამეიკებული ძალა-უფლებისა.

ამაშინ უოველგვარი პოლიტიკური ბრძოლის სირთულე-

2 არსებობს მოსახრება. რომელიც ბრესსიეც უვლაზე მეგვორად რამას კლიმიაშვილმა გამოთქვა. რომ გონიერული და მოკლენებისადმი ადექატური რეაგირების შემოხვევაში. კერძოდ - თუ ეროვნული ძალები ბეტიურად ჩაებებოდნენ მარტის თვის დანიშნულ არჩვენებაში. შეიძლება და სასურველი მარღამენტის შექმნა და ლიტვის ვარბანტის გაშეორება.

რას იტყვი ამის თაობაზე?

ჯ. - ამ ეიხვანში ერთი ფარული ეიხვება: ვართ თუ არა ქართველები იმდენად ქართველები (ცხადია არაეიხვიურ ბეებებს ვგულისხმობ). რომ ჩვენს ხევა მისწრაფებებს და მარად მატეომოუვარობას ჩაეკვლავა საქართველოს თავისუფლებისათვის? დოქტორი რამას კლიმიაშვილი ობტიმისტურად სცემს ამ ეიხვას პასუხს და ამიტომაც ამბობს. რომ მარტის არჩვენების შემდეგ შექმნილი მარღამენტი დაძლევა უვლან შაშის და ცდუნებას და ისტორიაში შევიდა როგორც ქართული მარღამენტი. რომელმაც გამოხატა ქართველი ერის ნება: ეოს თავისუფალი (როგორც ეს ლიტვაში მოხდა). არჩვენების მოწინააღმდეგეები ქართველი ერის მიმართ მესიხისტები არიან. რაც მე მსმენია. ეს არის მხოლოდ მიიიება იმარე. რომ უვლანი ცოქვანი დეპუტატობის კანდიდატები) კორუმიორებული არიან. სუვის ბეერტები. ერთობ ანტიქართველები და ა. შ. (წამადილ და ხნაობი). არაკორუმიორებულ. არასუვისბეერტ ქართველებად" მიითიებლებს მხოლოდ საკუთარი თავი მიანიბიო. ცხადია ამგვარი მესიხისტური განსუობიდან გამომდინარე მართლაც უნეობა იქნებოდა ამ არჩვენებაში მოსწილეობა. რადგან თეი ისინი კანდიდატებად მარდგენილნი არ იუნენ. რამდენადაც ვიცო.

ასე რომ საქიების განსარკვევად კონერტული ვითარებიდან უნდა გამოვიდო. თავისთავად. საქართველოში რომ იფეე მომხდარიყო. რაც მოხდა ლიტვაში ციდეე არის ერთი შესაძლებლობა და კიდევ უფრო რადიკალური. დაჩრენილი. რასაკვირვებია პოლიტიკური სიტუაცია მილიანდა

იმპერიისში სრულიად სხვა იქნებოდა. ვიმორსებ არჩევნებში მონაწილეობა ან არმონაწილეობა თავისთავადი ღირებულების მოკლედ არ არის (ვევლას ახსოვს, რომ მოსახლეობის ერთი ნაწილი, დასაძინებლად დღევ, არსსადეს არ ავადება ბიულეტენს, მაგრამ სისტემა უძრავი იყო და ეს არაფერს სცვლიდა) იგი უნდა განიხილებოდას არსებული რეალური და ფაქტობრივი მდგომარეობის კონტექსტში და იმ მიზნისადმი შეწონილად, რომელსაც მივსწრავის ვრი. აქ მე თქვენს შემდგომ კითხვას მივადრევი, კვონებ-

მ. როგორი უნდა იოს ეროვნული ოპოზიციის დამოკიდებულება ოქტომბრისადმი დანიშნული უზენაესი საბჭოს არჩევნებისადმი? ვგულისხმობ თბს, რომ ზოგიერთ პარტიას სხსურველად მიაჩნია ამ არჩევნების ბოიკოტი, რამდენადც უზენაესი საბჭო საბჭოური სტრუქტურაა.

ჯ.კ. - ზემორე მახსოვნიან იოთქმის გამოიკვება ამ კითხვაც მახსოვი. საქმე ის კი არაა როგორია სტრუქტურა. თავისთავად პარლამენტი, როგორც სახელმწიფოებრივი სტრუქტურა არც საბჭოური და არც არასაბჭოური, ეს სტრუქტურა არსებობდა, შორს რომ არ წავიდეო პარლამენტურ მონარქიაშიც (და მადლობა დეროს არსებობს კიდევ ჩვენდ თვლის განსახელად). ეს არის, ვიტყოდი კლასიკური პოლიტიკური გულისგული ცვალიზებული სანოგადეობისა. უოველავს წვევტს ის, თუ ვინ არის ამ პარლამენტში და როგორი სიმწიფით ანორცეულება იგი თავის ეროვნულ დანიშნულებას. რამდენად და როგორ იცავს ეროვნულ ინტერესებს და რამდენად შეუძლია სხვა წარმომადგენლებთან შეთანხმებული მუშაობა. რა ბუდენაა არასაბჭოთა პარლამენტი საბჭოთა ცნობიერების შქონე "დეპუტატები" სავსე? საქმე, რომელსაც ეს პარლამენტი გააკეთებს სწორედ რომ ეროვნული ინტერესების საქინადადგეო იქნება და პარტიული, საბჭოურ პარლამენტში აღმოჩენილი არასაბჭოური უმრავლესობა იქნება სწორედ ის ფარი და მახვილი, რომელიც ეროვნულ საქმეს წარმართავს ეროვნული ინტერესების შესაბამისად. პარლამენტი სხვა არაფერია. თუ არ მადლადულების შემზღუდავი ორგანო, რომლითაც ერის წარმომადგენლებს შესაძლებლობა აქვთ ხმადალბა გამოიქვან თავისი ნება. (უნდა ითქვას, რომ გამოიქვან "საბჭოთა პარლამენტი" ტაგტოლოგიაა, რადგან სიტუა პარლამენტი ნიშნავს "საბჭო", თუცე განსაგებია რისი თქმა სურთ. მაგრამ ტერიმნი ბირწმინდად "საბჭოური") გაეხსენო: მიორველად პარლამენტი ინგლისში შეიქმნა შედამეტე საუკუნეში (როგორ არ ვახსენო აქ უთელუ-არსდანი!); ფრანგული პარლამენტის წარმოშობა მოხდა აბსოლუტიზმის პირობებში და დღეი XVI ინციბიტეფით, ხოლო იგი არც ფიქრობდა, რომ ეს იქნებოდა ახალი ერის დასაწყისი. უბრადეო გენერალურ შტატებში წარმოგზავნილებთან, რომლებიც იმხანად ფეთ მეფის მოხვედებე იყვნენ, თავი იტრქუნ ერისა და სანოგადეობის წინაშე ვადრებულად და მოითხოვეს თავისი კუთვნილი ხმა და ნება, და გენერალური შტატები ეროვნულ, შერე დამფუძნებელ, ურილობად იქცა. "ველოსიმედების გამოგონება" დღეს არც ტექნიკაშია დახსაგები და არც პოლიტიკაში

თუ კონკრეტული "კ" და "არაი" გინდათ რომ ვიხსახოთ, გეტყეო ჩემს აზრს ამგვარად: კი, უნდა მიიღოს ვეველამ არჩევნებში მონაწილეობა, თუ ქართველი ერის მიმართ ოქტომბრსურად არის განწყობილი (კი, არ თვლის, რომ თვლის, რამდენადც გამეგება, უზენაეს საბჭოში ოპოზიციას არ აჩნ, არ უნდა მიიღოს, თუ ქართველი ერის მიმართ ბესიმისტურად არის განწყობილი (კი, თვლის, რომ "კაცი არ არის") და მამის ბირთვული ამაღლებით და ზნეობრივი ცხოვრებით გამოხატოს თავისი ურუკე ნება - გემაჯუნს ბოროტს და მადგლითი მისცეს სხვას, და, რაც მიაკარბა, გაუძლოს თავის არსევანს!

4. რა ფუნქციის შესრულება შეუძლია ამჟამად მოქმედ უზენაეს საბჭოს, კერძოდ, როგორი უნდა იოს ეროვნული ოპოზიციისადგან არსებული უზენაესი საბჭოსადმი წამოყენებელი ძირითადი მოთხოვნები?

ჯ.კ. - ერთი მახსოვნიან, ოპოზიციას შეიძლება არსებობდეს საბჭოში და არა საბჭოს გარეთ. ამიტომ ის იგულისხმება ამ კითხვაში არ ვიცე, რამდენადც გამეგება, უზენაეს საბჭოში ოპოზიციას არ არსებობს (იგი ზომ ერთხვად "კორუმპირებულია"). თუ ოპოზიციას ვგულისხმობთ იმ დაჯგუფებებს, რომლებიც ეროვნულ მოძრაობას განასახიერებენ, უნდა ვთქვას, რომ, ჩემს აზრით, ერთგვარ გაუგებრობასთან გააქვს საქმე, როდესაც მათ, და მხოლოდ მათ, "ოპოზიციის" ვუწოდებთ. შიველი სამოცდაბათი წლის განმავლობაში საბჭოთა იმპერიისში და კერძოდ საქართველოში მოსახლეობა

გაუფიქროს იყო ორად (სქემატურად); ისინი, ვინც ფუნქციონირებდნენ და დაუფიქრებდნენ საბჭოთა სისტემას და ისინი, ვინც შეადგინებდნენ დანარჩენ ხალხს, ამ დანარჩენებში ითიქის უვლად ერთგვარი ოპოზიციის იყო; ზეპირადვე, სოციალურში და ა.შ. ახლა გამოირკვა, რომ ამ ჩუმაპ ოპოზიციამ დაწყო ალაპარაკება "გლახოსის" ბრძანებით, დაჯერდნენ და წარმოქმნა საკმაოდ ბუნდოვანი სუსტრუქტურები. რომლებიც "ბროუნისებურ" მოძრაობაში იყოფებოდნენ ფუნქციონირებდნენ და სისტემურად ორგანიზებული ძალაუფლების მიმართ. ბუნებრივია, რომ ჩემის შესვრულებით, ვიდრე ამდგარი მდგომარეობა, არავითარი რეალური მოთხოვნების წამოყენება და მოთხოვნის მათი განხორციელების მოთხოვნა ამ "სტატისტიკურ" ოპოზიციის არ შეუძლია. უოკალიც ეს ბრძანება ცნაურობის აქტივობის დონეზე, რომელიც პოლიტიკური ღირებულება იმას ემყარება, რომ ძალაუფლება შეიცვალეს და ხელის ხელის ისევე ღუკის გადმოგდებას ამჯობინებს. ამგვარი პოლიტიკური გულბრუნვითობა რას უნდა მიეწოდოს აქვე უკუ იციო.

ესე, კი იმასაც ვიტყვი, რომ ორდესაც ქუჩაში გამოვიდა მასები რომ ძალაუფლებისგან მოითხოვონ რაიმე კანონის მიღება და მისი გატარების გარანტიები, ამ მასების ორგანიზატორებმა ზუსტად უნდა იცოდნენ რას ითხოვენ. მაგალითად, მე მივირს, რომ დღემდე არ გამოჩენილან ერთი და უმართლესი მოთხოვნა. საფუძველთა საფუძველი უოკალიცის - კერძო საკუთრება, თუ ოპოზიციის (გეგულისხმობა ძალაუფლებას დაპირისპირებული ხალხი) მისწრაფებულან საქართველოს დაბოლოვებლობისაჲკენ, ერთადერთი მოთხოვნა. რომელიც ამპლიციტურად შეიცავს დაბოლოვებლობის მოთხოვნასაც, არის კერძო საკუთრების მოთხოვნა. უოკალიცე სხვა იოლად ქმრებს თავის გზა-საყალს ამ ნიადაგზე, სხვათაშორის ეს ერთადერთი რაც ასე აფრთხობს და ამინებს სისტემას და იმპერიას და არც თუ უსაფუძვლოდ! რადგან ტოტალიტარიზმის და იმპერიულობის საფუძველი არის კოლექტიური საკუთრება სახელმწიფოს ტოტალური "კერძოფლობის" დაპყრობით. დაპყრობით რა ეკლზბორებითა ბეჭეული ამ განხვ, არ ტანჯვით წარმოითქმის სიტუა "კერძო საკუთრება" - ეს იგივე არ ეშმაკს ღვთის სახელი ასქვიწინო. დაპყრობით, როგორ ამინებენ უკლას, რომ კერძო საკუთრებაზე უცვარი გადსვლად გამოიწვევს ქარის, უროვნულ შინაომსაც კი და აახის სხვა რამე... | უნდა მიგახსენოთ, რომ პოლინეოში "შოკრის პრინციპის" ანუ სქრანგ და მთლიან განდსკლას კერძო საკუთრების პრინციპზე მხარს უჭერენ დღეს ვალესა. მოქალაქეთა კომიტეტის ბრუნდერში ზღვისსვლ ნეიდერი და ცენტრალური კვშირი, ეწინააღმდეგება ამას ის ძალები, რომლებსაც "ნელ-ნელა, შეულობით" სურთ შეინარჩუნონ არსებული გაურკვეველი ან უზალდერი ვითარება და არსებითად გადბალონ ქვეყნის და ერის, ჩვენთან იმის დღევ კი არ არის, რომ გამოვიდოს რეგიონები, თვით საქართველოშიც, რომლებშიც კერძო საკუთრება კანონმდებლობით იქება გატარებული, და ეს რეგიონები შეიქმნას იმ ბიროვად, რომლის ორგანიც თანდათან შემოიკრებება მიუღია საქართველო, რომელიც ამ განთ ქართველი ერის ანუ საქართველოს მოქალაქეთა საკუთრებაში გადგება და ე. ი. განხორციელდება "ჩვენი თავის ჩვენადვე უუნება". ეს არის ერთადერთი და ძირითადი მოთხოვნა, რომელიც არსებულმა უზენაესმა საბჭოთა უნდა განხორციელოს არსებული ოპოზიციის ძალაუფლების ოპონენტი ქართველი ერის) მოთხოვნით და წინებით.

5. ამჟამად ტელევიზიისა და ოფიციალური ბრესას ხელისუფლება აკონტროლებს. შეიძლება თუ არა ასევე შემთხვევაში მრავალპარტიული არჩევნების დემოკრატიულობის უზრუნველყოფა?

ჯ. კ. - კატეგორიულად ვიტყვი რომ არა. დემოკრატია იქება "ტაბულა რანაიო" ანუ საკუთარი ბრის თავისუფალი და თანასწორი გამოთქმის უფლებით და საშუალებით. ბრესა და ტელევიზია, ერთობ სანდორმადიო საშუალებები უნდა ასრულებდნენ ამ "ტაბულა რანას". თვითონ ითვის ფორფიტის როლი. ე.ი. ნეიტრალური და დაუბიტეოსებელი უნდა იყვნენ ანუ სრულად თავისუფალი უოკალიცარი ძალაუფლების თუ მიკროსოფისსგან. როდესაც ძალაუფლება თავის ეკრანზე ალაპარაკებს თავისსავე ოპონენტს, იგი ტაქტიკურ სულს ატყობს, როგორმადც არ უნდა ჩანდეს ეს სვლა იმ მოცემულ მომენტში მპურებლის თუ მსმენელისათვის. საარჩევნო კამპანიების დროს ვთქვამ, საფრანგეთში, და იგივეს უკვლავ, დასავლეთში, ტელევიკარანებზე თანაბრად ემობა დაგილი არჩევნებში მონაწილე უოკალ ბარტის, ჯგუფს და ბიროვნებასაც კი. ხდება მათი დაპირისპირება ურობითობა, კამათი, ისეთი ცნარე, რომ ქართული ტემპერამენტი ჩრდილოური სუსხით გბურძნის. ცხადია, რომ ძალაუფლებასაც (დასავლეთში ძალაუფლებები ბლარ არსებობენ, აქ

ხელისუფლებების) იგივე უფლებები უნარჩუნდება მონაწილეობისა. კამათი გულისხმობს დამჯდარ გონებას. ცოდნას. ლოგიკას. ტემპერამენტსაც (მაროულს) და ემოციურობასაც (ასევე მაროულს). მაგრამ უოველივე ამას საფუძვლად უდევს პოლიტიკური და სოციალური პოზიტიური მიზნის ხედვა და მისი მანურების (რომლის ამაფროთიანებელი ან შემაფოთებელი ხმაური არ ემისი მოლაპარაკებს) წინაშე გამომდის უშუალო ოპონენტის თანდასწრებით და მოპასუხებით. მაგრამ აბა ერთი ვიციხობი ცვლახდილად და სანკუთარი თავის მოუტუეულებად) არიან კი განწეუბილი და მოპარებულნი ამგვარი განხილი პოლიტიკური იანამისათვის მსახების პირისპირდგომას მიჩვეული პოლიტიკოსები? ამ კიხვას მე ვერ ვუპასუხებ. რადგან არ ვიცნობ მათ. და ვებე თავად გამცეო პასუხი.

6. რა გზას ხედავთ იმისათვის, რომ საქართველოს მოხსნელობის პოზიციის უზენაეს საბჭოს მამავალ არჩევნებში არ დაიუოს ეროვნული ნიშნით? როგორ შეიძლება ქართველობა და არაქართველობა შორის იანხმობის. პოზიციითა და ინტერესით მიღწევა?

ჯ.კ. - ჩემის აზრით, ვიდრე არჩევნების ჩატარდება. სატირობა გამოკვეთილ და კანონად ჩამოვლებულ და გატარებულ იქნას საქართველოს მოქალაქეობის კანონი. თუ ეს კანონი არ იქნა მიღებული. მაშინ არავითარი სხვა გზა არ არის ჩანატარო საქართველოში რამე არჩევნები. რომელისაც ექნება არა თუ დემოკრატიული. არამედ დევალდური სახე. რა არის არჩევნები? ეს არის ერის მიერ (ან თუ გეგავთა ვგუფებად დაუოფილი ერის) თავისი წარმომადგენლებისგან საქანონმდებლო და სახედმხედველო ორგანოს შექმნა. რომელიც განახორციელებს ერის საერთო ნებას. ვის ბჭეს უფლება იწოდებოდა ქართველ ერად (ან რუს. ან სომეხ. ან აზერბაიჯანელ. ან ლიტველ ან ფრანგ ან ესპანელ და ა. შ.). ეს უნდა განსხვავდეს კანონმდ მოქალაქეობის შესახებ. ცვილიზებულ სამეაროში. მას უმადვს რაც ერის ცნება დადამოხება სახელმწიფოს ცნებას (ერის-სახელმწიფო. ÉTAT-NATION - ფრანგულად) წინა პლანზე გამოვიდა არა ეთნიკური ნიშანი ერისადმი კუთვნილებისა. არამედ მოქალაქეობრივი. გავისხენოთ. რომ ამგვარადვე იყო ეს საკითხი გადამწეტილი საქართველოშიც ქართული კულტურის მწიფობის ხანაში. დავით აღმაშენებელმა უყვარდა საქართველოს მოქალაქეობა ბჭვის და მით ქართველი ერის ნაწილად შექმნა. სხვა მავალითა მოვიყვან გერმანული ერის წმ. რომის იმპერიის სახით (ეს რომის იმპერიის მავალითაზე შეიცვას). დაბკვრით: გერმანული ერის წმ. რომის იმპერიის გერმანულ ერს რომში არ უნდა. თუ ეონოსის დონზე განვიხილავთ: ან რომის გერმანიისში რა უნდა? ან კიდევ. იმ მოცემულ სიერცეში (სახლერებში) მოქცეული ხალხები (იგივეა რაც "ფონოს") უფლებანი "გერმანულები" ხომ არ იყვნენ? რომში მოქალაქეობა ეონოსზე მადლა იღვა და ახლაც ხომ ეს პრიციპი უნივერსალურადა და მდევული დიხს. ვიდრე არსებობს საბჭოთას კავშირის მოქალაქეობის სტატუსი და კანონმდებლობა. მანამ საქართველოში არჩევნების ჩატარებას არ ვქნება არც დემოკრატიული და არც რესპუბლიკური ხსისათი. იგი უკეთეს შემთხვევაში იქნება "გრძელი ჯაბჯის" ხსისათისა. (მასპორტების გადგება ანას არ ცვლის და ვერც შეცვლის; ეს უფრო თეიომობილების ბჭტი. რომ სხვებან არ წავიდეო და სახლიდან ფეხს არ მოვიცვალთო. თორემ წისვლად რომ დაგვტორდეს მაშინ რაღას ვიზამთ - ცხვე იმავე საბჭოთას საქაწირო დოკუმენტს გამოვიხიზოთ და მაშინ კი - უნდა მოვეცემენ და უნდა არა: - კიდევ ერთი მახვილი მტარის ხელში). რაც შეეხება ვერო წოდებულ "კონფლიქტურ სიტუაციებს" და პოზიციითა სხვადასხვაობას. ესეც იგივე საფუძვლიდან გამოდინარეობს - საკუთარი სამოქალაქო კანონმდებლობის ბუნდოვანებიდან ან არქონიდან. როგორც კი ეს საკითხი მოგვარდება. პოზიციებიც გაიარეკვას და. მერწმუნეთ. დაუმხვევა კიდევ. რადგან თავისთავის მტერი. არაყინან. და სადღაც შეიწიო. არსების სიღრმეში უველად ხედავს დაბირისპირების ნამდვილ მიზეზებს.

7. ცალკეულმა პარტიებმა წამოაყენეს "ეროვნული კონგრესის" - ერთგვარი მაკონტროლებელი და პოზიტიურ იღვბთ მიწეოდებელი საბათბირო სტრუქტურის შექმნის იღვბ. ამ იღვბს ჰეუეს მომხრეებიც და მოწინააღმდეგეებიც. რომელთაც მიაჩნიათ. რომ ესტროფიის მსგავსად "კონგრესს" შექმნის ორხელისუფლებანიანობის პრეცედენტს. გაბრთულებს პარლამენტის შუშობას და თვის თავისუფალი ბრების მიმართაც ეროგვარი ცენზორისა და დიქტატორის როლს შეასრულებს. რას იტყვიო ამის თაობაზე.

ჯ.კ. - მე მგონი სიტუება "კონგრესის" ურვეს უოველიყეს. რადგან გაუგებარია რას ნიშნავს აქ მოცემულ

კონტაქტში. ცხადია, სახელმწიფოში არ შეიძლება არსებობდეს ორი კონცერნი, ორი პარლამენტი და ა. შ. ეს ავტომატურად ნიშნავს ორი ერის არსებობას. უფრო სწორედ კი შეიძლება, მაგარიმ მათი მუშაობის კოეფიციენტი, როგორც დავიანახე ამ სამოცდაათი წლის განმავლობაში. უფროსი ნულს, დიდ ნულს! მსგავსი პარალელური სტრუქტურები შექმნეს კომუნისტებმა ერთპარტიული სისტემის წყალობით: ერის ბარბუტლებად (ნაბეჭდი ვერა!) და დანარჩენებად (უპარალო ვერა!) გაუფა პარლამენტის ამგვარი სისტემის "ოპიონისკულ" ბუნებას. შეიძლება არსებობდეს ორი კონცერნის, პარლამენტის, მთავრობის და სხვა, ამის პირობები - როდესაც გარკვეული კონკრეტული შეთანხმებული, და შეიგინი მეორე მოქმედებს. მტერიანი შეურაცხველი: საქმარისა საფრანგეთის წინააღმდეგობის მოძრაობა გავისხენო და დე გოლის მოღვაწეობა; შეიძლება ატორუვე ვიღვრებით გაორვეს სახელმწიფო-და სხვა(პოლონეთის ან საქართველოს მაგალითი. მაგრამ ამახ ფაქტობრივად რეალობიტიკური მნიშვნელობა არა აქვს. ამიტომ, როდესაც რაიმეს სახელს ვარქმევ, კაცს უნდა განვსაზღვროთ, რა გვაქვს მხედველობაში. მე ვფიქრობ, იმის მიხედვით, რაც შევუტევე ამის შესახებ. ამგვარი სახარი გვერდუშვასი შექმნა ამ იდეის ავტორებს განზრახული სრულიადც არა აქვო. თავისთავად, სრულიად თავისუფალი. ერის ნების გამოხატეული არჩევნების ჩატარების ცდა არც დასაძრახისა და არც ზელის საკრედი. მაგრამ ჩემთვის ცოტა გაუგებარია ამგვარი სათაობის შექმნის ლეგალური საფუძველი და თვით არჩევნების ჩატარების სისტემა. შეუძლია თუ არა ამ არჩევნებში თავისი კანდიდატურა წამოაყენოს ნებისმიერმა მოქალაქემ. პარტიამ... ჯგუფმა...? რა განრჩეობები არსებობს არჩევნების "თავისუფლების" დასაცავად? რას გულისხმობს უოჯელი მოქალაქე? თუ ეს ბრიკენები ეწეობს კომუნისტური პარტიისთვის მონაწილეობის აკრძალვით, მაშინ როგორ იქნება დაცული "დემოკრატული" პრინციპი? (შევახსენებთ, რომ ნიკარაგუას არჩევნებში ძალაუფლებაც მონაწილეობდა და სრულიად ლეგალურად დაბარცხდა). მოქალაქეობის სტატუსის და მოქალაქეობის შესახებ კანონის არარსებობის პირობებში რა განსაზღვრავს (რომელიც კანონი) სპარჩევნო უფლებას? საქართველოს მოქალაქე თუ არ ვიცით ვინ არის, მაშინ საბჭოთა კავშირის მოქალაქე. საქართველოში საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით მონაწილე არჩევნებში. როგორღა იქნება ქართველი ერის ნების თავისუფალი გამოხატეული და როგორღა განსხვავდეს ეს ბარჩევნები უსვერდარჩევნიდან? თავის კითხვა იბადება რომლებზედც მე არ შემიძლია. ინფორმაციის უკონკრეტობის გამო, მასხუნი გავცე და ამიტომ გარდა გამოქმეული სრულიად ზოგადი და პრინციპული თვალსაზრისისა ვერაფერს ვიტყვი. კითხვით კი ვკითხავ, ჩემი პრინციპული კეთილგანწყობიდან გამომდინარე: ზომ არ აჯობებს. ამ არჩევნებს უთამაშო ერთგვარი კოალიციური ოპოზიციის განდებატობა შეჩვენებს. როლი, რომელიც ერთობლივად მოემზადებოდნენ საყოველთაო არჩევნებისათვის და ერთობლივად შეედგებოდნენ შეჯანჯორში ძალაუფლება ან სულაც უპირატესობა მოიპოვონ მასზე? მაშინ უკვე ეს ოპოზიციის ნამდვილი ძალა იქნებოდა და ზნეობრივ როლსაც უფრო აქტიურად შეასრულებდა თვით "დამარცხების" შემთხვევაშიც.

ქართველი ერის სოციალური ინსტიტუტები დახშულია ძალმოძრაობით და შიშით. ამიტომ თუ შესაძლებელი იქნება ამ ინსტიტუტთა გათავისუფლება და თავისთავის სოციალური მოვალეობის შევსების გზავიძება ეს მხოლოდ სამხსარების გაუქმეს ქვეყანას. შიში იმისა, რომ ამ გზით არჩეული რბლაც ბირთვი თვით განდება დიქტატურის წებარი მგონებს "შეღის შიშით ტუეში ვერსიარული" ვიარებებს. მე როგორც გავიყე ეს თავისუფალი და ძალდაუტანებელი არჩევნები თავის მიხსნად იხსნავს ერის ნების გამოაყენებს. ერთგვარი ერთგულან საბაბიროს შექმნის იდეას, რომელმაც თავისი ზნეობრივი და მოქალაქეობრივი სტატუსი მოქმედებობა უნდა გამოავლინოს. იგი არც ბრესის და არც მთავრობის მფლობელ ორგანოდ არ და ვერ უნდა დადამტყეს. იმ უბრალო მიზნუფლება გამო, რომ უოველ არჩევნებს განსაზღვრავს სპარჩევნო კანონმდებლობა და ამდენად ამ თავისუფალ არჩევნებსაც თავისი სპარჩევნო კანონმდებლობა უნდა ჰქონდეს. ე. ი. თვით არჩევნებში მონაწილე ერის თავისუფალი ნება იქნება დადამწვევით და მაკონტროლებელი და არა რომელიმე ორგანო, რადგან ნებისმიერი დეპუტატის განკვეთ თვით ამომრჩეველებზეა. მთავრეტეს, თუ კანონი ამახ დაბადსტარებს, რამდენადც მე ვციცი. თავისუფალი არჩევნების მოქმედებაში არც ის ბარბის უბრაუფილი, რომ თავისუფალ არჩევნებში მონაწილეებმა კვლავ გამოსთქვან თავისი ნება იმ არჩევნებში მონაწილეობით, რომელმაც უნდა შექმნას საქართველოს ფაქტიური ხელისუფლება - უხუნავი საბჭოს არჩევნებში. მაშინ მთავრეტეს ხანგახსმით ვსვამ ჩემს კითხვას კოალიციური ოპოზიციის შექმნის შესახებ, რაც ვფიქრობ ბუნებრივად გამომდინარეობს რეალური საბირობიდან, რომ რაც შეიძლება ძალად შევიქმნას საქართველოში ქართველი ერის ნების გამოხატეული ისეთი კანონიერი ინსტიტუტი, რომელიც კანონმდებლობით უბასხებს და გამოხატავს ქართველი ერის ურვე

ნებას. ვამოთხებ, იმის მიხედვით რაც მე ვიცი. ქართველი არის ინტერესებისათვის პრინციპულად მიაღებულს ვერაფერს ვხედავ თავისუფალი. ერის ნების გამოხატაველი არჩევნების ჩატარების აზრში ცხადან უოველივე ამის პოლიტიკურად, სოციალურად და ზნეობრივად (სამოცდაბაშლიანი უზნეო უფის შემდეგ ეს უმოაზრესობა) უოველივეს ნათელი და გაბრკვეული. პოზიტიური ჩამოაყალიბება სტირდება...

8. არის ასეთი იდეა, რომ უზენაესი საბჭოს არჩევნებში მონაწილეობა აუცილებელია. ოღონდ ეს არჩევნები უნდა იყოს "არასაბჭოური". რას იტოვადი ასეთ პოზიციას?

ჯ.კ. - თუ "საბჭოს" ირჩევ, "არასაბჭოური" როგორ იქნება არჩევნები? მე ვეჩვენებ რომ სიტუაციის და სიტუაციით თამაში უფროა ეს ვიდრე სერიოზული პოზიციის. ვინ და რამ უნდა განსაზღვროს არჩევნები "საბჭოური" თუ "არასაბჭოური"? ეს არჩევნების პროცესში არ დადგინდება. სოლო არჩევნების შემდეგ კ... "პოლუარც და სტალინიცი - წერს ხანა არაუდტი - დეგაბლურად, არჩევნების გზით მოვიდნენ სპათვეით. ისინი ვერაფერს ვერ განახორციელებდნენ თავისი პროგრამებიდან. მათ რომ მასების მხარდაჭერა არ ჰქონოდათ". იმათ არჩევნებს სწორედ სახელი არ ჰქონდათ ისეთი, როგორც რეალობა შექმნეს. ასე რომ აქ ვფიქრობ რაღაც სხვა გაუგებრობას აქვს ადგილი. არჩევნები, ჩემის აზრით, და ეს ზეითი ბუნებაში. შეიძლება იყოს ერთი, სეპარაციონალიზმი და რაც შეიძლება კარგად მომზადებული იმით მიერ, ვინც თვლის, რომ კომუნისტურმა პარტიამ საქართველოს ისტორიაში შეასრულა უარყოფითი როლი (სხევისთი მხედრობის სოლიცი ხაბეიშვილის აღიარება-აღსარება, ვფიქრობ მისაბამად დანარჩენი პარტიულუბისათვის), რომ ის იქნება საქართველოს დაპყრობისა და დაპყრობის იარაღად და ახლა უნდა მოხდეს ამ პარტიის ძალბაუფლების თუ დეკონსტრუქციის არა. მაქსიმალური შეზღუდვა. რაბა საქართველოს კულტურული, პოლიტიკური, სოციალური და ეკონომიკური განვითარების ახალი გზა გაიხსნას. აქ დიდი როლის შესრულება შეუძლია ერთნულ ზნეობრივ ინსტიტუტებს ან ინსტიტუტს, რომელიც წარმოადგენდა იქნება დაახლოებით ისევე, როგორც არის დასავლეთში სოციალურ ბრძოლაში წარმოადგენდა პროფკავშირები (ტავისსენით და არ დაფიქრეთი პოლიტულუბის გრძელი. მგრამ საფუძვლიანი გზა. პოლიტეში პროფკავშირი "სოლიდარრომე" ერის ზნეობრივი ზნტი განხდა და ერის ნების ტეშმარტი გამოხატავდა).

9. როგორი დეკრეტები და კანონები უნდა მიიღოს პარლამენტმა პოლიტიკური თავისუფლების შესაღწევად? რით უნდა დაფიქრეთი - დაპოუციებლობის გამოცხადების დეკლარაციით, თუ ეტაპობრივად - სხვადასხვა საკანონმდებლო აქტებით და მათი რეალიზაციით?

ჯ.კ. - ერთ ბნეგოტს მოვიყვებით, იგი სულხან საბასაც აქვს მოუხანილი: "რაცველები სხანდროდ წადადნენ დაბოჯე. გაბფანტნენ და ეჭიეს მერამ ვერ მიაკვლიეს, არც საფარებში გამოუვიდით დაბოჯი. ბოლოს ისევე შეიარნენ და უცებ ტუიდან ევრილი ესმით: დაბოჯი, დაბოჯი დაბოჯორე ქვე... აბა შეიქნა ერთი სხანრული - ქვე გამოუკანე. გამოუყანე... და ბუიორდა მასუსად დაბოჯის დამტერი ქვე-არ მისეებს. არ მისეებს..." - ამ ბნეგოტს მერგნის საკითხის დნეუბები "ან-ან" პრინციპით, როდესაც საქმე ზნეობას კი არა პოლიტიკას ეხება. პოლიტიკა უფსკრულით თავსე იქეთ აქეთ დაბნტეში-განდმობტომ არაბა. ამიტომაც უოველივეს რასაც გააკეთებს პოლიტეოსის იმაში, უოველ მის ნანაჯეში ის, ძირითადი მიზანი უნდა იყოს ჩადებული. თუ დამოუკიდებლობას გამოაცხებდებთ და სისტემას არ შევცვლით, ნულიდან ან ნულში ბდმოქნდებთ: თუ უოველივეს შევცვლით და დამოუკიდებლობას არ გამოაცხებდებთ მაინც ნულში და ნულიან დაჯრჩებთ. აქ საკითხები დაბმირისბრებული კი არ არის, არამედ პოლიტიკაპრობაბული. ამ კუთხედან რომ უდგები საკითხს. მანინ აქმარაბა, რომ ნებისმიერმა პარლამენტმა უნდა განსაზღვროს თავისი თავი და თავისი მოქალაქეობრივი სტატუსი, ისევე, როგორც უოველი მოქალაქის მოქალაქეობრივი სტატუსი. უნდა განსაზღვროს საკუთრების ფორმა (ან ფორმები) და საკუთრების განარტის პრინციპები და ა. შ. ე. ი. უნდა შეიმუშაოს კონსტიტუცია. რომელიც დაფუძნებულია არა რომელიმე სხვა ქვეუნი მხედრობეზე, არამედ გამოდინარეობს თავისი საკუთარი ქვეუნი ბუნებიდან, კულტურიდან, მოთხოვნილებიდან, "საქუენობა მიერ გადმოცემული გეზოდან"-როგორც ვიყვანანდ აშიბობდა. მე მიხდა სხვის გაუსეს ან პრინციპს, რომლის მიხედვით პოლიტიკური ბრძოლა არის ბრძოლა პრინციპებისა და არა პიროვნებისა. ჩვენ ყებრებით არა თავისთავად ბღებულ რომელიმე პიროვნებას, ინდივიდს, იყოს იგი თუინდ სტალინი, არამედ იმ პრინციპებს, რომელთა მიხედვითაც განხდა შესაძლებელი ან გაიხდა შესაძლებელი ვოქვაი სტალინმა.

მოყოფინა მსოფლიოს ერთი შექვეყნების ტოტალიტარიზმაც და ნულოვანი ჰორიზონტისაკენ მიმართვა. თავისთავად არც დემოკრატია და არც დემოკრატიზაციის დეკლარაცია არაა გარანტი იმის, რომ იგი განხორციელდება. განხორციელდება გარანტიას აძლევს ერის შეუღრქველი ნება და შუაობა არ დანთმოს თავისი პრინციპები და წინაღუდრებს მის ან რომელიმე მისი წევრის მიმართ ძალადობის ფაქტს. უნდა ვთქვათ, რომ ეს შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ პრინციპულად გაუოფა სხველმიფიო და საზოგადოება ურთიერთისგან ანუ შეიქმნება ამ გავოფის ერთადერთი სანუშველი: კერძო სპეკორება.

10. როგორ წარმოადგენიან საქართველო ეკონომიკური ბლოკადის ვითარებაში? აქვე აღვნიშნავ, რომ ასეთი ფართული ბლოკადის გამოცხადების ნიშნები უკვე შეიძინება და ალბათ უფრო გამძლეობს, როდესაც რუსეთის ფედერაციის პარლამენტი და მთავრობა შეუდგებიან თავიანთ ეკონომიკური პოტენციალის ხარჯვის ანგარიშს.

ვ. კონომიკური ბლოკადა გულისხმობს, რომ ჩვენ დემოკრატიზაციას ვაცხადებთ. ხოლო ეს კი მიუთითებს იმაზე, რომ უკვე გაქვს კანონმდებლობა კერძო სპეკორების შესახებ. ანუ, გაქვს ერის შეკვრად და აშკარად გამოხატული ნება და შუაობა დაცვის თავისი ცხოვრების პრინციპები. ასეთ შემთხვევაში რა არის შესაფიფიებული? ბლოკადის გამოცხადებულმა იკითხოს, თორემ ამ ვითარებაში ბლოკადა "პენცილიანი" როლს შეასრულებს, რადგან გატაცობისუფლებს უოველივე იმ ეკონომიკური უბანიდან და შექუქვისიანგან, რომელიც რუსეთმა (ტოტალიტარულმა რეჟიმმა) მოგვახვია თავს არა ჩვენი, არამედ თავისი სპეკორის სპეკორებისათვის. ეკონომიკური ბლოკადის იხეთ ქვეყანაში, როგორცაა საქართველო, რომელსაც უდიდესი თვითგამოშვევება სოფლის მეურნეობა აქვს (იუნდაც პოტენციალი), რომელსაც ასევე რუდუნებით ესპეკორება ადღევენა, ბლოკად ქვეყნის, რომელსაც აღსაღერი აქვს სპეკორის სოციალური ინსტიტუტი და დარღვეული სოციალური ქსოვილი, რომლის ჩქმის რქმენი და ამაში შეიღიას შეიღიი ვართ ადღევენა მხოლოდ რესტრუქციის გზითაა შესაძლებელი. ხოლო ჩვენთვის რესტრუქციის ველი "ახტომის" იმ საზღვრდან იქუება, რომელსაც დიქუო რეკოლუციური სოციალისტური სიხნელით მოცული პარტიის მიერ ქართული ერის ბუნებრივი უოფორების "გარდაქმნა" (დიქტატორული რეჟიმთან რესტრუქციის გზით განმოსვლის ბრქუნაქველ შევადლის ვაძლებს ესანეთი, სადაც დიქტატურა მონარქიის ადღეენით იქნა დაძლეული უქოქული ხანაში. ამ საკითხზე ცალკე შევადლია ვისაუბროთ, მხოლოდ ხანა მინდა გავუსვა რომ ანაშუდროვე გავება მონარქიის არც ბატონ-უბობის ადღევენაა და არც აბსოლუტისმისა). ასე რომ, როგორც ხედავთ, ჩემის გვებობ, ბლოკად სრულიადც არ არის საშიში საქართველოსთვის, თუ ჩვენ შევძლებთ სქორო ორიენტაციის მივეყო ჩვენს მისწრაფებებს და გამოვიყენოთ იგი საქართველოს სოციალური, ეკონომიკური და პოლიტიკური ბანისის შესაქმნელად - ანუ ქართული ცხოვრების უბადისა და ბუნების აღსაღეენად. არის კონკრეტული საკითხებიც, ვოქათ დახურული და დასახური ქარხნების მუშახელის დაგავების საკითხი, მადრამ კერძო სპეკორების ბირობებში ეს საკითხი თავისთავად მოგვარდება. მთავარი ამ შესაძლო ბლოკადის მომხადებელი შეხვედო. "ზოგი ბირი მარგებელის" ბრქული შეგნებით.

11. ვინ შეიძლება იყოს საქართველოს კანონიერი მოქალაქე და, შესაბამისად, არჩევთის ორგანოებში მონაწილედ? გოხოთ ამ პასუხისას დაბიოქმოთ ვეროპული ქვეყნების კანონმდებლობა და პრაქტიკა.

ვ. "არაკანონიერი მოქალაქე" არ არსებობს, რადგან "მოქალაქის" ცნება უკვე შეიცავს "კანონიერებას". თუ გულისხმობთ იმას, რომ აქვს თუ არა უოველ მაცხოვრებელს არჩევნებში მონაწილეობის უფლება, ამაზე ჯერჯერობით ერთმნიშვნელოვნადაა პასუხი გაცემული - არჩევნებში მონაწილეობის უფლება აქვს მხოლოდ იმ მხოლოდ ქვეყნის თუ სახელმწიფოს მოქალაქეს. უბრალოდ საცხოვრებელი ადგილის ქონება ამა თუ იმ ქვეყანაში ან იქ მუშაობა არ იძლევა უფლებას არჩევნებში მონაწილეობისას. საფრანგეთში დღეს დიდი კამათია გამართული იმის შესახებ. მისცენ თუ არა საფრანგეთში მაცხოვრებელ მიგრანტებს, რომელნიც აქ ცხოვრობენ, მუშაობენ, იხდიან გადასახადებს და სხვა მადრამ არა აქვთ მოქალაქეობა, არჩევნებში მონაწილეობის უფლება. საკითხი სხვადასხვა სიბრტეზე დაბისის; რომელ არჩევნებში? თავისი ადგილობრივი თვითმმართველობის (კომუნალური) თუ საერთო? ეთ: გუაუნასწორობის ისინი ფრანგ მოქალაქეებს თუ მისცენ შეხლადული მოქალაქეობა? ერთმნიშვნელოვნაა პასუხი ამ კითხველ არ არსებობს ჯერაც და უოველი ქვეყანა მას პასუხს სცემს

თავისი საკუთარი საბიუროკრატიული მიხედვით. კანონები კონვენციონალური აქტებისა და არა რაღაც უცვლელი და უძრავი ზიზნები. რომლებზედც მხოლოდ ერთხელ და ერთგვარი სოციალური, თუ პოლიტიკური შენობის აგება შეიძლება. ამიტომ მათაც განაგრება და მისადაგება სტრატეგია უოკლეშამიურად და ამ პროცესში ერის (მოქალაქეთა ერთობის) ნებას გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება. საკანონმდებლო ორგანოთა უოკლედიური მუშაობა სწორედ ამაში გამოიხატება და არა კონსტიტუციის მიღება შეცვლით და დიქტატის განხორციელებით.

მოქალაქეობის სტატუსის მისაღებად აშშ აუცილებელია პიროვნება ლეგალურად და მუდმივად ცხოვრობდეს აშშ-ში. მუშაობდეს, იხიდეც სახელმწიფო და კომუნალურ გადსახსნადებს და პირნათელი იყოს კანონმდებლობასთან (სამართალით). უმეტეს ქვეყნებში დაბადების ფაქტი იძლევა მოქალაქეობის მიღების უფლებას. ასევე, შრომლების მოქალაქეთა. საფრანგეთში თვით ხელისუფლებამ პირებს მოქალაქე. ამოქმედებს. მის მის მონაცემებს. სხვადას. ეს ავტომატურად ხდება პასპორტი ფორმებს... არ არსებობს და არც შეიძლება არსებობდეს ერთიანი საერთაშორისო კანონმდებლობა ამ საკითხში. ადამიანის უფლებათა დეკლარაცია კანონი კი არ არის. არამედ პრინციპი, იდეა. ზოგადი საფუძველი ცივილიზებული ქვეყნების მიერ ადამიანისათვის მიცემული უფლებების დაცვის დადგენილებებისა. ეს პრინციპი არაის არ აძლევს იმის გაანალიზებას, რომ მისი უფლება ბუცილებლად ეწება დაცვით. მაგრამ განსაზღვრავს ამა თუ იმ სახელმწიფოსადმი ასეთ თუ ისეთ დამოკიდებულებას საერთაშორისო ურთიერთებაში და ისიც მორალურად, და არა ფაქტობრივად. დიქტატურებისადმი და განსაკუთრებით საბჭოთა ტოტალიტარიზმისადმი დამოკიდებულებამ ცხადყო ეს.

აღსანიშნავია და უარდასალები თანამედროვე გაგება ერისა. დღეს, როდესაც ვრის ამა თუ იმ სახელმწიფოს მოქალაქეთა ერთობას ვწოდებ. და არა რომელიმე ეთნოსის წარმომადგენლებს. ჩვენს დღეს უნდა შეიცვალოს რეაქციონული და ატევისტური ეთნოცენტრიკური გაგება ერისა. რომელიც სტალინის მარჯვენამ ამოკვეთა ჩვენს ცნობიერებაში. დღეს ფრანგია, ინგლისელია, ირლანდიელია. ამერიკელია. ესპანელია გერმანელია და ა. შ. ყოველი ადამიანი თუ ადამიანთა ჯგუფი, რომელიც ამ ქვეყნის მოქალაქეა - უკვლავ ზანგი, უფიქვანია. უკვლავ არაბი, ჩინელი თუ მხარბელი ისეთივე ფრანგია. როგორც საკუთრივ "ფრანგი", რადგან საფრანგეთი ეთნოსის კუთვნილი სახელმწიფო კი არ არის. არამედ მოქალაქეთა. საფრანგეთში (და ასევე უკვლავ სხვა ქვეყანაში) მხოლოდ ერთი ჯგუფია. თუ მათ აქვთ მისწრაფება შეინარჩუნონ თავისი ეთნური თვითობა ძველები უოკლეტობი უფლებას განახორციელონ თავისი პროგრამები, მაგრამ ისინი ბუცილებლობით არიან უპირველეს უოკლის ფრანგები. საფრანგეთის მოქალაქეინ და ეთნიკლებიან ფრანგულ კანონმდებლობას და არაინ მატარებულნი ფრანგული კულტურული ტრადიციისა, ბუცილებლობით ცდილობენ შეითვისონ ეს კულტურა, ენა, ისინი უკვე -იმ მომენტთან რაც მოქალაქეობა ხდება - აბარ არაინ თავუფანებულები. სტუმრები და სხვა მისიანანი; ისინი არაინ სრულუფლებიან წევრები და მონაწილენი ფრანგული კულტურისა და სახელმწიფოს ფრანგი ერის (რომლის ნაწილიც თვით არაინ) განვითარებისა და წინსვლისა. ისინი თავისთავსაც ამდიდრებენ ამათ და ამდიდრებენ თვით ფრანგულ კულტურასაც და ესაა თანამედროვე გაგება ერისა. რასაკვირველია თუ ვინმე მთვან ხელოვნურად უწევს წინააღმდეგობას და აქოთებს ქვეყანას, იგი არც მოქალაქედ ჩათვლება და შესაძლებელია მას კიდევ ჩამოერთვას მოქალაქეობა ან. კანონით სანტიკად დაისჯოს...ეს პრობლემა დღეს ერთმნიშვნელოვნად გადამწყვეტილი მთელს მსოფლიოში და აღარაინ აღბარ ურევს ეთნოსს (წარმომავლობას, ნათესაობას) და მოქალაქეობას (საცონიხლობას, ერთგულებას) ურთიერთში...

12. შეიძლება თუ არა განვიჩინოთ ცნებები "ქართველი ვრი" და "ქართველი ხალხი" ანუ პირობა შემოხვევაში საქართველოს უკვლავ მოქალაქე და მეორე შემოხვევაში - ქართველობა. გიხოვთ ამ მასხუსში გავითვალისწინოთ ევროპის ქვეყნების მაგალითი.

ჯ.კ. - ნაწილობრივ ზევით ვუმახსუხ და აქ კონკრეტულად გვაგვარებთ. "ქართველი ვრი" როგორც ეთნიკური ცნება არ არსებობს არასოდეს და არ არსებობს დღესაც. ცხადია. "ქართველი ვრი" იმთავითვე განსაზღვრავს იმ ცივილიზებულ ან კულტურულ ერთობას, რომელიც გარკვეულ პოლიტიკურ-სახელმწიფოებრივ სახელებში იყო მოთავსებული. ქართველი ერის ეთნიკური შემადგენლობა ისეთივე ბრელია. როგორც ქართული ხალხი. ის რაც ოქროს ხანაში არსებობდა იყო "ქართველი ერის კავკასიის იმპერია". საყვებით შესატყვისი "გერმანელი ერის წმ. რომის იმპერიისა". ბუქანდ გამოიჩინავე უკვლავ შედეგებით. გავისხენოთ გიორგი შერჩულეს განსაზღვრება:

“ქართლად (საქართველოდ-ჯეკ) მრავალი ქვეყანა აღიიარებენ, რომელსაც შინა ქართულობა ეწოდა
 ეპაში შეიწირვის და ლოცვები უოველი აღუწრულებს”. ხოლო კორიფლევისონ უფალი შეგვერუბლენ
 წარმოითქმის ბერძნულადო. ისევ გავიჟორებ დაგვი აღმაშენებლის მიერ გადწვეკვანას ამ
 პრობლემისა. მისთვის მუსულმანიც “ქართველი მოქალაქე” იყო. რამდენადღც ის ცხოვრობდა ამ
 მოქალაქეობად საქართველოში. და არა სტუპარი. ან უცხოელი. კანონი განასაზღვრავდა ამ
 მოქალაქეობას და ეს კანონი ქართველებზე და არაქართველებზე ერთანობად ვრცელდებოდა -
 ქართულად! ეს მრავალფეროვნება ჩვენი ბედნიერებაა! ამიტომაც ასეთი ღრმა და მრავალფეროვანი
 ქართული კულტურა. “უფალბაჟი ფერიოთა” გაშლილი მზითვამთბარი ქართული ცხოვრების ველი.
 ამიტომაც მივიყარს. როდესაც დღეს. შეოცე საუკუნის დასასრულს ჭვებჯე მთბრუნებას ერის
 ეონოგენტეკური (სტალინური და ნაჟ-ბოლშევიკური) კონფეციისაჟენ. ეს საჟალბლო დაღების ჩვენს
 ენობიერებაში. ტოტალიტარიზმის პრინციპული ბირველკვანძობა...

ერო განსხილია. მუდმივექნადი და მუდმივექნადი რაობაა. იგი უოველოვის არის და უოველოვის
 ექნება: მარბდი აჟეშოა - ამიტომაც. იმ მომენტიდან. რა მომენტიდანღც წუგებას ერის ეს
 თეოქმანდობა. შესაჟე - იგი წვევტს არსებობას. თუმცა ინარჩუნებს მითბრუნე არსებას განახლებიანს.
 აღდგენისა. ამჟვარი წვევტილი არსებობა აჟეს ქართველ ერსაც. დაბაკირდიო ჩვენი ესტორიის
 წვევტილებს თუნდღც ამ საუკუნეში...

რაც შეეება ეონოსს ანუ ხალხს. ეს უფრო ვიწრო და ლოკალური ცნებაა და პრინციპით “ეროი ზევი -
 ერთი ეონოსისხალხი” - განისაზღვრება. ეს განსაკუთრებით ეებას ჩვენისთანა მთბგორიან ქვეყანას. ის
 ღრო დიდი ზანია წვაგდა, როდესაც ერთი სოფელი ერთ ერს უდრიდა. ველებს სისხლი ველებში
 შეიღებდა. და ეონოსი ეონოსის. ვიდრე იგი თავის სოფელს არ გასცილებია და არ ჩართულა უფრო
 დიდ ერთობაში და მის აღმშენებლობაში. ერბდ ანუ სახელმწიფოდ ქვეული იგი უაჟე კულტურული და
 ცივილიზაციური ნიშნებით განისაზღვრება.

შე ერთგვის. ერო მოხსენებაში. ვებჯე ერის რაობის წარმოდგენას დინამიურად. ეგებ გამოგბდგეო: ერის
 ბირიგენებას ბუბლიბებს მოცემული გეოგრაფიული გბრემოს ბოვისება ღროში ანუ ის. რაც ქმის იმას
 რასაც ისტორიულ-კულტურული განწეობა ამ ადგილისაბდი შეიძლება ვეწოდოთ. ნათელია.
 რომ ამა თუ იმ აბამიანად დახსნებულე ჯგუფის გბერთიანებას და ერის (nation) ჩამოუგბლიბების
 პროცესის სწორედ ამ ისტორიულ-კულტურული განწეობის ველის გავგბრობება და ამ ველში
 სულ უფრო და უფრო მეტი გამბთანზობრებელი აბამიანის. ჯგუფის და მისი სტეზოკრისის
 შემოსვლა. ბრც ბოლიტიკურ და ბრც სოციალურ წეობას თავისთავად ერის შექმნელ-წარმოქმნელი
 მალა ბრ განანია: ერო (nation) წარმოიქმნება მხოლოდ და მხოლოდ მაშინ. როდესაც მოცემული
 ისტორიულ-კულტურული განწეობის ველის ეწერება მისი სტეზოკრების სტრუქტურას ბუბლიბებს და
 მის სტრისსს აბდეებს. სხვაგბრდ რომ ვთქვათ: ამა თუ იმ გეოგრაფიულ სტრუქტურაში მოსახლელ ხალხის
 ურბდ ჩამოუგბლიბების უბჟველ ნიშნას წარმოადგენს “მტრის” საფრობის უახლოესი სახლგარი.
 არსებობიად ერო სხვა არბაფერიან, თუ არბა ერთიანი განწეობა გვერდიომოსახლელ აბამიანების “მტრის”
 მიმართ. იჟ. სხადღც “მტერი” ბრ გბმოჩენილბა. ბრც ერო (nation) წარმოქმნილბა. ქართული ისტეჟი

“ერო” - თავის ღროზე ნიშნავდა ჯბრს, ბრმიანს. რაც კბრებდ ჩანს იმ დაბარისბირებულ გამბოქმამში.
 რომელიც გვაჟეს “ერო და ბერის” სახით. ვეუდს სხვას ნიშნის ერისას როგორც ენობბბბი იავეკობბა.
 რელიგიი. ბოლიტიკური სახლგრები. ეკონომიკური ურთიერთობბანი და ბანასი სხვას - ამ ნიშნბას
 მბრბლბდ მთელი “გროგე” არსებობს. თუ ერთბდ მოუერთი თავს. ბრსებობიად თავსებება ამ
 განსახლგრების (კრბტურბომის სახლგრებში). თავისთავად კულტურბა. რომელისაც გაბამწვევტი
 მნიშენლობა აჟეს ჩვენს კრბტურბომში. განსამბრტბი ცნებაა და. უნდა ითქვას. რომ ასევე “თავის
 აბდეენა” (არსებობის კულტურის ცნების დახლბობითი თობასამდე განსახლგრება. მბგვამ ნუ
 შეიკბრებიო ფილოსოფიურ ლბბბირინბებში და მბრტბავად და ბირველმნიშენლობითი განხსნლგროთ იგი.
 როგორც “ველურის” ან “ტეურის” მომინბურებას ანუ. ისევე და ისევე რბლბდ მოვლენბ. რომელიც
 “ბოვისებას”. “გბ-ბოვის-ებას” გულისხმობს. ის რაც ბრ ბოვისებულბა და გბბავისებულბა. ბრც
 კულტურბად ჩამოუგბლიბებულბა. ეი. ბრ შეუქმნას სტბბბილური და მბრკბროდგბრებელი სივბგობბრივ-
 წარმოქმნადი სტრუქტურბებს. ჩვეულებრივ კულტურის და ეი. ერის ბრსებობი. გამოსცნობ და
 განსახლგრავ ნიშნად გამოუოფენ ენას. “ეროი კულტურბა - ერთი ენა” ან “ერთი ერო-ერთი ენა”.
 ამგვარი გბგება შედარბობით ვიწრობა და თუ გამბბრბლებული რომელიმე ჯგუფის (ეოქბბაი ეონოსის)
 სახლგრებში. ისტორიულ ბერსბჟეკტავაში გბუბბბრბლებულია. ჩვენ ვიციო სხვადსხვას ენბზე
 მოლბბბრბკე ერთი ერო. და ვიციო სხვადსხვას კულტურის მჟონე მბგვამ ერთ ენბზე მეტვეული ერბი.
 ამერიკელები და ინგლისელები. ესპანელები და ლბბბონბბერიკელები. ებბბელები უნივერსბლური

გერმანელები ორ ვრად აღ იყვნენ გაუფიქროს. გერმანელების ცნობიერებაში არსებობდა ორი გერმანელი ერთი (მე შქორინა შესაძლებლობა შემოქმედებისა ეს, როდესაც, სამი წლის განმავლობაში სვინანტის ვაჭარები სწორედ გერმანიის დემოკრატიის საკითხზე). ასედაც ეს ორი ერთიანი დღეა და, ცხადია, ამ გერმანიანებს ანდვილებს შათი ისტორიული ერთობა. მგერამ არ დაგვაგონა რაიმე რომ ამ გერმანიანებს ანდვას დიდი სიმწიფეები და იგი ფედერაციის სახით ზორციელდება. იმ ფორმას, რომელსაც დღეს იმენს ვეროპა, მე ვწოდებ ნაციონალ-ფედერალიზმს ანუ სრულიად თავისუფალ და დამოუკიდებელ სახელმწიფო-ერთს უსაზღვრო გერმანიანებს, არ ბერიოთ ეს იმ "ფედერაციიზმი", რომელსაც "გერმანიანა" თავისთვის რესპუბლიკებს. ნებისმიერ გერმანიანებს მანამ აქვს დღევანდელი ნასიათი, როდესაც იგი დამოუკიდებელ და თავისუფალ ერთს გააჩნევს იქნება. ანუ ჯერ უნდა სრულიად დაბნელოს საბჭოთა კავშირი და შემდეგ თავისუფალმა სრულ საერთაშორისო პიროვნება ადგილი უკავია სახელმწიფო-ერთებაში მიიღონ გერმანიანების ან შევკვირვების გააჩნევს იქნება. რამდენადაც ეს არ ზორციელდება. მიდევნე არაფერი კანონიერი "ახალ ფედერაციიზმი" არ შეიძლება იყოს და თავს ტყუილად ნურავინ იტყუებს.

ისტორიის და პოლიტიკის არ ანხვდება ურთიერთს და ერთი შიორის საფუძვლად არ გამოდგება. ისტორიის ისაა რაც იყო და რას ხდება "უნდა მოვცული დარდი": ხოლო პოლიტიკა კი ის რომ ჩვენ უნდა ჩვენი ვუთხაროთ, ჩვენ უნდა მოვცული მომავალი ხალხს". თუ დღევანდელ საქართველოს ვაშენებთ და მისთვის ვიბრძვი, უნდა ჩამოვაყალიბოთ ამ საქართველოს ერთ-ერთ-ერთ-ერთი არსებობის პრინციპები. რომელიც ქართველი ერთი ანუ საქართველოს მოქალაქე უნდა იყოს თანაბარფუნქციონირებელი კანონით განსაზღვრული პიროვნება. მცხოვრები საქართველოში მუხუბრებად მისი წარმოშობისა, ხოლო ამ კანონით გამოქვეყნებაში კი მონაწილეობა უნდა მიიღონ ყველა ეთნიკური ჯგუფის წარმომადგენლებმა, რომლებიც მუდმივად ცხოვრობენ საქართველოში და ქინან ქართველ ერს, ანუ მიიღონ ქართველმა ერმა, ყოველმა მოქალაქემ...

13. რას იტყობთ რელიგიის ბედობზე, როდეს და მნიშვნელობაზე პოლიტიკურ პროცესებში?

ჯ.კ. "რელიგიის" ნიშნად "ხეობა". - თუ შევეჩვიოთ რელიგიის (ანუ რწმენის) შესახებ მისი ბედობი პოლიტიკაში არ განხილავთ. მისი ბედობი არის ბედობისა, პიროვნების ან პიროვნებათა ჯგუფის უფროსობაში და არსებობაში. რელიგიის პიროვნების შესაქმნის განმსაზღვრელია ნებისმიერი რელიგიის, ცხადია, ხოლო თუ შევიხებთ ეკლესიის როლს და ბედობზე, ეკლესიას, როგორც ყოველ შემთავლობით (მედიატორულ) ინსტიტუტს ცხადია თავისი დიდი პოლიტიკური მნიშვნელობაც აქვს. ეს მნიშვნელობა განისაზღვრება, ჩემის აზრით, იმ დიდი უფლებათა (ზნაობა, კულტურული, ერთობად ერთგულ) უპირატესობა დაქვეით, რომელი დიდი უფლებები წარმოადგენენ საფუძვლად ამა თუ იმ ერის ურად არსებობისა, ეკლესიამ უდიდესი როლი ითამაშა პოლიტიკაში. ერის კონსოლიდაციის საქმეში, ეკლესიამ უნდა დამაშვიდოს და დააქნაროს სხვა რელიგიების ბედობისადმი ბედობისა და თუგანდ ხალხი. მგერამ ეკლესია არაა აბსტრაქტული ინსტიტუტი, ეკლესია წარმოდგენილია მისი მსახურებით, მწვერულებით, მადღობით, მთელი იერარქიით-და სწორედ ამ იერარქიაზე როგორც ერთობაზე დამოკიდებული ის ზნაობით და განამოდიდებული პოლიტიკური როლი, რომელიც უნდა შეასრულოს ეკლესიამ როგორც ინსტიტუტმა. მან უნდა განაერთიანოს ყველა და შექმნას სახელმწიფოში პარამონულად თანაბარ შესაძლებლობათა ველი. ეკლესიის პოლიტიკური როლი მის ზნაობითა და სიბედობითა, ბრწინებულ მადლობად ამ პრობლემის გააჩნევს ისეც და ისეც დავით ბლამუნდელი ჩნებ, დავითზე მითითებით კი ხელმწიფობაზეც ვუთითებ, რადგან ეკლესიის პარამონური ბედობი მონარქიულ წუობაშია განსაზღვრული. (ფეოდალიზმი ქრისტიანობის სოციალური ფორმაა, ხოლო ქრისტიანობა კი ფეოდალიზმის სულიერი შინაარსია). სამწუხაროდ და სხუეუროდაც, სოციალისტებმა და კომუნისტებმა "ხელმწიფობას" ანუ პატრონ-უმობას ანუ ფეოდალიზმს ისეთი დისკრედიტირება გაუკეთეს (ცაბიგვეს რა იგი ჯერ აბსოლუტიზმთან; ხოლო არაფერი არაა ისე სწინანდელი პატრონ-უმობის როგორც აბსოლუტიზმი). რომ დღემდე ვერაფერ ბედვას სერიოზულად იფიქროს "ხელმწიფო" ალტერნატივებზე, მონარქიული წუობის გრანდიოზულ შესაძლებლობებზე შეურყვას კონსტიტუციური და ბიოსოციალური საქმისება და დაბედობისა დარღვეული სოციალური ქსოვილი (და ცნობიერება). ისეც ესმანეთის მადლობით მიუთითებ... ეკლესია სწორედ თავისი პოლიტიკური როლით საზოგადოებაში არის მონარქისტული ინსტიტუტი და ეს გარტად ესმოდ ივით სტალინსაც, რომელმაც სასტიკი ბრძოლა გამოუცხადა ეკლესიას, არ შეიძლება არ ვთქვამ, რომ ქართულმა ეკლესიამ უდიდესი როლი, პოლიტიკური როლი ითამაშა

საქართველოს ისტორიაში და განსაკუთრებით ამჟამად: მან აღადგინა ქართული ავტოკეფალია სრულყოფილად. მოუპოვა ისეთი პრესტიჟი ქართულ ეკლესიას, რომ ახლა უკვე მას მიმართავენ ხოლმე მორალური მხარდაჭერისათვის ახალი ეკლესიები და უოველივე ეს მან მოახერხა. ამ გუნგონარი დისკრედიტირების პირობებში, რომელიც უკანასკნელი ოცი წლის განმავლობაში განუშეუქმლო მოქცენიობდა დასავლეთში. და ეფინებოდა მთელ მსოფლიოს ქართული ეკლესიის მიმართ კორუმპიულობის, განრყენილების, და სხვა ათასი ბილქობის ბრალდება. ასეთი სურათის შექმნელები ცხადია, თავს ეროვნული და სამართლებრივი ინტერესებისათვის მეტროლოებად მიიჩნეოდნენ. ქრისტიანებადც. მაგრამ ნათქვამია: "საქმეან შენმან გამოგანინოს ოქვენ" და "საქმთა ოქვენიონ განისაჯენითო..."

14. უკლები ბოლიტიკური პარტიი მოითხოვს კერძო საკუთრებას. მათ შორის - მიწის პრივატიზაციას. მაგრამ არ არის ნათელი ამ იდეის რეალიზების მექანიზმი. როგორ უნდა მოხდეს ეს - შესუდევი, დროებით, სამუდამოდ? ვის შეიძლება გადაეცეს მიწა?

ჯ.კ. - პირდაპირი და სწრაფი პასუხია - სამუდამოდ ერთხელ, მილიანად, სწრაფად და სამუდამოდ! მაგრამ მიიღო გავშალთო: კერძო საკუთრების მოთხოვნა კი არ არის საჭირო, არამედ დაჯანსუება და რაც შეიძლება სწრაფად, უოველი შემაფერხებელი კითხვა მხოლოდ ტოტალიტარიზმის თვითგადარჩენის ზრეკება და სხვა არაფერი. უნდა მოხდეს კერძო საკუთრების დაქანონება და ფორმების განსაზღვრა და არა მიწების ან ამ საკუთრების "გადაცემა", "დარიცება" და სხვა მისთანანი... ვინ უნდა დაარეგოს? ვინ არის მფლობელი და შესაკუთრე? პარტია? ტოტალიტარული ძალაუფლება? უნდა გამოვიდეს კანონი და რეგანონდეს კერძო საკუთრების უფლება და ეს უფლება განრეტირებული უნდა იყოს კანონით. შევლომაა ფიქრი იმაზე, რომ მიწების უბრალო გადაცემათ ან უბრალო მივიდეით მოსახლეობაზე შეიცვლება რამე თუ არ იქნა დაჯანსუებული, რომ უოველ მოქალაქეს ბქეს უფლება შეიძინოს და პირადი შეხედულებით მოისმაროს ნებისმიერი პარტიის საკუთრება, რომ ეს საკუთრება ხელშეუვალია, და რომ ეს საკუთრება მას და მის შთანთქმავლობას უნარჩუნდება მანამ, ვიდრე თვითვე, თავისი სურვილით არ განკარგავენ. ცხადია კონფისკაციის კანონიც არსებობს, მაგრამ იგი მუშაუდება შედგომ, როგორც უკვე შეშუშავებულია პირველსაფუძვლის კანონი. ეს კანონი თვითვე დაბლაგებს უოველივეს, მოხდება გაცილებით უფრო სწრაფი თვითორგანისება საზოგადოების, ვიდრე წარმოგვიდგენია, ხოლო თუ ისევე ვინმე თავი "ბატონად" და სტალინად წარმოიდგინა და თავისი ნება-სურვილით დაიწყო გაცემა "თავისი" საკუთრებისა ("შენ კი", "შენ არას" ბრინციბით). ტოტალიტარიზმი, ფანჯრადან კანონი კერძო საკუთრების შესახებ ადგენს ნორმატიულ უთითოებობებს პიროვნებათ, მოქალაქეთა შორის, პარონებას და საზოგადოებას შორის, სახელმწიფოს და საზოგადოებას შორის, თვით სახელმწიფო პარადის მფლობელი და შესაკუთრე არ არის, შესაკუთრე და მფლობელი არის უნდა, მოქალაქეთა ბბსოლუტური ერთობა. სახელმწიფო ამ შემთხვევაში ისეთივე "კერძო" პირია, რომელიც სხვების თანხარად უნდა შეიძინოს უოველივე ის, რისი საკუთრებაში ქონება უნდა, მანაც უნდა გადახადოს მისი საფასური; სახელმწიფომ როგორც ინსტიტუტმა და არა როგორც მომსახურე ინდივიდობა კრებულია. იგივე იქმის უკლები პარტიაზე თუ ორგანიზაციასზე და ასე შემდეგ. უოველ მოქალაქეს ბქეს უფლება შეიძინოს ის რაც იუიდება, კერძო პირიდან, სახელმწიფოდან, საზოგადოებიდან და ა. შ.

მე უხედავ, რომ უკლებზე ძნელი საკითხი მიწების საკითხია. მაგრამ ბქც უოველივე კერძო საკუთრების პრინციპულმა გადაწყვეტამ უნდა დაბლაგოს, გლეხი თვითვე გრძნობს არის თუ არა მისთვის ხელსაყრელი განკერძოვდეს, თუ კოოპერატივი შექმნას, თუ კოლქურნიობა დატოვოს. მაგრამ უოველივე ეს უკვე იქნება არა სახელმწიფოსთანუ პარტიის საკუთრება, არამედ მისი და მისი შუზობლების, მთელი შემოსავლიც მათი იქნება და ა. შ. როგორც კანონის შემოღება გვინდა, თანაც ასეთი ფუნდამენტური კანონის და იმავე დროს ვხლუდავთ პიროვნულ ან კოლქურნიკურ ინვიტაციას (სრულიად უკანონოდ) არაფერი ცვლილება არ გამოგვავს და მხოლოდ დავამტებით ისედაც კატასტროფულ მტრომარეობას. ცხადია, კანონთან ერთად უნდა იქნას შემუშავებული ზედამხედველობის, სამართლებრივი პარტიის ინსტიტუტები, მაგრამ ესეც ბუნებრივი პროცესი იქნება და სავაოდ სწრაფი, რადგან ბუცილებელი, ამ პროცესში შეიძლება დიდად გამოხადევი იღოს განვითარებული ქვეყნების გამოცდილება, რასაც არაინა დანაშადლის საქართველოს, მერწმუნე.

ხელა თუ ეს უოველირე განუორციელებელია და კანონს ვერ მივიღებო. მაშინ ჯობია არც იღონოს კაცმა რაზე რადგან თვის მოტუეუბა ცრურფორმები მომაკვინებელი შედეგით დამთავრდება. ამას გვიდასტურებს სამოცდათწლიანი გამოცდილება.

15. ავტონომიების საკითხი ართულებს სიტუაციას? რა შეიძლება გაკეოდეს ამ სიტუაციის ნორმალისაციისათვის? როგორი ნაბიჯები იქნება სწორი საქრთაშორისო სამართლისა და პრაქტიკის თვალსაზრისით?

ჯ.კ. - სავრთაშორისო სამართალი ანუ კანონმდებლობა ამ საკითხში არ არსებობს. სწორთოდ სავრთაშორისო სამართალი არაა ნამდვილი კანონმდებლობა. როგორც ეს გვეხმის შინაგანი კანონმდებლობის თვალსაზრისით, სავრთაშორისო სამართალი პირისპირა და შორალური სამართალი, რომელიც განსაზღვრავს ვრთაშორის ურთიერთობის პრინციპებს. მას არავადარი რეალური ძალა არა აქვს. ამიტომ სავრთაშორისო სამართალზე გადატარებული მითითება ვრთავარ პოლტიკურ ინფინტილიზმად მოსჩანს. რა უშველბა ლიტყას, აკლანეოს, საქართველოს სავრთაშორისო სამართალმა? მხოლოდ "ალბ-გალბ" შორალური თვითმაკოფილება მიხაიბა ზოციერო "მოლავეებს"... ამასთანავე, ვიდრე ჩვენ არა ვართ სავრთაშორისო თჯანში შეხული, ჩვენზე არაფერი არ ვრცელდება გარდა საბჭოთა კავშირის მიერ ხელმოწერილ დოკუმენტებისა. ჩვენ ან უნდა გავფიქრობოთ ამ ხელმოწერებს და განვაცხადოთ, რომ საბჭოთა კავშირი არ იყო უფლებამოსილი ჩვენი სახელით ხელი მოეწერა გავრთიანებული ერების ან ჰელსინკის ან ვენის შეთანხმებზე (მაშინ იმედნარე გუგებარბა ჰელსინკის ჯგუფის წარმოშობა და ფუნქციონირება საქართველოში, რამდენდაც განსაგები და მოსალოდნერი იყო იგი თვით რუსეთში, რადგან ეს ჯგუფი თფიცალურად შეიქმნა, ხელშეკრულების თანახმად, ჰელსინკის დადგენილებათა საშეკრულეურეოდ და ე. თ. ადასტურებდა და ახლაც ადასტურებს საქართველოს სსრკ-ს შემადგენლობაში არსებობის კანონიერებას, თავისი არსებობის ფაქტი თდასტურებს ამას! "დუტანტისა" და "სტანცაციის" რუდიმენტებია ეს, თანაც სწორედ ჰელსინკის ხელშეკრულებამ დადასტურა საბჭოთა საზღვრების უცვლადლობა და ხელშეუხებლობა, ასე რომ შეტბდ განსაცარბარბა როგორი ვერ ხვდებიან ამას ქართველი დისიდენტები? აქვე აღვნიშნავ, რომ აქად, სახაროვის მოზიციას ტიპირად "ხელისწეური" მოზიციას იყო, რამაც აღაშუთაა ქართველობა, მაგრამ სხვის თვალში ბეწეს უოველთის უფრო იოდბდ ხვდებს კაცი, ვიდრე სკაუთარში დირეს! და მოვითხოვოთ, რომ არ გავრცელდეს უოველივე ეს ჩვენზე, ვიდრე ჩვენ თვითონ არ გავხვდები თანაბარი წევრი სავრთაშორისო საზოგადოებისა...ან, უნდა მვილოთ ეს და უკვე ამ არსებული ვითარებიდან გამომდინარე განაწინდოთ უველა არსებული პრობლემა, ვიდრე ეს არ გავუოვობა, ჩემის აზრით უქრთბების ავიცილოთ ზედმეტი ამელირება სავრთაშორისო სამართლის ნორმებისადმი.

რაც შეეხება ავტონომიების საკითხს, ეს ჩვენი შინაგანი პრობლემაა და მათი გადაწეუტის სიმწიფის მიხედვით ვიქნებით შეფასებული "სავრთაშორისო სამართლის" მიერ, ჩვენვე უნდა მოუბარბოთ ამ პრობლემას იმ ავტონომიების მოსახლეობასთან ერთად, რომელნიც საქართველოს მოქალაქეები არიან და ავიცილოთ თავიდან შესამე და უოველთის შესხრადლი ხელის ჩარევა, თავისთავად უველამ უნდა შევიგნოს, რომ მიწა ტორტის ნაჭერი არ არის, კარგი ქიფის შემდეგ რომ განხეიო და სახლში წილი - ვველამ აქ უნდა იცხოვროს, ვრთამანეთის გვერდით, მათი ჩამომავლობაც აქ იხსნალებს, მივებობებს, შეერევა ურთიერთს, ეს სავრთო ბედი საქართველოს უოველი მოქალაქის და თა საქართველოს ბლდგომამ წერიათ, იგი აღსდგება როგორც თავისთვფალ პიროვნებათა სახელმწიფო, ესაა მთავარი და პრობლემაც იმიტომ რჩება, რომ ეს არ განხორციელებულბა ვერ, ამკვარ სახელმწიფოში კი თფითომსმობ თამაშს თავისთავად მოიღება ბოლო.

16. არსებობს შესხეთ-ჯავახეთიდან სტალინის მიერ გადასახლებულ თურქთა პრობლემა, როგორი უნდა იქოს ჩვენს მოზიციას საქართველოს ეკონომიკური, დემოგრაფიული, შესხეთ-ჯავახეთში უკვე არსებული სიტუაციისა და, მეორე მხრივ, იმის გათვალისწინებით, რომ არ დატარდეთი რაიმე ჰუმანიტარული თუ სავრთაშორისო აქტი?

ჯ.კ. - ამ საკითხის შესახებ ბუბლიკაციებიდან ვიცი - თუ ცხადია, რაიმე მნიშვნელოვანი მოზიციას არ გამოქმება, - რომ აზრი ირბდას გაფოფილი, უფრო სწორად ერთი შემოთავებული და ბლშოთბებული აზრია, რომელიც არავის და არაფერს უერს არ უვდებს და ამიტომ ჩემთვის ძნელია მისი

საწინააღმდეგო აზრის ბოლომდე გავება, რადგან თანაბრად არ არის ეს აზრები თუ თვალსაზრისები წარმოდგენილი (ტიპოლოგიურად ისევე ტოტალიტარისტულ სისტემაში ვარსებობი. მიუხედავად ნაბრძანები "გლახტონოსტისა" და აზრის თავისუფლებისა). ამიტომ მოკლედ ჩემს საკუთარ დამოკიდებულებას მოგახსენებო, იგი შეიძლება ემთხვეოდეს რომელიმე მხარის აზრს, შეიძლება არა. მაგრამ ეს ჩემი აზრია და ჩემი პოზიცია.

ველაზე უნდა დავაჩვენებ ამ საკითხში ისეთი ჩემთვის მოულოდნელი ნატურალიზმი სე ამას "სოციალისტურ ნატურალიზმს" დავარქვედი, პოლიტიკური ფარმაცევტების იერს რომ აძლევს ქართული სამართალდამცველებს.

უნდა ითქვას, რადგან ეს საკითხი თავად წამოჭრეს და გაბაღვიცხეს (დასაყვლეთი მოფინილია "შესხების" აბაშიანურ უფლებათა და მცველი დოკუმენტებით, რომლებიც საქართველოდან კრცინდებოდა). რისაც მოსკოვს დიდ სტრატეგიაში გამოსაყენებელი "ტუზი" ჩაუგდეს ხელში ჩვენს წინააღმდეგ სთამაშად. ახლა, დამატარებული პოზიციით მეორე ტუზს აძლევენ ხელში, რომ მოსკოვმა ქართველი ვრის დისკრედიტირება მოახდინოს მსოფლიოში. თავისთავად მცდარია ამ საკითხის სამართლებრივ სიბრტყეზე დაუქება. ეს უსამართლობის სიბრტყეა თავიდან ბოლომდე.

უსამართლობა იყო, რომ თურქებმა ბიზანტიის დიპლომატიის და ბაგდადის პრინციპების მიხედვით და ტრამპონის სიმეფიცო, უსამართლობა იყო, რომ რუსეთის იმპერიამ საქართველოს საშინელი პროვინციები განაწესა თავისი ანტიკონსტრუქციული პოლიტიკური განსაკუთრებით საქართველოს სამხრეთი პროვინციები განაწესა - 1030 წელს შემოახსნა სომხები და ქართველები "მუხაჯირებად" აქცია, თანაც უოველნიანად ურდის მიწიდან და ერეკებოდა - თურქეთში. უსამართლობაზე უსამართლობა იყო, რომ 1944 წლის 15-16 ნოემბერს (დაჯერდით, ომი დასასრულს უსაბუნებოდ და ამის სტრატეგიული სტრატეგია აბარს რუსეთს). ეს ისეთივე ნაღმი იყო, როგორც "ავტონომიები": სტალინი ხარხარებს ახლა უკონსტრუქციული... სტალინიმ განახლება თურქები და მუსულმანი ქართველები საქართველოდან (მე არ შესძის რატომ ხმარობთ "შესხებს" "შესხებს" და სხვა. ამ საფუძველს ვერდნობთ კომპოზიტი "თურქი-შესხი" (?) - საქმე რომ საქართველოს ეხება, საქართველოს მოსახლეობის ნაწილს... მუსულმანი სომხები სომხებიდან. ახვევ. ბერძნები საქართველოდან, ჩვენები და ინგუშები ჩვენებიდან და ინგუშებიდან. ურთიველი თითქმის ურთიმიდან და სხვა და სხვა... ეს უოველივე უსამართლობა და ძალმომრება იყო. ისეთივე ბეზრციების ცდა, როგორც ახლებსენებელი "უკანასკნელი სამუალება" (გზრტელთა გენოციდი პიტლერის მიერ), ამას, ვფიქრობ ულამაზესად აღიბრებს ვეღა და უოველი. ვინ უნებრთავდაც და პოლიტიკურბაგეც ემიგრანტებს "სტალინიზმს" და თავს "შარბალი სამართლის" მიაბეზლად სხაბეს. მაგრამ შესაძლებელი ის არის, რომ ეს საკითხი ჩართულია მოსკოვის ანუ ტოტალიტარული სისტემის სტრატეგიაში, როგორც ერთი, და უმთავრესიც, მადესტაბილიზებული ფაქტორი საქართველოს წინააღმდეგ მიმართული.

გავიხსენოთ, როდესაც ჩვენებს ადგილი არ "აღმოჩნდათ" თავის მიწა-წყაღზე, ჩვენ შევიკვლეოთ ისინი. ცნობილია ჩვენმა ისტორიკოსმა და დიდმა პიროვნებამ ახლურბანან ავტორბანანკმა თავად ქართლს თუ როგორი კვილიგანწეობა გამოიქცია ამან ჩვენებში და რა მადელიერები არიან ისინი მითხველების. ეს ნამდვილი კვანისური ქვევა იყო, ტეშმარბიბად ქართული, ახლაც კი. არ გამოდის? რომ ჩვენ ვერ მოვახერხეთ ისეთი გზის გამოხატება, რომ სამართლიანად გზაწვევტარ მოვყვებოდნ ჩვენზე ქვენიდან განახლებული აბაშიანების ბედისა? შე ვფიქრობ, ბაგე მოსკოვის ხელი ურევია და გავიშლის ამ საკითხის შარბებულ და მშვიდ გადგებას. რა მოხდებოდა, რომ იმავე წამს, რა წამსაც მოხდა ფერბანში ზოცვა-უღებუა შექმნილიყო საქართველოში სხაგანებო დაწესებულება, რომელიც დაიწყოდა საქართველოდან განახლებული მოსახლეობის (განურჩეველად ეროვნებისა) საქმეთა შესწავლას და შექმნებისგანგვარება და ამ შესწავლისა და გაბრწვევტილების მიღებისდა კვალად მთი განახლებას საქართველოში? რატომ არ არის ამგვარი დაწესებულებები შექმნილი არც დღეს. და რატომ არ არის მოწვეული ამ დაწესებულებებში სამეთვალურყოდ სობიექტრობისა და მოსკოვის დასაოკებლდაც) სავროთშორისო ექსპერტ? ნებისმიერ სხაელმწიფოში, როდესაც ვინმე თხოვს ჩახახლებას. მისი საქმე დამწროლებით გამოიძიება, სამართლიანია თუ არა მისი მოთხოვნა, არის იგი თუ არა ის პიროვნება რომელიც წარმოდგენილია საბუთებში და ასე შემდეგ - ეს არის სწორად აღებული სავროთშორისო პრაქტიკა. ასე რომ საბჭოთა იყო და არის, ჩემის აზრით, შესწავლილ იქნას უოველი საქმე, კონკრეტულად, პიროვნულად და ასევე კონკრეტულად და პიროვნულად გაეცეს პასუხი უოველს ცალ-ცალკე და სამართლიანად დამკაუფილდეს. დასახლდეს იქ საიდანაც განახლებეს, ხოლო თუ ეს არ არის შესაძლებელი ფიზიკურად ადგილების უქონლობის გამო, მოეხაროს მთი შესტრევისად საქართველოს სხვა ადგილი. ვფიქრობ ეს გზა ნებისმიერ სხაელმწიფოში სწორედ

ამგვარად იქნებოდა განვლილი. აქ არც კოლექტიური დადებითი გადაწყვეტილების მიღება შეიძლება და არც კოლექტიურად უარყოფის. უოველი შემთხვევა უნდა იქნას განხილული ცალ-ცალკე რადგან ხანგრძლივი დროის განსვლისას გამო ახლავი შესაძლებელია, რომ ისეთმა ხალხმაჰ მოისურვოს შემოსახლება, რომლებსაც არც არასოდეს ჰქონიათ საქართველოში სასცხოვრისი, არც მათ წინაბრუნებს უსსოვარიან საქართველოსი და არც არავის გაუსხლდება, ცხადია, ისინი საქართველოდნ. საკიონბაი, რს დამპარბათ მუსულმან სომხებს, რომლებიც იმავე 1944 წელს გაასახლეს სომხებიდან და რომელიც ადრე იოსოვდნენ კიდევ სომხეთში დაბრუნებას. იქნებ ისინი ახლბ შეერივნენ საქართველოდნ განსხლბებულბს? ზომ უნდა გაიარკეს უოველივე ეს დეტალბორ და სამარბლიანად ვფიქრობ ამამ თვით ბ. სარგოროციც უნდა იოს დინტერესებული, რომ სამარბალი მისხარის იოს, რადგან თუ ერთი ამგვარი შემთხვევა მისც დამარბანდა, ეს ჩრდილს მიაუენებს მის სამართლიანობისათვის ბრბოლბს და. ცხადია ზიანს მოუტანს ტემპარბტ გადაწყვეტბს ამ საკიონბისა. მე ვფიქრობ ის, ვინც ეწინაბდმდეგება საკიონბის სამართლებრივი გზით გადაწყვეტბს, რომელ მხარესაც არ უნდა ეკუთვრიდეს დვი. თამამობს მოსკოვის თამამის და ატრბებებს მის ხელში "ტუზების" თამოოვბს. განსაკუთრებით განსაცობბს ქართველ დისიდენტბს მოხციბ დისიდენტბებს მბოლოდ ჰელსინკის რეჟუს თუ კავშირს ვუწოდებ, რომელიც ივალდებულეს სამართლის და ბდამბანბს უფლებების დაცვბ...თუმბ, იქნებ არც არის განსაკვირი, ისეა აშლილი უოველივე "ბრონიხსებორად"... თქვენ დემოკრბდბს ახსენო, ჩემის ბზრით საქართველოს დემოკრბდოული მდგომარბობბ არ არის არც ცუდი და არც, მითუმეტეს სტანბტბში, 70% ქართველი და 30% უკვლბ დნარჩნი ერთბ სრულიბ ნორმბლური შეფარბებაბ. მებრბამ შემბშობობებული ის არის, რომ ქართული მოსახლბობის, ეი. აბ 70% მესამედბს ერთ ჰბლბტში მითვარბბ ბავი და ერთმანეთს ბზის, საქართველო კი განმშვლდა. მე ბბტც ცენტრბლური ხელისუფლების ანტიქბრბოულ სტრბტეგიბს ვხედავ, რომელმბც მშვენიერბდ გამოიუნენ ქართული ხბსიბის ზოგებრთი ისეთი თვისებბ, რომელიც განსსაკუთრბბით უვბის ხოლმე ვროვნული მწვლბბლობის უბსბ და რომელიც ასე ბრწევიანლედ დაბახსიბობ და დაბფორმულბ ილიბ ტბგბტბბამემ ბბვის ბრწევიანლედ წერილბში "ზოგებრთი რბმ".

დავუმბტებ, რომ საკიონბს ბრბოვობის, რომ კერბო საკუთრბბის კანონის და ვსუ იგი სისტემის ეკონომიკური ბზხისის კარდინბლური შეცვლის გბრეშუ, ბინიშული ბრობლბმბ ბბვის გბდწყვეტბს ვერ მბოვებს. საქართველო ზნებდცემული მოხელბების ხელში "სბბბლს" დამესტბებს. რბდგნ ბბვის საკუთბრს კი ბრ ბბლიბდ ბრბმედ "სბუველბოს". ბბბა დრბბის სბბავე, კოლმუერბობის მიწევის ბბვრბებ, გბტებ, ბბტებ, და სხვბ სბბბლიობი თბრბეცბბ იბლიბ, იმბს ბბტბრთი ბრბ ჰუბეს, მებრბამ როგორც კი მთავის უოველ ნბტერბს ბბვისი ბბტბრთი გბმოუნდებბ, მბშინ ისიც გბმობრბებბ, გვბტქს თუ ბრბ სბშუბლებბ დგბბრბნობი ბბვის ბდვილებზე სტბლინის მიერ მბლმობრბობიბ განსხლბებული საქართველოს მოსახლბობბ და მბთ მოქბლბტეობბ ბლუდგინობ. მბნბმედ კი მოსკოვი როგორც უნდა ისე გბტვიობამშვბბს ბბვის "ტუზებს".

17. როგორ გესახებათ ბბვისუფბლი საქართველოს ეროვნული სიმბოლიკბ - დროშბ, ღერბი, ბინბი?

ჯ.კ. - საქართველოს ტრბდიციული ღერბი წმ. გიორგბ. - სბერთბმობრბისო ანბარუნხედ საქართველო გიორგბედ. *Georgie, Georgia*, და ბ. შ. იწოდებბ, ამბტომ გბმოგონებბ ბრბფრის ბრბბ სატბრო, ამ ღერბით სრულბდ გბმოიბქმის საქართველოს ისტორიულიც და მეტბბისტორიულიც ბრბსებბ. ბლონდ ეს კიბ, რომ ღერბის და იდვის იმგვარი წბრუნბ, როგორიც სოცბბლისტურბმ მბვბრობბამ მოახდინბ საქართველოს დამოუკიდებლობის დროს, უოვლბდ დბუშეებლიბ, დბმბოუკიდებელი საქართველოს ღერბის ბრბბ წმ. გიორგი იგი კვბკბსიონს (თუ ბრბლც მუზბნბრდის მსტბჯს ბობტკს) ბბვბტბმოვლებული რუნბ მხებარბბ, მხეც და მბვბრც რუსული ტრბდიციობბბ მესრულბებული (ეს ბუნებრივბ, რბდგნ "სბლმდმბნის გბკეოებულიბ). ამ ღერბს შენიშვნბი ტბუკვობ დიბბბ დბვთი კბბბბმემ, მებრბამ უური ბრბვინ ბბზოვბ "ნაციონბლისტ" მხბტბკრბ... ახლბ უნდა ბლსდეს ნბმდებული სიმბოლო საქართველოსი და ის იოს კიდევ ჩუნი ღერბი - წმ. გიორგი, ხოლო თუ საქართველო ბბვის მბვბლბლორბობბს ბბდგვეს და ცენტრბლისტურ ცნობებრბბს დახსლვეს, მბშინ ის ცხნბ მნბბობიც შეიბლებბ ჩბბრბოს, რომლებიც ქართველი მუსს და მბვბრის (სიმბოლოურბდ ქრისტე და წმ. გიორგი) ბრბვლები შემოეწეობბ, როგორც ბბბს ივთვ დბვთი კბბბბმემ მობიბოვბ. ეს იქნებბ დიდებული გბმბსტულებბ საქართველოს ტემპარბტი ბრბსიბის და მისისბც...

რბც შეუბებბ დროშბს, მე, ცხბდიბ ვერბფერს ვბტუვი იბ ემოციური ბლტბინების წინბბლმდეგ.

რომელმაც მოიცვა ქართველი ანაღვარდობა და ერთობ ქართველი ვრი სარ ვგულისხმობ სრულიად გუგულებარ და განპროტებულ დამოკიდებულებას ზოგადი არაკაცის, ეს დროშა რომ დანქნეს, რომელიც თავს ან აფხაზად ან ოსად ან თათრად და სხვა ანაღვებს - ისინი უბრალოდ არაკაცები არიან, ხოლო არაკაცს ურაცუნებაც არა აქვს, დიდი ხნის განმავლობაში ეს დროშა დამალული იყო და განასახიერებდა იმ საოცნებო სინამდვილეს, რომელსაც დამოუკიდებლობა ჰქვია. ეს განაცხობა, მაგრამ არ შეიძლება არა ვთქვა, ამავე დროს, რომ კატეგორიულად არ მომწონს ეს დროშა და პირდაპირ წინააღმდეგ ვარ მისი საქართველოს ეროვნულ და სახელმწიფოებრივ სიმბოლოდ დატოვებისა, ეს დროშა არც სიმბოლოურად და არც ესტეტიკურად არ შეესატყვისება ქართულ ხედავს და არსებას, გარდა ამისა ერთგვარ ცნობიერების შეობტება შეჩვენება საქართველოს ისტორიაში მინცნდა მინც 1918-1921 წლის დამოუკიდებლობის წამყვანისწრობელ მომენტზე მიჯაბტვა და საქართველოს ისტორიის ტუმარატი ეპოქების მივინება, თუ კი იყო საქართველოს სახელმწიფო ანაღვლებული, დამოუკიდებელი, თავისუფალ და, რაც მთავარია თანამედროვე - იგი იყო სწორედ იმ პერიოდში და იმ ეპოქაში, რომელსაც "ოქროს ხანას" ვუწოდებთ. საქართველო იმ დროს არა მარტო შეთანაბრებული იყო თანამედროვე მსოფლიოსთან, არამედ ბევრ რამეში წინაც კი უსწრებდა მას - დაეითის რელიგიური ტოლერანტიზმი, უთულუ-არსლანის კონსტიტუციური მონარქიის ჩანასახი და ამანის მიერ სიყვდილი დასჯილი გაუქმება კმარა ნიშანდებლებად და ისიც ხომ არის რომ "შობლოდ რუსთაველი იხსნის განსცდელი მრავალ საუკუნეს"... ანუ რომ ჩემი პირად განწყოხა უფრო ტუმარატი ისტორიული და მუტახისტორიული ღირებულებებისადმი განმარჯობს... ჩემი დროშაც ალბათ ჩალისფერი უფრო უნდა იყოს, წმ. გიორგი, ვითარცა მისი შუაგულში მოქცეული მთავარი, ნატყფირი, მაგრამ ეს ჩემი კერძო აზრია და...

იმ ერის ჰიმნის პრბლებმა, რომელსაც ჰიმნოგრაფის და რიტუალური სიმღერების უჭველესი ტრადიციც აქვსცხებად, ბუნებრივად გადამქვება, როდესაც საქართველო განთავისუფლებდა ისე კი ეს მანც პროფესიული მუსიკოსების მიერ და ღერბისა და დროშის შესაბამის სიმბოლურ-რიტუალურ მუსიკალურ ენაზე უნდა იყოს შექმნილი, როდესაც ჰიმნი ისმის და დროშა მალდდება ძვარ უნდა ხდებოდეს ამ დროშის ქვეშ მდგარი მოქალაქის არსებაში და იგი უნდა გრმნობდეს რომ მხედ არის თავი შესწროს ამ პანტებსა და ამ სიმბოლოებს, როგორც თავისი უსწრელი "შე"-ს, ეროვნული "შე"-ს გამომხატველებს.

18. რა არის საბირო იმისათვის, რომ შეიყოს მსოფლიოში საქართველოს ირცელი არსებული ინფორმაციული რეფიციტი და შესაბამისად - ავღამით საბაგეშირო ინფორმაციის ბრხების მხრიდან რეინფორმაციის ტაღდა?

ჯ.კ. - "აღღამა" ინფორმაციისა შეუქლებულია და იმდენად "საბგური" დამოკიდებულება, რომ თვით ავღამეის ფაქტი დაბდასტურებს იმ ინფორმაციის სისწორეს, არსებობს მხოლოდ ერთი საშუალება რეინფორმაციის წინააღმდეგ - სწორი და ობიექტური, შემომქმებადი ინფორმაციის მიწოდებით სხვა ინფორმაციის "დუნიფორმაციულობის" ჩვენება, ამისათვის კი აუცილებელია არსებობდეს უცხოეთში საქართველოს სინფორმაციო გამოცემები და ვრცელდებოდეს ისევე, როგორც ვრცელდება "პრადა", "მოსიკოსები ნოვოსტი" და სხვა, ჩვენ ამისათვის ერთგვარი ბრხაც კი გავგანჩინა ქართულ-ევროპული ინსტიტუტის სახით, რომელსაც ვფიქრობ, შეუქმლია დახმარება ერთგვარი სინფორმაციო ბიულეტენების შედგენასა და გაბრცვებაში, ცხებადი, ინფორმაციც უნდა იყოს სრული და ობიექტური, მაგრამ სხვა გზა არ არსებობს, პარიზში, ბერლინშიც, ნიუ-იორკშიც გამოდიოდა გახვთები უცხო ენაზე, ეს იყო ემიგრანტული ბრხა, მან დიდი როლი შეასრულა საქართველოსათვის ბრძოლის საქმეში, ახლან ამ ბრხას უნდა დამატოს (შექმნილი ვითარებისა და ინტერესების გათვალისწინებით) თვით საქართველოს, რეპლურად და ფაქტობრივად არსებული საქართველოს, პრესა წარმოდგენილი ფრანგულ, ინგლისურ, ესპანურ, იტალიურ და გერმანულ (თანდათან მოველი ვვობაბე უნდა მოიცვას) ენებზე, ამასთანავე უოველმხრივ უნდა იბრძოლოს ქართველმა ერმა პირდაპირი დიპლომატიური თუ საკონსული ურთიერთობის დაშარებისათვის, არა საბგოთა საელჩოს ნაწილად, არამედ დამოუკიდებლად, ამასში იქნება ის ფაქტი გამოდგეს, რომ ერთხელ უკვე მოხდა, ვოქათა საფრანგეთის მიერ, საქართველოს დამოუკიდებლობის ცნობა, და ეს ცნობა დღესაც ძალაშია იურიდიულად, ამიტომ იქნება დროა დახსება საკითხი საქართველოს ლეგაციის აღდგენის და განახლების შესახებ (ვევლან იმ სახელმწიფოშიც, რომელმაც დე იურე ცნეს საქართველოს დამოუკიდებელი სახელმწიფო და არ გაუქმებიათ ეს ცნობა) და ეს იქნება ამ საკითხის მოგვარება.

რომელიც ქართველ გლეხსაც არისტოკრატად აქცევდა უოველივე ისევ ნულოან დაღვებად
 დესტრუქციულ გამოგნებაში ამოიქოლებს. რომელზედაც განიხარებებს შემდეგ სწორედ ის. ვინც
 ახლად თავს დანაგრეულად გრძნობს. ვისაც ეშინია, რომ მის პირად ძალაუფლებას და კეთილდღობას
 წაღებებს ეს სტიქია...და ვისაც ურთი სული აქვს მიხედვის იმ მომენტებზე, როდესაც გაბედვლილი
 და დაწვლილი სტიქია მასობრივი ენოზიანზმისა მისცემს საშუალებას "რეჟანზისა". ამიტომ ვამბობ
 შე, რომ მიზანბირი არის პიროვნება, გაუფორბილდვთ პიროვნებას, რადგან პიროვნებას და არა მასებზე
 განდარჩინა ქართული კულტურას და ქართული არსება. შემოინახა უხრწხლად ის ფესვი, რომელზედაც
 ახლადშობილი, ახალი ნერვი კვლავ ბუყავდება.

მიღწევებიც და შევდომებიც ამ რეალშია განსაზრებული, სხვას ვერაფერს გეტყვიო ამაზე...

21. ბარტიების ერთი ნაწილი ნეგატიურად არის განწყობილი უოველი რეკომენდაციებისდმი
 უცხოეთში მცხოვრები ქართული პოლიტიკური წრეების მხრიდან, რას იტყოდი ამის
 თაობაზე?

ჯ.კ. - გონიერსა მწერბოსელი უყვარს. უგუნურს გულსა ჰგმირდეს - სხვას რა შეჰქმის. ეს მეც მეხება,
 ალბათ. თუმცა შე არ ეკვეთინი ბოლტიკოსებს და არ მივიწმინდვო მასების სათავეში დგომისაკენ ან
 რამე თანამდებობისაკენ, როგორც პრინციპული ინდივიდუალისტი, ელიტისტი, მონარქისტი და
 საერთოდ განზოლოებული ადამიანი. მაგრამ უნდა მოყახსნო უკმაყოფილოებს, რომ თავისუფლ
 ბიროვნებას და შებოილს შორის სხიოვე მიმართებაა, როგორც მამლარსა და შიერს შორის. ან
 აბდმყოფს და ჯანმრთელს შორის. არა მგონია ვინმე საერთოდ წერდეს რამე რეცეპტებს. თუ ბქ
 ვინმე არის გამოსაქმას, ეს ნიშნავს მხოლოდ და მხოლოდ იმას, რომ მას (ან ამ ჯგუფს) ამ საკითხზე
 ამგვარი შეხედულება აქვს. ის, ვისაც ჰგონია რომ ეს არის "ტყუის სწავლება" ან "რეცეპტი" ან
 "რეკომენდაცია" ამუტანებს იმას, რომ მას საკუთარი აზრი არ გააჩნია და რომ ეშინია არ დაჰკარგოს
 პოზიცია. სხვისმა შეხედულებამ ამა თუ იმ საკითხზე რატომ უნდა შეაქუბოს ადამიანი, თუ იგი
 საკუთარი აზრს ატარებს და თავისი შეხედულება აქვს? ე. ი. ბიროვნებაა? რეკომენდაციების" შიში
 მასობრივი ცნობიერების განბინატულებას და არა ბიროვნების, არა მგონია ვინმე სერიოზულად
 ჰგონებდეს. სამას შენეკეკური ბიკრობა ფიქრობდა ერთ დროს, მართალია, მაგრამ ამჟამად ხომ
 აღრბებიან დარჩენილი რომ ჩავს უცხოეთიდან საქართველოში და დავუფლებს ძალაუფლებას ანუ
 თავისი "რეკომენდაციებით" ამზადებს ამ პოპინისებურ ანექსიას. ვე შეინიდან უფროა მოსალოდნელი,
 შე რომ შეიბოხ. ცხადია, უოველ ადამიანს ბქვს უფლებს გამოიქვას თავისი აზრი და განწყობი სხვისი
 აზრის მიმართ. ვე მისი საკუთარი ფსიქოლოგიური პრობლემების და საქართველოსთვის ბრძოლისთან
 ნუ დაბაკვირებო ამას. ამ ორ მოკლენს "შუა უსის დიდი ზღვარი".

22. როგორ გვარდება "ეროვნულ უმცირესობათა პრობლემა" ევროპის ქვეყნებში?

ჯ.კ. - ეს შეოცე საუკუნის პრობლემაა და, ამდენად ყველგან იჩინა თავი. ამ პრობლემის სათავე არის
 არა საპაროლბირივი პრობლემები ანუ შეეწროება და რომელიმე ერის მიერ მიერე ერის ან თავისი
 ეროვნული უმცირესობის (ეინიერი უმცირესობის- უფრო ზუსტად) დანაგრება, არამედ უფრო ღრმა,
 ეიტოდი ფილოსოფიური და შეტანისტორიული ფესვი აქვს მას. ევროპის ქვეყნებში (დასავლეთ
 ევროპის) ამ პრობლემის არსებობას არავითარი რეალურ-სოციალური თუ პოლიტიკური საფუძველი
 არა აქვს. თუ ვამსჯელებო კანონმდებლობის და პრაქტიკის მიხედვით. შაშ რაშაია საქმე, რატომ
 დასავლეთ ნაციონალიზმი? შე ფიქრობს იგი არის რეაქცია მასობა ამბოსზე მთელი კომპლექსის
 განხნა შორს წაგეყვანს. მაგრამ მოკლედ შეიძლება ითქვას, რომ ეს არის თავშესაფარი ადამიანისა
 მოძალებული მომხმარებლურ-ნიველირებული მასობრივი ცნობიერებისა და არსებობისაკენ.
 პატარა ერთეულები გრძნობენ რომ ამგვარი მასობრივ-მომხმარებლური ნიველირება მათ უეჭველ
 საფრთხეს უშობდებს. ამორებს იმ დარბებულებებსა და ფასულობებს, რომელიც მათ თვითობას,
 ინდივიდუალობას განსაზვრავენ, ხოლო მცირე ქვეყნებში ცხილვებით უფრო ადვილია დაცვა ამ
 თვითობის, შენარჩუნება სიმწვიდისა, დინამიზმისა, ვიდრე დიდი ქვეყნების წიაღში. ჩემის აზრით,
 დაკვირება ამ პრობლემისა საბჭოთა იმპერიისში წამოტეხილ "ეროვნულ უმცირესობათა"
 პრობლემისთან, გაუმართლებელია. საბჭოთა იმპერიის დაშლის პროცესი ვერცერთი სხვა იმპერიის
 დაშლის პროცესს ვერ შეედრება. და ამიტომ სრულიად დამოკიდებულ ფენომენად უნდა იქნას
 განაზღვიებული, ეს ორი სრულიად სხვადასხვა კატეგორიის მოკლენა. ამის შესახებ შე უკვე აქერდი

ამ ოციოდე წლის წინაო წიგნში "ადამიანი ძალი არ არის. - ვეღაფერს ეჩვენა"-

28. ცალკეულ პარტიებს მიიჩნიათ. შესაძლოა სხვსებით სამარლიანად, რომ იბეისუფად საქართველოში უნდა აღსდგეს დემოკრატიული რესპუბლიკის (საქართველოს) კონსტიტუცია. ამასთანავე არსებობს იდეა, რომ საქართველოში უნდა შეიქმნას კონსტიტუციური მონარქია. რას იტყვის ამ თო იდეაზე. ხომ არ იქნება სწორი ორიენტირება ესპანეთის კონსტიტუციისზე. ცნობადია. ბევრი ქვეყანა სხვა ქვეყნის კონსტიტუციის ანალოგიას იყენებს.

ჯ.კ. დემოკრატიული საქართველოს შემდგომ ბევრმა წუხლმა ჩაიარა. კიდევ უფრო მეტმა ჩაიარა "ოქროს ხანის" შემდგომ. მაგრამ აღდგენის თვალსაზრისით იანაბრობა იმ პრინციპების არჩევანს შორის რომლებიც გამოსადეგია საქართველოსათვის. დემოკრატიული საქართველოს კონსტიტუცია არ იყო "ქართული" კონსტიტუცია. იგი მოდელირებული იყო. კერძოდ, ჩეხოსლოვაკიის კონსტიტუციიდან, ვიქტო. ჩუნი მიზანი კი უნდა იყოს შექმნათ ქართული კონსტიტუცია. რაც სრულიანდც არ ნიშნავს არ გავითვალისწინოთ სხვა ქვეყნების გამოცდილება. ჩვენ "ამხტარნი" ვართ (უფრო ზუსტად "ჩამხტარნი") ისტორიის კიბზე. ჯერ იყო და ვლესობ განთავისუფლებამ. მერე სოციალიზმამ. მერე კომუნისმამ სრულიად დაბრღვიან ქართული სოციალური და პოლიტიკური უოფიერება. ქსოვილი დაშალა. ბადე დაბრღვია. გამოსაკვლევია რამდენად არის კვლავაც შენარჩუნებული ის სოციალური ინსტინქტები, რომლებიც განსაზღვრავდნენ ქართულ უოფიერებას. ქმინდნენ გამონასწორებულ ველს არსებობისა. ამის გამოკვლევის გარეშე მნელია რაიმე არჩევანის გაკეთება - იგი ხელოვნური იქნება (მე გველისხმობ ანა პროპაგანდას და შიანერგვას ამა თუ იმ იდეოლოგიისა. არამედ ბუნებრივ განქეობას. მის გამოკვლინებას და გამოკვლევას მისი დამამშვიდებელი და დამშუბტავი ძალისა. ესპანეთი შეესანიშნავი მგებლითა ტოტალიტარული თუ არა. დიქტატორული რეჟიმიდან თავის გამოხსნისა სწრაფად და მთლიანად. მაგრამ არ უნდა დავივიწყოთ, რომ ფრანკოს დიქტატურას იყო ამავე დროს დაცვა იმ პირველსაფუძვლისა, რომელზედც იგება ადამიანის ბუნებრივი უოფიერება - კერძო საკუთრების პრინციპისა. ჩვენ ამგვარი საფუძველი შესაქმნელი გვაქვს. ჩვენ უნდა გამოვიკვლიოთ რამდენად ვართ დაშორებულები საკუთარ თავს. იმას რასაც ქართულს და ქართველობას ვუწოდებთ (ისევე ილიას "ზოგიერთი რამ" უნდა შეგახსენოთ). და ამის საფუძველზე შევიმუშაოთ სახელმწიფოებრივი წუობის და მოქალაქეობის პრინციპები. ისე კი. უნდა მოგახსენოთ, რომ შე ვფიქრობ. კონსტიტუციური მონარქია (მის ქართულ ანუ გიორგიულ ანუ რუსოფელურ განსახიერებაში) ჩვენი სამომავლო ბუდია და ადრე თუ გვიან ჩვენ მივალთ მის განხორციელებასთან. ამიტომ მასზე ზრუნვა ახლავე შეიძლება დაიწყოს. (რომელი ქართველი არ არის "ფართული მონარქისტ") - ვეღას თავის წინამძის კვალს ეძებს და თავისი კვილ მოზიდების გენეტიკურ დადასტურებას; თუმცა ახლა თავადები გაჭირდება და არა "თავადიშვილები". სიტყვის "თავადი" ელიტური. არისტოკრატიული და გრიგოლისებური ანუ ბიროკრულ-ხესოციალური გაგებით... მაგრამ ამ საკითხებზე სხვა დროს...

* * *

ქართულ-ევროპული ინსტიტუტი Institut Géorgien-Européen

5, Rue Chasseloup-Laubat 75015 Paris

Tel: 47 34 72 13

პარიზი, 20 ოქტომბერი 1990 წ.

პარიზის ილია ტაყეგვაძის სახელობის ქართულ-ევროპული ინსტიტუტის მიერ დაბარებული ილია ტაყეგვაძისა და ქართულ ევროპული ინსტიტუტის ბრემიების უიურში 1990 წელს ჩატარებული ბირველი კონკურსის შედეგად ბრემიები მიანიჭა:

I. ილია ტაყეგვაძის ბრემია (10 000 ფრ. ფრანკი) -

- შობარგმნელებს;
- მანანა ბანქელაძეს (გარდაცვალების შემდეგ)
- სოფიო ბენდიანაშვილს;
- სალომე გაბუნას;
- სიბილა გულბაძეს;
- გურანდა ღთაშვილს;
- ნელი კაციტაძეს;
- ნინო ხაბაძეს;
- რედაქტორებს: ზაზა ალექსიძეს და ჯუმბერ ოდიშელს.

მხვილ თამარაშვილს წიგნის "L'église géorgienne des origines jusqu'à nos jours" (ქართული ეკლესია დასაბამიდან დღემდე) თარგმანისათვის ქართულ ვნაზე.

- II. ქართულ-ევროპული ინსტიტუტის ბრემია (უიურის გადაწვეტილებით 3 ათასი ფრანკი თვითოეულს):
სოფიო კვიციანი - მოგონებათა წიგნისათვის "ასხუთი წლის სანგრძლივობის წერილი შვილს";
ეურ თამარაშვილს - წიგნისათვის: "მამამა ღმერთს ჩამახუარა სახელი" (გულქან რაზაკაშვილის ნაამბობი);
ვანუში კოტეტიშვილს - თარგმანთა წიგნისათვის: რილვე "ჯუიური ელგეიები და სონეტები ორფიოს სხადმი";

ბრემიების სახეიშო გადაცემა მოხდება პარიზში 1991 წლის იანვრის დასაწყისში. ღაურეტებს გავეზანებათ მოწვევა ზუსტი თარიღისა და ადგილის დაღნიშვნით. (მგზავრობა -ღაურეტათა საკუთარი ხარჯებით). ჩამოუსვალლობის შემთხვევაში ბრემია სთთანადო წერილით ადგილზე გაბადევათ ქართულ ევროპული ინსტიტუტის წარმომადგენლის მიერ.

დაწერილებითი განხილვა კონკურსისა და მისი შედეგების გამოქვეყნდება ქართულ ევროპული ინსტიტუტის უოველწლიურ კრებულში.

ბატორის სურვილით, ბრემიებული ნაბარმოებები გამოცემულ იქნება ქართულ ევროპული ინსტიტუტის მიერ. ხელმოწერა შეიძლება ქართულ ევროპული ინსტიტუტის წარმომადგენლებთან. ხელმოწერის ოფიციალურად გამოცხადების შემდეგ.

ჯანრი კაშია
უიურის თავმჯდომარე.

შეცდომის გასწორება

ჩვენი ქურნალის 24-ე ნომერში 58 გვერდის ბოლოს გამოტოვებულია რამდენიმე ბეჭატი. რაც გბუგბაბის ხდის 59 გვერდის დასაწყისს. შიელი ეს მონაკვეთი უნდა იკითხებოდეს აშგაბრად

უნდა ითქვას, რომ ეპოგრანციაში ქართულ პოლიტიკულ პარტიასა და შიმართულებასა და საქმიანობის ისტორიის დაწერისასაც მუტად მნიშვნელოვანია იმის განცნობიერება, რომ ფაქტობრივად ეპიგრანციაში არაკიბირი რეალური პოლიტიკური ბრძოლა არ წარმოებულა და არც შეიძლება წარმოებულყო. ამის მიზეზი იყო არა მარტო ის შინაგანი წინააღმდეგობა, რომელიც არსებობდა სხვადასხვა დაჯგუფებას, პარტიას და ფრანკების შორის სეს საერო-ეპიგრანტული "ავადმოყოფა" და ქართული ეპიგრანცია ამ თვალსაზრისით აბაფრით არ გამოიჩნეოდა, არამედ ის უაბბი წანამდებარი და სიერეუ, რომელიც ეპიგრანციის საბირკველში ილა, საკმარისია შეუბაროთ ურთიერის ქართული ეპიგრანციის პირველი ტაბლის საქმიანობა ევროპაში (1900-1917 წწ.) და "შენშეკერი" დეტოლავილობა, რომ ნაიელი შეიქმნას, და რა სხვადასხვა საფუძველს ეშარებოდა და რა განსხვავებულ მისნებს ისახავდნენ ევროპაში აღმოჩენილი ქართული ძალები".

რედაქცია ბოღის ოხრის უნებლიე უზერხულობისთვის.

